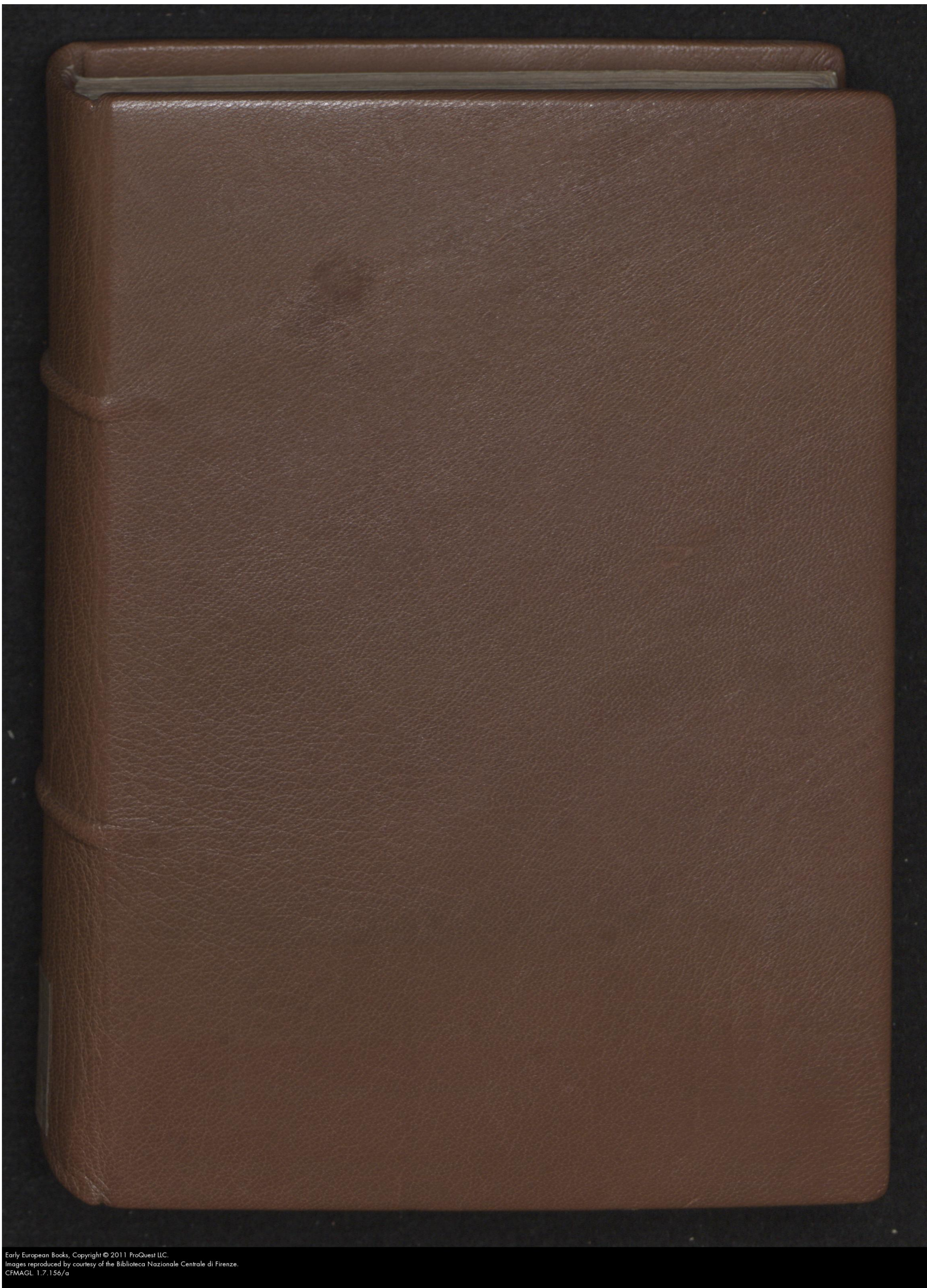
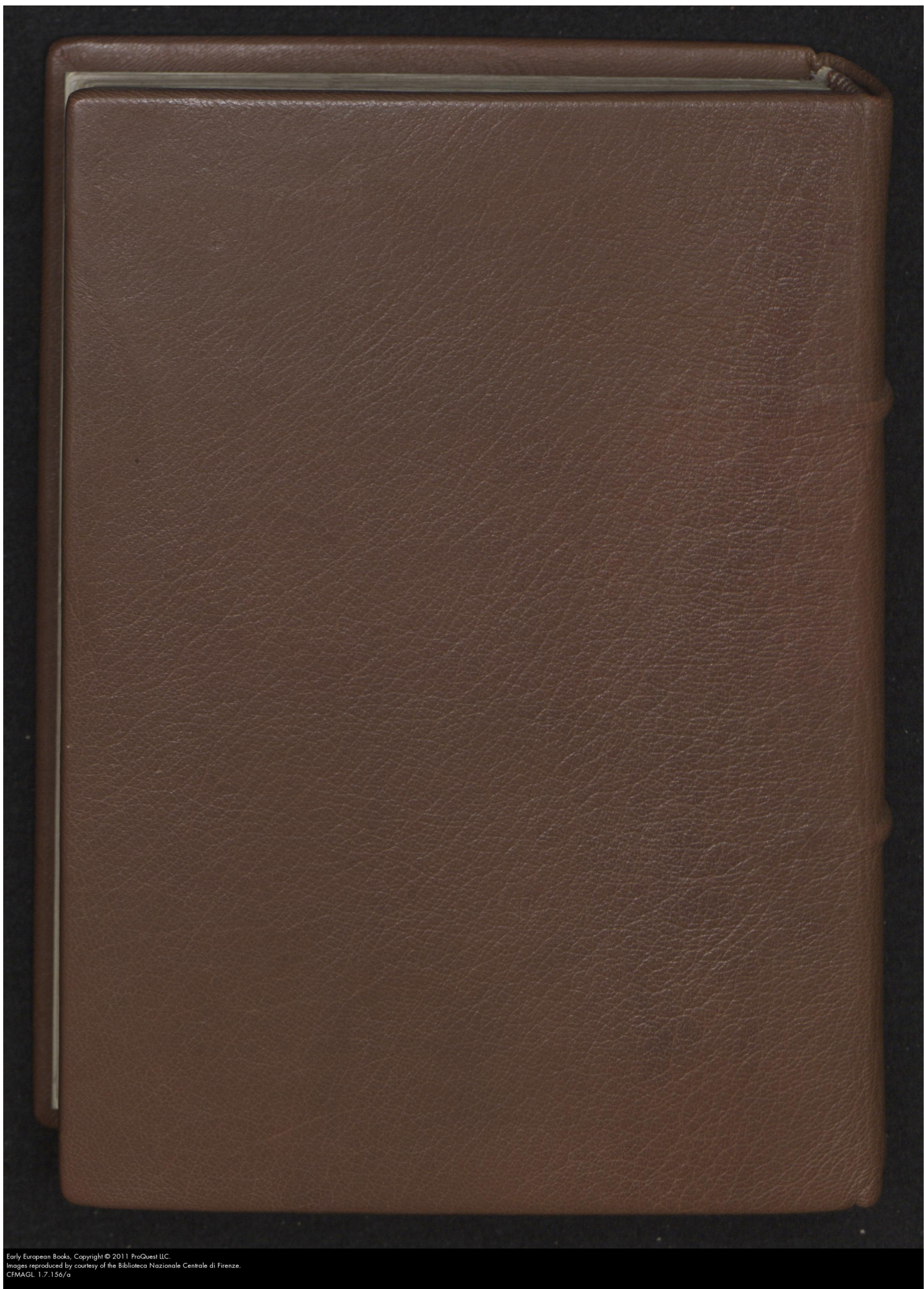

1
7
156

mensura
pondere
numero
4 9 2
3 5 7
8 1 6
3
4
5
1234

ATHANASII KIRCHERI

E SOCIETATE IESV

ARITHMOLOGIA

SIVE

De abditis Numerorum myſterijs

Qua

Origo, Antiquitas & fabrica Numerorum exponitur;
Abditæ eorundem proprietates demonſtrantur;
Fontes ſuperſtitionum in Amuletorum fabrica aperiuntur;
Denique poſt Cabaliſtarum, Arabum, Gnoſticorum,
aliorumque magicas impietates detectas, vera
& licita numerorum myſtica ſignificatio
oſtenditur.

ROMÆ, Ex Typographia Vareſij. MDCLXV.

SVPERIORVM PERMISSV.

FC DN

En volucris generosa minas sub arundine spernit.
Aspera dum ficto cortice tela fouent.
Sic tibi securam iungis Nadasdie pacem,
Sola cui, armorum tristior umbra, quies.

141

ILLVSTR.MO ET EXCELLENT.MO COMITI

AC DOMINO

D. FRANCISCO DE NADASD

EQVITI AVRATO

Perpetuo Terræ Fogaras, ac Comitatus Castriferrei supremo Comiti, Sacræ Cæsareæ Regiæque Maiestatis Consiliario & Cubiculario intimo, necnon summo per Vngariam Curiæ Regię Magistro & Iudici.

Athanasius Kircherus Fel. P.

PVS hoc, EXCELLENTISSIME COMES, de abditis Numerorum mysterijs, lucem sub gloriosi Nominis Tui splendore subiturum, vti, ni fallor, haud incuriosis à me argumentis est concinnatum; ita vel

hanc

hanc solam ob causam in Orbe Literario locum reperturum confido; quod inuictæ mentis Tuæ vi & efficaciâ, pari cum munificentia sit extortum. Opusculum qualecumque tandem illud sit, certè quot Numeris, tot Virtutum Tuarum radijs; quot mysterijs, tot magnæ animæ Tuæ sublimium actionum ectypis conspicuum splendet: siquidem in Te colligata simul & conferta cernuntur omnia, quæ sparsim diffusèque apud alios inchoata sunt virtutum inter se catenatarum præsidia, vt quæ diuisa deprehenduntur in multis, ea vno eodemque pectore Tuo tanto rerum complexu absoluta perfectaque comprehendantur. Quis Tuum in Orthodoxæ fidei religione cultuque propagando zelum & sollicitudinem non admiretur? Quis in euincendis difficultatibus animi robur & fortitudinem, Pacis & concordiæ studia non suspiciat? Quid de præclaris animi Tui dotibus? Tibi acre, perspicax, aptumque ad res omnes intelligendas ingenium, quod tum primùm mihi innotuit, cum Te hic

Romæ de abditarum rerum argumentis peritiſſimè mecum diſſerentem, cum ſtupore audiui, & cum tredecim Linguarum ac Nationum ſelectis in familiam Tuam, veluti Academicis quibuſdam Aſſeclis, Te hic ſpectaui. Quid Proſapiæ Tuæ ſiue antiquitatem ſiue ſplendorem memorem? Etenim ex peruetuſta Pethenediorum Comitum domo rerum geſtarum gloria celeberrima originem ducis. Item è Regia Bathoreorum familia per Eliſabetham Bathoriam Franciſci Nadaſdi Aui Tui coniugem deſcendis, quam Stephanus Bathoreus primò in Principatus Tranſyluaniæ, deindè in Regium Poloniæ ſolium euectus, in adeò altum dignitatis gradum geſtorum magnitudine euexit, vt vix illi quicquam addi poſſit.

Quid dicam de Paulo, Thoma, Franciſco Nadaſdijs, quorum illum grandibus officiorum titulis à Cæſare cumulatum, Terrorem Turcarum vniuerſa celebrauit Hungaria. Hi, vti Hungariæ commemorant Hiſtorici, rara felicitate & incredibili

ani-

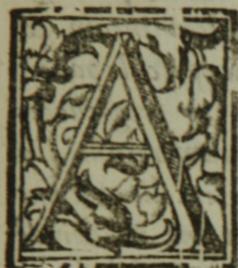
animi magnitudine victorijs inclyti, tantam sibi nominis famam, rerumque contra Turcas gestarum celebritatem compararunt, gestis vt suis aliquorum fidem excessisse videantur. A quibus minimè degener est Tuus ad magna & ardua semper intentus animus, tanto meritorum virtutumq;cumulo confertus, vt proindè vel iam Orbi thema dictes, in amplum Posteris virtutum Tuarum argumentum.

Suscipe itaque hoc literarium munusculum, tanquam perpetuum mei in Te affectus & obseruantiæ symbolum: inuenies in eo dignissima capacissimæ mentis Tuæ pascua; amplissimos ingredieris nouorum argumentorum campos, queis summi ingenij Tui vires non tantum experiaris, sed & animum Tuum anagogica & mystica quadam numerorum ratione ad æternæ felicitatis arrham instruas. Vale omni virtutum genere Excellentissime Comes, grande Hungariæ decus & gloria.

E Coll. Rom. Soc. Iesu. 17. Iulij 1665.

PRÆ-

PRAEFATIO
AD LECTOREM.

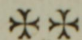
Rithmologiam arcanarum rerum opulentia confertam editurus, non longis verborum ambagibus, non mollibus numerosi ratiocinij lenocinijs, sed Laconum more, propositum mihi argumentum paucis breuibusque expediendum duxi. Non ignoro complures amplum hoc de mystica numerorum doctrina, thema affatim prosecutos fuisse; vt proindè post illos, peractà iam meße, nihil aliud nisi vilium stipularum collectio, in qua explicanda, industriam meam collocem, relicta videatur. Quidquid sit, mearum partium erit abiecto cortice, medullam rimari: argumentum quod vti semper magni mihi momenti visum fuit, ita quoque ab alijs precium eius, aut ignorantibus, aut ignoranter despicientibus ad incudem reuocatum, eo splendore, ni fallor, illustrare conabor, vt ex eo non exiguum in Rempublicam Literariam, tum lumen, tum emolumentum resultaturum confidam, ad hoc, tum grauißimorum authoritate virorum, quà literis, quà exhortatione instanter sollicitantium, tum zelo gloriæ Dei ordiendum potissimùm inductus: Cum enim iam dudum ex abdita numerorum doctrina perperàm siue accepta, siue intellecta, portentosa superstitionum à malè feriatorum hominum audacia cōmenta in publicum emergere cognoßem; magnum sanè me operæ precium facturum existimaui, si prius abditis numerorum proprietatibus iuxta apodicticam Geometriæ amußim expositis, id deindè quod legi-

timum, ſanum, innoxiumque foret ſelectum, ab illegitimis, ſpurijs, ac perniciosis numerorum vſibus ſeparatum, tum ad cautelam hominum plus æquo curioſorum, tum ad ſtulta quorundam deliramenta, vana mendacia, & inſanias falſas, circa ſuperſtitioſos numerorum effectus extirpandas, ſeriò & eo quo licuit ſtudio animique contentione, mentem meam ad diuini Numinis gloriam apponerem. Quod hoc opuſculo paucis exequi conatus ſum. Ne verò ἀμεθοδέρως in eo progrederemur: Primò originem & Fabricam tradimus numerorum, in qua modum & rationem à primæuis mundi incolis ad hæc vſque tempora in numeratione rerum obſeruatam: & deindè magis magiſque, cùm ab Hebræis, Chaldæis, Arabibuſque, tùm à Græcis ac Latinis excultam exhibemus. Quibus quidem ritè expoſitis, ad miras quaſdam pronicorum numerorum proprietates, in ſecunda Libri parte explicandas procedimus. Cum verò complures ex Arabum Schola, abditas horum numerorum rationes curioſius contemplarentur, hinc certò aliquid humanis rebus ſublimius ſub ipſis recondi ſibi amenter perſuaſerunt; vndè prima magicæ vanitatis rudimenta prodierunt, dum huiuſmodi numeros, quos veluti ſacroſanctos, & prorsùs diuinos venerabantur, Aſtrologia paranympha in fabricam amuletorum extollentes, numerorum cæteroquin infallibili arithmeticæ demonſtrationis ratiocinio inſiſtentium proprietates, turpi characterolatriæ crimine contaminarunt. Quos nefandi Gnoſtici ſuccenturiatores impuris perfidæ ſuæ ſectæ dogmatis vnà cum Aegyptiorum Dæmonolatria inſeruerunt. Secuti fuere hoſce ſtultum Cabaliſtarum vulgus, quod ex fanatica Hebræorum numerica Cabala depromptis numerorum non myſterijs, ſed deliramentis in diuinatoriæ artis vſum aſſumpſerunt: quod ſatanicum dogma adeò hominum mentes ex abominando

artis

artis vsu infatuatas peruertit, vt magnum quid se obtinuisse videantur, si à quopiam Satanæ ministro huiusmodi numerorum Sacramentum adepti fuerint: quorum quidem falsitates & grandes imposturas ex imis fundamentis in III, IV & V Parte confutamus.

Hisce quoque pari methodo peractis, restat vera & realis numerorum mystagogia, quam in vltima huius Libri parte tradimus: in qua mysticas numerorum rationes iuxta S S. Patrum mentem, multiplici sensuum ratiocinio fultas explicamus: vt indè haud exiguum emolumentum in Lectoris animum emanaturum confidam. Mysticam exhibitionem vide in frontispicio libri: In quo Monas Tri-una sub triangulo æquilatero comprehensa, in Angelicum nouem Chororum mundum intellectualem, in tres hierarchias, quæ per totidem idealia triangula æquilatera sibi implexa notantur, dispertita influit: quin & per mundum intellectualem siue Angelicum, in Mundum Sidereum, & hinc in elementarem vtrique miro & ineffabili modo se communicat. Vti enim conditrix sapientia, Tri-una in numero, pondere & mensura trina diuisione condidit omnia; ita quoque Veteres Sapientes Hebræi, Græci & Arabes mysterium subolfacientes, Mundi tam intellectualis quam corporei constitutionem, non meliori modo, quam per abstractas huiusmodi numerorum rationes exponi posse existimarunt. Vidit & miram hanc mundialium rerum concatenationem Siracides in suo Ecclesiastico cap. 1. dum de Sapientia præfatus, diuinum hoc epiphonema protulit. Disciplina Sapientiæ cui reuelata est & manifestata, & multiplicationem ingressus eius quis intellexit? vnus est altissimus, creator omnium omnipotens, & Rex potens & metuendus nimis, sedens supra thronum illius, & dominans Deus: ipse creauit

 2 illum

illum in Spiritu Sancto, & vidit, & dinumerauit, & mensus est, & effudit eum super omnia opera sua. *Atque hæc sunt quæ Lectori curioso paucis communicanda duxi. Vale, cœptisque faue.*

IOAN-

IOANNES PAVLVS OLIVA SOCIETATIS IESV Præpositus Generalis.

CVm librum P. Athanasij Kircheri nostræ Societatis Sacerdotis, de arcanis numerorum Mysterijs, tres eiusdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint, facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. In cuius rei fidem, &c. Dat. Romæ 18. Nouembris 1664.

Ioan. Paulus Oliua.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Palatij Apost.

O. Archiep. Patracen. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Pal. Apost. Mag.

IN-

INDEX CAPITVM

Quæ in hoc Libro continentur.

Cap.

ARIT-

ARITHMOLOGIAE
PARS I.
De priscis Numerorum Notis earumq; origine & fabrica.

CAPVT I.

De primaua Numerorum origine.

Ationalis fabricæ naturale quoddam pullulans principium numerus est; mentis enim expertia, vti bruta, non numerant; sed & hic ipse nihil aliud est, quàm ratio explicata: ideò enim numerus principium eorum, quæ ratione attinguntur, esse probatur, vt eo sublato nihil omnium remanere, ratione conuincatur: siue enim ratiocineris, siue componas, siue diuidas, siue distinguas, siue denique quacunque tandem ratione vnum cum altero conferas, aut vnum ab altero separes, id vtique absque numero fieri non potest: vt proindè Plato Neocli interroganti, cur homo sapientissimum animal definiatur, non incongruè responderit, ὅτι ἀριθμεῖν ἐπίσταται: *quia numerare nouit*. Atque ex hoc combinatricis mentis ratiocinio nascitur multiplex illa & fœcundissima numerorum origo, quæ vti ex vnitate illa maxima & archetypa profluxit, ita hu-

Numerus, ratio explicata.

mano intellectui insita, quidquid agit, per illam agit, donec in eam tandem, vndè profluxit, vnitatem triunam resoluatur. Quoniam verò homines ad manifestandos intimos animi conceptus sub eadem numerorum forma subsistentes, signum extrinsecum veluti iure quodam suo requirebant, quo numerosos huiusmodi in mente latentes conceptus manifestarent, hinc natæ sunt variæ illæ diuersarum gentium, quibus sese inuicem explicabant, notæ & symbola, quæ vel à primis nascentis Mundi incunabulis originem suam duxisse adeò certum est, quàm certa sunt sacra Pentateuchi volumina, quibus iam viuente adhuc humani generis protoplasto, numerorum formandorum rationem viguisse, melioris notæ interpretes ex Sacra Geneseos Historia amplis ratiocinijs deducunt, vbi & Adamus primus omnium artium & scientiarum inuentor dicitur: & Suidas hisce

Inuentio numerorum. verbis docet: *Adamus primus homo, Dei manu effectus, & ad imaginem & similitudinem Dei efformatus, iure primus Sapiens appellari potest:* οὗτος τοίνυν ἐστὶν ὁ δοκιμάσας ἕκαστα καὶ πᾶσιν κανόνας, καὶ στάθμας ἀκριβεῖς καὶ ὅρους αὐτὸν τηρητοὺς ἀναρμοσάμενος· τούτου γὰρ τέχναι, καὶ γράμματα, τούτου ἐπιστῆμαι λογικαὶ καὶ ἄλογαι· τούτου πάντα εὑρήματα, διδάγματα, καὶ ὅσαι κατὰ τὸν βίον ἀναγκαῖαι χρεῖαι καὶ δίαιται. *Huius igitur sunt artes & literæ, huius scientiæ rationales & non rationales, id est, mechanicæ, huius omnes inuentiones, & quæcunque ad vitam neceßaria sunt.* πάντων τῶν εὑρέτης πρωτόπλαστος ἐστί. *omnium eorum protoplastus inuentor fuit:* Vndè Iubal Henochides ab eodem Adamo instructus, Arithmeticam & Musicam, quam didicerat, in humani generis vsum,

primus educens, pater appellatus fuit canentium Cythara & organo; vti quarto Genesis capite legitur. Cum itaque nec cantus, nec instrumentorum Musicorum dispositio sine numeris, & sine certa numerorum notarumque singulis interuallis competentium proportione confici posset, vtique eas, meliori quo in primæuis illis Mundi originibus, fieri poterat, modo exhibuit, legesque posteris suis ijs informandis præscripsit. Quales autem illæ fuerint, vti temporum immemorabilis vetustas nobis inuidit, ita quoque nihil nobis, nisi coniecturæ ad eas cognoscendas, supersunt. Rabbini, & inter cæteros celebrior Rambam dictus, in suo More nebuchim, id est, perplexorum Doctore, putat huiusmodi notas numericas alias non fuisse, nisi puncta aut lineolas, ex quibus veluti ex vnitate assumpta, amplissimas numerorum series educerent: verba eius ex hebraico deducta sunt: Rambam doctor perplexorum.

הראושנים בני אדם כמו מסרו רבינו זל מצאו הסימני
החשבונות וצורתם כצורת היוד הנקודה.

Primi filij Adam, quemadmodum Rabbini nostri, quorum memoria in benedictione, tradunt, inuenerunt signa computationum, eorumque figuræ non absimiles τῷ Iod puncto; ex huius enim multiplicatione numeros exhibebant: hoc pacto per י Iod, vnitatem exprimebant, binarium duobus יי notabant, ternarium tribus ייי. quibus in Thargum Nomen Dei triunum passim expressum videmus; & sic de cæteris, vti ex primæ Abaci columnæ notis, ex Rabbinorum libris depromptis patet: atque hisce ijsdem punctis hebraici Alphabeti literas forma- Ex Iod hebraico veluti vnitate numeri reliqui componebantur.

formatas א ב ג &c. amplè Rab Kimchi, & Rab de Balmis in Dicduk ſiue in ſua grammatica docet, quos conſule. Atque adeò haud inueriſimile videatur, primæuos homines, huiuſmodi punctorum multiplici additione, ſubductione ac multiplicatione ſingulas numerorum ſpecies exhibuiſſe, vtpote quorum plerique ἀναλφάβητοι. literarumque expertes, nulla præuia arte, aut Magiſtri inſtructione, ſolo rationis dictamine, per puncta aut lineolas, quod & hodierno æuo in ruſticis vſu venire ſolet, expreſſerint, vt dum per vnam lineolam carbone aut creta depictam I. II. III. IIII. IIIII. & ſic de cæteris ordine naturæ pingere ſolent. Verùm cum ſuccedentibus ſeculis, hominibus experientià doctioribus, modus hic incommodior viſus fuiſſet, quàm vt omnes numerorum ſpecies eo aptè exprimerentur, Hebræi paulatim neglecta punctorum coaceruatione, Alphabeti literis, loco numerorum vſi ſunt, cuius artificij inuentorem Euſebius Nierembergius Abramum nō incongruè libro de origine Sacræ Scripturæ literarumque facit. Quos deindè ſecuti Ægyptij ex Chami progenie nati, omnium primi, qui poſt Catacliſmum ſcientiarum artiumque cultu, nec non Arithmeticæ inuentione, teſte Ioſepho, celebres in Mundo claruere; Hebræos Ægyptioſque ſecuti ſunt Chaldæi, & ſucceſſu temporum Syri, & ab hiſce tandem Græci, à Græcis Romani, numerorum per Alphabeti literas exprimendorum modum mutuati deſumpſerunt; vti ex ſequenti tabula patet. A primis autem Scriptoriæ artis exordijs, literas Alphabeti Hebraici in locum numerorum aſſumptas, pulchrè oſten-

Ruſticorum modus computandi.

Literarum pro numeris introductio.

Fol. 4

4a

1.7.156

Numerus psalmorum per literas Hebraicas indicatur.

Cabaliſtarũ numerandi ratio.

Abacus Alphabetorum principalium Linguarum, quæ literis, loco numerorum vtebantur.

Prima numerorum signatio ex Rabinorum traditione.	II Numeri Alphabeti Hebraici.	III Numeri Alphabeti Syriaco-Caldaici.	IV Numeri ex Alphabeto Arabico.	V Numeri ex Alphabeto Ægyptio-Copto.	VI Numeri ex Alphabeto Græco ordinarij.	VII Notæ Numerorum veterum, ex Alphabeto Græco extractæ.	VIII Numeri Latini ordinarij.	Numeri Latini per abbreuiat.
, 1	א 1	ܐ 1	ا 1	ⲁ 1	α 1	α I 1	I	
,, 2	ב 2	ܒ 2	ب 2	ⲃ 2	β 2	β II 2	II	
,,, 3	ג 3	ܓ 3	ج 3	ⲅ 3	γ 3	γ III 3	III	
,,,, 4	ד 4	ܕ 4	د 4	ⲇ 4	δ 4	δ IIII 4	IV	IV
,,,,, 5	ה 5	ܗ 5	ه 5	ⲉ 5	ε 5	ε Π 5	V	
,,,,,, 6	ו 6	ܘ 6	و 6	ⲋ 6	ϛ 6	ϛ ΠΙ 6	VI	
,,,,,,, 7	ז 7	ܙ 7	ز 7	ⲍ 7	ζ 7	ζ ΠΙΙ 7	VII	
,,,,,,,, 8	ח 8	ܚ 8	ح 8	ⲏ 8	η 8	η ΠΙΙΙ 8	VII	
,,,,,,,,, 9	ט 9	ܛ 9	ط 9	ⲑ 9	θ 9	θ ΠΙΙΙΙ 9	VIII	
' 10	י 10	ܝ 10	ي 10	ⲓ 10	ι 10	ι Δ 10	IX	IX
', 11	כ 20	ܟ 20	ك 20	ⲕ 20	κ 20	ιε ΔΠ 15	X 10	
',, 12	ל 30	ܠ 30	ل 30	ⲗ 30	λ 30	κ ΔΔ 20	XX 20	
',,, 13	מ 40	ܡ 40	م 40	ⲙ 40	μ 40	κε ΔΔΠ 25	XXX 30	
',,,, 14	נ 50	ܢ 50	ن 50	ⲛ 50	ν 50	λ ΔΔΔ 30	XXXX 40	XL
',,,,, 15	ס 60	ܣ 60	س 60	ⲝ 60	ξ 60	λε ΔΔΔΠ 35	L 50	
',,,,,, 16	ע 70	ܥ 70	ع 70	ⲟ 70	ο 70	μ ΔΔΔΔ 40	LX 60	
',,,,,,, 17	פ 80	ܦ 80	ف 80	ⲡ 80	π 80	με ΔΔΔΔΠ 45	LXX 70	
',,,,,,,, 18	צ 90	ܨ 90	ص 90	ϥ 90	ϟ 100	ν [Δ] 50	LXXX 80	
',,,,,,,,, 19	ק 100	ܩ 100	ق 100	ⲣ 100	σ 200	νε [Δ] Π 55	LXXXX 90	XC
'' ,, 20	ר 200	ܪ 200	ر 200	ⲥ 200	τ 300	ξ [Δ] Δ 60	C 100	
''' ,,, 30	ש 300	ܫ 300	ش 300	ⲧ 300	υ 400	ξε [Δ] ΔΠ 65	CC 200	
'''' ,,,, 40	ת 400	ܬ 400	ت 400	ⲩ 400	φ 500	ο [Δ] ΔΛ 70	CCC 300	
''''' ,,,,, 50	ך 500	1000	ث 500	ⲫ 500	χ 600	[Δ] ΔΔΠ 75	CCCC 400	CD
'''''' ,,,,,, 60	ם 600	10000	خ 600	ⲭ 600	ψ 700	ϖ [Δ] ΔΔΔ 80	D 500	
''''''' ,,,,,,, 70	ן 700	1000000	ذ 700	ⲱ 700	ω 800	ϟ Π ΔΔΔΔ 90	DC 600	
'''''''' ,,,,,,,, 80	ף 800	10000000	ض 800	1000	& cætera.	ρ H 100	DCC 700	
	ץ 900	& sic in infinitum.	ظ 900	2000		σ HH 200	DCCC 800	
& sic de cæteris.	א̈ 1000		غ 1000	100000		τ HHH 500	DCCCC 900	CM
				1000000		υ HHHH 400	M 1000	
						φ [H] 500		
						χ [H] H 600		
						ψ [H] HH 700		
						ω [H] HHH 800		
						α X 1000		
						ε [X] 5000		
						ι M 10000		

4a

4
fo
E
c
n
d
r
ἀ
au
pu
vi
Rusticorum modus computandi. lar
&
cu
cti
on
br
Literarum pro numeris introductio. ph
int
co
fac
nat
art
Iof
pri
Syr
me
dur
A p
ber

o
ti
ra
v
di
pl
v
no
fir
tio
fu
m
G
h
t
c
A
c
eli
dir
scri
vul
cu
to
m
Ve
de
tag
hi

oſtendunt nonnulla tum in Geneſi, tum in pſalmis potiſſimum threniſque obſeruata numerica per literas paradigmata: Inchoant enim vel membra vel hemiſtycha verſuum iuxta ſeriem literarum Alphabeti: hoc pacto diſtinguuntur pſalmi 111. & 112. vel inchoant integros pſalmorum verſus, vti videre eſt, pſalm. 25. 34. & 145. vel vt in pſal. 37. Singulæ literæ duos verſus ſimul, cum nonnulla tamen varietate, exordiuntur: In pſalmo 119. ſingulæ literæ octonos verſus ordine inchoant, vndè totidem octonarios is pſalmus habet, quod apud Hebræos ſunt literæ, nimirum 22. & ab Hebræis vocantur ראשי תבות. *raſche theuoth*, id eſt, capita vocum, à Græcis ἀκροστιχίδες. id eſt verſuum initia. Inuenitur & hoc acroſtichidum genus in threnis Ieremiæ, quæ ab interprete lamentationes redduntur: Nam in quatuor quidem capitibus primis literarum Alphabeti, ἀκροστιχὶς μονόστιχος reperitur, vbi videlicet ſingulæ literæ verſus ordine inchoant; in tertio verò capite eodem ἀκροστιχὶς eſt τρίστιχος eò quod ſingulæ literæ in tribus verſibus ordine ſint initiales. Maximè verò in hoc numerico ſcribendi genere claruerunt, quos Hebræi, המקובלים. vulgò Cabaliſtas, ſecretiorum in Sacra Scriptura occurrentium ſenſuum interpretes vocant, qui in hoc toti ſunt, vt myſteria ſub ſacris paginis abdita per numeros ſub literis Hebraicis, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, eruant. Verùm de hiſce multis varijſque modis exempliſque demonſtrata, vberrimè profert Tom. II. Oedipi. Syntagm. de Hebræorum Cabala. Quid verò & quales ſint hi numeri ἰσόψηφοι, poſteà dicetur. Nos igitur ad in-

Numerus pſalmorum per literas Hebraicas indicatur.

Cabaliſtarũ numerandi ratio.

inſtitutum noſtrum reuertamur.

Diſpoſitio numerorum iuxta Alphabeta.

Primò itaque, Hebræorum cæterorumque Orientalium mos fuit, vniuerſas numerorum ſeries, nouenaria diſtributione, veluti in claſſes quaſdam diſponere; quarum prima quidem ἐννεὰς μονάδων, id eſt nouenaria vnitatum, & primas nouem literas continet, modo non Hebræis tantùm, ſed & Chaldeis, Syris, Arabibus, Coptis, Græcis, Æthiopibus, Armeniſque vſitato, vt in epilogetico numerorum omnium diuerſis gentibus & nationibus vſitatorum Abaco Συνοπτικῶς patet. Altera Claſſis nouenaria eſt denariorum, ſiue ἐννεὰς τῶν δεκάδων. Tertia Claſſis eſt, nouenaria centenariorum, & eſt ἐννεὰς τῶν ἑκατοντάδων. Quarta eſt ἐννεὰς μυριάδων, id eſt nouenariorum claſſis millenariorum; atque hiſce omnes numerorum ſeries exprimere ſolent.

ἐννεὰς I. μονάδων. ſiue Nouenaria vnitatum.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40

ἐννεὰς II. δεκάδων. ſiue Nouenaria denariorum.

נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	ך	ם
50	60	70	80	90	100.	200.	300.	400.	500.	600.

ἐννεὰς III. ἑκατοντάδων. ſiue Nouenaria centenariorum.

ן	ף	ץ	אׄ	בׄ	גׄ	דׄ	הׄ
700.	800.	900.	1000.	2000.	3000.	4000.	5000.

ἐννεὰς IV. μυριάδων. ſiue Nouenaria millenariorum.

וׄ	זׄ	חׄ	טׄ
6000.	7000.	8000.	9000.

Hoc

Hòc pacto Annum præsentem Christi notamus hisce numericis literis אםשםם. vel sic: אםםם. 1665. Chaldæorum verò, Syrorum, Coptorum, Arabum cæterorumque in Nouenariorum, id est, ἐννεάδων dispositione. Modum & rationem vide in citata paulò ante tabula omnium combinatiua numerorum. Quare ad Græcorum ψηφολογίαν progrediamur.

CAPVT II.

De Græcorum veterum notis numericis, earumque fabrica.

Qvantum ex Homeri cœterorumque Poëtarum monumentis explorare valuimus, eos omnes, suos libros iuxta Alphabeti Græci literas disposuisse reperio; & ex Iliadum Homericis 24. libris luculenter patet, qui à veteribus Grammaticis, & vti plerique putant, ab Aristarcho ita dispositi fuere, vt primus Liber inscriberetur Αλφα; Secundus βῆτα; Tertius γάμμα, atque hoc pacto sequentes libros singulos sua numerica litera signabant, quas & ἐπιγραφὰς τῶν βιβλίων appellabant. Inueniuntur deindè in vetustis Manuscriptis Codicibus subindè dicti libri alio modo citati, videlicet: ᾱ.ον; ᾱ.τε ᾱ.τῶ. Dico huiusmodi signa nil aliud esse, quàm βραχυγραφίαν quandam, qua per abbreuiationem dictos Libros allegant: hoc enim pacto per ᾱ. lineatum ἄλφα; per annexum verò ος. ᾱον primum Librum, βιβλίον πρῶτον;

Libri Homeri qualibus numeris signarentur.

per

per α.τε Genitiuum; per α.τῳ Datiuum innuebant; In secundi verò libri citatione, τ.ον β. τε β.τῳ secundum Librum se allegare, pro phrasis necessitate, significabant, quæ hic apponenda duxi, vt Lector, si quandoque huiusmodi Manuscripta voluerit, quo ab huiusmodi nodis sese extricet, habeat. Sed iam ad reliqua progrediamur.

Græcorum veterum in numerorum dispositione modus.

Quomodò itaque Græci veteres suos numeros per Alphabeti literas exhibuerint, Tabula numerorum combinatoria exactè demonstrat: ab α siquidem vsque ad quinarij notam, monadum additione I. II. III. IIII. vtebantur: nè verò hæ plus æquo multiplicatæ confusionem parerent, quinarium loco quinque vnitatum, per Π. quæ est initialis litera vocis πέντε, expressere, cui denuò adnectebant easdem vnitatum lineolas vsque ad denarium, cuius loco substituebant literam Δ, initialem videlicet literam vocis δέκα: Sequentes posteà denarios exhibituri, vicenarium exprimebant duobus Δ Δ, tricenarium tribus Δ Δ Δ. quadragenarium quatuor, Δ Δ Δ Δ. quinquagenarium verò |Δ|, quasi diceret πέντε δέκα, signabant; & hoc ordine per continuā πέντε δεκάδων additionem, numerum producebant vsque ad centum; quem numerum per H exprimebant. Cur verò hunc centenarium numerum per literam H (quæ secundum ordinem literarum Alphabeti Græcanici aliàs non nisi Octonarium notat) expresserint, ideò factum est, quod hæc litera, duplici litera Π constet, vna recta, altera inuersa & supina Π, quæ simul iuncta, 100 significant, ex quibus nota hæc centenaria H conficitur.

Π Quinarij nota & cur.

Δ Denarij nota & cur.

H Cur 100 notaret.

qua-

quarum vtrique si Δ inclusum imagineris (quarum tamen additionem data opera compendij causa neglexisse videntur) emergent duo quinquagenarij, quibus vna ἑκατόνδας siue centenarius haud incongruè exprimitur. Qui verò hanc centenarij notam ab initiali litera ἥκατον, quod Ionicè centum significare putant, originem suam sumpsisse volunt, audiendi non sunt, cum ἕκατον vox in omni Græcorum Dialecto, nunquam cum H. scripta reperiatur. Atque ex huius notæ repetita additione vsque ad 500, quæ hac nota signabant [H] quasi diceres, πέντε ἑκατοντάδες, ad millenarium vsque pertingebant, quem ab initiali voce χίλια, quod mille notat, X nota exprimebant, & hac identidem repetita vsque ad 5000. millia, quæ hac nota [X] signabatur, quasi diceres Πεντεχίλια, & tandem vsque ad 10000, quæ M litera initiali Μύρια exprimitur, procedunt; & hinc noua denuò monadum, decadum, hecatontadum, schiliadum myriadumque additione, numerorum ordo paulatim in infinitum propagatus, sub sex simplicibus notis, omnem veterum Græcorum computum comprehendit, & sunt sequentes.

1.	I. vnitas.
5.	Π. ab initiali litera Πέντε.
10.	Δ ab initiali litera Δέκα.
100.	H. à duobus ΠΠ. recta & inuersa.
1000.	X. ab initiali litera Χίλια.
10000.	M. ab initiali litera Μύρια.

Epilogiſmus Græcæ ψηφολογίας iuxta ſuas enneades diſpoſitus.

Primus Modus.

I. ἐννεὰς μονάδων. Nouenarius vnitatum.

α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ
1	2	3	4	5	6	7	8	9

II. ἐννεὰς δεκάδων. Nouenarius denariorum.

ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ϟ
10	20	30	40	50	60	70	80	90

III. ἐννεὰς ἑκατοντάδων. Nouenarius Centenariorum.

ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	ϡ
100	200	300	400	500	600	700	800	900

IV. ἐννεὰς χιλιάδων. Nouenarius Millenariorum.

α̣	β̣	γ̣	δ̣	ε̣	ς̣	ζ̣	η̣	θ̣
1000.	2000.	3000.	4000.	5000.	6000.	7000.	8000.	9000.

V. ἐννεὰς δεκαχιλιάδων. Nouenarius 10. millenariorum.

ι̣	κ̣	λ̣	μ̣	ν̣	ξ̣	ο̣	π̣	ϟ̣
10000.	20000.	30000.	40000.	50000.	60000.	70000.	80000.	90000.

VI. ἐννεας μυριάδων. Nouenarius 100. millenariorum.

ρ̣	σ̣	τ̣	υ̣	φ̣	χ̣	ψ̣	ω̣	ϡ̣
100000.	200000.	300000.	400000.	500000.	600000.	700000.	800000.	900000.

Apud Herodianum numerorum Græcorum diſpoſitio,

Herodianus Grammaticus Græcus habet & notas alias ſex numerorum Græcis vſitatas, quæ à literis initialibus ferè ſumuntur, quæ omnes quater vicibus ſuæ ſyzigæ

notæ, idque bis in ſua Claſſe enneadica ſiue nouenaria ad dextram adduntur, vt ſequitur:

Alius Græcis vſitatus Numerorum Epilogiſmus.

ἐννεὰς 1. Vnitatum.								
I	II	III	IIII	Π	ΠI	ΠII	ΠIII	ΠIIII
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ἐννεὰς 2. Denariorum.								
Δ	ΔΔ	ΔΔΔ	ΔΔΔΔ	𐅄	𐅄Δ	𐅄ΔΔ	𐅄ΔΔΔ	𐅄ΔΔΔΔ
10	20	30	40	50	60	70	80	90
ἐννεὰς 3. Centenariorum.								
H	HH	HHH	HHHH	𐅅	𐅅H	𐅅HH	𐅅HHH	𐅅HHHH
100	200	300	400	500	600	700	800	900
ἐννεὰς 4. Millenariorum.								
X	XX	XXX	XXXX	𐅆	𐅆X	𐅆XX	𐅆XXX	𐅆XXXX
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000
ἐννεὰς 5. Decemmillenariorum.								
M	MM	MMM	MMMM	𐅇	𐅇M	𐅇MM	𐅇MMM	𐅇MMMM
10000.	20000.	30000.	40000.	50000.	60000.	70000.	80000.	90000.

Exem-

Exempla ex Authoribus deprompta.

Numerus populi ab Augusto recogniti.

Suidas de Augusto populum recensente ait: εὑρέθησαν οἱ τῶν Ῥωμαίων οἰκοῦντες χ̄ μυριάδες καὶ χίλιοι ιζ ἄνδρες: *inuenerunt sexcentas myriades & 17. viros*, quæ nostro computo faciunt 4101017. id est, quadragies semel centum mille & 17. viros, vel quatuor milliones, & centum & vnum, & 17. viros. Iosephus lib. 2. cap. 4. numerum Iudæorum à Captiuitate Babylonica in Iudæam redeuntium fuisse μυριάδες υξβ καὶ ὀκτακισχίλιοι præter Leuitas, id est, 4628000, quatuor milliones, & sexcenta viginti octo millia.

Numerus Iudæorum in captiuitate Babylon.

CAPVT III.

De ἰσοψηφίᾳ *Numerorum.*

ἰσοψηφία numerorum quid?

INueniuntur & apud Græcos Numeri, quos ἰσοψήφους, id est, æqualis calculi, vocant, quos ab Hebræis desumpserunt; consistebant autem hi numeri in eo, quod inuentis duobus nominibus in numeris resolutis, ex æqualitate numerorum, ex huiusmodi diuersis nominibus resultantium, ad aliquid vel bonum vel malum ingeniosè alluderent, & Cabalistis maximè in vsu est; Sed nonnulla exempla subiungamus.

13. Cap. Apocalypsis sic habetur: *Qui mente præditus est, computet numerum bestiæ, numerus enim eius est* χξς, 666. Dici non potest, quantum hic numerus multorum Interpretum torserit ingenium: adeo

vt

vt Interpretes ad vnum ferè omnes hunc locum κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν expediendum existiment. Hæretici nullum non lapidem mouent, quàm vt hunc numerum Romano Pontifici, quem Antichristum vocant, applicent, & putant se id ostendere in duobus nominibus: Λατεῖνος & hebraicè רומיית. quæ resoluta in numeros dant 666, vti hìc patet.

Λ	30	ר	200
Α	1	ו	6
Τ	300	מ	40
Ε	5	י	10
Ι	10	י	10
Ν	50	ת	440
Ο	70		
Σ	200		
	666		666

Sed hi quidlibet ad hoc adstruẽdum, mirum in modum tortum assumunt, vt suis id persuadeant, vt in hoc exemplo Hebraicis notis exhibito patet, vbi Romij, Romanum indicant, id est Pontificem; sed cum numerum 666. reperire nequirent, apposuerunt illi in fine ת. notam 400. Sic ex Romij רומיית. fecerunt Romijth, atque aduerbialiter nihil aliud significat, quàm Romanè, quod vti nihil significat, id risum quoque sapientibus mouet. Catholici verò & orthodoxi ridentes hanc rationem, quàm illi contra Romanum Pontificem machinabantur, eam in Lutherum & Caluinum retorserunt. In nomine enim לותרו, Italica pronunciatione idem numerus Ap calypticus, continetur, vti & in patriæ nomine Lutheri Σαξόνειος, fuit enim Saxo. Vide Bellarminum lib. de Antichristo de his fusius agentem.

Σ	200	ל	30
A	1	ו	6
Ξ	60	ת	400
O	70	ר	200
N	50	ו	666
E	5		
I	10		
O	70		
Σ	200		
	666		666

Poëtas veteres hoc numerico ænigmatum genere delectatos, docent nonnulla exempla: Aristides volens Damagoram bipedum nequissimum indicare, id ingeniosè sanè per ἰσοψήφους numeros præstitit, dum eum peste perniciosiorem vocat, ex voce Λοιμὸς quæ pestem significat allusione facta; vtraque enim vox in numeros resoluta Δαμαγόρας & Λοιμὸς eundem numerum prodit: Sic nonnemo Nilum cum Meno fluuio comparaturus, inuenit Νεῖλος & Μένος, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν numerorum respondere, vtpote quorum vtrumque nomen faciat 365. tot nimirum, quot annus integer Solaris dierum est.

Δ	4	Λ	30	N	50	M	40
A	1	O	70	E	5	E	5
M	40	I	10	I	10	N	50
A	1	M	40	Λ	30	O	79
Γ	3	O	70	O	70	Σ	200
O	70	Σ	200	Σ	200		
P	100						
A	1						
Σ	200						
	420		420		365		365

Tale est, quod in Oraculis Sybillicis legitur de Nomine IESV, his verbis, & erit numerus eius monadum, deca-

decadum & hecatontadum octo, id est: 888. in talem enim numerum resoluitur nomen ΙΗΣΟΥΣ.

Ι 10 Quo genere numerorum & veteres Latinos
Η 8 vsos fuisse, monstrauit Iouis Simulacrum,
Σ 200 quod ita effectum fuisse tradunt veteres Ro-
Ο 70 manarum antiquitatum Scriptores, vt in
Υ 400 dextra quidem manu T, in sinistra verò ξέ,
Σ 200 literas præferret, quæ in numeros ἰσοψήφους re-

soluta dant 365. quod videlicet annus, cui præesse putabatur Ianus, tot idem dies contineret. Vide de hoc Suidam, voce γεννηταί. Plinius quoque lib. 34. cap. 7. de Iano sic loquitur: *Præterea Ianus geminus à Numa Rege dicatus, qui pacis belliqne tempore argumento colitur, digitis ita figuratis, vt trecentorum quinquaginta quinque nota per significationem anni, temporis & aui se Deum indicaret, qui tamen per numeros non tam Solarem, quàm Lunarem annum, vtpote qui duodecim lunationibus constet, intelligit: quemadmodum per prius simulacrum, annum Solarem expressit*; Cum verò annus Solaris sit 365. dierum, videtur mendum commissum in Plinio, qui pro anno Solari habet 355. (nisi forsan Ἐμβολισμικὸν annum intellexerit.) nam 354. annum Lunarem conficiunt.

Sed iam ad ἰσοψήφους nominis Antichristi, quod cum numerum 666. contineat, mirè se primæui ac sequentium sæculorum Scriptores Irenæus, Arethas Cappadox, Primasius, Ticinius, & Rupertus Abbas, in dicto iam numero ex varijs nominibus educendo exercuerunt; sed vt rei veritatem fatear, parum hic, quod ad rem

sa-

faciat, elicere possumus; Cum idem hic numerus non impio tantum Antichristo, sed & Sacris, & Diuinis nominibus applicari possit; imò Sacratissima nomina inueniri queant, quæ hunc in se numerum contineant, vt multis hoc loco demonstrare possem, si Diuinæ gloriæ hoc nomine non me obfuturum crederem.

Sed apponamus tamen nomina Antichristi, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, in 666. resoluta.

Nomina Antichristi, quibus Apocalypticus numerus 666. conuenit, ex Irenæo, Aretha Cappadoce, Primasio, Ticinio, Ruperto Abbate extracta.

Et erit numerus bestiæ sexcenta sexaginta sex.

Ευανθὰς	Euandas	Ἀ'ντεμος	Inclytus
Λατεῖνος	Latinus	κακὸς ὁ'δηγὸς	malus dux
Τείταν	Sol Titan	Αληθὴς βλαβερὸς	verus noxius
Αρνοῦμαι	Nego	πάλαι βασκανὸς	iterata inuidia
Λαμπέτης	Splendor	Αμνὸς ἄδικὸς	agnus iniustus
ὁ νικίτης	Victor	Γενσηρίκος	Gensericus

Μαομέτις. Mahumed

Σαξόνειος. Saxo

LVpVs pICarDVs. id est Caluinus.

Ισοψηφία seu Resolutio in numeros.

1		2		3		4		5		6	
Ε	5	Λ	30	Τ	300	Α	1	Γ	3	Λ	30
Υ	400	Α	1	Ε	5	Ρ	100	Ε	5	Α	1
Α	1	Τ	300	Ι	10	Ν	50	Ν	50	Μ	40
Ν	50	Ε	5	Τ	300	Ο	70	Σ	200	Π	80
Θ	9	Ι	10	Α	1	Υ	400	Η	8	Ε	5
Α	1	Ν	50	Ν	50	Μ	40	Ρ	100	Τ	300
Σ	200	Ο	70			Ε	5	Ι	10	Ι	10
		Σ	200					Κ	20	Σ	200
								Ο	70		
								Σ	200		
	666		666		666		666		666		666

7		8		9		10		11		12	
Κ	20	Α	1	Π	80	Λ	1	Α	1	Μ	40
Α	1	Λ	40	Λ	1	Μ	40	Ν	50	Α	1
Κ	20	Η	8	Δ	30	Ν	50	Τ	300	Ο	70
Ο	70	Θ	9	Α	1	Ο	70	Ε	5	Μ	40
Σ	200	Η	8	Ι	10	Σ	200	Μ	40	Ε	5
Ο	70	Σ	600	Β	2	Α	1	Ο	70	Τ	300
Δ	4	Β	2	Α	1	Δ	4	Σ	200	Ι	10
Η	8	Λ	30	Σ	200	Ι	10			Σ	200
Γ	3	Α	1	Κ	20	Κ	20				
Ο	70	Β	2	Α	1	Ο	70				
Σ	200	Ε	5	Ν	50	Σ	200				
		Ρ	100	Ο	70						
		Ο	70	Σ	200						
		Σ	200								
	666		666		666		666		666		666

Hæc sunt nomina bestiæ Apocalypticæ numero insignita, quorum innumera alia ab ijs, quibus sat temporis & otij est, iam adductis haud similia reperiri possunt.

Certè Mahumedani ex ſua ſecretiori Diuinorum Cabala, horrendis ſuperſtitionibus referta: Nomine Diuino وسخ ἰσοψηφίας reſoluto hunc numerum educunt, vti vides.

و	6
س	60
خ	600
	666

Eſt autem hoc nomen deductum ex initialibus literis Diuinorum nominum, quæ promiſſam celſitudinem ſponſi denotant, vt in ſequenti exemplo patet. ex quibus deindè magica ſua ſigilla, vti Cabala Saracenica Oedipi Aegyptiaci fusè oſtédimus, conficiunt.

ج	س	و
حطيب	سرف	واعد
ſponſus.	celſitudo.	promiſſor.

Verùm vti hæc omnia nomina ἀδιάφορα ſunt, & ad ſacra & profana, mala & bona facilè accommodari poſſunt, neque quicquam ingenij aut ſubtilitatis obtinent, ita quoque magnis myſterijs turgida credere, non niſi inſenſatæ mentis eſſe reor. Verùm cum de huius ἰσοψηφίας vanitate in ſequentibus copioſior detur ratiocinandi materia, illuc Lectorem remitto.

CAPVT IV.

De priſcis Latinorum notis Arithmeticis, earumque origine & fabrica.

DVplex numerorum forma hodiè apud Latinos Arithmeticarum rerum Scriptores in vſu eſt: Prior antiqua, altera poſteris temporibus introducta.

Prior

Prior ſeptem literis ex Alphabeto Latino deprompti conſtat; quibus omnis qualiſcumque tandem numerus exprimitur: & ſunt: I V X L C D M. qui, vti veterum Romanorum Inſcriptiones docent, vnà cum Latina lingua nati, in hæc vſque tempora durant. Altera à Mathematicis, poſteris, vti dixi, temporibus introducta, adeò vbique locorum percrebuit, vt plerique neglectis veterum Romanorum maiuſculis numeris (qui vti ad magnarum calculationum rationes cum facilitate expediendas non adeò idonei videbantur, ita non niſi Chronographicis inſcriptionibus, politioriſque literaturæ viris reſeruantur) ſolis minuſculis, videlicet zyphris, tum Mathematici, tum mercatores, & quicumque tandem quidpiam numeris conſignare volunt, vtantur. De priori numerorum Inſtituto primò, deindè de poſteriori, cuius originem potiſſimum inquirendam duximus, nonnihil dicemus.

7. literis Latinorum veterum omnis numerus exprimitur.

Originem antiquorum numerorum Priſcianus & Valerius Probus, teſte Scaligero, ſic deſcribunt: vnitatem litera I. notabant, quam in quinarium vſque excluſiuè repetebant IIII. quinarium ſcribebant per V. non vti nonnulli arbitrantur, quod dimidia pars eſſet denarij numeri X, neque idcircò, quod olim hunc numerum ſcripſerant per QV, & poſteà Q, remanente V. ſuſtuliſſent; ſed quod quintum inter vocales A E I O V locum poſſideret. V itaque litera quinarium ſignificabat, cui vnitates ad denarium vſque numerum apponebant. VIIII; Denarium verò numerum notabant litera X. eò quod in Alphabeti ordine ſtatim poſt literam

Origo Latinorum veterum numerorum.

Origo numeralis notæ X V D. M.

V ſequeretur; pari conſilio centenarium numerum cum ſtatuiſſent per C, ſequenti litera D quingenarium depoſuere, vel quia immediatè C in ordine Alphabeti ſequitur, vti Probus vult; vel vt alijs placet, eò quod inter D & M, quod mille ſignificat, à D videlicet ad M vſque, quinque literæ intercedant, hoc pacto: D, e, f, g, i, l, M. (litera enim h, vti aſpirationis nota eſt, ita inter literas non adnumerabatur); vel vt Scaliger dicit, quod D ſit capitalis litera nominis Dimidium, quod dimidium millenarij numeri ſignificat; plerique tamen Centenarij numeri notam C, à prima litera Centum, vti millenarij numeri notam M, ab initiali numero Mille, & quingenarij numeri notam D, à dimidio millenarij, id eſt (vti ſuprà diximus) ab initiali litera vocis Dimidium, acceptam volunt; quinquagenarij verò numeri notam L, non à nomine, ſed ex Græcorum inſtituto excogitatam fuiſſe, Priſcianus autumat; nam vti per N, quinquaginta exprimebant, ita priſci Latini, qui huius elementi loco ponebant identidem L, vt Lympha pro Nympha, Græcos imitati, in hunc quoque vſum L pro N ſubſtituere; quamquam hæc ratio multis diſpliceat; de quibus vide Matthæum Hoſtium. Quidquid ſit, ex hiſce patet, priſcis Romanorum temporibus numerorum notas adhuc imperfectas fuiſſe, adeò vt Romani huiuſmodi numerorum ope, annos conſulares clauis fixis, ſicuti & Volſci in Templo Nortiæ Deæ Hetruſcæ, vti Plin. l. 7. c. 40. tradit, notare conſueuerint, eò quod raræ tunc temporis literæ fuiſſent. Quamobrem melioribus numerorum notis non occurren-

Origo literalis notæ L

Clauorum fixio per numeros olim Romæ vſitata.

ren-

rentibus, ex vetusta lege Prætor maximus Clauum figebat, quæ figendi Claui lex deindè reuoluta ad Consules, & denique ad Dictatorem, magnis ritibus & cærimonijs peragebatur; de quibus vide Rosinum, Lipsium, Alexandrum ab Alexand. aliosque Antiquitatum Romanorum Scriptores. Verùntamen vt dicta liquidius intelligantur, hic Prisciani verba adducenda duxi, ex quibus facilè intentum nostrum patebit. *Hos igitur Latini quoque in plerisque imitati sunt: nam per* I. *vnum notant, illos secuti. Quinque per* V. *quia quinta est vocalis* A E I O V. *decem per* X. *quia decima est consonans apud Græcos;* β.γ.δ.ζ.θ.κ.λ.μ.ν.ξ. *vel quod post* V *apud Latinos* X *sequitur; quinquaginta per* L, *quia apud antiquos Græcos* L *pro* N. *quæ nota est quinquaginta, ponebant, teste Apollonide, & Lucio Tarrheo, vnde Latini quoque Lympha dicunt pro Nympha, aquam vel fontem volentes monstrare: Virgil. in primo Æneid.*

Dant famuli manibus lymphas Cereremque canistris.

Centum autem per principalem nominis literam C. *quingenta per sequentem literam consonantem, nam post* C. D *sequitur. Mille secundum Atticos per* X *Græcam, sed vt sit differentia ad decem, circumscriptis lateribus* CXↃ. *Quinque millia per* I, *et duas à dextra parte apostrophos,* IↃↃ. *Decem millia per supradictam formam, additis in sinistra parte contrarijs duabus notis, quàm sunt apostrophi* CCIↃↃ. *& hoc ad imitationem Græcorum, qui* μυρία *vnius nota, sub dita linea, nunc quoque scribunt sic* I. *Quinquaginta* Varia veterum Latinorum in numeris dispositio.

mil-

millia per I mediam, & tres in dextra parte apoſtrophos IↃↃↃ. Centum millia per I. mediam, & tres in dextra parte apoſtrophos & in ſiniſtra totidẽ contrarias CCCIↃↃↃ. Vel quod veriſimilius eſt, decem millia notantur per M. circumſcriptam ex vtroque latere, ſic CMↃ. quomodo mille per X circumſcriptam ex vtroque latere, ſic CXↃ & hoc ad imitationem Græcorum, qui χίλιοι eam literam habent principalem ſui nominis. Sed differentiæ cauſa media linea altior facta eſt. quia millies quoque mille per M circumſcriptam ſolet notari ſic CMↃ. ergò quinque millia cum ſint dimidia pars decem millium, dimidiam partem Scripturæ ſeruauerunt ſic: IↃↃ. quomodo quinquaginta millia dimidia pars centum millium, qui numerus per eandem notam decem millium ſcribitur, additis tamen ex vtroque latere ſingulis circumſcriptionibus CCCIↃↃↃ. Quingenta millia per QↃ. quod eſt initium nominis, & apoſtrophen. Mille ſimiliter millia per M, vnde incipit nomen ex vtraque parte circumſcriptam, vt CMↃ, & ſic CCM. Verùm cum hæc multum confuſa ſint, & vix perfectus indè ſenſus grauium Authorum judicio elici poſſit, eã nos ad veterum mentem paulò luculentius clariuſque exponemus.

CAPVT V.

Numerorum, quibus priſci Latini vtebantur, fabrica.

Diximus in præcedenti Capite, Veteres Latinos, ſeptem potiſſimum ex Alphabeto in numerorum ſub-

ſubſidium depromptis literis, vſos fuiſſe, vt ſunt: I V X L C D M. quibus itidem variè repetitis, mixtis, ritèque compoſitis, omnes qualeſcumque tandem obuiæ numerorum ſeries exprimuntur; & pulchrè ſanè numerorum computationi ψηφολογικῶ, quæ calculis peragitur, quadrant; ita vt perpetuò vel in quincuplum, vel in decuplum ἐναλλὰξ hoc eſt, alternis auctæ aſſurgant; & primæ quidem duæ notæ I & V. augmento ſeruiunt enneadi primæ per additionem Vnitatum, alteræ duæ notæ X & L augmento enneadi denariæ; tertiæ verò notæ enneadi centenariæ; ita vt in monadicis ſemper poſt V. quatuor Vnitates; in decadicis quatuor X poſt L: in centenarijs quatuor CCCC poſt D, vti in hoc Schemate patet. Diſpoſitio Enneadum.

Seruiunt { Enneadi Monadum. I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIIII.
Enneadi Decadum. X. XX. XXX. XXXX. L. LX LXX. LXXX. LXXXX.
Enneadi hecatontadũ. C. CC. CCC. CCCC. D DC. DCC. DCCC. DCCCC.

Septima tandem ſeu vltima nota M. nota millenarij, quocumque modo, ſiue à dextris, ſiue à ſiniſtris, alijs numeris ante vel poſtpoſita, ſuum ſemper tuetur valorem, vti MDLX. exprimuntur mille quingenta ſexaginta: Sic vero poſita, DLXM, idem faciunt, quod quingenta ſexaginta millia. Sed iam ad fabricam & conſtitutionem horum numerorum propiùs accedamus.

In præcedentibus nonnulla de cauſis & rationibus harum notarum ex Priſciano & Valerio Probo tradidimus: Verùm cum illæ melioris notæ Authoribus non ſufficiant, haud dubiè alia ratio latet, qua veteres moti

haſce

Fabrica notarum numeraliũ apud Veteres.

hasce simpliciores notas excogitarint: neque enim propriè literæ ex Alphabeto Latino deprompta dici possunt, ex eo capite, quod I, non primum, sed nonum in Alphabeto locum obtineat; neque V. cum illa vigesima in ordine literarum sit; neque X, cum illa vigesimum primum in ordine locum obtineat, & proindè decem significare non potest; neque L, cum illa vndecimum in Alphabeto locum teneat, literæ propriè dici possunt. Quæcumque itaque Priscianus de harum notarum causis profert, non solùm longè petita sunt, sed & meliorum Authorum iudicio, nulla iusta & benè fundata ratione nituntur. Hæc dum & ego penitius mecum expenderem, vidi tandem idem fecisse prorsus veteres Latinos, quod Hebræos primæuos, cæterasque gentes rerum adhuc inexpertas, in numerorum constitutione præstitisse suprà diximus. Quocirca I nota vnitatis, nihil aliud, quàm vnum quid significat, & monadis officio fungitur, quæ duplicata, II reddebat vnitates; triplicata, III, quadruplicata IIII. Nè itaque vnitates nimio incremento confusionem inducerent, Latini veteres, quinto quoque loco, Græcos secuti, suas numerorum notas mutarunt: vndè hæc V, quinarij nota est altera, quæ quinque significat, & ad I relata, est quincupla, & constructionem suam habuit à prima nota I. geminata, & ad pedem iuncta, quæ angulum rectilineum acutum referat: hanc V. quinarij notam ex medietate decussis natam βραχυγραφίας ergo, loco IIIII vnitatum posuerunt; quam continua vnitatum additione ad denarium vsque prouexerunt, vti ex primo enneadis monadicæ pro-

Origo V.

I
V
X

processu patet. Iterum X nota denarij non aliundè deducta videtur, nisi ex duarum linearum vnitarum decussatione, cuius medietas V quinarij notam refert; vndè vox decussis & decussare emersit, videlicet omnis illa figura ex duarum intersectione linearum nata, quam identidem multiplicantes vsque ad 50, nè nimiam incremento huius notæ confusionem pareret, hanc intulere notam L, quæ ex duabus lineis in extremitate vtriusque in vnum iunctis, L constituit, numero in quincuplum aucto, estque nota particularis ex prima nota I geminata, vna quidem recta, altera prostrata, non incongruè conflata censeri potest, ita tamen, vt duæ ad pedem in dextra parte iunctæ, rectum angulum faciant, & gnomonem erectum referant. Habemus itaque quatuor harum figurarum I V X L ex lineis constructionem. Sequitur modò Centenarij numeri nota, quam per C signant, & quamuis plerique eam ab initiali litera (Centum) originem suam duxisse velint, nihil tamen obstat, quominus & eadem ex lineis rectis constituta fuerit; Nam vt ab Hostio alijsque notatum fuit, & antiquarum Inscriptionum monumenta sat docent; in quibus nō semper formam C refert, sed subindè hoc pacto olim scribebatur, ⊏ & ex hac inscriptione à Grutero prolata patet. ⊏AI. L. MIL. F. P. vbi pro CAII ⊏AII ponit, vt proindè propter arcuati ductus facilitatem nata videri possit posterorum C. centenaria nota, quam veteres, Hostij iudicio, ex I vnitatis nota, sed triplicata componebant, & quod facilius erat, L notæ quinquagenariæ, alteram in vertice lineolam apponebant, &

L Quinquagenarij ex 2. lineis obliquè ductis nascitur

Origo & fabrica C

Origo ⊏ numeri centenarij.

ex L 50. fiebat nota C. C. centenaria 100. quam identidem multiplicantes vſque ad 500, vt inceptam quincuplam & duplam proportionem continuè ſeruarent, loco CCCCC. D notam poſuerunt, quam nos exortam putamus, non quod C literam in Alphabeto centenarij notam immediatè ſequeretur D, vti Priſcianus vult, ſed vel quod initialis litera eſſet dimidij millenarij, vti placuit Ioſepho Scaligero, vel omnium optimè, quod antiquis litera D non per arcum, ſed triangulari figura ex tribus lineis vnitatis indicibus conſtituta pingeretur, hoc pacto, ▷: & hoc verum eſſe, nonnullæ inſcriptiones apud Gruterum docent ▷.M. id eſt, Dis Manibus. Imò totius Alphabeti literas, huiuſmodi lineolarum monodicarum vario contextu, quemadmodum Hebræi ex י primæuis temporibus, ſuas conſtituiſſe ſuprà oſtendimus, verò haud abſimile eſt. Quantum verò varia mentis reflexione conſequi poſſum, dicerem profectò, prima huiuſmodi elementa priſcis Latinis ab Hetruſcis primum fuiſſe communicata, & Herodotus planis id verbis ſignificat l.1. *Latinos pleraque ab Hetruſcis, vtpotè antiquioribus, accepiſſe* & literæ Hetruſcæ, quarum nonnullæ magnam cum Latinis ſimilitudinem habent, ſat ſuperque demonſtrant, vti in noſtra Hetruria, volente Deo, fusè oſtendemus.

▷ Origo numeri 500.

Lilius Giraldus alium veterum Latinorum in ſignificandis per literas numeris, modum tradit, qui vtinam etiam addidiſſet, ex quonam Authore illa extraxiſſet; hoc enim ipſo multos à varijs dubijs liberaſſet: Sunt autem ſequentes.

A. CCCCC Quingenta	Ā Quinque millia
B. CCC Trecenta	B̄ Tria millia
C. C Centum	C̄ Gentum millia
D. D Quingenta	D̄ Quingenta millia
E. CCL Ducenta quinquaginta	Ē Ducenta quinquaginta millia
F. XL Quadraginta	F̄ Quadraginta millia
G. CCCC Quadringenta	Ḡ Quadringenta millia
H. CC Ducenta	H̄ Ducenta millia
I. I Vnum	Ī Millia
K. LI Quinquaginta vnũ	K̄ 51 millia
L. L Quinquaginta	L̄ Quinquaginta millia
M. M Mille	M̄ Millena millia
N. XC Nonaginta	N̄ Nonaginta millia
O. XI Vndecim	Ō Vndecim millia
P. CCCC Quadringenta	P̄ Quadringenta millia
Q. D Quingenta	Q̄ Quingenta millia
R. LXXX Octingenta	R̄ Octoginta millia
S. LXX Septuaginta	S̄ Septuaginta millia
T. CLX Centũ ſexaginta	T̄ Centũ ſexaginta millia
V. V Quinque	V̄ Quinque millia
X. X Decem	X̄ Decem millia
Y. CL. Centum quinquaginta	Ȳ Centum quinquaginta millia
Z. II Duo millia	Z̄ bis millies mille.

Lilij Giraldi numerorũ diſpoſitio.

Cum virgula ſupraposita, millenarium numerum indicant.

Sed ad millenarium Numerum reuertamur.

Nulla numerorum nota tantam vetustate temporum varietatem subijt, quàm millenarij numeri nota.

Variæ millenarij numeri notæ.

Primò enim signatur litera M, quæ recentium character est, & originem suam habet ab initiali litera Mille, vti omnes ferè fatentur.

Secundò scribitur per duo C, quorum vnum rectum, alterum inuersum est, quibus monadica nota intermediat, hoc pacto CIↃ. mille.

Tertiò scribitur hoc pacto, CXↃ. & pariter mille significat.

Quartò scribitur per zyphram numeri octonarij prostratam ∞.

Quintò scribitur per parentesis notas, mediante I, hoc pacto (I). vti est apud Paulum Manutium.

Sextò scripta quoque reperitur ⦶, vt est apud Petrum Ciacconium lib. de ponderibus & mensuris, alijsque.

Septimò per ω & m scribebatur.

Octauò per X exprimebatur.

Verùm vt tandem, qua de causa tanta varietas emerserit, & vndè originem suam hauserit, cognoscatur, rem paucis verbis exponam.

Cur itaque primò per CIↃ. mille significauerint veteres, id factum esse puto, quod primi hanc notam per duplex D D. millenarij notam expresserint, quæ successu temporis sublata linea D claudente figuram, I mediam inter duo CIↃ reliquerit; & hoc ita factum fuisse quàm luculentissimè demonstrat hæc millenarij

nota ↀ, quæ nihil aliud eſt, quam duorum CD vnius inuerſi, alterius recti in vnum coniunctio, vndè character ↀ emerſit; Habes itaque hic originem notæ millenariæ CIↃ.

Quàm verò originem habeat hæc millenaria nota CXↃ. iuxta Hoſtij mentem explico, & dico eandem eſſe, quam præcedentem: Cum enim millenarius apud Græcos Atticos per X ſcriberetur, videlicet ab initiali litera vocis χίλια, quod mille ijſdem ſignificat, conſtituto charactere; & Romani in ſuum eam cenſum receperunt, & ne is cum X denarij nota confunderetur, eũ circumſcriptis à lateribus C inſeruerunt medium, hoc pacto CXↃ: ex quo tandem compendiaria nota ∞, quam ſuprà millenarij notam fuiſſe oſtendimus, emerſit; dum duo CↃ rectum & inuerſum cornibus ſuis apprehendentia cornua quatuor notæ X, hanc notam ∞ βραχυγραφικῶς conſtituerunt. Vides itaque originem huius notæ ∞; quamuis Ciacconius citato loco dicat, per hunc numerum CIↃ conſtitui potuiſſe, duobus videlicet cornibus CↃ cum I vnitis ∞, cui non repugno, quamuis prior ratio magis veritati ἀριθμοτεχνίας conſentiat. Iterum apud Paulum Manucium hæc millenarij nota ſic ſcripta reperitur ⊏I⊐, cuius origo non abludit ab eo, quod ſuprà de C docuimus, videlicet priſcis temporibus C ſcriptũ fuiſſe hac nota ⊏, cum ergo hæc idem quod C notet, patet ratio cur hunc numerum per ⊏I⊐ notam expreſſerint. Quod verò & ſubindè millenarij nota ſub hac figura haud abſimili τῶ Græ-

Origo ∞ millenariæ notæ.

corum

Notæ ꟺ ꟽ corum ꟺ vel ſic inuerſè ꟽ ſcribantur;dico eandem habere originem, quàm CIↃ.hac tantùm intercedente differentia, quod duo C Ↄ cum I. in vltimo hoc non vniantur, in priori verò ꟺ ex vna quidem connectantur, ex altera verò non, quod Scriptoris tamen feſtinantis conſuetudine introductum potius, quàm vſu receptum arbitror.

Origo millenariæ notæ ▽ △

Reſtat modò origo huius millenariæ notæ ⧖ explicanda. Nonnulli dicunt hanc eſſe conſtitutam ex X & duabus lineis characterem ſupra & infra claudentibus, hoc pacto X̄. productis enim crucis cornibus, illa lineis vnita hunc efformabant characterem ⧖.vel etiam, quod duo illa triangula notabant DD, quæ à priſcis Latinis ſub forma trianguli expreſſas fuiſſe, ſuprà diximus, ▷◁: vndè coniungendo has duas apicibus ſuis in vnum, naſcitur hæc nota ⧖. quamuis præcedens veritati multò ſit ſimilior.

Hæ itaque ſunt ſimplices notæ numeri millenarij, quas veteres nunc hoc, nunc illo modo, prout illis βραχυγραφίας ratio dictabat, exprimebant,& ſunt ſequẽtes.

Notæ millenarij ſunt 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9
M̄.	CIƆ.	CXƆ.	∞.	CIↃ	⌽	ꟺ	ꟽ	⊠

Ex quibus deindè omnem Chiliadum Myriadumque numerum formabant hoc pacto: primò quidem dimidiatis à dextris millenariorum notis integri dimidium exprimebant: ſic enim per IↃ. 500 notabant, quod eſt CIↃ millenarij dimidium; IↃↃ verò dimidium eſt

CCIↃↃ,

CCIↃↃ, & ſe habent ad inuicem, vti 5000 ad 10000. Sic IↃↃↃ, dimidium eſt CCCIↃↃↃ, & ſic habet vt 50000. ad 100000. & ſic in infinitum. Sciendum verò has notas ſemper bis, ter, aut quater iterari, hoc pacto:

1000	2000	3000	4000
CIↃ.	CIↃCIↃ.	CIↃCIↃCIↃ.	CIↃCIↃCIↃCIↃ.

Ter certè extat apud Ciceronem in 5 Verrina in editione Pauli Manutij, cum ait: *Demit de capite Medimnum* CIↃ CIↃ CIↃ. (3000) quamuis interpretes hic addi debere velint, IↃC id eſt 600. vt totus numerus ſit 3600.

Nota verò Centenaria C. millenariæ M à ſiniſtris iuncta, eundem auget ſuo valore, vt XM, decem millia. LXM, ſexaginta millia. CM, centum millia. DM, quingenta millia. MM millena millia. Sic Plinius lib.6.cap.23. *MM paß. ab Alexandria abeſt Oppidum Iuliopolis*, id eſt, millenis millibus paſſuum, quamuis hodiè hæc nota MM pro 2000 ſumatur. Nota quoque hoc loco, quod ſicuti ex his notis I vnitatis, & tertia X denarij, & C centenarij alijs notis præpoſitæ, ſiniſtrorſum eaſdem ſuo valore minuunt, ita dextrorſum additæ eaſdem augent.

1	4	8	9	Siniſtrorſum poſitę valorem minuunt.
I.	IV.	IIX.	IX	
1	6	12	11	Dextrorſum poſitæ valorem augent.
I	VI.	XII.	XI	
40	90	400		Siniſtrorſum poſitæ minuunt.
XL.	XC.	CD.		
60	110	600		Dextrorſum poſitæ augent.
LX.	CX.	DC.		

Quod

Quod verò à Priſcis IV. IX. XIX. XXIX. XXXIX. XL ſic ſcriptum fuerit diminutiuè, id factum eſſe putò, βραχυγραφίας ergo, nè notam monadicam, decadicam, aut centenariam toties repetere cogerentur.

Nota 10000 Porrò CCIↃↃ decem millium nota eſt, vti & CMↃ. vel ĪM̄I, & præcedentem CIↃ. decuplat, & pari ratione bis, ter quaterque iterari poteſt, vti ſequitur.

10000	20000	30000
CCIↃↃ	CCIↃↃ, CCIↃↃ	CCIↃↃ, CCIↃↃ, CCIↃↃ

Bis certè apud Ciceronem extat lib. 1. ad Atticum. Nam Epiſtola 5. Cicero ſic loquitur: *L. Cincio HS.* X̄X̄C̄D̄ *conſtitui me curaturum Id. Feb. &c.* In ſequenti verò epiſtola repetit his verbis: *L. Cincio HS.* CCIↃↃ, CCIↃↃ, CCCC. *pro ſignis megaricis, vt tu ad me ſcripſeras curaui.* Quibus quidem aliud non innuit, niſi ſeſtertiorum viginti millia, & quadringentos ſeſtertios.

Nota 50000 IↃↃↃ 50000 nota, dimidium eſt integri CCCIↃↃↃ. 100000. Cuius exempla dantur in Oratione pro Q. Roſcio Commodo, in editione Pauli Manucij, cum 50000

Ciceronis teſtimoniũ. ait; *Si paret*, HS. IↃↃↃ. *deberi hìc, niſi planum ſibi facit*, HS. IↃↃↃ *ad libellam ſibi deberi, cauſam perdit.* Integra verò nota CCCIↃↃↃ pariter apud Ciceronem inuenitur epiſtola 5. ad Atticum, cum inquit: *Domum Rabirianam Neapoli, quam tu iam dimenſam & exædificatam animo habebas, M. Fronteius emit* HS. CCCIↃↃↃ XXX. id eſt, 100030 HS. & quoties volueris numerari poterit, vti in citata pro Roſcio Commodo

Oratione Cicero fecit, dum ait: *Proh Deùm hominumque fidem*, *qui* H S. ccc1ↄↄↄ, ccc1ↄↄↄ, ccc1ↄↄↄ, *quæstus facere noluit*, id est 300000. HS. quæ 8500 nostris coronatis respondent, quamuis in alijs exemplaribus hi numeri ex ignorantia vel interpretum, vel transcriptorum admodum peruersi deprauatique reperiantur.

Sed hanc nostram interpretationem genuinam esse, duo magnæ considerationis antiquitatum monumenta quàm luculentissimè demonstrant: quorum primum est Tabellæ Columnæ Rostratæ fragmentum, in Capitolio in hunc vsque diem superstes, ex quo vera horum numerorum ratio petenda est; quam ad maiorem veritatis attestationem hìc apponendam duxi, cuius defectum Petrus Ciacconius suppleuit in proprio de huius columnæ interpretatione edito libello. Difficultates numerorum soluuntur ex Tabula Rostrata in Capitolio superstite.

Columnæ Rostratæ Inscriptio à Petro Ciacconio suppleta.

C. Bilios. M. F. Cos. aduorsom. Cartacinienseis. en. Siceliad rem. Cerens.ceest. ANOs. cocnatos. Popli.Romani. artisumad obsedeone D. eXEMET. LECIONeis. Cartacinienseis. omneis mAXIMOSQVE. MACISTRaTOS. Lucaes. bouebovs. relicteis noVEM. CASTREIS. EXFOCIONT. MACELam. moenitam. vrbem pVCNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACestratod.prospere rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL. PRIMOS. Ceset. resmecosque cLASESQVE. NAVALES. PRIMOS. ORNAVET. PArauetque. diebous. LX. cVMQVE. EIS. NAVEBOVS. CLASEIS.POENICAS. OMnis. paratasque.

sVMAS. COPIAS. CARTACINIENSIS. PRAESENTEd· maxumod dICTATORED.OlorOM. IN. ALTOD.MaRID. PVCnandod. vicet. xxxQVE. NAueis. cepeT. CVM. SOCIEIS. SEPTEm res momque. ducis quin res mOS-QVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. Xx. depreſet. auroM. CAPTOM. NVMEI. ↀ ↀ ↀ D C C

arcenTOM. CAPTOM. PRAEDA. NVMEI. ccclↃↃↃ. c

craue. CAPTOM. AES. ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ

ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ

ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ

ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ ccclↃↃↃ pondod triompOQVE. NAVA-LED. PRAEDAD. POPLOM. romanom. donauet. captiuos. CARTACINIenſeis. inceNVOS. Duxet. ante. curom. primoſque. Conſol. de. ſicelEI s. claſeque. CARTacinienſeom. triompauet. earom. rerom. erco. S. P. Q. R. ei hance columnam. p.

In hac priſcæ Latinæ Linguæ barbaries vnà cum exodico numerandi modo clarè apparet, dum enim expeditionem C. Duillij Conſulis contra Carthaginenſes refert in Sicilia, prædam quoque ex parta victoria reportatam quàm exactiſſimè, tum quoad naues, tum quoad monetam, aurum, argentum, ænea, deſcribit; vbi & inter cæteras figuras millenarij hæc nota ↀ ↀ ↀ ter occurrit, vnà cùm DCC. quæ numerum 3700 conſtituit. Sed huius notæ originem ſuprà vide expoſitam: deindè vigeſies ſemel repetit hanc notam ccclↃↃↃ; & quoniam illa 100000 numerum conſtituit, hic in 21 ductus dat 2100000. numerum in

Victoria & ſpolia C. Duillij contra Carthaginenſes.

ære,

ære, cupro, pondus: Contigit autem hæc Victoria D. Duillij contra Carthaginenses anno Vrbis conditæ CDXCIII. 493. Nota hoc loco alteram millenarij notam supradictam ⓘ. cuius medietas D. quingentenarij nota: huius itaque notæ ⓘ valorem multiplicabant altero circumscripto circulo, hoc pacto ⓘ. quo 10000 indicabant, idemque valebat, quod ccIↃↃ. hæc iterum tribus circulis ⓘ circumscriptis diametro, idem significabat, quod cccIↃↃↃ. id est, 100000. ita quidem, vt tres notæ c c c à sinistris, & ad dextram aliæ Ↄ Ↄ Ↄ cum I, quæ diametri loco seruiebat, in Sphæram triarmillarem transformatæ videretur: horum autem dimidia si significare vellent, illa hisce dimidiatis figuris indicabant: D. quæ idem quod IↃↃ. id est 5000. & D id est IↃↃↃ. quod 50000. significabant, vti sequitur.

Idem quod ccIↃↃ

Idem quod cccIↃↃↃ

Dimidia chiliadnm.

Nota	1000	ⓘ	cuius dimid.	D	IↃ. 500
Nota	10000	ⓘ	cuius dimid.	D	id est. IↃↃ. 5000
Nota	100000	ⓘ	cuius dimid.	D	IↃↃↃ. 50000

Meminit harum notarum Gruterus in suis inscriptionibus, quarum prima ita sese habet:

T. PRÆSENTIVS Q. F. P. HELVITIVS. P. F. ÆD.
OB HONOREM IN VIAM. HS. ⓘ ⓘ

Altera sic se habet:

TREBONIA OLIVIA ARBITR. MARCILIANI
MA. IN FRO. P. XII. in A. P. P. XIIX COST.
HS ∞ D id est 6000 sestert.

Inuenitur & alia nota in inſcriptionibus veterum, ſic formata ⧄, quam 8. ſignificaſſe conijciunt ex hac inſcriptione:

IMP. CÆS. AVREL. VAL. DIOCLET.
IMP. VIII. COS. ⧄

Hanc nonnulli volunt indicare geminum quadernarium ⧗: qui verò diligentiùs expenderit dictam figuram, is minimè duplicati 4 figuram eſſe, aſſerere cogetur, ſed duplicatum Δ, quæ reſultat ex diagonali quadrati ſectione: Cum autem ◁. 4'. ſignificet, Græcorum more, ita duæ Δ octonarium conſtituunt, quem ⧄ præſens indicat.

Octenarij numeri nota.

Verùm, vt hucuſque dicta vna Synopſi intuearis, hìc veluti epilogiſmum omnia explicantem apponendum duxi.

Ex illo enim fabrica notarum numeralium, quæ veteribus Romanis in vſu erant, adeò clarè patebit, vt ne expoſitione quidem indigeat. Notas has numericas, ex varijs Priſcorum monumentis collegimus, quas & in vaſto illo Inſcriptionum opere, quod Ianus Gruterus in lucem edidit, exhibitas Lector curioſus reperiet.

Epi-

Epilogismus omnium numerorum, qui millenariorum enneadi competunt.

Notæ millenariorum Integrorum	Significationes in zyphris	Notæ dimidiorum.	
M̄	1000		
CIↃ	1000	D	500
CXD	1000	IↃ	500
∞	1000		
CIↃ	1000	D	500
ꝏ vel ꝏ	1000	ꞁↃ	500
X	1000	QC	500
Φ	1000		
⊕	10000	Ↄ	5000
IMI	10000		
XM	10000		
ƎMC	10000		
X̄	10000		
CCIↃↃ	10000	IↃↃ	5000
◎	100000	Ↄ	50000
CCCIↃↃↃ	100000	IↃↃↃ	50000
C̄M	100000		
ĪXĪ	1000000		
CMↃ	1000000	CQↃ	500000
M̄M̄	1000000		

Alterum monumentum habetur apud Fuluium Vrsinum, à quo reliqui omnes de hoc argumento tractantes

tes id deſumpſerunt, iſtaque tabula numerorum veram & genuinam veteribus viſitatam oſtendit, vt ſequitur.

Tabula Fuluij Vrſini veterũ numerorũ rationem cõtinens.

	IXI 1000000	
o o o o	ccc I ɔɔɔ	o
Quatercenties mille denar: ſimul 1600 ſeſtertia. Aliter dicebant ſedecies ſeſtertium.	100000	500000 denarij, vel 2000 ſeſtertia. Aliter dicebant, vicies ſeſtertium.
o o o o	ccIɔɔ	o
4 decies mille denarij. Simul 160 ſeſtertia.	10000	50000 denarij, vel 200 ſeſtertia.
o o o o	∞	o
4 mille denarij. Aliter 16 ſeſtertia.	1000	5000 denarij. alias xx ſeſtertia.
o o o o	C	o
4 mille æris, vel 4 m. Aſſes vel 4 cẽtũ denarij	100	5 mille ęris, vel 500 denarij, aliter duo ſeſtert.
o o o o	X	o
4 centuſſes. 4 centum Aſſes, vel decẽ denarij.	10	quinquaginta denarij, vel quinque centuſſes.
o o o o	I	o
4 denarij vel decuſſes.	1	Quinque denarij.
o o o o		o
4 Aſſes vel quadraſſes.		quicuſſis vel quinarius
o o o o		o
5 Vnciæ aut quincunx		Semis ſeu vnciæ.

Hanc Tabulam antiquiſſimam æneam primus detexit Fuluius Vrſinus cum numerorum notis ipſi Tabulæ ex argento impreſſis, facilèque ex ſupradictis patet, antiquioribus illis non fuiſſe notam, quæ numerum vltra centum millia ſignificaret. In hac Tabula habetur prima nota ſic figurata IXI, quo millena millia, id eſt 1000000 indicabant, millionem videlicet: Cur verò in hac nota X. intermedia duabus II vtrimque ſtipata ſit monadicis notis, cauſa eſt, quod per I. vnitatem lineolà ſignatam, millenarium indicarent Græcorum more, X vero per ſeſe millenarium exprimeret, vti ſuprà dictum eſt: hinc aptè hunc numerum millies mille, per ſuprapoſitam lineolam duplicatiuam tribus notis vnà competentem exprimebant ſic IXI. Iam verò in media Tabulæ Columna cæteri numeri millenarij ad 1. vſque exhibentur, vti ad oculum patet; è latere verò ſiniſtro, continetur valor denariorum ad ſeſtertia reductus, & in dextro latere, denariorum ſeſtertiùmque prolatio exhibetur. — IXI Tabula.

Ex his itaque fuſiùs forſan, quàm par erat, prolatis, patet, quod quando magni numeri vltra centum millia notabantur, ſinguli limites punctis interuenientibus diſtinguebantur: cuius rei hoc ſit exemplum ex Plinio l. 33. c. 14. Auri XVI. XX. DCCC. XXIX. quem numerum Budæus l. 2. de Aſſe, ſic effert. Sedecies centena & viginti millia, octingenta viginti nouem, & ſic zyphris notatur. 1620829. & Plinius iterum l. 6. c. 33. hunc numerum refert: CLVIM. paſſuum, quem ſic exprimimus: centies quinquagies ſe- — Quomodo veteres numeros vltra centum millia diſponerent.

xies

xies centena millia passuum, & zyphris sic notatur: 1560000. Ex quo patet, veteres numerum vltra centum millia excurrentem lineolà supra caput extensa, sed in sinistra parte sursum vncinata notare consueuisse, & ex hac IXI. millionis nota patet. Sed hisce iam expositis, ad alteram dubitationis partem progrediamur, quæ est, de zyphrarum origine.

CAPVT IV.

De Algorithmo.

De zyphrarum, siue hodierna die visitatorum numerorum origine & fabrica.

PRæmissis veterum Latinorum notis Arithmeticis iam ad eas numerorum notas, quas zyphras vulgò vocant, & à plerisque Arithmeticis Algorithmus dicitur, quibusque vniuersus penè Orbis hodierna die vtitur, explicandas progrediamur, & quoniam hæc præsentis huius Diatribes potissima pars iure dici potest, ita quoque ea, qua fieri potest, diligentia, & quantum ingenij debilitas nobis permittet ἀκειβεϛέρως pertractanda est. Et vt ab ouo rem ordiar, Sciat Lector, Brachmanas, omnium opinione Authorum, Philosophiæ & Arithmeticæ studio cum primis deditos, eam Indiæ partem inhabitasse, quam hodiè Indostan vocant, quorum studia, mores, disciplinas eleganter sanè describit Herostratus in vita Apollonij Thyanæi. Hi cum vicini

Origo zyphrarum à Brachmanibus.

essent

eſſent Arabiæ felicis incolis Arabibus, per Orientale maris Erythræi littus diſtenſis, frequentemque olim cum ijs conſuetudinem, ob frequentem reciprocamque vltrò citròque comeantium negotiationem contraxiſſent; hoc verò emendarum vendendarumque rerum commercium ſine numeris tranſigi non poſſet, Arabes inſigne numerorum notarumque, quibus Brachmanas veluti arcanis numerorum notis vtebantur, compendium aduertentes, id ſucceſſu temporis ſuum fecerunt: ita lego apud Abenragel Arabem, de introductione ad Aſtronomiam libello, vbi loquitur de zyphris.

Arabes numerorum notas à Brachmanibus didicere.

وهذا عدادا كانوا عيدان الهند وقبلوهم من برهمس ومن
حكما الهند الذين وجدوهم من صورة الذيرة منقوسة
دارئج

Abenragel. Arabs.

Et hi numeri ſunt numeri Indiani, à Brachmanis Indiæ Sapientibus ex figura circuli ſecti inuenti. Quonam verò id modo fieri potuiſſet, cum diù multumque cogitarem, tandem incidi in Librum Arabicum, quem Magritam vocant, corruptè Margaritam, vbi Author, cum de Aſtrologicis ſignis loquitur, ſtatim & dictos characteres ponit, & fabricam eorundem ex circulo deſcriptam hoc modo docet.

Primò quidem dicti Sapientes circulum veluti mysticũ totius Astrologiæ fundamentum in quatuor partes diuidebant, & ex hoc, & literas & numeros quosdam mysticos formabant, quarum prima diametrum rectam A B, altera prostratam E D. exprimebat.

Deinde	ACD	Tales formabant literas.	L
Ex angulo, seu quadrante	ACE		⅃
	BCD		Γ
	BCE		ꓶ
Ex semicirculo laterali.	ADB		⊢
	AEB		⊣
Ex Superiori.	EAD		⊥
Ex Inferiori.	EBD		T
Ex diametrorum sectione.	ADBE		⊗

Atque hinc natas fuisse zyphras nouem, quibus posteà Arabes semper vsi sunt: videlicet:

Per diametrum erectam notabant			I	I
Per semicirculi lineas	ABCD	signabant	⅂	2
Per Semicirculum	EAD		ɜ	3
Per Semicirculum cum annexo arcu.	ADB		⊥	4
Per circulum ipsum	ADBE		o	5
Per semidiametrum cum arcu.	A B		4	6

Per

Per angulum verò	ACD		V	7
Per angulum	BCD		Λ	8
Per hanc verò figuram ⊢ cum arcu.		signabant	4	9
Per punctum verò circuli.			.	10

Quæ omnia ex Arabum doctrina desumpsi, qui hosce characteres singulos in tres classes diuidunt, quos mysticos & روحنيون *Ruchanium* Arabicè, id est, spirituales dicunt: qui vti tribus Mundis, Elementari, Sidereo & Angelico applicant, ita ingentia mysteria sub ijs latere, superstitiosissimè sibi imaginantur. Vide quæ de huiusmodi signorum origine fusè tractauimus Secundo Tomo Oedipi, parte 1. fol. 380. vbi & varijs rationibus hosce numeros ab Indorum Sapientibus processisse ostendimus, præsertim verò in III. Tomo, parte 1. de Brachmanum symbolicis literis. His itaque expositis iam ad Rhombum reuertamur.

Zyphras itaque Arabum, quas illi حروف الهند *Haruph elHend* id est, Indicas literas vocant, ab Indis processisse, non solum dicti Arabes, sed & Græci fatentur, vti posteà videbimus: quo autem anno hæc translatio facta sit, magnum est omnium silentium; quantum tamen coniecturis consequi possum, contigit id ætate Mahumetis, quam هجيره *Hegira Mahumed* vocant, 300. annis circiter à fuga Mahomedis; à Christo verò nato 900. quo annorum curriculo, vti Arabes iuxta Saracenicam Historiam, totam illam Persiæ, Car- Notæ numerales Arabū ab Indis processerūt.

F 2 ma-

Quando inuentæ.

maniæ, Indiæque oram suo subijciebant Imperio, ita ex Indorum cæterarumque circumiacentium Regionum commercio, hasce notas seu zyphras, primùm introductas fuisse, haud vero absimile putamus: quæ posteà per Aegyptum, Lybiam, cæterasque Africæ Regiones ad Occidentalem vsque Oceanum propagatæ, inter Arabes nullo non tempore viguerunt: donec irruptione in Græciam & Hispaniam facta, intra terminos proprios contineri nesciæ, tandem ad dictas nationes traductæ, non Europæ tantùm, sed & toti Orbi publici iuris factæ sunt. Quod vt exactius comperirem, vetustissimos codices tum Græcos, tum Latinos Arabicosque consulendos duxi, quibus discussis, certè nullum vnquam harum notarum ante 430. annos comperire vestigium licuit.

Arabes in literis numeralibus sequuntur ordinem literarum Hebraicarum.

Vt itaque hoc negotium paulò penitiùs agitemus, sciendum est, duplices apud Arabes Arithmeticarum notarum formas vsitatas fuisse; priorem, vti posteà ostendetur, ex literis Alphabeti Arabici constitutum, luculenter patet: in quo Alphabetico literarum ordine neglecto Arabes veluti ad amussim quandam Hebræarum literarum & ordine & methodum sequuntur; atque huiusmodi numerorum notis, plerique Scriptores Arabici, vti Abensina, Auerrois, Abenragel, Abenphragi, alijque innumeri, vti & Euclides interpres, Thausi Arabs, vsi sunt: Posterioribus verò zyphrarum promiscuè vnà cum literarum notis vsos reperio; sed vt hæc omnia clarius compareant, literas Alphabeti Arabici vnà cum zyphris apponendas duxi.

س	ن	م	ل	ك	ي	ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا	Literæ Arabicæ.
٦.	٥	٤	٣	٢	١.	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١	Zyphræ.
60	50	40	30	20	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	Numeri vsuales.

ث	ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع	Literæ Arabicæ.
٥..	٤..	٣..	٢..	١..	٩.	٨.	٧.	Zyphræ.
500.	400.	300.	200.	100.	90.	80.	70	Numeri vsuales.

غ	ظ	ض	ذ	خ	Literæ Arabicæ.
١...	٩..	٨..	٧..	٦..	Zyphræ.
1000.	900.	800.	700.	600.	Numeri vsuales.

Hiſce literis omnes Arabes & Coptitæ Chriſtiani in ſuis ſacris Codicibus paſſim iam à 700. aut 800. annis promiſcuè vtuntur, quemadmodum eorum in Sacros Codices præfationes monſtrant: Sunt tamen mihi vaſtiſſima quædam Aſtrolabia ex auricalco ante 500. circiter annos in Africà confecta, quæ ſolis literis Arabicis connotata cernuntur, quamuis omnes alios Aſtronomicos libros antiquiſſimos, zyphris ſolitis ad calculationem quippe aptioribus ſignatos reperiam. Sed noſtrum non eſt, hoc loco harum zyphrarum antiquitatem apud Arabes demonſtrare, cum ex ſupradictis antiquitas earum ſatis conſtet; ſed quæſtionis cardo in hoc potiſſimùm verſatur, vt quo tempore primùm in Græciam & Hiſpaniam ab Arabibus, & tandem in vniuerſam Europam propagatæ fuerint, ea qua par eſt cura & diligentia inquiramus; quod pro ingenij noſtri tenuitate, Deo aſpirante nos præſtituros ſperamus.

Inter Græcos primus fuit, qui hoc numerorum ge-

Maximus Planudes Author de numeris.

genere in ſua, quam edidit, Arithmetica vſus eſt Maximus Planudes: cuius Liber etiamnum in Bibliotheca Vaticana, ſub antiquiſſimi Codicis forma continetur, vbi & has notas zyphras vocat, & ab Indis profectas dilucidè oſtendit: Libri Titulus eſt:

τοῦ φιλοσοφοτέρου μονάχου κυρίου Μαξίμου Πλανούδη ψηφοφορία κατ' Ινδοὺς ἡ λεγομένη μετ' ἄλλους, οἵ τῶν Αςρονόμων φιλοσοφότεροι κατανοήσαι ἀκριβεςέρας, καὶ εἰσί τὰ σχήματα ἐννεα.

Sapientiſsimi Philoſophoci Monachi, Domini Maximi Planudis calculatoria ſecundum Indos, ſic dicta ab alijs Aſtronomis ſapientiſsimis, quod magna diligentia, in ſubſidium ſcilicet numerorum excogitata ſit: cuius ſunt hæc nouem ſchemata.

α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι
1	Ƴ	ͷ	ρ	∂	ч	v	ʌ	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Diximus, primum inter Græcos, quantum nobis conſtare potuit, Celeberrimi nominis Maximum Planudem fuiſſe, qui Arithmeticam ſuam hiſce zyphrarum notis deſcripſerit, cum ante eum nec Pſellus, nec Plethon, neque Ptolomæus, nec Diaphantus, nec alij antiquiores eo, Arithmetica & Aſtronomica ſua opera hiſce notis adornaſſe comperiantur. Cum verò Planudes nonnulla ſua opera Michaëli Palæologo Orientis Imperatori inſcripſiſſe legatur, ex eo luculenter ſanè patet tempus, quo vixerit, quodque pereruditus Leo Allatius inuenit fuiſſe circa annum 1270. cui & hiſto-

riæ

tiæ tum Græcorum tum Latinorum consentiunt; hi itaque anni subducti à præsentis anni curriculo 1665, relinquunt 395. annos, quo abhinc supradictus Planudes vixit. Cum itaque nullus celebris ante eum, siue Arithmeticus, siue Astronomus, hoc notarum genere vsus sit, Planudem primum fuisse patet, qui hasce notas vtpotè ad calculos perficiendos quàm peridoneas, vel ipso fatente, propalauerit, illo videlicet tempore, quo declinante paulatim Monarchia Græcorum, Saraceni & Turcæ, qua data porta, vti in alias, ita & in Græciæ Asiæque maritimas Prouincias sub Bazaëte irruperunt. Quæ Scaliger calculo suo comprobat, hic vti curiosissimus huius rei indagator fuit, ita quoque hanc veritatem in explicatione Nummi Constantini, alijsque epistolis suis epistomaticis scitè sanè euoluit; annus verò, quo Scaliger hæc scripsit, fuit 1606. qui subductus à 1270. Imperij Palæologi annis, relinquit 336 annos, quem Scaliger præterpropter dicit annum fuisse, quo hæ notæ à Mauris ad Hispanos primò fuerunt translatæ. Verùm vt rei veritas luculentius pateat, hic verba Scaligeri apponenda duxi, qui in epistola quadam ad Marcum Freherum data, nummum Constantini Magni sibi oblàtum, multorum instinctus precibus explicat, his verbis: *Nummus ingens argenteus clarissimi viri Marguardi Freheri, quam recens sit, argumento sunt characteres Arithmetici 2. 3. 4. 2. 3. 5. qui ante trecentos aut paulo plures annos ab Arabibus ad nos transierunt, ac primò quidem dissimiles his nostris hodiernis, posteà memoria proauorum hac forma interpolati, quæ hodiè nobis*

in

Annus quo Planudes vixit.

Scaliger in explicatione numi Constant.

in vsu est; itaque nummus hic cusus aut conflatus est, non illo seculo, quo ij à Christianis recepti sunt, sed illo, quo interpolati, hoc est, memoria proauorum; propterea an vnquam à Græcis vsurpati sint, meritò vt dubitem, faciunt libri multi Astronomici, Logistici & computorum Ecclesiasticorum paulò ante aut post euersionem Imperij Constantinopolitani conscripti, quorum omnium numeri non his peregrinis characteribus concepti sunt, sed literis Græcis. Denique illos Characteres primi omnium Christianorum Hispani à Mauris, ab Hispanis reliqui Latini Christiani, ab illis Græci acceperunt, si modo acceperunt; & quidem concedamus accepisse, ij tamen apud Græcos nunquam vulgo noti fuerunt, vt non opus fuerit eos in hoc nummo cudere, vt à paucis tantum intelligerentur. Nobis igitur constat, recentissimam quidem nummi conflaturam esse, formas autem inclusas & veteres esse, & ex aliquo vetusto libro, aut pictura Ecclesiæ alicuius desumptas, cuiusmodi multas hodie videmus in gemmis nouitiæ quidem celaturæ, sed vetustissimi argumenti.

Ex notis itaque zyphrarum posticæ nummi faciei inscriptis colligit, illum Constantini Magni tempore minimè cusum fuisse, sed posteris temporibus, iam dictis zyphris communi omnium Christianorum consensu acceptatis. Et in epistola quadam ad Albertum Pighium expresse dicit, se discussis omnibus veterum Manuscriptis, nunquam hasce zyphrarum notas 350. annis Superiores comperisse. Cum verò Scaliger hic tempus annumque, & qua occasione hæ zyphræ primùm Europæ innotuerint, præcisè non determinet, nostrarum

rum partium esse rati sumus, negotium paucis notum, ex Chronologia Astronomica, eo quo fieri potest, studio, quantumque comperire licuit, exactè denodare. Res itaque sic se habet.

Anno salutis nostræ 1240. Alphonsus Princeps Hispaniæ, & Ferdinandi Sanctissimi Regis Castillę filius, cùm literarum, tum potissimum Astronomicarum disciplinarum, ad quas veluti naturæ quodam pondere ferebatur, amore stimulatus, vti iam incredibiles in ijs progressus fecerat, ita quoque animos omnium in admirationem sui traxit: Interim confluentibus ad eum tanquam ad oraculum vndique & vndique Astronomis Mathematicisque, cum iam à multis annis de siderum motibus à Ptolomæi temporibus in eum vsque diem interruptis, & oppidò defectuosis, tum per se ipsum, tum per alios certior factus, errores cognosset, intenta mentis applicatione eos ponderans, seriùs de remedio quantocyùs adhibendo deliberauit: quoniam verò inaudierat summos in Africa Astrologos, tum Arabes, tum Iudæos florere, qui & emendatissimas de siderum motibus tabulas possiderent; vt concepta iam dudum animo molimina educeret; quotquot eo temporis in Astronomica facultate magna nominis celebritate florerent, ingentibus sumptibus euocauit, quos inter fuisse dicuntur, vt in Astronomica Historia Christmanni traditur, & August: Riccius in præfatione in Almagestum Ptolomæi fusè prosequitur; Alfarabius, Abenragel, Profatius, Mahumed, Haomar, & inter cœteros Princeps Isaac Hazan Synagogæ Toletanæ Cantor Hebræus

Tēpus quo zyphræ modernæ numerorum in Europam allatæ sunt.

Alphonsus Rex Astronomiam instaurat.

Tabulæ Astronomicæ Arabum & Hebræorum in Africa.

Authores apud Arabes celebres euocantur in Hispaniam.

bræus; Qui omnes allatis secum Astronomicarum Tabularum codicibus, veterum emendationis tabularum initium fecerunt, quorumque opera postea celeberrimum illud opus, quod Tabulas Alphonsinas vocant, primum in lucem exijt, tantæ apud omnes æstimationis, vt ex eo Rex Alphonsus immortalem nominis sui gloriam non immeritò comparauerit, Sapientis titulo apud posteros obtento. Atque huius Astronomicæ synodi occasione zyphras Arithmeticas, quibus Arabum Tabulæ constabant, quasque iam antè nonnulli ex Hispanorum Astronomis & Mathematicis à Mauris acceperunt: primum in Latina Tabularum descriptione introductas fuisse, omnes ferè Astronomicarum rerum scriptores consentiunt; cum ante harum editionem Tabularum, non nisi Latinis notis Tabulæ conscriptæ reperiantur.

Tempus, quo zyphræ numerales introductæ fuerunt.

Tempus verò, quo Rex Alphonsus hoc opus inchoauit, Mariana teste, fuisse dicitur annus post Christum 1240. & anno 1252. quo Patre Ferdinando fatis functo Hispali, ipse Regni gubernacula adijt, in lucem editum fuisse, Chronicum Astronomicum Patris Ioannis Riccioli scitè ostendit, queis & Arabum Historici consonant.

Sumptus à Rege Alphōso in Astronomiæ instauratione expensi.

Opus itaque verè Regium, vtpote in quo quadraginta aureorum millia expensa dicuntur, vti nouitate sua omnium Latinorum animos vehementer accendit, ita ex nouitate curiositas famam operis identidem per Europam increbrescentem secuta, hoc præstitit, vt beatum se quispiam diceret, cui describendi operis copia con-

concederetur: Itaque intra paucos annos multiplicatis iam Exemplaribus Manuſcriptis (Typographia quippè necdum inuenta fuerat, ſed anno 1400. Moguntiæ primùm per Ioannem Fauſtum Orbi innotuit) factum fuit, vt nouæ hæ numerorum notæ tum ad ſcribendum facillimæ, tum ad computandum aptiſſimæ ab omnibus acceptatæ, non ad priuatam dumtaxat, ſed & ad publicum bonum conuerterentur.

Ab anno itaque 1252. quo primùm zyphræ Arithmeticæ ad nos translatæ ſunt, fluxerunt ad annum 1606. Scaligeri ætatem, anni 354; ad annum verò 1665. anni 413. Quotquot autem Scriptores 70. abhinc annis harum mentionem fecerunt, earum ad Hiſpanos aut Græcos translationem intra 300, aut 400. abhinc annos præterpropter conſtituunt: & ex Planudis hapatet Arithmetica, quam vt ſupra diximus, iuxta harum zyphrarum notas, anno 1270. Imperante Michaële Palæologo edidit, ab hinc annis 392.

Atque hoc ita eſſe, omnes ferè conſentiunt: Scaliger, cuius verba ſuprà allegauimus, à ſua ætate trecentos præterpropter annos conſtituit, quem ſecuti Gruterus & Hermannus Hugo; ille in ſuis, quos *Fax Artium* vocat, inſcriptis libris; hoc in ſuo de ſcribendi origine, libello, his verbis oſtendunt: *Barbaricæ Arithmeticorum notæ, quibus hodiè vtimur, ante trecentos circiter annos tantùm ad nos venère ab Arabibus, & Hiſpani quidem primùm eas acceperunt à Mauris, Latini denique omnes ab Hiſpanis*; Quibus non abnuit Matthæus Hoſtius in Libro de recta numerandi ratione. Theatrum

vitæ humanæ Tomo N. fol. 64. *Notæ Barbaricæ, quas zyphras vocamus, recentiores sunt, quàm quidam existimare possent, à Mauris in Hispaniam primum introductæ, & ab his cæteris Europæ Prouincijs communicatæ.*

Certè à Mauris primùm communicatas, vel ipsæ notæ ostendunt, quæ à Latinis in nullo ferè discrepant, vt in apposito schemate patet.

Zyphræ Latinæ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0.
Zyphræ Barbaricæ.	1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Λ	V	4	0.

Vbi vides vnitatem barbaricam eandem esse cum 1 Latino. 2. eandem esse cum barbarica ᴺ, nulla alia intercedente differentia, nisi quod hæc, more Arabibus vsitato, sit inuersa, Latina sic 2. lineola nonnihil producta.

Pari pacto ternarij numeri zyphra nihil aliud est, quam inuersa Arabum hoc modo 3, quæ ternariæ Latinæ respondet Latino 4. hoc modo ч neque quinarius Arabum ɑ abludit à Latinorum 5, nisi quod ille clausus sit, & inuersus, vt g. 5. inuersus enim sine clausura 5 ad amussim respondet. Senarius Latinorum ad amussim concordat Arabico, nisi quod hic inuersus sit, sicuti hic vides ⅁ Arabum quoque septenarius v. inuerso modo fit 7 Latinorum. Octonarius verò Arabum, omnium maximè differt à Latinorum octonario, quod cur factum sit, non nisi per coniecturas explicandum est; forsan olim septenario V. supponebant Λ, ex quorum coniunctione nascebatur infrascripta lineola octo-

g. 5.

Inuersa 9. sex 6. Inuers. V. rect. 7.

octonarius X, nostro non absimilis, & in hunc vsque diem apud Coptitas in vsu est. Verùm vti Arabes compendio studebant, sic facilè per septenarij notam V inuerso modo expressam, octonarium exhibere potuerunt. Nouenarius verò Arabum ita congruit Latinorum nouenario, vt differentiam vix agnoscas. Denique zyphram, quam Arabes per punctum, Latini per circellum, vulgò *zero* vocant, quamuis apud Planudem hanc zyphram sub circelli quoque forma expressam reperiam, vt proindè nonnullam differentiam hasce notas incurrisse mirum non sit, cum eas pro vario scribentium modo, varias in hunc vsque diem comperiamus; continuationem verò horum numerorum videbis in pinace suprapoſito.

Sed obijciet nonnemo: numeros hosce ⴔ ϟ Λ, qui nostris 4 5 & 7. respondent, ante 300 annos in Anglia inuentos, à modernis nonnihil discrepare. Respondeo, has notas nullam, vt in scholis loquuntur, specificam differentiam inuoluere, sed prorsus cum hodiernis easdem esse, nam ϟ eadem est cum 5, & Λ eadem cum 7, nisi quod illa parumper à situ naturali 7 detorta sit: in 4 tantùm differentia occurrit, cuius rei rationem vti assignare non possumus, ita id vel communi scribentium, vel Scriptoris particularis sic volentis consuetudini adscribendum esse existimem; cum & hodiè ita diuersimodè à diuersis exprimantur, vt non exigua hasce inter & vulgatas notas differentia inueniatur.

Sed vt hæc amplioribus testimonijs stabiliantur;

audia-

audiamus Petrum Ramum, qui Libro IV. Scholarum Mathematicarum, folio 117. quæ hucusque de Barbaricis notis dicta sunt, veluti ἀνακεφαλαίωσιν quadam, nec non insigni attestatione confirmat his verbis: *Numeri seu notæ, quæ hìc describuntur, recentes sunt; his enim Euclides vel Theon nunquam vsi sunt, nusquam Archimedes, aut veterum quisquam. Nicomachus ait, Numeri significationem per vnitates esse φυσικὴν καὶ ἀμέθοδον, ideoque simplicissimum. Græcos verò literas νόμῳ καὶ συνθήματι, lege & constitutione hominum significare: vt* ι. *quo* 10. *K quo* 20. *&c. significantur. Denique apud veteres neminem notare potui has notas:* 1 2 3 *&c. Alij referunt, ad Phœnices Arithmeticæ inuentores, propter eandem commerciorum rationem; Alij ad Indos. Ioannes à Sacrobosco, cuius sepulchrum est Lutetiæ in Comitio Maturinensi, refert ad Arabes, nec opinio aliena est; Cum orbe Arabes potirentur, etiam disciplinarum potiri potuisse haud à vero abludat. Itaque eorum scripta multa extant in Philosophia, Medicina, Mathematica, vndè Algorithmus pro Arithmetica, Almagestum pro Syntaxi magna, quia al Arabibus articulus est,* ἀριθμὸς *verò græcè numerus, &* μέγιστον *maximum: permistis itaque ex Arabico & Græco vocabulis, facta sunt nomina Algorithmus, & Almagestus.*

Commendatio zyphrarum.

Quicumque autem fuerit inuentor decem notarum, laudem magnam meruit, res ipsa certè tantùm placuit, vt omnium gentium consensum meruit, quod è libris latinè, græcè & hebraicè editis patet; hodièque omnes hæ notæ zyphræ vocantur, & hìc numerare idem sit, quod zyphrare. Huc vsque Ramus. Vbi nota Ioannem de Sacro-

Sacrobosco, cuius mentionem facit Ramus, primum fuisse, qui in Francia libros suos hisce notis insignierit: vti posteà dicetur.

Confirmat hæc eadem Lucas Gauricus in Oratione quadam de laudibus Astronomiæ Ferrariæ habita: verba eius sunt: *Nec minus nobis inscribendo profuerunt Arabes cum plerisque recutitis Sabbatarijs, qui suas ad nos inuentiones induxerunt; quorum plerique in Hispania Alphonso Regi auxiliares in Astronomia instauranda manus porroxerunt, Omar, Haly, Abenragel, Geber Hispalensis, Iacutus, Calo Calonymus, & alij quàm plurimi.* Lucas Gauricus.

Petrus Nonius in præfatione in Sphæram Ioannis de Sacrobosco, hasce in Occidentem ab Arabibus translatas, his verbis confirmat: *Nam etsi*, inquit, *Arabes desertam à Græcis possessionem magna vi inuaserunt, adeò vt has Artes in Occidentem & Hispaniam vsque propagauerint, tamen eorum scripta ostendunt, curiosam Nationem non tam laborasse in obseruandis motibus, quam in diuinationibus per numeros, quarum adeò cupidi erant, vt non contenti Ptolomæi Astrologia, sortes etiam & alia multa prædictionum genera ἀναπολόγητα commenti sint: at nostri numerosis Arabum suffulti subsidijs, multò postmodum excellentiùs Astronomiam tractasse censeri debent.* Petrus Nonius.

Quæ hic de superstitione Arabum per numeros innuit, verissima sunt: adeò enim hisce zyphris insaniunt, vt nullam sine hisce deliberationem suscipiant, nullum Astrologicum, genethliacum, nullum apote- Superstitio Arabum in numeris.

lesma

lesma, aut prophylacticum sine hisce condant. Quæ cum in Cabala Saracenica Secundo Tomo Oedipi, & in Magia Hieroglyphica fusè tractauimus, eò Lectorem remittimus.

Io. Bap. Ricciolus.

Restat tandem hoc loco Coronidis loco apponendum testimonium P. Riccioli, qui in præfatione noui sui Almagesti, prædicta multò penitius ponderans, sic ait: *Cum Tabulæ Ptolomaïcæ successu temporis manifestè à Cælo aberrarent, Albategnius nono Christi seculo, & 10. Azophi, & 11. Arzael & Geber Hispalenses, nec non Persarum Mathematici Tybennenses de Motibus Cælestibus instaurandis cogitarunt; & iam Capta à Saracenis Alexandriæ, ad Arabes Astronomia veluti captiua iam aliò abducta fuerat & Iudæi cum Arabibus non minus de superstitione Cabalistica, vel Astrologicis deliramentis per siderum motus stabiliendis, quàm de ipsis Cæli motibus decertabant: Ex hac colluuie Alphonsus & Tabulas Alphonsinas construi iußit, ediditque anno 1252. sed renouatas ad Albategnij normam denuò edidit anno 1256. quo anno Sphæram suam Ioannes de Sacrobosco Parisijs vulgauit.*

Atque hæc sunt, quæ de zyphrarum origine non pro dignitate quidem, sed pro temporis angustia, adducenda duxi; fateor tamen, ad exactam dictorum veritatem demonstrandam, inter paucos, quos ego consului codices, quamplurimos alios quadringentis annis antiquiores, consulendos esse.

ARIT-

ARITHMOLOGIAE
PARS II.

De arcanis Numerorum quorundam, quos Pronicos vocant, proprietatibus.

PRAEFATIO

Ad Lectorem.

EXposita iam numerorum origine ac fabrica, restat vt ad abditas quasdam eorundem proprietates calamum admoueamus. Ita enim humano ingenio comparatum est, vt si quem rarum & exoticum, siue in Mathematicis, siue naturalibus disciplinis effectum deprehendant, causarum ignari, protinùs in admirationem rapti, nescio quid diuinum, Græci τὸ θεῖον vocant, sub ijs latere, vtpotè ad operandum efficax, firma sibi fide persuadeant. Quod tùm in alijs, tum potissimum in mirificis numerorum, quos pronicos vocant, proprietatibus vsu venit: Has enim Orientis Philosophi tum Arabes, tum Chaldæi, Hebræorumque Mekubalim cum aduertissent, & nescio quas prodigiosas operationes, tum in artificiosa eorundem dispositione, tum in collectione omnium in vnam & eandem summam quaqua versus

facta subolfecissent; admiratione attoniti, fieri non posse, quin mirum quidpiam, & ad mundi Genios attrahendos opportunum sub ijs delitesceret, nimia credulitate pro certo habebant. Vnde contigit, vt, quod ex se purum sincerum, quodque suas rationes apodicticas in Arithmetica & Geometria recte fundatas haberet, ad impias superstitiones traherent; dum numeris huiusmodi figurisque efficentiam naturalem, cuius, omnium Philosophorum sententià, expertes sunt, attribuere ausi sunt: sed & humani generis hostis eorum se operationibus commiscens, non destitit mirificos huiusmodi effectus subtili superstitionum velamento tegere, modumque suggerere, quo in amuleta & periammata efformari, iunctisque ijs barbaris & nil significantibus vocabulis, septem mundi Genijs Planetarijs impiè consecrari poßint, vtique nullo alio fine, nisi vt eos satanico hoc irretitos commercio, in laqueos suos cum æternæ felicitatis damno traheret. Vt itaque quisque ab huiusmodi sibi caueat, hac secunda parte vires & proprietates nonnullorum numerorum, iuxta Geometricas leges ita exponemus, vt & Mathematica ratio in ijs, certa quidem & euidens pateat, origo verò superstitionis occasione horum numerorum enata, & virtus illa per quam huiusmodi numeri efficaciter, impia incautorum mortalium persuasione operari credebantur, luculentiùs ad cautelam innotesceret.

CA-

CAPVT I.

De miris numerorum effectibus.

ÆGyptios, philosophos certos quosdam, eosque arcanissimos numeros habuisse, septem principalibus Dijs dedicatos, certum est; quales autem hi numeri fuerint, quibusue Dijs dedicati, aut quos vsus habuerint, demonstrabimus. De his sic Abenuaschia de cultu Ægyptiorum; *Meminerunt Philosophi Aegyptij, quod erant ipsis septem numeri in magna veneratione, quos & septem Dijs eorum consecrabant; videlicet, Saturno, Ioui, Rephan siue Marti, Soli Veneri, Mercurio, & Lunæ. Saturno dedicabant hosce numeros* 3. 9. 15. & 45. *Ioui hos* 4. 16. 34. & 136. *Marti hos* 5. 25. 65. & 325. *Soli hos* 6. 36. 111. & 666. *Veneri hos* 7. 49. 175. & 1225. *Mercurio hosce,* 8. 64. 260. 2080. *Lunæ denique,* 9. 81. 369. & 3321. Habemus numeros; iam quod mysterium sub ipsis lateat, & originem vnde nanciscantur, videamus.

Dijs qui numeri dicati.

Notandum itaque inter asciticios Ægyptiorum discipulos Pythagoræos, arcanas quasdam numerorum dispositiones didicisse, quibus tantum tribuebant, vt nihil non in rerum natura ijs se demonstrare posse putarent. Atque vnitatem quidem ipsam, omnium numerorum parentem, sibi tantummodò, non alteri præterea similem dicunt, eo quod in se ducta (id quod nulli nume-

Pythagorei veritatem in magna veneratione habebant.

ro contingit) ſemper eadem eſt, nimirum ſui ſimilis vnde totius corporis Regem Dominumque actionum vniuerſarum, & οὐσίαν ipſam rerum omnium non temerè dixerunt. Primum verò numerorum ex geminatâ vnitate prognatum, id eſt, 2, & opinionem mutationi obnoxiam, & motum nunquam conſiſtentem vocarunt, alia item omnia aliorum numerorum nominibus appellantes. Quadratos autem cum primis obſeruarunt, tanquam rerum omnium in ſeptemplici Mundo geneſis rationem explicantes. Eſt autem quadratus numerus, qui ex radice in ſe ducta producitur. Et vt ab vnitate incipiamus, eſt illa vti indiuiſibilis, ita immultiplicabilis, non tamen adeò infœcunda, vt quod reliqui numeri præſtant, id non præſtet ipſa, cum ſit mater & principium numerorum; alij in ſe ducti, ſemper diuiſum quid efficiunt, ſola vnitas in ſe ducta, ſemper ſe ipſam in vnitatem reſtituit, ſemper eadem, nulli obnoxia, varietatis ſui ipſius & radix, & quadratus, & cubus eſt, id quod vnam Dei O. M. eſſentiam & naturam immortalem, omnis diuerſitatis & alterationis expertem, ſat ſuperque comprobat, ſola diuerſitate in conſequentibus vnitatem numeris exiſtente. Quemadmodum igitur ab vna ſuprema Mundi architectonica Monade omnia emanarunt, ſic numerorum ordo ab illa vnitate proficiſcentium, non huc, ſed illuc, vbi is eſt, quem illa refert, aptè erat inſtituendus. Sed vt ad quadratorum numerorum myſteria propiùs accedamus.

Quadratorũ numerorum æſtimatio.

Sciendum eſt quod ſicuti duo ſemper quadrati, vnum intermedium habent proportionalem, ita bini

cubi

cubi duos proportionales numeros habent intermedios, v. g. si, 2, in se ducantur, quadratum efficitur 4. si 2 in 4 cubus efficietur 8; item si 3. in se ducantur, nascentur 9; & iterum si 3. in 9, nascentur 27 cubus; si deindè duo in 3 ducantur, 6, medium quadratorum 4 & 9 proportionalis creatur; hoc pacto, 4.6.9. qui sunt in sesquialtera proportione; sicuti enim se habet 4, ad 6, ita 6, ad 9. Si porrò 2 radicem iterum in 6 medium proportionalem, & in hunc eundem 3 radicem duxeris, nascentur 12 & 18, id est duo medij proportionales inter duos cubos 8, & 27; nam 8.12, 18, 27, in eadem sunt proportione continua sesquialtera. Hoc idem prorsus reperies in vnitate eandem vim cum numeris communicatam habente, hæc enim in se ducta, quamuis semper sit omninò eadem, attamen cum numeris comparata quos genuit, & ipsa eadem ratione consideratur. Si itaque 1 lateris vim habens in se ducatur, vnum quid quadrati vim habens producetur; si denuo vim lateris habens in 1 vim quadrati habens ducatur, 1 cubi potestatem obtinebit. Si posteà 1 vim habens lateris in 2 latus ducatur, 2 medius erit proportionalis; 4 verò ex binario vim habens quadrati producitur, nam 1, 2, 4 in dupla sunt proportione. Si iterum primò vim lateris habens 1, deinde latus 2, in 2 binarium medium quadratorum proportionale ducatur, 2 & 4, cubi potestatem obtinebunt, & 8 cubi ipsius proportionales generantur, sunt enim 1, 2, 4, 8 in continua dupla proportione. Si iterum 2 se habeat vt latus seu radix, deinde hæc in 2 medium proportionalem ducatur, prodibunt 4;

Quadratorum numerorum proprietas.

erunt

erunt igitur 2 & 4 inter 1, quæ ſe habet, vt cubus, & inter 8 alterum cubum, medij proportionales, vt ſequitur 1,2,4,8.

Vnitas rationem quadrati & cubi obtinet.

Hanc itaque vnitatem omnes vnitates, radices, quadratos, cuboſque complicantem Deo æterno & immenſo applicabant Pythagorai, eratque quaſi primus quadratus, & cubus Diuinæ naturæ, in quo omnia vnum ſunt. Secundus quadratus erat quaternarius ex dyade in ſe ductà productus, quem aſſimilabant materiæ imperfectæ, & in potentialis habitudinis abyſſo ſubmerſæ. Tertium quadratum 9. ex ternario in ſe ducto productum numerũ dedicabant Saturno. Quartum quadratum 16, ex quaternario in ſe multiplicato productum dicabant Ioui. Quintum quadratum 25, ex pentade in ſe multiplicata productum Marti, Sextum quadratum 36, ex ſenario in ſe multiplicato productum, Soli. Septimum quadratum 49, ex ſeptenario in ſe ducto emanantem, Veneri. Octauum quadratum 64, ex octonario in ſe ducto procedentem, Mercurio. Nonum deniq; quadratum 81, ex nouenario in ſe ducto prodeuntem numerum Lunæ dedicabant; cubos verò eodem ordine, quo quadratos cœleſtibus Dijs, Elementaribus Genijs dicabant, vt poſteà dicetur. Atque ab hiſce nouem quadratis recenſitis, duos primos quadratos ex monade & dyade emanantes eximebant; monadis quidem quadratum, vtpotè ſupra omnes humanæ ſublimitatis intellectus metas longè ſemotiſſimum; dyadis verò quadratum 4, ob imperfectionem materiæ, quam inuoluebat; reliquos verò ſeptem quadratos ſeptem ſingulos

7 Planetis dicati numeri qui?

gulos

gulos singulis, vt diximus, dedicabant Planetis. Primum quadratum post binarium, id est 9, ex tribus in se ductis emanantem, Saturno dicabant, hac ducti ratione, quod quantò Dij supremo Deorum omnium Antesignano & Monadi summæ, siue supramundanæ, viciniores essent, tantò forent simpliciores, minusue in multitudinem rerum materialium mergerentur; quantò vero à monade remotiores, tanto plus materialis miscellæ participarent; vt proinde Lunæ non sine ratione 81. inter eos quadratos, qui radicibus intra denarium constitutis emergunt, maximum, dedicandum putarint.

Assignatis itaque dictis quadratis septem, cum admirandam quandam proprietatem in alia & alia dispositione singulorum notarent; fieri non potuisse opinati sunt, quin Deus summa & incomprehensa sub ijs mysteria humano intellectui exhibere, atque adeò singulorum septem Mundorum ordinem, administrationem, œconomiam sub ijs indigitare voluerit. Rem exemplo declaro. Si quis confusas typographicas litterarum formas considerauerit, tametsi illæ omnem scientiam imaginabilem intra se contineant, nescit tamen, quæ sit illa, quam desiderat, & sub qua combinatione lateat; peritus tamen mox formas ità aptè combinare nouit, vt tandem quidquid voluerit, imo scientiarum mysteria ex ijsdem per sensus appropriatos efficiat eliciatque. Haud absimili ratione quadrati quidam mysteriosissimi dantur, sed sub certis numerorum formis, confusa mysteria vt lateant, necesse est; patebunt autem

Admiranda quadratorũ proprietas.

Deum omnia numeris administrare exemplo docetur.

mox,

mox, vbi in totidem areolis, quot quadratus eiusdem monades continet, singulos ordine numeros aptè & artificiosè peritus Arithmeticus quispiam digesserit. Sed primò quidem singulorum quadratorum mysteria, deindè modum etiam, eorundemque intra areolas quadrati disponendorum rationem aperiemus.

CAPVT II.

De mysterijs huiusmodi numerorum.

SApientes itaque veteres, dictos quadratos eo ordine diggestos disponebant, vt quomodocumque numeri intra arcas dispositi aggregarentur, semper vnus & idem numerus emergeret, quorum omnium deindè summa suum quoque mysterium haberet. Vocabantur ea sigilla Deorum, vti dicebant, immortalium, eo quod sub illis mira quadam ratione dominium eorum & in omnia potestas exprimeretur.

Sigillum Saturni.

Cum itaque 9. quadratum primum Saturni, quem totius vniuersi mentem appellabant, pingere volebant, huius numeros intra nouem quadratula eo artificio disponebant, vt singuli ordines numerorum, normales, transuersi, diagonales simul iuncti, vnum & eundem numerum restituerent, vt sequitur.

Sigillum Saturni.			Normalis additio.			Transfuersalis additio.			Diagonalis additio.	
4	9	2	4	9	2	4	3	8	4	2
3	5	7	3	5	7	9	5	1	5	5
8	1	6	8	1	6	2	7	6	6	8
			15	15	15	15	15	15	15	15

Vides igitur, vt quomodocumque ſumpti numeri, ſemper 15 reſtituant. Omnes autem numeri ſimul ſumpti continent 45. Atque hoc eſt quod paulò ante Abennuaſchia innuebat, cum diceret Saturno dedicatum fuiſſe 3. 9: 15. 45. Ternarium enim conſtituant quadrati radicem ſeu latus, 9 ipſum quadratum, 15 numeros ſingulorum ordinum abditos, vti & ſumma omnium 45. conſtituunt, qui numerus habetur ſi tria latus quadrati in 15 duxeris, ſingulorum ordinum ſummam. Atque hinc patet cur Abuhali Arabs in ſua Aſtronomia dixerit, Saturnum tribus potentijs regijs maximis circumdatum, vnumquemque verò horum 9. alijs principalibus, & his 15 alijs; ſummam omnium verò conſtituere Saturninum Geniorum principalium toti Vniuerſo præſidentium Chorum: verba eius cito: *Sunt Saturno tres Reges, & vnuſquiſque horum nouem alios Reges habet, & vnuſquiſque horum alios 15. Summa omnium ſunt 45. vti nomen Zahel, id eſt Saturni, demonſtrat, quod in numeros reſolutum, eundem numerum*

exhibet; Monarchiæ videlicet Saturninæ in 3. 9. 15. Classes distributæ summam 45.

Sigillum Iouis.

Sed procedamus ad secundi quadrati Schematismum, siue Sigillum Iouis, quod ex quaternario in se ducto emergit, estque 16: cuius dispositio talis est, vt singuli numerorum ordines, normales siue perpendiculares, transuersi, diagonales siue diametrales, vti & quadratulorum medium circumsistentium numeri simul iuncti, semper eundem numerum restituant, videlicet 34, summa verò omnium sit 136. qui numerus habetur ex ductu lateris 4. in 34. Sigillum sequitur vnà cum additione numerorum.

Sigillum Iouis.

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

Additio perpendicularis.

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13
34	34	34	34

Transuersalis.

4	9	5	16
14	7	11	2
15	6	10	3
1	12	8	13
34	34	34	34

Diagonalis.

1	4
6	7
11	10
16	13
34	34

Idem

Idem emergit ſi numeros quadratorum, quæ medium circumſiſtunt, addas.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n
4	15	5	10	7	5	14	9	14	12	15	1	4
14	1	11	8	6	2	9	11	6	10	7	16	13
9	6	16	3	11	15	8	11	6	10	7	7	6
7	12	2	13	10	12	3	3	8	2	5	10	11
34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

Porro numeri intra duas areolas oppoſitas diagonaliter ſitas additi, eundem ſemper numerum 34. exhibent, vt in f. 5. 2. & 15. 12. & in g. 14. 9. & 8. 3. Diagonales verò, qui tres areas poſſident, numeri, ſi medium duples, ſemper eundem dabunt numerum 34. vt in h 9. 11. 3. & in I. 14. 6. 8, inque k. 12. 10. 2. & in l, 15. 7. 5. medij duplati ſemper eundem numerum dabunt, videlicet 34. Extremi quoque quadratuli iūcti numeris in binis quadratulis medijs διαγώνως ſumptis, vt in m 1. 16. 7. 10, & in n 4. 13. 6. 11. ſemper eundem numerum 34. conſtituunt, vt vides; quod ſanè meritò παράδοξον, & ſummà admiratione dignum videri poteſt.

Sigillum Martis.

Venio ad quadratum Martis 25. qui numerus in viginti quinque areolas digeſtas, modo paulo poſt dicendo, eandem quam priores obtinet proprietatem. Fi-

Quid quadratum Martis in numeris.

gura ſequitur, in qua ſinguli ordines quouis modo ſumpti, ſemper ſimul iuncti dant 65. & ſumma omnium eſt 325. qui numerus reſultat ex multiplicatione lateris ſin. 65.

Sigillum Martis.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

Recta additio.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15
65	65	05	65	65

Tranſuerſa additio.

11	4	17	10	23
24	12	5	18	6
7	25	13	1	19
20	8	21	14	2
3	16	9	22	15
65	65	65	65	65

Diagonalis & quadrata additio.

3	11	25	11	12	4
8	12	5	3	8	16
13	13	1	15	14	10
18	14	21	23	18	22
23	15	13	13	13	13
65	65	65	65	65	65

Sigillum Solis.

Quid ſigillũ Solis in numeris.

Sigillum quadrati Solis ex ſenario in ſe ducto producitur, & præ cœteris numeros oppidò myſterioſos ſor-

ſortitum eſt: Nam ſingulæ numerorum ſeries in quadrato ritè diſpoſitæ, ſimul junctæ, ſemper quomodocumque ſumptæ, conficiunt numerum 111. trium monadum paulò ante recenſitarum, Archetypæ, Genialis, & Sydereæ ſummam: ſumma verò omnium conficit 666, qui numerus reſultat ex lateris ductu in 111. quæ ſunt trium mundanarum compoſitionum vltimum complementum, Monarchiæ Solaris typus & exemplar vnicum, vt ſequitur.

Sigillum Solis.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

Recta.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31
111	111	111	111	111	111

Tranſuerſa.

6	7	19	18	25	36
32	11	14	20	29	5
3	27	16	22	10	33
34	28	15	21	9	4
35	8	23	17	26	2
1	30	24	13	12	31
111	111	111	111	111	111

Diagonalis & quadrata.

1	6
8	11
15	16
22	21
29	26
36	31
111	111

& innumeris alijs modis.

Si-

Sigillum Veneris.

Quid Sigillum Veneris in numeris.

Sigillum quadrati Veneris ex ſeptenario in ſe ductō prodit, cuius numeri intra quadratum ritè diſpoſiti quomodocumque iungantur, ſemper eundem numerum, vt priora, conficiunt, videlicet 175. ſumma verò omnium 1225. efficit. Venereæ Monarchiæ ſymbolum, cuius typus is eſt, qui ſequitur.

Sigillum Veneris.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

Recta.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28
175	175	175	175	175	175	175

Tranſuerſa.

22	5	30	13	38	21	46
27	23	6	31	14	39	15
16	48	25	7	32	8	40
41	17	49	25	1	33	9
10	52	18	43	26	2	34
35	11	36	19	44	27	3
4	29	12	37	20	49	28
175	175	175	175	175	175	175

Diagonalis & innumeris alijs modis.

22	4
23	11
24	18
25	25
26	32
27	39
28	46
175	175

Sigillum Mercurij.

Signum quadrati Mercurij ex octonario in se ducto emergit, cuius numeri solito ordine inter quadratum coacti digestique, quomodolibet, rectà, transuersè, obliquè iuncti, semper eundem numerum constituunt, videlicet 260. summa verò omnium 2080. exprimit, Mercurialis Monarchiæ typum. figura sequitur.

Quid Sigillum Mercurij in numeris.

Sigillum Mercurij.

Summa transuersarum.

								260
8	58	59	5	4	62	63	1	260
49	15	14	52	53	11	10	56	260
41	23	22	44	45	19	18	48	260
32	34	35	29	28	38	39	25	260
40	26	27	37	36	30	31	33	260
17	47	46	20	21	43	42	24	260
9	55	54	12	13	51	50	16	260
64	2	3	61	60	6	7	57	260
260	260	260	260	260	260	260	260	260

Summa rectarum seriĕrum.

Si-

Sigillum Lunæ.

Quid ſigillũ Lunæ in numeris.

Sigillum quadrati Lunaris ex 9. in ſe ducto producitur, videlicet 81. cuius numeri intra quadratum ſuum coarctati, riteque diſpoſiti iuxta ſeries numerorum tranſuerſas, rectas, obliquas, quomodocumque additi ſemper producunt 369. ſumma verò omnium tibi exhibet 3321. Lunaris Monarchiæ typum, vt ſequitur.

Sigillum Lunæ.

Summa trãs uerſarum. — Diagonalis ſerierũ — Serierũ Diagonalis.

									369
37	78	29	70	21	62	13	54	5	369
6	38	79	30	71	22	63	14	46	369
47	7	39	80	31	72	23	55	15	369
16	48	8	40	81	32	64	24	56	369
57	17	49	9	41	73	33	65	25	369
26	58	18	50	1	42	74	34	66	369
67	27	59	10	51	2	43	75	35	369
36	68	19	60	11	52	3	44	76	369
77	28	69	20	61	12	53	4	45	369
369	369	369	369	369	369	369	369	369	399

Summa rectarum.

Summa omnium ſemper reſultat ex multiplicatione lateris in 369.

CAPVT III.

De Mathematico fabricæ & constructionis dictorum Sigillorum ratiocinio.

QVantò negotium hoc occultius, & admiratione dignius existit, tantò dilucidatio eius difficilior, perplexior implicatiorque meritò censeri debet. Est enim adeò ardua & recondita numerorum natura, vt omnium penè humani ingenij aciem fugere videatur. Sed enim cum mihi à natura ità comparatum sit, vt nihil homine dignius existimem, quam in huiusmodi tortuosis rerum absconditarum labyrinthis industriam ponere; dicta vero numerorum arcana dispositio, non minimum huc vsque inter res inaccessas & incognitas obtineat; summà diligentià incubui, vt arcanam huiusmodi dispositionem, rationemque, quantam ingenij vires permitterent, penetrarem, penetratam eruerem, erutam Lectori rerum curiosarum auido, communicarem. Sunt autem in hoc negotio duo considerenda, primò quidem imparium quadratorum dispositio, deinde parium; illa quanto est facilior, tanto hæc maiores, & quasi inexhaustas difficultates patitur. De quadratis primò, deinde de cubicis pari passu ratiocinabimur.

Magna sub numeris mysteria.

§. I.

Quadrati conſtructio, quod ex ternario in ſeipſum ducto conſtituitur, eſtque Sigillum Saturni.

Cur primus quadratus numerus 4. imperfectus dicatur.

Omittimus hìc primum quadratum, ex binario in ſe ducto emergens, videlicet quaternarium, vt potè quod cum à reliquorum quadratorum natura & proprietate longè recedat, numerus veluti imperfectus, prpriè abſolutèque quadratus dici minimè poteſt; ideoque cum non tantum ex multiplicatione binarij in binarium, ſed ex additione binarij ad binarium (quod nulli alteri quadratorum euenit) emergat, atque adeò potentialem materiæ miſcellam obeat, meritò à Philoſophis priſcis, qui Dijs non niſi perfecta dedicabant, reiectus fuit, eliminatuſque.

a
1
b 4 2 c
h 1 7 5 3 1 d
g 8 6 e
9
f

Ad quadratum itaque ternarij 9. ita diſponendum, vt ſeries numerorum quomodolibet iunctæ dent

15,

Dispositio numerorum in cellulis.

15, sic procedes: fiat primò quadratum a b c g e f h, in quo quatuor media alia quadratula a h d f, foris ponantur in formam Rhombi, deinde inter cellulas seu quadratula singula ordine naturali numeros ab vnitate vsque ad 9 ita dispones, vt pro radicis ternarij ratione in singulis tribus cellulis obliquè, seu diagonaliter descendentibus, tres numeri ordine naturali ab vnitate incipiendo ponantur, vt vides, reperienturque quatuor numeri 1, 3, 9, 7, extra quadratum b c g e; quadratum verò in quatuor cellulis carebit numeris, vt potè numeris extra quadratum in eas transferendis; quod ita præstabis. Primò, duo numeri 1, & 9, columnæ a f, in eiusdem columnæ oppositum vacuum locum transferantur; deindè 3, & 7, extra quadratum constituti numeri, vti priùs, in opposita transuersæ columnæ h d, vacua loca reciproca collatione constituantur, vti ex sequenti figura apparet.

		1		
R	4	9	2	S
7	3	5	7	3
T	8	1	6	V
		9		

Dico hos ordine numeros intra nouē cellulas nouenarij quadrati R S T V dispositos hanc vim obtinere, vt quacumque serie sibi inuicem terni & terni addantur,

ſemper 15. reſultent. Cuius rei demonſtrationem; vt altiùs animo imbibas,

Notandum primò in ſingulis quadratorum imparium numeris, vti & in hoc ternarij quadrato videre eſt, triplices dari terminos, maiores, minimos, medium. Maiores termini ſunt, qui poſt medium terminum vſque ad finem numerorum quadrati nouenarij numerantur: Minores termini qui ab vnitate ad medium vſque terminum computantur: Medius vero terminus dicitur qui inter quatuor minores, & quatuor maiores intermediat, & prouenit ex dimidio aggregati ex additione minimi & maximi termini emergentis, vt 1 minimus terminus iunctus maximo termino 9, dat 10, cuius dimidium eſt 5. terminus in progreſſione medius, & medium inter quadrati cellulas ſemper locum occupans, vt ex figura patet, & in hac ſequenti progreſſione.

1 2 3 4	5	6 7 8 9
Minores	Medius	Maiores

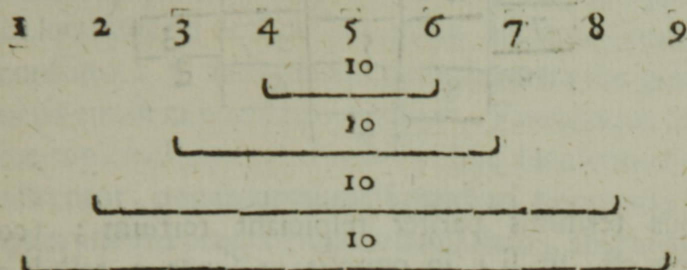
Ratio oſtenditur proprietatis in diſpoſitione

Atque huius progreſſionis numeri minores ad maiores ſe habent vt exceſſum ad excedens; quanto enim maiores à medio creſcunt, tanto decreſcunt ab eodem minores. Vndè primum fundamentum æquationis emergit.

Notandum ſecundò minorum terminorum ſingulos vnum aliquem è maioribus terminis reſpicere, ſiue, quod idem eſt, omnes numeri, qui æquo à medio termino interuallo vtrimque diſpoſiti ſe reſpiciunt, additi

diti

diti inter ſe, 10 conficiunt, vt in hac progreſſione videtur

Vbi 1 reſpicit 9, 2 reſpiciunt 8, & 3, 7; & 4 denique 6; ſinguli autem bini termini oppoſiti ſe reſpicientes ſimul iuncti, 10, vt diximus, conſtituunt, cuius dimidium 5 medius terminus eſt. Medius autem terminus per numerum cellularum vnius lateris dicti quadrati, videlicet ternarium multiplicatus, producit 15, ſummam numerorum exiſtentium in vnoquoque latere. Hinc facilè patet quomodo paulatim Veteres ex hac ſpeculatione in notitiam deuenerint huius tam mirabilis proprietatis. Si enim ordine paulò antè dicto trinos ordines numerorum huius quadrati nouenarij diagones, & ordine naturali deſcripſeris; neceſſariò eueniet, vt in quadrato ſequenti a b c d, quatuor ſpatia vacua relinquantur; cum itaque numeri in cellis extra dictum quadratum ſint totidem, ijſque termini oppoſiti ſint (1 ſi quidem minimus terminus reſpicit 9 maximum terminum) 3 quoque ex minoribus terminus tertius, ex ma- Demonſtratio dictorũ.

iori-

ioribus terminis pariter respiciant tertium; consequens est, vt si 1 in oppositam super 9 cellulam vacuam, & 9 in alteram sibi oppositam infra 1; 3 verò in oppositam cellam vacuam post 7: 7 verò contrà in opppositam cellam ante 3 transtuleris, negotium confectum habeas: hac enim ratione 9 v. g. maior terminus inter 4 & 2 minores terminos insertus, ijsque additus, æquabit numerum 15, ex 3 latere quadrati in medium terminum, videlicet 5, ducto emergentem; 1 verò minimus terminus inter 8 & 6 maiores terminos insertus, pariter æquabit numerum 15 ex radice in medium numerum ducta prouenientem. Pari ratione 3 inter numeros 4 & 8, & 7 inter 2 & 6 inserti, ipsisque additi, eundem 15 numerum conficiunt. Denique 5 inter 2 & 8; & iterum inter 4 & 6 (quorum illi 10, hi pariter 10 additi conficiunt) pari ratione ipsis additus, 15 constituit. Vides igitur quomodo semper inter duos pares numeros mediet impar, quibuscum additus conficiat 15: patet etiam cuilibet, excepto medio, impari numero vacuam cellam opponi, intra quam positus additusque, tandem cum lateralibus 15 constituat; sic inter 4 & 2 intermedius 9 ijs additus 15; 1

verò

verò inter 8 & 6 poſitus, ijſque additus, pariter 15; iterum 3 inter vacuam cellulam oppoſitam, inter 4 & 8 poſitus, ijſque additus, pariter 15; ſi verò in oppoſito ſibi loco inter 2 & 6 poſitus, ijſque additus, ſimiliter 15 conſtituit: 5 verò medius cum diametra iter poſitis numeris eundem numerum conficit. Patet itaque propoſitæ conſtructionis ratio. Sed vt hæc luculentius demonſtrentur, ponantur numeri quadrati nouenarij, vti priùs, ſecundum progreſſionem naturalem, ab vnitate vſque ad 9: vt ſequitur.

	a	c	e	
p	4	9	2	g
m	3	5	7	h
n	8	1	6	i
	b	d	f	

Hoc peracto ſi 9 ad 1 iunxeris habebis 10, quibus medius terminus 5 additus conficiunt 15; cum itaque hi ijdem numeri in columna c d quadrati a e b f contineantur, illi collecti in in vnum, eundem numerum vt conficiant neceſſe eſt. Iterum iunge 2 ad 8, ſecundum minorem terminum ad maiorem, producent 10, quibus medius 5 additus, eandem ſummam, 15 videlicet conficiet: qui numeri in quadrato tertiæ cellulæ dia-

diagonaliter dispositæ, videlicet e b, pariter continentur. Rursùs iunge 3 ad 7, tertium minorem ad maiorem tertium a 9, & produces iterum 10, quibus 5 medius terminus additus exhibet 15, vt priùs, atque hanc dispositionem numerorum inuenies in m h. transuerso quadrati medio ordine digestam. Iterum iunge 4 ad 6, produces denuò 10, quibus quinarius medius terminus additus, exhibent vt ante, 15; atque hanc dispositionem continet in quadrato diagonalis trium numerorum 4. 5. 6. dispositio. Atque hi sunt quatuor terminorum regularium cum medio 15, conflantium combinationes; iam videamus irregularium quoque combinationem.

Irregularis combinatio quæ?

Irregularem combinationem dicimus, quod non sumantur termini in hac secundùm terminorum præcisum respectum, neque cum medio termino, sed vel ex minoribus terminis maioribus quomodocumque additis, numerus 15 resultet; quem si per ternarium lateris quadrati multiplicaueris, habebis summam omnium numerorum 45. Iunge itaque in serie numerorum naturali 4 cum 8, conficies 12, quibus si 3 qui 4 præcedit, iunxeris, habebis pariter 15; quem numerum conficiunt tres numeri intra columnam a b contenti; cum enim 3 & 4 æquentur 7, vnitas verò ab 8 deficiat, illa adiuncta 7, dabit 8: qui vna cum 3 & 4 iunctus, vt dixi, 15 constituunt.

Iterum 2 ad 6 additi, dant 8, quibus si 7 coniunxeris habebis 15, quem numerum pariter exhibent tres numeri in columna e f dispositi. Rursùs iunge 2

ad

ad 4, & habebis 6, quibus ſi 9 accedant, habebis 15; quem eundem numerum intra trãſuerſam columnam l g additi, in vnum numeri exhibent. Denique iunge 6 ad 8, & habebis 14, quibus vnitas accedat, prodibunt 15; quem tibi quoque tres numeri in tranſuerſa ſerie in 1, præcisè exhibent. Verum omnium combinationes hic appoſitas contemplare.

Cõbinatio regularis in qua termini quatuor minores maioribus 4 oppoſiti cum medio iuncti	1	5	9	media columna recta.	faciunt 15
	2	5	8	Diagonalis.	
	3	5	7	media tranſuerſa.	
	4	5	6	Diagonalis tranſuerſa.	

Combinatio irregularis, in quà numeri promiſcuè ſe reſpiciunt, & cum medio additi pariter	4	3	8	prima columna recta.	faciunt 15
	2	7	6	tertia colũna recta	
	4	9	2	prima tranſuerſa	
	8	1	6	vltima tranſuerſa.	

Octies itaque reddit eundem numerum 15.

Atque ex his patet octo tantum combinationes fieri poſſe in hoc nouenario diſpoſitionis trium numerorum, qui additi 15 conſtituant: videlicet trium ſerierum perpendicularium, & totidem tranſuerſarum, & duarum diagonalium. Et tametſi plures in dicta progreſſione numeri ſint, qui numerum 15 iuncti ſimul

Quot combinationes fieri poſſunt in quadrato diſpoſitorum numerorum

 mul

mul conſtituant, vti 1, 2, 3, 9; 2; 3, 9, 1; 9 & 6; 8 & 7; quia tamen hoc loco tres tantum numeri iuxta 1 lateris quadrati triadem, conſiderantur; cœterorum omnium nulla prorſus ratio habetur.

Vides quoque quomodo in omni combinatione trium numerorum, ſemper medij numeri ſint impares, extremi partim pares, partim impares. Præterea cum 15 reſultent ex ductu ternarij, id eſt, ex latere in medium terminum totius progreſſionis, quæ eſt 5, conſequens eſt omnes & ſingulas trium numerorum ſeries trinarium ter continere: quod inde patet; ſi enim in hiſce numeris 1, 5, 9, 1 ad 9 adieceris, habebis 10 duplicatum quinarium, & ſi medius quinarius accedat, habebis tres quinarios, qui additi faciunt 15. ſic in his numeris 2, 5, 8; 3, 5, 7; 4, 5, 6, extremi additi, ſemper duplicatum quinarium dant, videlicet 10, quibus quinarius numerus additus, dant tres dictos quinarios, in reliquis quoque numeris 4, 3, 8; ſi medius terminus 3, ab extremis 4, & 8, vnitatem mutuet, euadet is in quinarium, extremi verò manebunt 3 & 7. qui coniuncti, dabunt 10 alios duos quinarios. Sic in numeris 2, 7, 6, ſi medius terminus vnitatem vtrique extremo 2 & 6 communicauerint, manebit is 5; 2 verò, & 6 aucti vnitate, fient 3 & 7, qui iuncti 10 conſtituunt alios duos quinarios. In his verò numeris 4, 9, 2, ſi à 9 abſtrahas 4, remanebunt 5, 4 verò addita 2, dant 6, quæ vnita 4, dant 10, duos alios quinarios. Denique in his numeris 8, 1, 6; ſi 2 ab 8, & totidem à 6 abſtracta addideris 1, fiunt 5, duo verò termini binario mutilati

lati 6 & 4, additi 10, conſtituunt alios duos quinarios. Vide igitur quam mirà ratione per excedens & exceſſum numeri pulchrè æquati, in vnam ſummam aſpirent. Atque ex his, ni fallor, luce clariùs patet ratio, cur videlicet nouenarius ſecundùm lateris ſui numerum intra quadrati trinas cellulas aptè digeſtas, in omnibus ſemper infallibiliter eundem numerum producat; quod non tantum de hoc impari quadrato, ſed & de omnibus alijs quadratis imparibus in infinitum productis, vt in ſequentibus dicemus, intelligendum eſt.

§. II.

Secundi quadrati, quod ex 4. in ſe ductis emergit, conſtructio Mathematica, atque Sigillum Iouis nuncupatur.

Horum numerorum diſpoſitio multò difficilior eſt præcedenti, vti enim ob paritatem quadrati medium terminum non habet, ita aliam quoque diſpoſitionem requirit. Nos quantum ingenio licuerit, & hanc facillimam reddere conabimur. Cum itaque quadratus Iouis ex 16 numeris componatur, vel quod idem eſt, ex quaternario in ſeipſo ducto emergat, ſic procedes. Deſcribatur proceſſio naturalis 16 numerorum, ab 1 vſque ad 16 progrediendo, vt ſequitur. Diſpoſitio qnadrati 16 difficilis.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

horum ſingulorum quatuor numerorum tetrades pro quatuor laterum quadrati exigentia diſcrimines, ha-

bebisque quatuor ordines, 1, 2, 3, 4. 5, 6, 7, 8. 9, 10, 11, 12. 13, 14, 15, 16. quos diligenter serua. Hoc peracto fiat quadratum in formam Rhombi truncati, vt in præcedente factum est, ita vt obliquæ singulæ & diagonales series quatuor cellulas seu quadratula contineant, vt sequitur.

		a	d		e	b	
			3	2			
l		4	M	N	1		f
	8	o	7	6	p	5	
k	12	t	11	10	q	9	g
		16	V	R	13		
		d	15	14	h	c	

In hoc eo ordine, qui sequitur, numeros tuos dispones, idest, secundum quatuor Classes, quas paulò antè obseruari monuimus. Prima Classis numerorum, 1, 2, 3, 4. ordine naturali & retrogrado in superioribus quadratulis b e d a extremis ponantur, vt vides. Secunda classis numerorum 5, 6, 7, 8. ordine ponantur in transuersali cellularum serie, quæ continentur intra spatium f l. eo tamen pacto, vt 6 & 7 duo media quadratula, 8 & 5 verò duo extrema occupent, duobus in o & p vacuis. Tertia Classis numerorum 9, 10, 11, 12. in altero transuersali spacio g h disponantur, eo prorsus modo, quo in spacio f l numeri se-

cundæ Claſſis. Quarta denique Claſſis numerorum 13, 14, 15, 16. in reliquis inferioribus extremis quadratulis d i h c, ordine diſponantur, vt vides.

Habes itaque rationem diſpoſitionis; nihil porrò reſtat, niſi vt quomodo numeri extra quadratum a b c d, intra idem, in cellas totidem vacuas & correſpondentes opportunè transferri poſſint, dicamus: quod diſpari ratione à præcedenti fit; in præcedenti enim terminos numerorum oppoſitos, in oppoſita vacua loca tranſtulimus, quod hic non fit, ſed termini in alternè oppoſita loca transferendi ſunt, vt intentum habeas; hoc pacto, 3 v. g. non in vacuum quadratulum u, rectà oppoſitum, ſed in alternè oppoſitum, quod litterà R, ſignificauimus, ponebant; ita 2 non in R, ſed in V decuſſatim poni debent; & contrà 15 & 14 hoc in M, illud in V, alternè oppoſita ſpacia pariter transferenda ſunt. Haud abſimili ratione 5 & 9: 5 quidem in t, & 9 in o ſimiliter alternè oppoſita vacua ſpacia; contrà 9 & 12, hoc in p, illud in g, alternè oppoſita vacua ſpacia transferenda ſunt. Quibus quidem ita peractis, habebis quadratum Iouis eà numerorum diſpoſitione digeſtum, vt ſinguli quatuor ordines quomodocumque ſumpti, ſemper 34 conficiant, quæ ducta in latus quadrati 4 ſummam omnium numerorum dant 134. Figuræ diſpoſitio ſequitur.

Diſpoſitio numerorũ cæterorũ in interioribus cellis.

Cu-

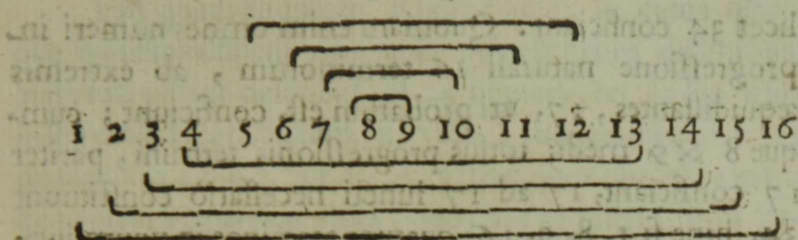
	a	2	3	b	
8	4	14	15	1	
	9	7	6	12	5
12	5	11	10	8	9
	16	2	3	13	d
	c 15			14	

Cuius quadratum a b c d, numeros eo ordine diſpoſitos habet, vt ſinguli quatuor numerorum ſeries additæ, ſemper eundem numerum, vti dictum eſt, conficiant; quod non tantum de ordinibus rectis, tranſuerſis, diagonalibus intelligendum eſt, ſed & ſingulorum quadratorum numeri quatuor ſimul iuncti, eundem numerum reſtituunt; cuius rationem vt videamus, paulò altiùs ordiendum eſt.

Lemma.

Demonſtratio. Si duo cuiuſcunque progreſſionis naturalis numeri, qui æqualibus interuallis ab extremis vtrimque diſtant, ſimul addantur, erit aggregatum ſingulorum additorum aggregato, quod ex duobus terminis extremis, minimo & maximo conficitur, æquale.

Diſponantur numeri ſedecim eo ordine & progreſſione naturali, quo ſupra fecimus.

Ex quibus ſi duos quoslibet ab extremis terminis æquediſtantes in vnum iunxeris, habebis ex ſingulorum aggregatis 17 aggregato duorum extremorum 1 & 16, id eſt, 17 æquale; quod medijs terminis 8 & 9 additum, ſummam conficit 34 numerorum in ſingulis ordinibus quadrati, rectis, quadratis, & diagonalibus additorum. Cum enim maiores termini a 16 verſus medios terminos 8 & 9 continuè vna vnitate decreſcant, minores verò termini, qui maiores ex oppoſito reſpiciunt, vnà vnitate continuò vſque ad medios terminos 8 & 9 creſcant; neceſſariò fit, vt hi numeri, iuxta proportionale incrementum decrementumque perpetuam æqualitatem cuſtodiant, v. g. 1 & 16, extremi progreſſionis termini additi conficiunt 17: ſed & hunc eundem numerum, & 2 iuncta 15, & 3 iuncta 14, & iuncta 13, & 5 iuncta 12, & 6 iuncta 11, & 7 iuncta 10, & 8 denique iuncta 9, conficiunt; videlicet 17. cum quantum minores termini ab vnitate creſcunt, tantum minores oppoſiti numeri a 16 decreſcunt; idem de omnibus alijs numeris intelligendum eſt.

Atque hinc naſcitur admiranda illa proprietas, quà numeri in ſingulis ordinum cellulis contenti, additique, quomodolibet ſumpti, ſemper eundem numerum, videlicet

licet

licet 34 conficiant. Quoniam enim omnes numeri in progreſſione naturali 16 terminorum, ab extremis æquidiſtantes, 17, vti probatum eſt, conficiunt; cumque 8 & 9 medij totius progreſſionis termini, pariter 17 conficiant, 17 ad 17 iuncti neceſſariò conſtituunt 34. hinc ſi 1, 8, 9, 16 quatuor terminos in vnum iunxeris, habebis denuò 34, & ſic de cœteris: ſemper enim ex duorum numerorum ab extremis æquidiſtantium ad duos medios additione idem numerus 34 reſultabit. Mirum itaque non eſt, ſi dicti numeri intra quadratum artificiosè, eà videlicet induſtriâ, qua dictum eſt, diſponantur in ſingulis ordinibus tetradicis rectis, tranſuerſis, diagonalibus, & in ſingulis quatuor vnà iunctis, quomodocumque ſumptis, ſemper eundem numerum emergere, cum totum fundamentum huius diſpoſitionis lateat ſub progreſſione naturali numerorum 16, in qua tot combinationes inſtitui poterunt quatuor numerorum eundem numerum 34 conficientium, quot combinationes reperiuntur in quadrato, eundem numerum conficientes.

§. III.

Quadrati tertij conſtructio Mathematica, quod & Sigillum Martis dicitur.

Tertium quadratum imparium numerorum ex quinario in ſe ducto conſurgit; cuius conſtructio non differt à primi quadrati conſtructione. Verum rem paucis explicemus.

Fiat

Fiat quadrangulum Rhomboide, in cuius quinque quadratulorum diagonæs diſpoſitorum ordinibus naturali ordine deſcribantur 25 numeri, eo pacto quo inſequenti figura factum eſſe vides, manebuntque intra quadratum a b c d, tot areolæ vacuæ, quot numeros extra quadratum ſeparatos vides; quos hac induſtria intra vacuas areolas ſingulis correſpondentes transferes. Cum in imparibus quadratis ſingulos numerorum terminos oppoſitè ſe reſpicientes, intra oppoſita in eadem columna loca vacua transferre ſuprà præceperimus, iuxta præcepti huius tenorem negocium ſumma facilitate conficies. Sic itaque procede: in columna g h, 1 in oppoſitum vacuum intra eandem columnam locum, videlicet in areolam ſupra 19 transferenda eſt: 25 verò in eadem columna g h infimus numerus, in oppoſitum intra eandem columnam locum infra 7 collocabitur.

Diſpoſitio numerorum in quadrato Martis.

g
r |1| k
a |6| |2| l
|11| |7| |3| b
q |16| |12| |8| |4| t
p |21| |17| |13| |9| |5| u
o |22| |18| |14| |10| x
c |23| |19| |15| d
|24| |20| m
n |25|
h

Quadr. L

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

In columna r n, 6 in areolam vacuam ſupra 24 immediatè; 24 verò in oppoſitum in eadem columna locum infra 6 locabitur. In columna k 1, 2 in locum vacuum ſupra 20, & 20 in locum vacuum infra 2 transferetur. In columna tranſuerſa t q. 14 in locum vacuum oppoſitum poſt 16, & 16 in locum vacuum ante 4 collocetur. In columna tranſuerſa u p, 5 in locum vacuum poſt 17 & 21 in locum vacuum ante 9 deponatur. In columna denique tranſuerſa x o, 10 in locum vacuum poſt 22, & 22 in locum vacuum ante 10 locetur. Habebiſque totum negotium peractum; cuius demonſtratio eadem eſt, quam in primi quadrati deſcriptione a b dedimus. Si ordine naturali progreſſio 1 ad 25 continuetur, vt ſequitur,

A C

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

B

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

In hac progreſſione imparium nnmerorum, medius terminus eſt 13, qui per latus quadrati, ideſt per 5 multiplicatus, dat 65, numerorum in ſingulis columnis

nis in quadrato existentibus, siue rectis, siue transuersis, simul additorum summam, ita vt ex medij termini cum latere quadrati multiplicatione statim, quantam singularum columnarum numeri additi summam conficiant, ostendatur, ac proinde sicuti in progressione medium semper locum habet, ita & in quadrati media cellula eundem occupet. Si iam in progressione dicta quinque numeros, qui dictum numerum simul additi faciant, inquisiueris, idque toties, quoties poteris, & combinatio permittit, intentum sine dubio habebis: cùm, quoties numerus iste 65 intra quadrati columnas reperitur, toties & idem in dicta progressione ex quà eductus fuit, reperiatur. Sic si 7, 25, 13, 1, 19 in quadrato L simul iunxeris, habebis 65 si in eodem 24, 12, 5, 18, 6 in vnam summam collegeris, idem qui prius numerus 65 emerget; & sic de cœteris omnibus; quæ in 5 latus quadrati ducta, dabunt omnium summam 325; nihil igitur est in quadrato, quod non in dicta progressione contineatur. In sola itaque artificiosa illa numerorum digestione secretum latet; quod quomodo pateat, iam dictum est.

§. IV.

De constructione Mathematica quadrati quarti Sigilli Solis.

Sicuti numerus in hoc quadrato ex singulis sex ordinibus quaquauersus collectus, oppidò mysteriosus est; *Dispositio numerorum in quadrato Solis.*

ita numerorum diſpoſitio in hoc quadrato, vt dictus numerus reſultet, ſummum cum difficultate laborem adiunctum habet; quem tamen quantum ingenij imbecillitas permittet, nos mitigaturos confidimus.

Cum itaque quadratus Solis 36, conſtituatur ex 6 in ſe ipſum ductis; pro diſpoſitione numerorum in quadrato, ſic operare. Scribantur 36 numeri ordine naturali A B C D ab 1 incipiendo, quos in ſex ordines diuides, vt hic vides.

A	B	C
1. 2. 3. 4. 5. 6.	7. 8. 9. 10. 11. 12.	13. 14. 15. 16. 17. 18
	g h i k l m	n o p q r s

D	E
19. 20. 21. 22. 23. 24	25. 26. 27. 28. 29. 30.
t u x y z a	b c d e ff tt

F
31. 32. 33. 34. 35. 36.
ſſ

Hoc peracto deſcribas diagramma in formam Rhomboidis, vt in præcedentibus factum eſt, & hic apparet, in cuius cellulis numeros dictæ progreſſionis hac induſtria collocabis. Accipe primam progreſſionis ſex numerorum partem A ſignatam, eamque iuxta numeros ab 1 vſque ad 6 pone in ſuperiori parte Rhomboidis, intra cellulas extremas, vt hic vides. Accipe deinde ſextam partem progreſſionis ſignatam littera F, qui ſunt numeri 31, 32, 33, 34, 35, 36, quos in oppoſitis

Rhomboidis locis, hoc eſt in inferiori parte diagrammatis, in vltimis ſex cellulis inſeres, vt vides. Deinde in loculamentis dextris p h i q, hoſce quatuor numeros pones, 7,13,19,25 qui ſunt ordinum in progreſſione B C D E primi, vt progreſſio docet ſignata litteris g n t b: ex oppoſitis verò loculis ✠ m n r, hoſce numeros pones, 12,18,24,30, qui ſunt ordinum B C D E vltimi, ſignati litteris m s a tt: habebiſque totum ambitum ſuis ſignatum numeris, poſteà in quadratum a b c d transferendis. Reliquos numeros progreſſionis hac induſtria medijs quadrati cellulis inſcribes.

f g

β |4|3| y

A |5| | |2| B

k |6| | | | | |1| p

✠ |12| |1| 1|27|28|8| |7| ξ

m |18| | |14|16|15|23| | |13| h

n |24| | |20|22|21|17| | |19| i

r |30| |29|10| 9|26| |25| q

| |36| | | | |31| o

C t |35| |32| D

♂ |34|35| s

u x

Intra columnam tranſuerſam ✠ ξ, à 7 incipiendo, & omiſsà vnà areolà, deinceps ex progreſſione ponantur ordine quatuor numeri ſignati litteris l d e h, qui ſunt

11, 27, 28, 8. In columna transuersa h m, à 13 incipiendo, omissisque duabus areolis, deinceps ordine ponantur numeri progressionis signati litteris o p q ξ, qui sunt 14, 16, 15, 23. In transuersa columna l, n, a 19 incipiendo, omissisque duabus areolis ponantur ordine numeri progressionis signati u y x r, idest, ordine retrogrado numeri 20, 22, 21, 17, vt vides. Denique in columna transuersa q r, a 25 incipiendo, omissa vna areola, scribantur deinceps numeri signati literis ff k i c, qui sunt numeri 29, 10, 9, 26. Hisce peractis, manebunt intra quadratum ABCD, sexdecim spacia vacua, quæ totidem numeris in ambitu Rhomboidis circumscriptis replebis hoc artificio. In superiori Rhomboidis parte 5, & 2 intra columnas suas opposita vacuarum cellularum loca occupabunt, vt vides: 4 verò vacuum locum habebit oppositum alternè, id est in columna g x, vltimum intra quadratum: 3 verò in columna f u tertium vacuum spatium occupabit. In latere sinistro Rhomboidis, 7 oppositum in transuersa columua ✱ ξ vacuum possidebit: 13 in columna transuersa i n tertium à 19: 19 contrà in columna h m tertium a 18 locum occupabit: 25 verò iterum in transuersa columna q r oppositum tenebit locum. In infima parte Rhomboidis 32 ponetur in columnæ δ β secundo a 5 spacio: 33 in tertio columnæ u f à 34 spacio: 34 in vltimo intra quadratum columnæ x g vacuo spacio: 35 demum in vltimo columnæ f y, à 2 spacio. In dextro latere Rhomboidis quatuor numeri hoc pacto transferentur; 30 transfertur in secundum à 7 columnæ trans-

uerſæ ✠ ξ ſpacium : 24 in tertium à 13 columnæ tranſuerſæ m h ſpacium : 18 in ſpacium columnæ tranſuerſæ a 24 tertium : 12 verò in ſecundum à 25 columnæ tranſuerſæ r q vacuum locum transferantur. Et ſic numerorum omnium in quadrato digeſtionem habebis , in qua numeri ſingulorum ordinum additi conficiunt 111, myſteriofiſſimum numerorum , & trium Monadum , ſiue Solis archetypi , genialis , & ſyderei indicem . Summa verò omnium erit *666* , alterum myſticum numerum idearum in tribus dictis Mundis diſpoſitionem rationem exhibens . Figura quadrati , ſiue Sigilli Solis ſequitur :

Sigillum ſiue quadratum Solis .

Summa ſingulorum ſex numerorum ſeriatim quomodolibet ſumptorum eſt 111.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

Summam verò omnium *666* habebis , ſi 111 per *6* latus quadrati multiplicaueris .

Atque hanc mirificam diſpoſitionem ex ſola progreſſione numerorum ab 1 vſque ad 36 continuata extraximus : quà verò methodo combinatiua opus ſit ad tantæ harmoniæ inuentionem, cum huius loci non ſit, in Combinatoria Arte , ſi Deus voluerit , ſuo tempore oſtendetur .

Con-

§. V.

Constructio quadrati, seu Sigilli Veneris Mathematica.

Quadratus qui ex 7 in se ductis emergit, videlicet 49, Veneri dicatus est, cuius dispositionem in nullo à primi & tertij quadrati dispositione diuerso modo expedies. Fiat primò, vt in præcedentibus, diagramma Rhomboide, in quo 49 numeros in septem Classes digestos eo ordine, vt in sequenti figura patet, ordinabis.

Figura prima.

e

l 1 q

n 8 2 i

a 15 9 3 b

l 22 16 10 4 l

q 29 23 17 11 5 p

s 36 30 24 18 12 6 r

u 43 37 31 25 19 13 7 t

y 44 38 32 26 20 14 x

tt 45 39 33 27 21 z

c 46 40 34 28 d

47 41 35

o 48 42 k

m 49 h

f

Sigillum Veneris, siue quadratum 49.

Figura secunda.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

Omnes series numerorum simul iunctorum dant 175.

Numerus 175 per latus quadrati, scilicet 7 multiplicatus dat 1225 summam omniũ numerorum.

In hac prima figura quadratum est, intra quod omnes numeri in quatuor cornibus Rhomboidis extra quadratum collocati, transferri debent, vt vacua loca, quæ numeris extra quadratum in cornibus constitutis æquantur, repleas; quod quidem minimè, vt in cæteris imparium quadratorum dispositionibus, difficile est. Sic ergo procede. In singulis cornibus sex numeri spectantur: in superiori cornu extra quadratum constituuntur hi numeri, 1, 2, 3, 8, 9, 15; quos intra vacuas quadrati areolas ita transferes, ab vnitate intra columnam e f, numera deorsum octo cellulas, & intra eam pone vnitatem: & in columna g h deorsum á 2, numera alias octo cellulas, & intra eam pones 2, & in columna i k deorsum alias octo areolas numera, & intra eam pone 3: iterum in columna l m, octo areolas numera deorsum, & intra octauam pone 8; sic in columna n o, numera pariter octo areolas deorsum, & ibi repone 15. numeros in dextro cornu b d t, eadem prorsus ratione, quã in præcedenti transferes intra va- Dispositio numerorum in quadrato Veneris.

cuas cellulas intra quadratum constitutas, sed secundum transuersum & sinistrum areolarum situm. Itaque à 5 in columna transuersa p q. numera octo, & intra octauum pone 5: in columna r s à 6 numera octo areolas, & ibi depone 6. In columna t u, octo iterum à 7 transuersim numera, & ibi pone 7. in columna x y à 14, octo numera areolas, & intra octauam pone 14. in columna z tt, similiter à 21 computa octo areolas, & ibi repone 21, & à 13 transuersim octo numera, & ibidem repone 13. Deinde procede in infimum cornu Rhomboidis, & à numeris singulis octo numerando in proprijs columnis sursum procede, & ibidem numeros, à quibus numerare cœpisti, colloces; sic 35 in octaua ab hoc numero cellula in columna k i ponetur; item 41 & 47 in octauis cellulis, vt vides, locentur: item 42 & 48 in columnis h g, & l m, vt & 49 in columna f e: In cornu verò sinistro Rhomboidis numeri 29. 37. 36. 44. 43. singuli ordine in transuersarum columnarum octauas areolas transferantur, vt in præcedentibus factum fuit, & habebis dispositionem peractam, vt vides in figura secunda, quorum omnium demonstratio, patet ex ijs, quæ in prima & secunda quadrati constructione adduximus.

§. VI.

Constructio Sigilli Mercurij, ex quadrato 64.

Octo in se ducta constituunt 64 hoc præsens quadra-

dra-

dratum, cuius ſigillum ſequenti induſtriâ conficies. Et quamuis præ omnibus reliquis huius conſtructio intricata, difficilis, & laborioſa ſit, facilè tamen laborem mitigaturum iri confido, ſi iuxta præceptorum noſtrorum amuſſim curioſus artifex proceſſerit. Sic igitur operare. Deſcribatur primò figura Rhomboidis, vt ſupra, intra quam numeros hoc pacto inſcribes. Diſpoſitio numerorum in quadrato Mercurij.

Sigillum Mercurij ex quadrato 64.

e f

h | 5 | 4 | g

k | 6 | | 3 | r

a | 7 | | | | 2 | b

| 8 | 58 | 59 | 5 | 4 | 62 | 63 | 1 |

l | 16 | 49 | 15 | 14 | 52 | 53 | 11 | 10 | 56 | 9 | m

n | 24 | | 41 | 23 | 22 | 44 | 45 | 19 | 18 | 48 | | 17 | o

p | 32 | | 32 | 34 | 35 | 29 | 28 | 38 | 39 | 25 | | 25 | q

r | 40 | | 40 | 26 | 27 | 37 | 36 | 30 | 31 | 33 | | 33 | s

t | 48 | | 17 | 47 | 46 | 20 | 21 | 43 | 42 | 24 | | 41 | u

x | 56 | 9 | 55 | 54 | 12 | 13 | 51 | 50 | 16 | 49 | γ

c | 64 | 2 | 3 | 61 | 60 | 9 | 7 | 57 | d

| 63 | | | | 58 |

β | 62 | | 59 | γ

θ | 61 | 60 | δ

λ ξ

Progreſſionem numeri quadratici ab 1 vſque ad 64 continuatam in octo Claſſes ſeu ordines, vt vides, diſtribue.

I Ordo.	II Ordo.	III Ordo.	IV Ordo.	V Ordo.	VI Ordo.	VII Ordo.	VIII Ordo.
1	9	17	25	33	41	49	57
2	10	18	26	34	42	50	58
3	11	19	27	35	43	51	59
4	12	20	28	36	44	52	60
5	13	21	29	37	45	53	61
6	14	22	30	38	46	54	62
7	15	23	31	39	47	55	63
8	16	24	32	40	48	56	64
A	B	C	D	E	F	G	H

Ordines I & VIII. ſiue A & H primò inſcribes Rhomboidi hàc induſtria. Ponantur in ambitu ſuperiori Rhomboidis, in cellulis b i g f e h k a numeri primi ordinis, vt vides: & in correſpondente inferiori Rhomboidis ambitu in cellulis d γ δ ξ θ β c hoc ordine retrogrado ſcribantur octaui ordinis numeri, vt vides. Secundi ordinis numeros ſic locis quoſque ſuis adaptabis: in cellula m primò ponatur 9, deinde vnà cellulà omiſsà in tertia 10; in quarta 11: poſteà in columna tranſuerſa x y, in quinta & ſexta ab x cellula ponantur 12, 13; poſteà regreſſus ad columnam tranſuerſam l m, in cellulis ab m ſeptima, octaua, & decima repone reliquos ſecundi ordinis numeros 14, 15, 16. Tertij ordinis numeros ita pones in tranſuerſa columna o n. In prima cellula ponantur 17; deinde omiſſis duabus cellulis, in quarta 18, & in quinta 19, poſteà in columna tranſuerſa t u, in ſexta & ſeptima à t cellula, repones 20, & 21 deinceps: deindè regreſſus ad derelictam co-

lum-

lumnam o n, in octaua, nona, & duodecima cellula repone reliquos tertij ordinis numeros 22, 23, 24. Quarti ordinis numeros sic dispones; in prima areola q, ponantur 25; deinde in columna transuersa r ſ, in cellulis ab r quinta & sexta depone 26 & 27, & in columna p q, in septima & octaua à q areola, collocentur 28, 29, & in columna r ſ, in areola ab r nona & decima 30, 31: posteà in prima columnæ p q areola ponantur 32. Quinti Ordinis numeros hoc pacto distribues: in columna r ſ in vltima areola ab r incipiendo, ponito 33; posteà in columna p q, in quinta & sexta à p cellula, 34, 35; & in columnæ r ſ cellula, ab ſ septima & octaua ponantur 36, 37; & in columnæ p q nona & decima à p cellulis 38, 39; & in prima cellula columnæ r ſ ab r incipiendo reponantur 40. Sexti ordinis numeros ita coordinabis. In columnæ transuersæ t u prima cellula ab u pone 41, & in quarta ab u pone 42, in quinta 43: posteà in columnæ n o cellula ab n sexta & septima 44, & 45; & in columnæ t u octaua & nona ab u pone 46, & 47 & in duodecima columnę eiusdem 48. Septimi ordinis numeros ita distribues. Ponantur in columnæ x y, propè y 49; & ab hac in transuersa serie in cellula tertia & quarta, pone 50, & 51; in columnæ verò l m cellula ab l quinta & sexta pone 52 & 53, & in columnæ x y ab y septima & octaua pone 54, 55, & in decima eiusdem seriei 56; & habebis omnium numerorum dispositionem ritè peractam. Quoniam verò extra quadratum a b c d constituti 24 numeri in viginti quatuor vacua spacia distribuenda sunt,

quo-

quomodo id fieri debeat, videamus.

In superiori itaque Rhomboidis cornu sex numeri sunt 2. 3. 4. 5. 6. 7. quos ita distribues. 2 ponantur in columnæ transuersæ c d secunda à c areolà; 7 pariter secunda à d areolà, 3 ponantur in tertia à c areola, & 6 in tertia à d areola; 4 ponantur in columnæ rectæ f ξ areolà ab f quarta, vt & 5 in quarta ab e columnæ rectæ e λ.

Cornu lateris dextri sex numeros 9. 17. 25. 33. 41. 49. ita distribues. 9 ponatur in prima cellula transuersæ columnæ x y; & 49 in secunda columnæ transuersæ l m areola; 17 ponatur in transuersæ columnæ t u areola tertia; 41 pariter in tertia columnæ transuersæ n o areola; 25 ponantur in quarta areola columnæ transuersæ p q, vt & 33 in columnæ r s, vt vides. Porrò numeros in cornu inferiori Rhomboidis sic dispone: 58 & 59 in secundo & tertio transuersæ columnæ a b spacio ponantur; 62 & 63 in eiusdem columnæ sexto & septimo; 60 & 61 in oppositæ transuersæ columnæ c d areolis quarta & quinta locabis.

Cum numeris in sinistro cornu constitutis sic procede. 24 ponantur in area tertia columnæ t u, ab u incipiendo: 32 in quarto spacio columnæ p q: 40 pariter in quarto columnæ r s. 48 in decima columnæ n o; 56 in nono columnæ l m. atque hoc pacto habebis dispositum quadratum Sigilli Mercurij, quorum singulæ series quomodocumque sumptæ, semper dabunt 260, quæ si per 8, latus quadrati, multiplices, prodibit summa omnium numerorum 2080. Qui hanc dispositio-

tionem rectè conſiderauerit, inueniet in omnibus mirabilem quandam, non confuſam & caſualem, ſed ſummà proportione procedentem rationem, quam libenter hoc loco declararem, niſi Arti Combinatoriæ ſingula reſeruaſſem, vbi mira hæc diſpoſitionis vis ex imis Arithmeticæ, & Geometriæ penetralibus ex profeſſo demonſtrabuntur.

§. VII.

Conſtructio Sigilli Lunæ Mathematica, ſiue quadrati. 81.

Conſtructio Sigilli Lunæ fit ex 9 in 9 ductis, cuius ſumma 81, quadratum ſuppetit, cuius pro Sigillo Lunæ fabricam quærimus. Sic itaque operare. Fiat diagramma Rhomboidis figura, in qua 9 enneadicos ordines diſponas per areolas διαγωνίως diſpoſitas, vti ex antedictis apparet. Quo peracto nihil facilius erit, quam ſingulos in quatuor cornibus deſcriptos numeros ſingulis ſuis correſpondentibus vacuis ſpacijs interſere. Diſpoſitio numerorum.

Sigil-

Sigillum Lunæ.

D
1
10 2
19 11 3
a 28 20 12 4 b
37 29 21 13 5
46 38 30 22 14 6
55 47 39 31 23 15 7
64 56 48 40 32 24 16 8
G 73 65 57 49 41 33 25 17 9 E
74 66 58 50 42 34 26 18
75 67 59 51 43 35 27
76 68 60 52 44 36
c 77 69 61 53 45 d
78 70 62 54
79 71 63
80 72
81
H

Modum vti nullam prorſus difficultatem habet, ità paucis tantum indicabo. Cum ſingula cornua ſeptem numeros habeant, quæ ſunt capita columnarum partim rectarum, partim tranſuerſarum, ſupremi & infimi cornu numeri eaſdem columnas obtinent, quorum ſuperiores caput columnarum, inferiores baſim earundem obtinent: in columna D H in capite 1 in baſi 81 præfert; numeti verò in cornu dextero & ſiniſtro eaſdem columnas tranſuerſales obtinent :—

vnde

vndè tranſuerſim inſtituenda eſt numerorum in quadratum a b c d translatio. Quibus declaratis, numeros ſupremi cornu a [illegible] b nullo negotio quadrato inſerueris, ſi à prima vniuſcuiuſque columnæ deorſum decem areolas numeraueris, decima enim areola neceſſariò vacua illa erit, in quam numerus, quem frons columnæ præfert, translocandus eſt. v. g. ſi ab 1 intra columnam D H deorſum decem areolas numeraueris, decima erit illa areola, intra quam 1 ponendum erit; pari pacto cum cæteris numeris procedes. Numeri verò inferioris cornu pariter ſurſum computando decimam quamque intra appropriatas columnas areolam habebunt, numero, quem baſi columnæ appropriatæ præfert, paratam. Pari pacto numeri in cornu ſiniſtro a G c in appropriatis columnis, tranſuerſis, decimam ſemper areolam inuenient, translocando numero, quem quælibet columnæ ſiniſtræ pars præfert, capacem. Numeri quoque in dextro cornu b E d ſinguli intra ſuas columnas tranſuerſas, decimam cellulam præparatam inuenient, numero, quem dextra columnæ pars præfert, recipiendo. v. g. 73 locabitur in decima areola tranſuerſæ columnæ G E, & 9 intra eandem columnam ſiniſtrorſum, in qua ponatur, inuenient. Atque hoc pacto totum quadratum nullo prorsùs negotio ſuis numeris repletum habebis, in quo numeri ſingularum columnarum, ſiue rectarum, ſiue tranſuerſarum, ſiue diagonalium, additi ſemper 369 producent, quæ per 9 latus quadrati multiplicata, dant ſummam omnium numerorum 3321.

§. VIII.

De quadratis cubicis.

Quam admiranda vis ſub numeris lateat, id ſolùm Arithmeticæ expertem latere poſſe exiſtimo. Diximus in præcedentibus de Sigillis ſeptem planetarum, quæ ex ſeptem quadratis 9, 16, 25, 36, 49, 64, 81, quorum radices ſequuntur.

□	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
℞	9	16	25	36	49	64	81
	3	4	5	6	7	8	9

Modò dicendum eſt de cubicis quadratis, præſertim cum nec Veteres, nec Moderni, arcanam huius (quod ſciam) progreſſionis rationem ſubolfecerint, quod ſi ſciſſent, haud dubiè ſicuti ſeptem quadratos, ſeptem ſiderei Mundi corporibus, eorumque Genijs, ita hoſce cubicos quadratos ſeptem elementaris Mundi Claſſibus Genijſque præſidentibus dedicaſſent.

Quid quadratum cubicum.

Cubicum quadratum nihil aliud eſt, quam progreſſionis Geometricæ ab vnitate ſub dupla proportione continuata numerorum ſeries tot terminorum, quot quadratus quiſpiam numerus vnitates habet. v. g. ſi quiſpiam deſideret conſtituere quadratum cubicum, quod quadrato 9 ex 3 in ſe ductis producto correſpondeat, ſic operetur. Ponantur ſub Geometrica progreſſione ab vnitate 9 termini, vt ſequitur:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
T	1	2	4	8	16	32	64	128	256	V

Hos

Hos terminos eadem prorsùs ratione quadrato a b c d inſeres, quam ſupra paragrapho primo, in quadrato nouenarij Saturni docuimus. Sed exemplum demus. Deſcribatur diagramma Rhomboidis, vt vides.

a b

		1		
	8		2	
64		16		4
	128		32	
		256		

c d

In qua datam Geometricam progreſſionem T V ordine collocabis, vt vides. Deinde hoſce numeros eadem lege intra vacuas quadrati a b c d cellulas tranſpones, quà in quadrato 9 factum eſt; videlicet 1 intra oppoſitam cellulam quartam à prima 256, ſurſum verſus in oppoſitam quartam cellulam, 4 verò in quartam ſiniſtrorſum, & 64 in quartam cellulam dextrorſum progrediendo tranſpones, vt vides, habebiſque quadratum cubicum, in quo ſinguli ordines tranſuerſi, recti, diagonales, eundem numerum dabunt, hac tamen differentia, quod vti numeri in quadratis præcedentibus additi eundem numerum efficiunt; ita ij hic

nōn addendi in se inuicem multiplicandi sunt, vt eundem numerum habeas; hoc enim pacto singulorum ordinum numeri in se multiplicati, dabunt 4096, vt sequitur.

8	256	2	8	4	122	2	8
4	16	64	256	16	1	16	16
128	1	32	2	64	32	136	32
4096.	4096.	4096.	4096.	4096.	4096.	4096.	4096.

Multiplicationis methodum ostendamus in primo ordine: 8 multiplicabis per 4, & productum 32 multiplicabis per 128, & habebis 4096: haud secùs in alijs procedendum esse putes.

Quadratum Cubicum.

8	256	2
4	16	64
128	1	32

Dedimus exemplum in numero impari, iam in pari quoque subiungemus exemplum. Si itaque quispiam in quadrato ex 4 in se ducto, hoc est sedecim cellularum, negotium attentare voluerit, is hoc pacto procedet. Numeri 16 sub continuatæ Geometricæ progressionis duplæ proportionis ordine ponantur, vt vides.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512	1024
12	13	14	15	16						
2048	4096	8192	16384	32768						

Ho-

Hosce numeros eodem pacto inſcribes, quo ſupra in ſecundo paragrapho ſactum eſt in confectione quadrati Iouis 16: hac tamen differentia, quod ſicuti ibi per ſexdecim numeros progreſſione naturali diſpoſitos progreſſus es, ita hoc loco numeros ſexdecim diſponas eo ordine, quem præcedens Geometrica progreſſio ſeruat.

			4	2			
a		8	8192	16384	1		b
	128	256	64	32	2048	16	
	2048	16	1024	512	128	256	
c		32768	2	4	4096		d
			16384	8192			

Numerorum extra quadratum exiſtentium in quadratum a b c d translationem, eo prorsùs modo, quo in quadrati confectione fecimus, perages: & inuenies quod ſinguli numerorum laterales ordines non additi, ſed vt in præcedente factum eſt, multiplicati in ſe inuicem, præſtent eundem prorsùs numerum.

Cætera quadrata cubica, ob ingentem numerorum molem, alijs maiori otio præditis, nonnullam quoque inuentionis materiam relicturi, ex progreſſionibus emergentem conſultò omiſimus, nobis interim abſtruſi negotij portas aperuiſſe, alijſque viam monſtraſſe ad reliqua & innumera alia ſimilia pari auſu & dexteritate reperienda, ſufficiat.

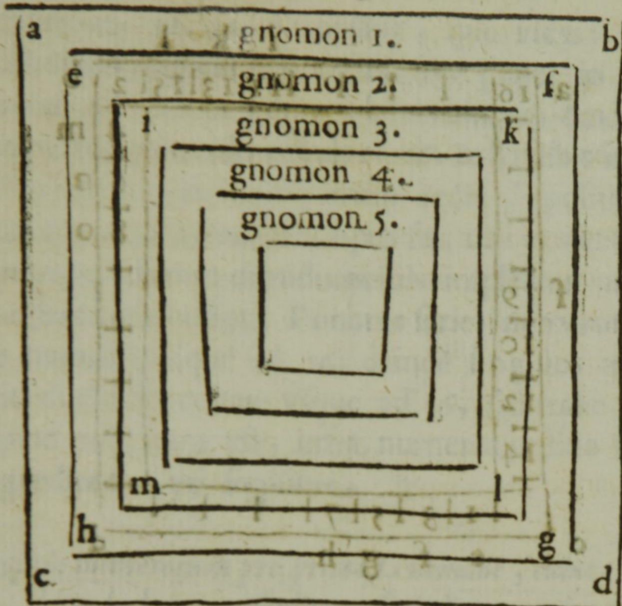
CA-

CAPVT IV.

De alia & facili huiusmodi numerorum dispositione.

SI forsàn dicta methodus difficilior videretur, aliam hoc loco apponendam duxi, & fit eo, qui sequitur, modo: Totum artificium consistit in artificiosa ordinatione numerorum, intra gnomones quadratos integri alicuius quadrati contentos disponendorum. Voco autem gnomones quadratos ambitus illos, quibus quadratum aliquod circumdatur. v. gr. Quadratum quod ex nouenario producitur, constat 81 cellis quadratis, & continent intra se quatuor ambitus, seu gnomones quadratos; quorum primus signatur literis a b c d. alter e f g h: tertius i k l m, & sic de cœteris. In primo gnomone a b c d, numeri ab 1. ad 16. artificiosè disponi debent, in secundo à 17 vsque ad 28. in tertio à 29 vsque ad 36. in quarto à 37 vsque ad 40.

gno-

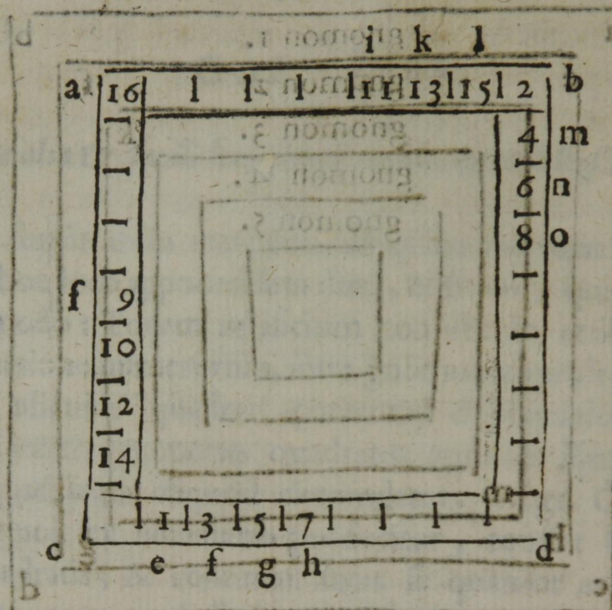
Quomodò verò, & quo ingenio gnomones hi suis numeris implendi sint, restat ea qua fieri potest, claritate exponendum.

Propositio I.

In primo gnomone quadrati 9. numeros disponere.

Primi gnomonis a b c d, ambitus diuidatur in 32 partes, ita vt vnumquodque latus in 9. partes diuisum censeatur, vti sequitur.

Dispositio numerorum in quadratorum gnomonibus.

Intra huius gnomonis ambitum progressionis arithmeticæ seriem vsque ad 16. hoc pacto dispones: Cum in hoc ambitu a b c d, 32 cellulæ sint, quas omnes numeris repleri oportet: Primò dimidium terminorum minorum, quæ sunt 16, cellulis inscribes, vt deindè oppositis cellis reliquum maiorum numerorum dimidium imponi possit; quod quomodo fieri debeat, paulò post exponetur.

Primò obserua diligenter in progressione arithmetica naturali terminos pares & impares. Impares termini 1. 3. 5. 7. occupabunt mediam infimæ basis partem, reliquis quatuor cellulis, vt hic vides, vacuis. Pares verò terminos, 2. 4. 6. 8. pones in latere b d, iuxta cellulas b m n o. 9 verò pones in oppositi lateris a c, in media cella f. deinde ordine iterum pares

ter-

terminos 10. 12. 14, eo ordine, quo vides: Impares verò horum intermedios 11. 13. 15. pones in superiori latere a b, iuxta literas i k l. vltimum tandem terminum 16, pones in cellula a, 16. & habebis in primo ambitu dimidium numerorum rectà dispositum: vt proindè iam nil aliud factu opus sit, nisi vt vlterius vacuarum cellularum dimidium suis impleatur numeris; quod hac ratione fiet. Ponatur series numerorum ordine naturali vsque ad 16; deindè singulos terminos initio ducto ab vnitate vsque ad 16, subtrahe ab 82, & quod reliquum est, infra numeros ordine naturali progredientes, vti sequitur.

Dispositio numerorum pro primo Gnomone, cuius totus ambitus habet 32 cellulas, dimidium verò 16.

Numeri A sub	A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
tracti ab 82.	B	81	80	79	78	77	76	75	84	73
Dant nume-										
ros B in vacuis	A	10	11	12	13	14	15	16		
spatijs po-	B	72	71	70	69	68	67	66		
nendos.										

Ex hac Tabula sic vacuas cellulas replebis: In vacua cella apposita cellæ 1, ponatur 81. deindè in vacua cella apposita cellæ 2. ponatur 80; & hoc pacto omnes ordine maiores termini ponentur in ijs cellis vacuis, quæ minoribus terminis positione sua iam gaudentibus opponuntur; atque hoc pacto habebis primum gnomonis quadrati ambitum omnibus suis nu-

meris completum, vti in exemplo patet; appositiones hæ intelligendæ sunt non solùm diametraliter, sed & lateraliter & normaliter sumptæ:

a b

16	81	79	77	75	11	13	15	2
78								4
76								6
74								8
9								73
10								72
12								70
14								68
80	1	3	5	7	71	69	67	66

c d

Hîc vides, numeros 2. & 16. diametraliter sibi habere oppositos numeros 80 & 66. numeri verò intra cellas c d oppositos numeros habent normaliter numeris in cellulis lateris a b. & numeri lateris a. c. opponuntur numeris cellarum lateris b d.

Propositio II.

In Gnomone secundo pronicos numeros disponere.

Secundus Quadrati totius gnomon e f g h. diuidatur in 24 æquas partes, ita vt singula latera in se-

ptem

ptem partes diuisa censeantur; hoc peracto, vt in priori fecisti, in dimidio inferioris lateris constituantur numeri impares iuxta continuatam progressionis seriem, quæ cum in primo quadrato desieris in 16, iam in hoc secundo gnomone, 17 pones in secunda cellula, 19 in tertia, & 21 in quarta; post hoc hisce intermedios numeros pones in lateris l m superiori parte, videlicet 18, 20, 22, vti vides; deindè 23 ponatur in oppositi lateris media cella, dein 24, 26, terminos pares; impares verò 25 & 27, in fronte gnomonis VX, eo quo vides, ordine pones; & in, V, cellula ponatur terminus 28, & habebis dimidiæ progressionis terminos in suis locis dispositos, vti vides.

e f

28				25	27	18
						20
						22
23			1			
24						
26						
	17	19	21			

h g

28	65	63	61	25	27	18
62						20
60						22
23			2			59
24						58
26						56
64	17	19	21	57	55	54

Vt verò vacuæ cellulæ reliquis terminis impleantur, sic age: Dispone secundum ordinem naturalem numerorum situm, interruptum progressionis arithmeticæ ordinem; cum enim in primo gnomone vltimus numerus fuerit 6. iam in supplendis vacuis cellu-

lis, à 17 numero incipe, vſque ad 28 ſeriem diſponere, vti patet, deindè ſupplimenta ſingulorum ad 82 ſuppone ſingulis; quæ obtinebis, ſi hoſce numeros ſingulos ab 82 ſubtraxeris.

Numeri continui pro gnomone ſecundo, qui habet in ambitu 24 cellulas, dimidium verò 12.

In vacuis cellulis ponendi.

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
65	64	63	62	61	60	59	58	57	56	55	54

In cella itaque 17 ponantur 95. in cella vacua oppoſita cellæ 19; ponantur 63. in vacante oppoſita cellæ 20, 62. & ſic de cæteris, vt in ſecundo abaco patet.

Obſeruet Lector ſeries horum numerorum ita diſpoſitas eſſe, vt ſemper dimidium terminorum occupent, reliquum verò vacuis cellulis reſeruetur.

Propoſitio III.

In gnomone tertio numeros pronicos diſponere.

Habet hic gnomon 16 cellulas in circuitu, ita & vnumquodque latus in quinque cellas cenſeatur eſſe diuiſum. Diuidatur itaque gnomon in 16 cellulas.

In hoc gnomone ponantur termini à 29 vſque ad 36. quibus ſupplimenta ſingulorum ſubdantur, quæ obtinebis ſubtractione ſuperiorum ab 82, vbi vides.

Nu-

c o
36 | 1 | 1 35 | 30
32
33 1. fig.
34
29 | 31
1 p

c o
36 | 53 | 51 | 1 | 35 | 30
50 | 32
33 2. fig. 49
34 | 48
52 | 29 | 31 | 47 | 64
1 p

Numeri seu Termini continuati pro tertij gnomonis ambitu, qui habet 16 cellulas, dimidium eius 8.

29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36.
53. 52. 51. 50. 49. 48. 47. 46.

Numeri itaque superiores ita imponantur: à secunda cellula basis 18 incipiendo, cui impones 29, in secunda 31. deindè in prima cellula lateris o p. 30, in secunda 32. deindè in opposita lateris media cella 33, & deindè 34. posteà in penultima frontis c d. 35. & in prima eiusdem 36, vti in prima figura patet. Hisce positis, in vacuis spatijs singulis oppositis pone terminos eis correspondentes. v. gr. in vacua cella opposita cellæ 29. pone 53. in opposita cellæ 30, 32, & sic de cæteris ordine, vt in præcedentibus dictum fuit, & habebis gnomonem numeris suis inscriptum, vt in secunda figura patet.

Pro-

Propositio IV.

In gnomone quarto numeros pronicos diſponere.

Quarti gnomonis & minimi confectio, qui habet octo cellulas in ambitu, dimidium verò, quatuor.

1

40	45	38
39	41	43
44	37	42

2

40		38
39		
	37	

Continet hic gnomon octo cellas in circuitu, ita vt ſingula latera diuiſa cenſeantur in tres, huic reliquam numerorum ſiue terminorum ſeriem, vti priùs, inſcribes; cum enim vltimus terminus præcedentis gnomonis finierit in 36. hic ſequens incipiet à 37, vſque ad 40, quem pones in ſecunda cella inferioris lateris ſeu baſis, vti vides:

Continuati termini pro quarto gnomone. { 37. 38. 39. 40.
45. 44. 43. 42.

38. pones in prima cella lateris dextri, 39 in ſecunda cella lateris ſiniſtri, 40 in prima cella frontis; in vacuis cellulis ponantur terminorum ſupplementa ad 82. & competet numero 37, in oppoſita cella 45, & numero 38 diametraliter oppoſitæ cellæ 44, & ſic de cœteris, vt in prima figura vides; dimidio verò numeri 81, qui eſt 41. competet cella media, atque hoc pacto habebis ſingulos numeros in ſingulis gnomonibus deſcriptos, qui poſteà ſibi inuicem inſerti, conſtituunt qua-

dra-

dratum, cuius ſingulæ ſiue tranſuerſæ, ſiue normales, ſiue diametrales numerorum ſeries additæ, vnam & eandem ſummam conficiunt, videlicet 369.

Nota, latere ſub hiſce gnomonibus miras quaſdam proprietates, quarum prima eſt, quod ſi gnomonem primum abieceris, reliquum aggregatum gnomonum in ſuis terminorum ſeriebus quomodocunque ſumptis, ſemper vnum & eundem numerum tibi ſit præbiturum, videlicet 287.

Si deindè abiectis primo & ſecundo gnomone, numeros iuxta ſeries ſuas in tertio gnomone addideris, ſingulæ ſeries tibi dabunt 205; hoc pacto quarti gnomonis ſeries ſingulæ tibi dabunt 123, & ſic de cœteris. Si enim ſingularum ſerierum numeros vnius gnomonis ab alterius ſeriebus ſubtrahas, ſemper remanebunt 82, ſumma progreſſionis Arithmeticæ, ſiue quod idem eſt, 82, dempta vnitate, vt fiant 81, Quadratum Mercurij. Vndè emanent hæ ſequentes Regulæ.

Prima. Dato numero cellularum ambitus inuenies latus Quadrati, cuius eſt ille ambitus, ſi diuidas cellularum ambitus numeros per 4, & ad quotientem addas vnitatem: exempli gratia, Ambitus primi gnominis in præcedenti paradigmate habet 32 cellulas, quæ diuiſæ per 4, dant 8, cui ſi iungas, 1, habebit latus vnum 9 cellulas, latus ſcilicet quadrati 81.

Secunda Regula. Dato latere quadrati, inuenies numerum cellularum in ambitu ſeu gnomone propoſito, ſi ſubtracta vnitate à latere, reliquum multiplica-

ueris

ueris per 4. prodibunt enim 32, numerus cellularum in ambitu gnomonis. Hoc pacto, dato latere quadrati 7, habebis in ambitu cellularum numeros; si dempta vnitate reliquum 6 per 4 multiplicaueris; prodibunt enim 24, numerus cellularum in gnomone quadrati septenarij. Rursùs si latus quadrati fuerit 5. dempta vnitate à 5, remanent 4, quæ multiplicata in 4, dabunt 16, numerum cellularum in ambitu. Hoc pacto fit quadrati ex ternario latus trium cellularum, dempta vnitate à 3, manent 2, quæ ducta in 4, dabunt 8. numerum cellularum in ambitu. Dato verò numero cellularum in ambitu, latus inuenies, si hunc numerum per 4 diuiseris, summæ insuper vnitate adiecta.

Propositio V.

Numeros pronicos in Septenarij Quadrato disponere.

Si septenarij quadratum in gnomones, quos tres habet, disponere iuxta prædictum modum desideras, eodem modo procedendum tibi esse scias, sicuti in secundi gnomonis præcedentis paradigmatis terminis disponendis processimus, hoc vnico excepto, quod termini sint differentes. Sit itaque ex impari radice, verbi gratia, ex 7 productum quadratum 49. Sic dispones progressionem numerorum in primo ambitu 24 cellularum.

Terminorum. 1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12. ambitus septenarij.

Al-

Alterum dimidium 49, 48, 47, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 38. in vacuis cellis.

Numeri hi ſuperiores eodem modo diſponuntur in ambitu gnomonis ſeptenarij, ſicuti eos diſpoſuimus in ſecundo gnomone præcedentis quadrati nouenarij, vti in hoc gnomone apparet.

Gnomon 1.

12				9	11	2
						4
						6
7						
8						
10						
	1	3	5			

12	49	47	45	9	11	2
46						4
44						6
7						43
8						42
10						40
48	1	3	5	41	39	38

In hoc gnomone inferiores numeros in oppoſitis vacuis præcedentis gnomonis cellis ſuppletos vides.

In ſecundo verò huius gnomonis quadrato eodem modo diſpones terminos, quo in tertio & quarto gnomone factum vides præcedentis exempli, vt hic apparet. Numeri inferiores naſcuntur, ſi 49 progreſſionis vltimo termino addideris 1, vt fiant 50. ab his enim ſuperiores numeri ſubducti, dabunt eam numerorum, quam hic vides in vacuis cellis oppoſitiuè ordinandorum, ſeriem.

Vt verò duos ſibi incluſos gnomones rectè ordines, progreſſionis ſeriem primò ſic diſpones: Cum latus gnomonis ex Regula ſecunda ſuprapoſita ſit 5 cellularum, erunt in toto ambitu cellæ 16, quarum di-

dimidium 8 Diſpone 8 terminos incipiendo à 13, poſt 12, immediatè præcedentis diſpoſitionis.

13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Quæ ſubducta à 50, dant reliquum terminorum.

Dimidium, 37, 36, 35, 34, 33, 32, 31, 30.

vt ſequitur:

20	1		19	14
—				19
17				—
18				—
	13	15	1	

Hoc peracto, Gnomonem ſecundum ſic habebis diſpoſitum, cuius ſingula latera faciunt eandem ſummam, videlicet, 125.

Tertij & vltimi gnomonis diſpoſitio.

20	37	35	19	14
34	24	29	22	16
17	23	25	27	33
18	28	21	26	32
36	13	15	31	30

Præcedentis gnomonis vltimus terminus progreſſionis fuit 20; In vltimo itaque hoc gnomone à 21. incipiendo, eodem ordine in cellulis pones terminos tuos, ſicuti in vltimo quadrato Mercurij; & quoniã ambitui huius gnomonis octo cellæ competunt, dimidium harum, vtpotè 4, ità primò diſpones.

21, 22, 23, 24, quibus ſupponantur complementa ad
29, 28, 27, 26. 50, vti ſequitur:

In media baſis cella ponantur 21, & in prima lateris ſiniſtri, 22. iterum in media cella lateris dextri, 23, & in prima eiuſdem 24. quorum ſingulis in vacuis cellis reliqui quatuor opponantur, & in meditullio

cen-

centri ponantur 25, dimidium progreſſionis arithmeticæ vſque ad 50.

Non ſecus in quadratis parium numerorum procedes, atque in eorundem diſpoſitione intra cellulas, in hiſce duobus exemplis proceſſimus, ita quoque in omni quocumque tandem imparium numerorum quadrato tibi procedendum eſſe ſcias; vt proindè nil aliud reſtet, niſi vt quomodo in parium terminorum quadratis, eorundemque in cellulis terminorum diſpoſitione procedendum ſit, doceamus.

CAPVT IV.

De numeris pronicis, eorumque in quadratis parium terminorum diſpoſitione.

TAnta in numerorum huiuſmodi diſpoſitione latet ſubtilitas, tanta & tam mirifica vis & proprietas, vt antequam ſecretum penetrarem, ſatis mirari non potuerim, quomodò ingenio humano illa incidere potuerint. Quoniam verò nil tam difficile eſt, quod non firma & infallibilia ſua principia, eaque intellectu facillima habeat; hìc originem latentis arcani paucis exponam. Admiranda vis numerorum.

Tota myſterioſa numerorum diſpoſitio conſiſtit in naturali numerorum progreſſione; ex hac enim non quadratos dumtaxat, ſed cubos & reliquas algebraicas poteſtates facili negotio erues: Exempli gratia. Sequens progreſſio numerorum naturalis complicat

omnes progreſſiones numerorum integrorum exceptis ſolis radicibus ſecundo loco ponendis.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

In hac progreſſione quadratos habebis hoc pacto: 1,3 iuncta, faciunt quadratum binarij: 1,3,5. faciunt quadratum ternarij. 1, 3, 5, 7. quadratum quaternarij: 1, 3, 5, 7, 9. quadratum quinarij. 1, 3, 5, 7, 9, 11. quadratum ſenarij. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13. quadratum ſeptenarij. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15. quadratum octonarij, & ſic de cœteris in infinitum.

Cubicas quoque proportionalitates ſic obtinebis: ſit primus cubus 1. ſi dein 3 & 5 iunxeris, habebis cubum binarij, videlicet 8. deindè 7, 9, 11. iuncta, faciunt cubum ternarij: 27, 13, 15, 17, 19 iuncta, faciunt cubum quaternarij 64. & ſic de cœteris in infinitum: ſi verò ſumpſeris numeros pares in eadem progreſſione, vti ſequitur:

2 4 6 8 10 12 16.

habebis modum, quo facilè intelliges, quot in quacumque polygona figura ſint anguli æquiualentes angulis rectis: Exempli gratia: 10 eſt terminus quartus progreſſionis paulò ante poſitæ, heptagonus verò ſub ſeptima ſpecie polygonorum; Itaque ſeptem anguli cuiuslibet heptagoni æquiualent decem angulis rectis: ſic omnes anguli cuiuslibet hexagoni æquiualent angulis rectis 8. & ſic de cœteris.

Latet itaque ſub progreſſionibus numerorum

ſiue

ſiue arithmeticis, ſiue geometricis, neſcio quid mirum, quod vel indè patet, quod Algebra omnium mathematum ſubtiliſſima nil aliud ſit, quam quædam per progreſſiones geometricas calculatio; & potiſſimum in hac præſenti pronicorum numerorum diſpoſitione mirabiliter luceſcit.

Poſtquam igitur de terminorum imparium in quadrato dato diſpoſitione egerimus paulò ante, non reſtat aliud, niſi vt rationem diſpoſitionis in terminis pluribus doceamus. Verùm vt multa paucis complectamur, totum negotium in vno & eodem abaco, eoque præamplo demonſtrabimus.

Propoſitio V.

Numeros pronicos in quadrato parium numerorum deſcribere, &c.

Sit Verbi gratia Quadratum, cuius latus habeat 16 cellulas, habebitque primus eius ambitus iuxta ſecundam Regulam ſupra poſitam 60 cellulas, intra quas oporteat terminos progreſſionis naturalis ita diſponere, vt ſingulæ numerorum in quadrato ſeries normales, tranſuerſæ, diagonæ ſemper eundem numerum efficiant; in ambitus quoque quatuor lateribus idem reſultet numerus, videlicet 257. Sic age: primò ante omnia diſponatur ſeries numerorum ab 1. vſque ad 30. quæ ſunt dimidium eorum numerorum, quibus totus ambitus conſtat 60, in cellulas totidem di-

ſtributus. Quoniam verò quadratum totius continet 256, vt ex 16 in 16 ductu patet; ſi huic numero vnitatem, iuxta progreſſionum arithmeticarum leges iunxeris, habebis 257. atque hic eſt numerus à quo ſubtracti numeri 16, relinquunt numeros in oppoſitè vacuis cellulis ponendos, vti ſequitur.

I. Numeri pro primo ambitus gnomone, qui habet cellas 60. dimidium verò 30.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
256	255	254	253	252	251	250	249	248	247	246
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
245	244	243	242	241	240	239	238	237	236	235
23	24	25	26	27	28	29	30			
234	233	232	231	230	229	228	227			

Superiores numeri exprimunt progreſſionem Arithmeticam ab 1. vſque ad 30, quæ ſunt dimidium cellularum ambitus primi. Inferiores verò notant complementa numerorum ſuperiorum ad 257, & hi pariter ſunt 30, in vacuis cellulis oppoſitis ponendi.

II. Numeri continuati pro ſecundo ambitus gnomone, qui habet cellas 52. dimidium verò eius 26.

31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
226	225	224	223	222	221	220	219	218	217	216
42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
215	214	213	212	211	210	209	208	207	206	205

Nu-

III. *Numeri continuati pro tertio ambitus gnomone qui cellas habet 44. dimidium verò cellas 22.*

53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63
204	203	202	201	200	199	198	197	196	195	194
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74
193	192	191	190	189	188	187	186	185	184	183

IV. *Numeri continuati pro quarto ambitu gnomonis, qui habet cellas 36. dimidium verò eius 18.*

75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85
182	181	180	179	178	177	176	175	174	173	172
86	87	88	89	90	91	92				
171	170	169	168	167	166	165				

V. *Numeri continuati pro quinto ambitu gnomonis, qui habet cellas 28. cuius dimidium 14.*

93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103
164	163	162	161	160	159	158	157	156	155	154
104	105	106								
153	152	151								

VI. *Numeri continuati pro sexto ambitu gnomonis, cuius cellæ sunt 20. dimidium 10.*

107	108	109	110	111	112	113	114	115	116
150	149	148	147	146	145	144	143	142	141

VII. *Numeri continuati pro septimo ambitu gnomonis, cuius cellæ sunt 12. dimidium verò eius 6.*

117	118	119	120	121	122
140	139	138	137	136	135

Quatuor cellularum intimarum numeri.

126	127
130	131

Vi-

Vides hìc totam terminorum in ſeptem ambitibus ponendorum ſeriem; quomodò verò ſinguli ſingulis ambituum cellulis imponendi ſint, iam doceamus. Pro terminis itaque numerorum in primo gnomonis ambitu ponendorum, ita procede à ſuperioribus numeris ab vnitate vſque ad 30. continuatis incipiendo. Itaque in dextro latere b d, in vltima cellã ponatur 1, & in prima cella eiuſdem lateris ponantur 2. deindè hinc procedes ad ſiniſtrum latus a c, & in ſecunda & tertia cella pone 3 & 4. deindè tranſiliendo ad dextrum latus, in quarta & quinta cella pone 5 & 6, & denuò redeundo ad ſiniſtrum latus, in ſexta & ſeptimã cella ponantur 7 & 8. deindè interrupto curſu in ſecunda cella frontis ponatur 9: & hinc tranſiliendo ad baſim, in cuius tertia & quarta cella pones 10 & 11. deindè redeundo ad frontem, in quinta & ſexta cella pones 12 & 13. & redeundo ab baſim, in cuius ſeptima & octaua cella pones 14 & 15. deindè redeundo ad frontem, in eius nona & decima cella pones 16 & 17, & redeundo ad baſim, in eius vndecima & duodecima cella pones 18 & 19. & hinc redeundo ad frontem, in eius decima tertia & decima quarta cella pones 20 & 21; hoc facto reuertere ad ſiniſtrum latus, in cuius octaua & nona cellula poſt 8, pone 23 & 24, & hinc in decima & vndecima cella lateris dextri ponantur 25 & 26. & redeundo ad ſiniſtrum latus, in eius duodecima & decima tertia cella pone 27 & 28. & hinc ad dextrum latus reuerſus, in eius antepenultima & penultima cellã pones 29 & 30. & habebis medietatem terminorũ

in

itaque su-
spositis in-
riorum ad
abebis to-
n comple-
ita cella
raliter cel-
rsa oppo-
orum in
ic de cœ-

duos, pa-
ne inseri,
o accedit,
Quibus ob-
icultatem
m (in quo
ri verò di-
r) progres-

ficium ex-
nomonum
dus E F G
uintus R S
n his vides
eticas ita
orum pars
o colore
exarati de-
no-

Abacus in septem Gnomones diuisus, in quorum Cellulis progreßio arithmetica ab vnitate vsque ad 257 continuata ordine distribuitur.

A B

256	9	247	246	12	13	243	242	16	17	239	238	20	21	235	2
3	g 226	213	45	46	210	209	49	50	203	20	53	54	201	f 32	254
4	33	l 220	63	193	192	66	67	198	188	70	71	185	k 58	224	253
252	34	59	p 178	169	189	90	166	165	93	94	161	o 80	198	223	3
251	222	60	81	t 160	101	155	154	104	105	151	s 98	176	197	35	6
7	233	196	82	99	y 146	141	117	118	137	x 112	152	175	61	36	36
8	37	62	174	100	113	γ 136	123	122	β 133	144	157	83	195	220	149
23	38	73	173	107	114	129	n 126	ξ 127	132	143	150	84	184	219	234
24	218	185	85	108	115	125	θ 130	131	128	142	149	272	74	39	233
232	217	75	86	148	138	δ 124	135	134	a 121	119	109	171	182	40	25
231	41	76	87	147	z 145	116	140	139	120	vv 111	110	170	181	216	26
27	42	190	162	u 159	156	102	103	153	152	106	r 97	95	77	215	230
28	43	179	q 177	88	168	167	91	92	164	163	96	n 79	78	214	229
228	202	m 199	194	64	65	191	190	68	69	187	186	72	i 57	55	29
227	h 229	44	212	211	47	48	208	207	51	52	204	203	56	e 31	30
255	248	10	12	245	244	14	15	241	240	18	19	237	236	22	1

C D

Vide
bus ponen
gulis amb
mus . Pr
monis aml
bus numer
piendo . I
ponatur 1,
2. deindè l
cunda & te
dextrum la
denuò rede
cella ponar
cunda cella
basim, in c
indè redeu
12 & 13. 8
octaua cella
tem , in ei
redeundo a
la pones 18
decima ter
hoc facto r
& nona ce
ma & vnde
& redeunc
cima tertia
reuersus ,
pones 29

in
per
feri
257
tum
tum
resp
la r
sita c
prim
teris

rem
exce
& su
serua
expe
omn
stinc
sus f

pre
qu
H.
T
nu
dis
in
de

in ambitu gnomonis primi dispositam. Si itaque superioribus numeris iam intra cellulas suas dispositis inferiores numeros, siue complementa superiorum ad 257, in oppositis cellis vacuis inserueris, habebis totum gnomonem omnibus suis numeris iam completum; Ita vides vnitati in diametraliter opposita cella respondere 256. binario in opposita diametraliter cella respondere 255. ternario verò in transuersa opposita cella respondere 254, iuxta seriem numerorum in prima progressione ordine positorum, & sic de cœteris.

Vides quoque in hoc artificio numeros duos, parem & imparem semper alternis lateribus ordine inseri, exceptis tribus locis, vbi nonulla interruptio accedit, & sunt ab 1. ad 2. ab 8 ad 9. & à 22 ad 23. Quibus obseruatis, nullam in disponendis numeris difficultatem experiere, dummodò iuxta sequentem abacum (in quo omnes gnomonum ambitus distincti, numeri verò distinctis quoque coloribus expressi spectantur) progressus fueris.

Habes hìc in vno Abaco totum Artificium expressum. Diuiditur hic in septem ambitus gnomonum quorum primus signatur A B C D. Secundus E F G H. Tertius I K L M. Quartus N O P Q. Quintus R S T V. Sextus VV X Y Z. Septimus . α β γ δ. In his vides numeros iuxta septem progressiones arithmeticas ita dispositos, vt media numerorum seu terminorum pars in vnoquoque gnomone sit nigro, altera rubro colore depicta; & numeri quidem nigro colore exarati de-

notant in ſeptem progreſſionum ſeriebus ſuperiores numeros; rubri verò numeri inferiores, complementa eorum, ſiue maiores terminos in oppoſitis vacuis cellulis ponendos. Vndè Lector examinando ſingulos gnomones, & cum ſeptem progreſſionum ſeriebus conferendo, facilè in artificij notitiam perueniet.

Superat autem omnem admirationem, tantam numerorum farraginem in vnum abacum quadratum tam artificiosè diſponi poſſe, vt indè ſedecim numeri quarumcumque tandem ſerierum, tranuerſarum, perpendicularium, diagoniarum additi, ſemper vnum & eundem numerum conficiant, videlicet 2056. qui numerus prouenit, ſi aggregatum 257 collectum ex minimi & maximi termini additione, per 8. dimidium cellarum lateris quadrati multiplicaueris. Summam verò omnium numerorum habebis, ſi 2056 per 16 latus quadrati multiplicaueris; prodibunt enim 32896.

Propoſitio VII.

Numeros pronicos non quadratos, in quocumque quadrato ſiue parium, ſiue imparium cellularum ad vnam ſummam ex ſingulis ſeriebus eruendam diſponere.

In præcedentibus de Quadratis & cubicis numeris tantummodò intra ſua quadrata diſponendis methodo & ratione locuti ſumus, hoc loco verò docebimus, quo modo numeros etiam non quadratos ſub

qua-

quacumque tandem progreſſione, intra datum quadratum ad vnam ex ſingulis ſeriebus ſummam eruendam diſponere queamus.

Sint itaque ſequentes progreſſiones, quas intra binarij Quadratum diſponere velis.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	5	6	7	8	9	10	11	12
5	6	7	8	9	10	11	12	13
6	7	8	9	10	11	12	13	14
7	8	9	10	11	12	13	14	15
8	9	10	11	12	13	14	15	16
9	10	11	12	13	14	15	16	17

Ratio cur omnes numerorum ſeries in vnam ſummam redigantur, eſt, quod in progreſſionibus quibuſcumque arithmeticis numeri æquales à ſpacio medij diſſiti, ſimul iuncti, vnà cum medio ſemper eandem ſummam producunt, vti in hiſce progreſſionibus patet. 1 enim & 9 vnà cum 5, faciunt 15. Item 2·8 & 5, 3·7 & 5, 4·6 & 5. Quare nil amplius reſtat, niſi vt intra quadratum diſponantur eo modo, quo in ſequentibus exemplis factum vides, in quibus ſerie diagonali primò diſponuntur numeri ordine naturali,

deindè quæ extra quadratum sunt : 1, 3, 7, 9, ponantur in opposita cellularum vacuarum loca, & habebis quæsitum. Summa verò singularum serierum in primo Quadrato erit 15. In secundo Quadrato 18. in tertio Quadrato 21. in quarto Quadrato 39. Summa verò omnium habebitur, si vnius seriei summam per latus quadrati multiplicaueris. Sic in primo prodibit 45. in secundo 54. in tertio 63. in quarto 117.

Harum itaque quarumcunque progressionum, etiam in infinitum productarum, numeri in quadrato ternarij ad vnam ex omnibus seriebus summam eruendam ita disponantur, vti in quatuor sequentibus exemplis patet, & prima quidem : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, sic.

Primum Exemplum.

		1		
	4		2	
7		5		3
	8		6	
		9		

			15
4	9	2	15
3	5	7	15
8	1	6	15
15	15	15	15

Secundum Exemplum.

Pro hisce numeris : 2,3,4,5,6,7, 8 ,9,10.

		2		
	5		3	
8		6		4
	9		7	
		10		

			18
5	10	3	18
4	6	8	18
9	2	7	18
18	18	18	18

Tertium Exemplum.

Pro numeris : 3,4,5,6,7,8,9,10, 11.

		3		
	6		4	
9		7		5
	10		8	
		11		

			21
6	11	4	21
5	7	9	21
10	3	8	21
21	21	21	21

Quartum Exemplum.

Pro numeris : 9,10,11,12,13,14,15,16,17.

		9		
	12		10	
15		13		11
	16		14	
		17		

12	17	10	39
11	13	15	39
16	9	14	39
39	39	39	39

Et sic de cœteris omnibus progressionibus siue ordine naturali, siue per differentiam quamcunque continuatis procedes.

Propositio VIII.

In Quadrato ex quaternario constituto numeros sedecim sub quacunque progressione naturali ita disponere, vt singulæ in quadrato quatuor numerorum series, quomodocunque sumptæ, vnum & eundem numerum conficiant.

Sint progressiones sub naturali numerorum serie, vt in sequenti pagina patet. Omnes harum 12 progressionum termini 16; intra Quadratum coacti, in omnibus vniuscuiusque progressionis seriebus additi, vnam & eandem summam efficiunt; Ratio est, quia omnes numeri à duobus intermedij, æquo distantes spacio additi, semper vnam simul cum duobus medijs additi summam faciunt. Ita vides in prima progressione 1.8.9.16. addita facere, 34. idem faciunt. 2. 8.9.15. idem 3. 8.9.14. idem 4.9.8 13. addita; idem medij numeri 9.& 8. duplati faciunt. Ita prorsùs eueniet in quibuscunque sequentibus progressionibus; V. gr. in vltima 110. 115. 107. 108. simul additi faciunt 430. totidem 101.194.107.108.& sic de cœteris, omnes numeri æquo à duobus intermedijs spacio dissiti, vnà cum ijs additi faciunt.

Numerus progressionum.																	
I.	1	2	3	4	5	6	7	8	17	9	10	11	12	13	14	15	16
II.	2	3	4	5	6	7	8	9	19	10	11	12	13	14	15	16	17
III.	3	4	5	6	7	8	9	10	21	11	12	13	14	15	16	17	18
IV.	4	5	6	7	8	9	10	11	23	12	13	14	15	16	17	18	19
V.	5	6	7	8	9	10	11	12	25	13	14	15	16	17	18	19	20
VI.	6	7	8	9	10	11	12	13	27	14	15	16	17	18	19	20	21
VII.	7	8	9	10	11	12	13	14	29	15	16	17	18	19	20	21	22
VIII.	8	9	10	11	12	13	14	15	31	16	17	18	19	20	21	22	23
IX.	9	10	11	12	13	14	15	16	33	17	18	19	20	21	22	23	24
X.	10	11	12	13	14	15	16	17	35	18	19	20	21	22	23	24	25
XI.	50	51	52	53	54	55	56	57	117	58	59	60	61	62	63	64	65
XII.	100	101	102	103	104	105	106	107	237	108	109	110	111	112	113	114	115

Et sic in infinitum.

Quæ cum ex progreſſionum doctrina clara ſint, nil reſtat, niſi vt iam modum, quonam ingenio ea intra quadrati quaternarij cellulas 16 ita diſponantur, vt ſingula vnam & eandem numerorum ſummam conficiant ſuggeramus. Sic itaque operare: Deſcribatur figura in cellulas ſuas diuiſa, vti vides:

		3	2		
	4	14	15	1	
8	9	7	6	12	5
12	5	11	10	8	9
	16	2	3	13	
		15	14		

Qua deſcripta accipe primæ progreſſionis terminos in quatuor claſſes diuiſos; & quatuor quidem primos terminos 1. 2. 3. 4. ita diſpones, vt 1 & 4. intra quadratum, 2 verò & 3. extra quadratum cadant, vt vides. Secundo quatuor terminos 5 6 7 8. pones, vt 5 & 8. extra quadratum, 6 verò & 7. in eadem tranſuerſa ſerie intra quadratum cadant. Tertiò quatuor termini 9. 10. 11. 12. ita diſpones, vt 9 infrà 5. & 12 infrà 8 extra quadratum; 10 verò & 11 ordine in eadem tranſuerſa intra quadratum linea infrà 6 & 7. ponuntur, vti in exemplo patet. Vltimi tandem quarti termini 13. 14. 15. 16. ita diſponantur, vt 13 & 16 intra infimas cellas quadrati primam & vltimam cellam occupent; 14 verò & 15 extra quadratum eaſdem, & habebis numeros diſpoſitos; quomodò verò, qui extra quadratum ſunt numeri, intra vacuas cellulas quadrati tranſferri debeant, expono: Cum tot ſint intra quadratum cellæ vacuæ, quot numeri extra quadratum remanſerunt, ita congruè eos ſingulis cellis adaptabis: Primò ponantur 2 & 3 ſuperiores coalternè in oppoſitis vacuis cel-

cellis, videlicet 2 in vna cella propè 16. & 3 in vacua cella prope 13, per decuſſim; ſimiliter 15 & 14 inferiores extra quadratum, in coalternè oppoſitis vacuis cellis decuſſatim ponantur, videlicet 14 propè 4. & 15 prope 1. Qui verò numeri extra latera quadrati ſunt 5 & 9, illi pariter in coalternè oppoſitis vacuis quadrati cellis decuſſatim ponendi ſunt, 5 nempè ſupra 16; & 9 ſub 4. reliqua verò extra quadratum ad ſiniſtram 8 & 12. iterum in coalternè oppoſitis vacuis cellis ponendi ſunt, 5 videlicet ſupra 13; & 12 ſub 1. atque hoc pacto diſpoſitionem omnium numerorum completam habebis, quorum quatuor numerorum ſeries quomodocumque ſumptæ, rectè, tranſuersè, diametraliter, ſemper vnum & eundem numerum præſtabunt, videlicet 34.

Quod verum eſſe, ſingulas progreſſiones ſuprà expoſitas examinanti patebit, vbi eas modo iam dicto per diſpoſitionem oſtenſam intra quadratum coëgeris, vt in tribus exemplis ſequentibus patet.

				34
4	14	15	1	34
9	7	6	12	34
5	11	10	8	34
16	2	3	13	34
34	34	34	34	34

Propositio IX.

Numeros quoſcumque tandem ſiue quadratos ſiue non quadratos pronicè diſponere.

Cum hiſce numerorum arcanis ardentius inſiſterem, cepit me deſiderium cognoſcendi, vtrum binarij aut ternarij, quæ quadrata non ſunt, ſed radices, in quadratorum huiuſmodi diſpoſitione locum habere poſſint. Quemadmodum itaque totum artificium in æquatione quadam, ſiue in exceſſu quodam & defectu numerorum conſiſtere videbam, ita quoque tanta ſpeculatione opus non fuit, vt negotium deſideratum ſortiretur effectum. Sic itaque operare. Ponantur primò numeri ordine naturali, quouſque volueris: Ex: gr: Si numeros ſub parallelogrammo, cuius vnum latus 2, alterum 3 habeat, diſponere deſideres: Sint numeri hi diſpoſiti 1, 2, 3, 4, 5, 6. horum numerorum medietatem ordine retrogrado tribus primis ſupponantur, vt in exemplo patet: $\begin{matrix}1&2&3\\6&5&4\\\hline 7&7&7\end{matrix}$ & habebis quæſitum: hi enim numeri perpendiculariter ſibi additi, eundem numerum conſtituent, videlicet. 7, 7, 7: ratio clarè patet, quia exceſſus inferiorum ſemper ſupplet defectum ſuperiorum ad 7. Hoc pacto ſint iam diſpoſiti numeri ab 1. ad 6. deindè à 6 vſque ad 12, retrogrado numero, & ſtabit exemplum vt ſequitur.

0	1	2	3	4	5	6
12	11	10	9	8	7	6
12	12	12	12	12	12	12

Iterum ſint numeri diſpoſiti à 2 vſque ad 7. & hinc à 7 vſque ad 12. retrogredantur.

2	3	4	5	6	7
12	11	10	9	8	7
14	14	14	14	14	14

Aliud Exemplum
Sub quacumque proportione.

Diſpoſitio numero-	2	4	6	8	10	12	14	16
rum iuxta propor-	30	28	26	24	22	20	18	16
tionem arithmeticã.	32	32	32	32	32	32	32	32

Diſpoſitio numero-	4	8	16	32	64
rum iuxta propor-	124	120	112	96	64
tionem geometricã.	112	112	112	112	112

Patet itaque, quomodò numeri parallelogrammatici non quadrati diſponi debeant.

Iam verò ad eos progrediamur numeros, qui & ſi quadrati non ſint, intra quadratum tamen quouis modo diſponi queant ad vnam ſummam ex ſingulis tribus ſeriebus eruendam.

Fit autem hoc mira quadam Artis Combinatoriæ induſtria: Sint itaque hi tres numeri 1. 2. 6. intra quadratum ita diſponendi, vt ſingulæ ſeries 6 conficiant; hoc facilè te docebit Ars Combinatoria: cum enim tres numeri ſexies combinari queant, toties quoque di-

ſponi poterunt numeri, vt ſingulæ ſeries 6 conficiant. Combinatio numerorum ſequitur.

1

1	2	3	6
2	3	1	6
3	1	2	6
6	6	6	

2

1	3	2	6
2	1	3	6
3	2	1	6
6	6	6	

3

2	3	1	6
1	2	3	6
3	1	2	6
6	6	6	

4

2	1	3	6
1	3	2	6
3	2	1	6
6	6	6	

5

3	1	2	6
1	2	3	6
2	3	1	6
6	6	6	

6

3	2	1	6
2	1	3	6
1	2	3	6
6	6	6	

In ſingulis hiſce quadratis combinatio numerorum differentiſſima eſt.

Alia Exempla.

4	5	6	15
5	6	4	15
6	4	5	15
15	15	15	

7	8	9	24
8	9	7	24
9	7	8	24
24	24	24	

10	11	12	33
11	12	10	33
12	10	11	33
33	33	33	

Quæ ſexies in ſex quadratis differenter diſponi poſſunt.

Pari ratione intentum tuum habebis, ſub quacunque numerorum proportione ſiue arithmetica, ſiue geometrica, excepta vna diagonali, vt in ſequentibus numeris patet.

I.			II.			III.			IV.		
2	4	6	2	6	4	4	6	2	4	2	6
4	6	2	6	4	2	6	2	4	2	6	4
6	2	4	4	2	6	2	4	6	6	4	2
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12

V.			VI.			*Combinationes.*
6	4	2	6	2	4	12
4	2	6	2	4	6	12
2	6	4	4	6	2	12
12	12	12	12	12	12	

Si præterea in sequentibus tribus numeris artificium probes, idem semper numerus prodibit.

7	8	9	10	11	12	13	14	15
8	9	7	11	12	10	14	15	13
9	7	8	12	10	11	15	13	14
24	24	24	33	33	33	42	42	42

20	30	40	50	60	70
30	40	20	60	70	50
40	20	30	70	50	60
90	90	90	180	180	180

Et sic de cœteris, quorum vnaquæque series numerorum intra sex quadrata ita combinari possunt, vt indè ex additione eorundem idem numerus resultet.

Lector ex hisce facilè colliget, quomodò sagax ingenium datà qualibet numerorum serie ita per combinationem illos intra quadratum cogere possit, vt indè quælibet series eundem reddat numerum.

Pro-

Propoſitio X.

In Quadrato quarumuis cellularum quatuor numeros pronicos ſub quacumque proportione datos diſponere.

Sint dati hi quatuor numeri: 1, 2, 3, 4, vel 5, 6, 7, 8. & ſic in infinitum per quatuor numeros procedendo, quos intra quadratum binarij ita diſpones, vt ſingulæ ſeries eandem ſummam efficiant. Quoniam itaque quaternarius iuxta combinationis leges vigeſies quater combinari poteſt, vt nunquam eadem numerorum ſeries occurrat, poteris ex vi combinationis eoſdem ita diſponere 24 modis, vt intra 24 quadratorum cellulas diſpoſiti, nunquam in ſeriebus idem numerus, in ſeriebus tamen numerorum additorum eadem ſemper ſumma emergat; quæ res ſanè meritò paradoxa videri poſſit, ſi Ars Combinatoria illam euidenter non demonſtraret. Ponamus Exemplum in tribus quadratis, ſiquidem in 24 quadratis id nimis operoſum foret. Quarè Lectori tantùm modum oſtendiſſe ſufficiat.

Com-

I. Combinatio.

1	2	3	4	10
2	4	1	3	10
3	1	4	2	10
4	3	2	1	10
				10
10	10	10	10	10

II. Combinatio.

1	3	2	4	10
2	4	3	1	10
4	2	1	3	10
3	1	4	2	10
				10
10	10	10	10	10

III. Combinatio.

2	3	4	1	10
2	4	3	1	10
3	1	2	4	10
3	2	1	4	10
10	10	10	10	10

IV. Combinatio.

2	3	2	4	10
1	4	3	1	10
4	2	1	3	10
3	1	4	2	10
10	10	10	10	10

Et hoc modo vſque ad vigeſimum quartum quadratum vnam & eandem rem mutare poteris, non amplius, exhauſta nimirum combinatione quaternarij.

Si verò tibi proponantur quinque numeri in quadrato ita diſponendi, vt ſingulæ ſeries ſemper vnam & eandem ſummam conficiant, id 120 modis conficere poteris, in totidem quadratis differentiſſima numerorum diſpoſitione.

Verùm vt admirandam combinationis vim videas, hic, quoties numeri in quadratis vſque ad nouenarij quadratum differentibus modis, quorum ſeries tamen collectæ vnam & eandem ſummam conſtituant, diſponi poſſint, apponere viſum fuit.

In

In quadrato quaternarij, 24 modis disponi possunt hi numeri: 1,2,3,4.

In quadrato quinarij. 120 modis hi 1,2,3,4,5.

In quadrato senarij. 720 modis hi 1,2,3,4,5,6.

In quadrato septenarij. 5040 modis hi 1,2,3,4,5,6,7.

In quadrato octonarij. 40320 modis hi 1,2,3,4,5,6,7,8.

In quadrato nouenarij. 362880 modis hi 1,2,3,4,5, 6,7,8,9.

Vt singulæ series vnum & eundem numerum conficiant. Et sic in infinitum; quæ res omnem humani ingenij intellectum superat.

Vsus horum numerorum.

Ægyptij putabant horum numerorum ope, Genios mundanos se attrahere posse, per mundanarum catenarum varias classes, quas σειρὰς vocant. Verum cum iam nos in Oedipo huiusmodi modum tanquam superstitiosum, & Satanicis illusionibus expositum reprobauerimus, de eo verba amplius non duximus facienda. Hoc certum tamen est, sub hisce nescio quid supremis ideis analogum latere, quod si quis ex confusa mundialium rerum miscella, in modum huic artificio haud absimilem reducere posset, ei nihil in naturalium rerum inquisitione denegatum assererem; quemadmodum enim in temerè congesta numerorum multitudine latet aliquid summè distinctum, & mirabilibus proprietatibus præditum, dum in eum ordinem digeri pos-

sunt,

ſunt, vt idem ſemper numerus quomodocumque additus emergat, ita quoque in triplici Naturæ Regno latent res confuſæ, quæ tamen ad certas claſſes reductæ, admirandos tum in bonum publicum, tum in medicinæ vſum effectus præſtare poſſent. Exempli gratia: Si quis in claſſes quaſdam omnia quæ in triplici Regno ſunt Lunaris, aut Mercurialis, ſiue Venereæ, Solaris, Martiæ, Iouiæ, aut Saturninæ naturæ, in vnam claſſem reduceret, eum mirificum effectum in cura morborum, quæ claſſem datam reſpiciunt, profligandorum compertum crederem. Si Chymici noſſent Sympathica mineralia in vnum aliquod corpus per Combinatoriam Artem reducere, ij forſan reperirent, quod hucuſque quæſitum fuit; latent enim ſub certis Combinationum effectibus res ita admirandæ, vt verbis ſatis deſcribi non poſſint. Quemadmodum enim numeri pronici ita diſponi poſſunt, vt ſemper idem & infallibilis numerorum effectus reſultet, ita ſi Medicus aut Chymicus variarum materiarum proprietates noſſet, is haud dubiè habita temperamentorum, ponderis, caloriſque ratione, ita materias in vnum attemperare poſſet, vt indè ſemper infallibilis effectus ſequeretur. Verùm cum de hiſce in Arte noſtra Combinatoria fusè egerimus, eò Lectorem remittimus, vbi & videbit; quomodo omnia in multitudinem diffuſa, tandem ad vnitatem, quam omnia naturaliter appetunt, reduci queant. his addam coronidis loco ludicrum artificium pronicorum numerorum ope inſtituendum, queis quiſpiam alteri occultos animi conceptus per epiſtolam manifeſtare poterit.

Steganographicum Artificium vſu horum numerorum inſtituendum.

Vſus ſanè in Steganographicis, id eſt, occultandis ſub obſcuro ſcribendi genere arcanis, potiſſimùm mirabilis eſt. Sic autem procedas. Accipe ex quadratis numerorum quemcumque volueris; v. gr. Quadratum Nouenarij in cellulas ſuas diuiſum, vti hìc vides; Intra hoc quicquid volueris tutè & ſecretò ſcribere poteris, ſolo numerorum ordine naturali ſe conſequentium variè intra cellulas diſperſarum beneficio. Si itaque hanc Epiſtolam ſub ſecreto alicui Principi tranſmittere velles, illum primò monere deberes, quo quadrato vti velis; deindè ſcribis epiſtolam verbis vel integris, vel interruptis, iunctis vel diſiunctis, perindè eſt, in cellulis iuxta naturalem numerorum ſeriem, ab 1 vſque ad 81 procedendo: quem accipiens correſpondens, ſtatim Nouenarij quadratum ante ſe exponet, & conſiderabit naturalem numerorum hinc indè diſperſorum ſeriem, & iuxta horum ductum, leget diſpoſita ſibi intra quadratum ſimile, verba, & quod occultum erat, detectum reperiet.

Spe-

Specimen Steganographici Epiſtolij.

Clauis.

13	76	8	78	16	79	9	75	15
72	19	58	54	20	59	56	21	10
71	60	29	46	49	50	31	22	11
5	17	48	42	37	44	34	65	77
70	55	47	43	41	39	35	27	12
2	18	30	38	45	40	52	64	80
68	57	51	36	33	32	53	25	14
1	61	24	28	62	23	26	63	81
67	6	74	4	66	3	73	7	69

Epiſtola Steganographica.

moli- tur	con- du	inimi	in hunc	ſonā	finem	cus tuns	forti- ter	tuam per
vt	eorū	circū	nonā	quæ	valla bit	horā	in tui ru	quem
ra te	do- mum	re- rum	elu	veni- et	enim	ata- gas	inam	noſti
miſra	Nil	va- leas	ſtiuè	pro	tibi in-	benè	armis in-	ctis quoq;
præ- pa-	no- ctis	dere	inten tas	vt tē- pe	&	pro	go te	ma- gna
fico	enim	tua- rum	tem- pore	ſidias	loco	mar- tis	turba	mili- tibus
ita- que	&	die	ſpi- cias	tibi	&	circa	qua	con- tra
ſigni	tuam	omit- tit	vt	cum in-	ver- gant	re ro	genti	vale.
vigila	ter	ſiſtas	hiſce	ſtru- cta	tibi	ei re	quod	&

Sit v. gr. Epiſtola in hunc ſenſum ſcripta.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Signi|ſico tibi hiſce, mi frater, quod inimi|cus
10 11 12 13 14 15 16
tuus, quem noſti, magna molitur contra tuam perſo-
17 18 19 20 21 22 23
nam; nil enim eorum, quæ in tui ruinam vergant,
24 25 26 27 28 29 30 31 32
omittit. Quare rogo te, vt rerum tuarum ſatagas, &
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
tibi benè pro|ſpicias pro tempore & loco, vt tempeſtiuè
43 44 45 46 47 48 49 50 51
intentas tibi inſidias elu|dere valeas. Veniet enim dies
52 53 54 55 56 57 58 59
Martis circa nonam noctis horam, & circum|uallabit
60 61 62 63 64 65 66
domum tuam cum ingenti turba armis inſtructa;
67 68 69 70 71 72 73 74 75
Vigila itaque & præpara te, vt ei re|ſiſtas fortiter,
76 77 78 79 80 81
condu|ctis quoque|in hunc finem militibus. Vale.

Singula verba ponantur in ſuis cellulis iuxta numeros iiſ inſcriptos; nonnulla verba hìc diuiſa reperies, quorum partes pones in cellis illis, quas numeri exprimunt. Hæc Litera à nemine mortalium intelligi poterit, niſi nouerit modum diſpoſitionis numerorum intra quadratum, quæ eſt clauis ad arcanum enodandum;

dum; Si enim iuxta naturalem numerorum ſeriem procedas in epiſtola ſcripta, & ſeorſim ſingula notaueris, tandem totam epiſtolam elucidatam reperies.

Hoc idem artificium in quouis alio quadrato exhiberi poterit. Qui verò nouerit varias diſpoſitionis in præcedentibus inſinuatas methodos, is mutando clauem ſecretum prorsùs reddet impenetrabile, & tantò quidem impenetrabilius, quantò in plures cellulas fuerit diſtributum. v. g.

Si quis ſine hoc artificio procedere velit, is in hoc quadrato 81. numeros temerè & pro libitu diſponere poterit, ordine vel recto, vel retrogrado, vel quouis modo intricato, & deindè hanc pro claui ſeponat, deindè eandem epiſtolam in correſpondentibus numerorum cellulis iuxta verba & nomina diſponet; & hoc quoque pacto artificium reddet impenetrabile. Hac arcana ſcribendi ratione exaratas non ita pridem literas ad me dedit Sereniſſimus S. R. I. Princeps Auguſtus Dux Brunſuic. & Luneburg. Principum literatiſſimus, qui & innumeros alios modos inuenit arcanè ſcribendi, quos in pulchra illa ſua Criſtologia, ſummo Principum emolumento mundo patefecit.

ARITHMOLOGIAE PARS III.

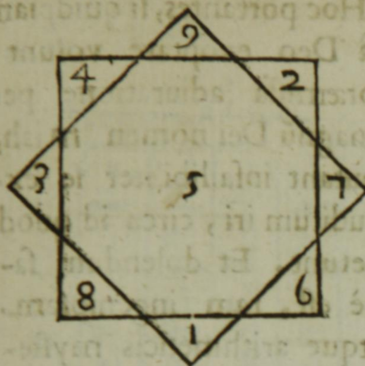
De Arabum Hebræorumque numeris, & mysticis sigillis, quæ ex ijs conficiebant.

CAPVT I.

De varijs modis quibus Hebræi & Arabes Sigilla sua conficiebant.

Abent Arabes & Hebræi alium arcanum, in Sigillis magicis conficiendis modum & notitiam, quæ sanè nec ingenio, nec admiratione caret, dummodò horrendis superstitionibus eum non polluerent; numeros enim 9, quos nos in quadrato ternarij posuimus, illi præter vsitatum nobis modum sic quoque ponunt.

Hoc itaque ex ternario confectum esse vides, siue ex duplici quadrato alteri inserto, cuius numeros in apicibus triangularibus si addideris, tres singulæ numerorum series additæ dabunt 15, & totidem numeri, qui partim externis, partim internis quadrati lateribus adscribuntur simul iuncti, vti examinanti patebit.

Atque hoc Sigillum ob mysticam suam dispositionem Saturno dicabant (de quo fusius in sequentibus) eò quod nomen زحل Zahel (Saturnum enim hoc nomine appellant) κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν in numeros resolutum 45 dat, tantum, quanta est omnium serierum summa, videlicet 45. quam obtinebis, si 3 in 15 vnius seriei summam, id est, 5. duxeris. De hoc Sigillo ita Abenpharagi Arabs in suo de Sigillis libello: *Hoc itaque Sigillum*, ait, *in singulis lateribus tres numeros habet, qui additi constituunt* 15. *quoniam* زحل *Zahel, id est, Saturni nomen eosdem in se continet; nam* ز *dat* 7. ح *octo*, *&* ل 30, *qui additi faciunt omnium ordinum additorum summam*. Hinc vana superstitione adducti, figuram hanc in alias formas contorquent, cui *iah* nomen diuinum ab Hebræis mutuatum, addunt è latere vnà cum nominibus Angelorum ad superstitionis augmentum.

ز	7
ح	8
ل	30
	45

Ca-

Gabriel

iah iah iah

iah	٤ 4	٩ 9	٢ 2	iah
iah	٣ 3	٥ 5	٧ 7	iah
iah	٨ 8	١ 1	٦ 6	iah

iah iah iah

Michaël.

Hoc portantes, si quidpiam à Deo exoptare volunt, præmissa adiuratione per magnũ Dei nomen יה iah, putant infallibiliter se exauditum iri, circa id quod petunt. Et dolendum sanè est, tam ingeniosam atque arithmeticis mysterijs adeò refertam dispositionem tot nugamentis, tot quisquilijs, tot impijs absurdisque superstitionibus, vanisque obseruantijs obscuratam esse.

Missa sunt iam à longo tempore ad me varia huius farinæ Sigilla magica à Turcis, Arabibus, Hebræisque introducta, in quibus non solùm differentibus modis in numerorum pronicorum dispositione procedunt, sed etiam Arabica verba siue nomina & attributa Dei ita intra quadratum disponunt, vt in numeros resoluta, quaquauersum addita, eandem summam conficiant, cuiusmodi sunt sequentia quatuor Sigilla.

Nu-

1 الاله

2 بدوح

Numeri Arabici.

ه	ل	ل	ا
ل	ا	ه	ل
ا	ل	ل	ه
ل	ه	ا	ل

Numeri Latini Arabicis corre-ſpondentes.

5	30	30	1
30	1	5	30
1	30	30	5
30	5	1	30

Summa vniuſcuiuſque ſeriei 66.

Numeri Arabici.

ع	ي	د	ب
٣	٣	94	P
٤	6	Λ	٩٨
9	6V	o	o

Numeri Latini Arabicis corre-ſpondentes.

70	10	4	2
3	3	69	11
4	6	8	68
9	67	5	5

Summa vniuſcuiuſque ſeriei 86.

3	4	5
واسع	حكيم	عزيز

Numeri Arabici.				Numeri Arabici.				Numeri Arabici.			
ع	س	ا	و	م	ي	ك	خ	ز	ي	ز	ع
٥	٢	٥٩	٧١	٧	٢١	٩	١٨	ز	ع	ر	ي
٥٨	٦٨	٨	٣	١٢	٤٢	٦	٤١	ع	ز	ي	ز
٤	٧	٦٩	٥٧	١٩	٥	٤٣	١١	ي	ز	ع	ز

Numeri Latini Arabicis correspondentes.				Numeri Latini Arabicis correspondentes.				Numeri Latini Arabicis correspondentes.			
70	60	1	6	40	10	20	8	7	10	7	70
5	2	59	71	7	21	9	18	7	70	7	10
58	68	8	3	12	42	6	41	70	7	10	7
4	7	69	57	19	5	43	11	10	7	70	7

Summa vniuscuiusque seriei 137.	Summa vniuscuiusque seriei 78.	Summa vniuscuiusque seriei 94.

1 Primum Sigillum continet nomen Dei الله *Alla* ita intra areolas dispositum, vt singulæ numerorum series conficiant 66, qui est numerus Dei *Alla*, magnæ apud superstitiosos Arabes & venerationis, & in gratijs ob-

obtinendis efficaciæ, vt ſibi perſuadent. Tale & quintum Sigillum.

2 Secundum Sigillum ex nomine Dei بديع *Badia* quod liberalem & potentem notat, conſtitutum eſt, quod in numeros reſolutum in ſingulis ordinibus quomodocumque ſumptis, collectam numerorum ſummam dabit 86.

3 Tertium Sigillum ex nomine Dei واسع *Vaſa*, quod amplum, latum, liberalem ſignificat, conſtitutum eſt. hoc in numeros reſolutum dat 137, quot nimirum Zurata Iunes, id eſt Capitulum Ionæ in Alcorano verſus habet, quemque numerum ſinguli ordines continent.

4 Quartum Sigillum eſt ex nomine Dei حكيم *Hakim*, quod ſapientem ſignificat, conſtitutum: hoc enim in numeros reſolutum dat 78, pro ſingulis numerorum ſeriebus.

5 Quintum Sigillum eſt ex nomine Dei عزيز *Aziz*, quod fortem & potentem ſignificat, conſtitutum: hoc in numeros reſolutum dat 94 pro ſingulis ordinibus. Hoc pacto omnia nomina Dei tranſmutant in Sigilla, ſummoque ſtudio attendunt, vt numerus alicuius nominis Diuini, ſemper numerum verſuum alicuius capituli, quas Zuratas vocant, in Alcorano adæquet: putantq; Mahumedem totum Alcoranum & ſingulas eius partes, ſupra hoc numerorum ratiocinium fundaſſe; de quibus fusè tractatum vide in Tomo II. Oedipi noſtri Ægyptiaci Claſ. V. de Cabala Saracenica.

Eſt autem diſpoſitio numerorum pronicorum pulchra; ita vt facilè etiam latinis nominibus accommodari poſſit, vt in ſequentibus exemplis patet.

Alle. Arabicè Alla. Deus.

A	L	L	E	1	30	30	5	36
L	E	A	L	30	5	1	30	36
E	L	L	A	5	30	30	1	36
L	A	E	L	30	1	5	30	36
				36	36	36	36	

Hoc pacto quoque Nomina ΙΗΣΟΥΣ IESVS & MARIA diſponi poſſunt, vt numeri quos nomina continent quomodocumque additi, eandem ſummam faciant. Nomen ΙΗΣΟΥΣ in numeros reſolutum dat 888. Nomen verò MARIA, dat 152. illius meminit Sibilla de nomine eius vaticinando.

οὔνομα σοῦ μονάδες, δεκάδες, ἑκατοντάδες ὀκτώ.

Nomen tuum 8 vnitates 8 denarij 8 centenarij

Re-

Resolutio Nominis IESV in numeros pronicos.

ἰσοψηφία

Ι	10
Η	8
Σ	200
Ο	70
Υ	400
Σ	200
	888

10	8	200	70	400	200	888
8	10	70	400	200	200	888
200	200	400	10	70	8	888
70	400	8	200	200	10	888
400	200	200	8	10	70	888
200	70	10	200	8	400	888
888	888	888	888	888	888	

ἰσοψηφία

M	40
A	1
R	100
I	10
A	1
	152

Maria.

1	5	2	8
5	2	1	8
2	1	5	8
8	8	8	

Hæc 3 octo Nominis Mariæ pulchrè alludunt ad Nominis Iesu ἰσοψηφίαν.

8. 8. 8.

Vides itaque quomodo in vtraque *isopsiphia* idem numerus mystica quadam ratione pulchris sanè conceptibus apta, emergat. Attulit non ita pri-

dem

dem ad me linguæ ſanctæ peririſſimus, Magiſter Franciſcus Griſendus alia huius ἰσοψηφίας paradigmata, ex Nominibus IESV & MARIÆ extracta, quæ cum ingenium ſapiant, ea hic apponenda cenſui. Prius eſt ex cap. 4. v. 13 libri Exod. extractum; *Mitte obſecro Domine, quem miſſurus es*; ex quo per ἰσοψηφίαν, hunc ſenſum extraxit. *Mitte obſecro Domine IESVM Meſſiam*; occulte quadam allegoria innuens, Moſen, dum hæc diceret, ad IESVM mundi Saluatorem, & verum Meſſiam reſpexiſſe: huic enim ſoli competebat Humanum genus, quod per Iſraëlitas exprimebatur, à ſeruitute Pharaonis, ideſt, ex Satanica tyrannide, eripere, idque in libertatem filiorum Dei reſtituere. Sed iam apponamus paradigma.

שלח נא ביד תשלח

id eſt; *Mitte obſecro Domine, quem miſſurus es*; cui ſequens textus ἰσόψηφος reperitur,

שלח נא יהושע המשיח

Mitte obſecro Domine IESVM Meſsiam. ἰσόψηφος vero vtriuſque textus ſequitur.

I. Paradigma.		II. Paradigma.	
ש 300	ש 300		
ל 30	ל 30	ע 70	
ח 8	ח 8	י 10	
נ 50	נ 50	נ 50	
א 1	א 1		
ב 2	י 10	ל 30	
י 10	ה 5	מ 40	
ד 4	ו 6	ד 4	מ 40
ת 400	ש 300		ר 200
ש 300	ע 70	מ 40	י 10
ל 30	ה 5	ם 40	ם 40
ח 8	מ 40		
	ש 300	ה 5	
	י 10	א 1	
	ח 8		
843	843	290	290

Alterum ἰσόψηφον ex prouerb.30. v.19. extractum, ſormam ſeruat Cabalæ Notariacæ, vbi ſapiens 4 vias miratur, quarum quarta eſt *via viri in adoleſcentia*, vti ſequitur.

דרך גבר בעלמה

id eſt *via viri in adoleſcentia.* vbi nonnulli interpretes pro עלמה, exponunt Virginem puram & immaculatam viro incognitam, cui appoſitè ſanè reſpondet ſequens ſenſus.

דרך גבר במרים

id eſt *via viri in Maria Virgine*, quaſi abdita allegoria allu-

alludens ad illud, *Mulier circumdabit virum*; id eſt, Maria Virgo in vtero ſuo Virginali concipiet virum, id eſt, Chriſtum Deum & hominem, atque huius viri viam ſapiens mirabatur, dum incomprehenſibilem Filij Dei in vtero Virginali conceptionem comprehendere non poſſet; numerorum ἰσόψηφια pulchrum myſterium explicat. Si enim vocem עלמה, ſecundum literas integras ſcripſeris עין למד מם חא respondebunt ij numeri numeris in voce מרים. comprehenſis, vt in II. Paradigmate patet.

Innumera huius methodi argutijs referta paradigmata adducere poſſem, ſed hæc curioſioribus euoluenda relinquo. Quare Hebræorum in diſpoſitione dictorum numerorum methodum exponamus.

Hebræorum Cabaliſtæ haud ſecus ac Arabes Arithmomantiæ Pithagoricæ ſimiæ, omnia ſua ſecretioris philoſophiæ, verius ſuperſtitionis monumenta hiſce repleuerunt. Legerant enim iſti multa de arcaniſſima numerorum diſpoſitione Aegyptijs vſitata. Legerant apud Arabes admiranda de 7 planetarum ſigillis, eorumque numerica conſtitutione myſteria; vnde nil non egerunt, quam vt tanto ſuperſtitionis theſauro potirentur. Nam quemadmodum in noſtro Oedipo Part. II. Synt. VI. de Cabala Saracenica, & Synt. XI. de Magia hieroglyphica oſtendimus, Aegyptij excogitarant certos quoſdam & arcanos numeros, quos 7. principalibus Dijs dedicabant, quorum in ſuo de cultu Aegyptiorum libello meminit Abenuaſchia Arabs. Verba eius ex Arabico in Latinum traducta hæc ſunt.

Erant

Erant Aegyptijs Sacerdotibus septem numeri, quos & 7 Dijs consecrabant, videlicet Saturno, Ioui, Marti, Soli, Veneri, Mercurio, & Lunæ.

Hi numeri Cõsecrabãtur Dijs Aegyptijs.

	Radix	*Quadrata.*	*Series.*	*Summa omnium.*	
Saturno.	3	9	15	45	quorum prior 3 radix, 9 quadrat. 15 series, summa serierum 45.
Ioui.	4	16	34	136	quorum prior 4 radix, 16 quadratum, 34 series additæ, 136 summa serierum, & sic de reliquis.
Marti.	5	25	65	325	
Soli.	6	36	111	666	
Veneri.	7	49	175	1225	
Mercurio.	8	64	260	2080	
Lunæ.	9	81	369	3321	

Hisce numeris tantum Pythagoras tribuisse dicitur, vt nil non in rerum natura demonstrare se posse arbitraretur. Hi enim intra quadrata sua eo quo supra diximus modo dispositi, eam proprietatem præseferunt, vt series perpendiculares, transuersæ, diagoniæ, quomodocumque sumptæ, & inter se additæ, eundem semper numerum exhiberent, quem in singulis numeris tertia columna ostendit.

Vocabantur verò hæc Sigilla Deorum, siue quod idem est, præsidium 7 stellarum errantium, eo quod sub ijs iusta quadam præsumptione dominium, rerumque cunctarum administrationem exprimi crederent. Vndè fieri non posse arbitrabantur, quin mirifica quoque vi ad dictos genios attrahendos, suique iuris faciendos pollerent. Verum vt hæc innotescerent, hic quadrata singulorum vnà cum numeris apponenda duxi.

Sigillum ♄

4	9	2	15
3	5	7	15
8	1	6	15
15	15	15	

Sigillum ♃

4	14	15	1	34
9	7	6	12	34
5	11	10	8	34
16	2	3	13	34
34	34	34	34	

Sigillum ♂

11	24	7	20	3	65
4	12	25	8	16	65
17	5	13	21	9	65
10	18	1	14	22	65
23	6	19	2	15	65

6	32	3	34	35	1	111
7	11	27	28	8	80	111
19	14	16	15	23	24	111
18	20	22	21	17	13	111
25	19	10	9	26	12	111
36	5	33	4	2	31	111

Sigillum

22	7	16	41	10	35	4	
5	23	48	17	42	11	29	
30	6	24	49	18	36	12	
13	31	7	25	43	49	37	
38	14	32	1	26	44	20	
21	39	8	33	2	27	45	
46	15	40	9	34	3	28	175
						175	

Sigillum ♀

8	58	59	5	4	62	63	1	
49	15	14	52	53	11	10	56	
41	23	22	44	45	19	18	48	
32	34	35	29	28	38	39	25	Sigillum ♀
40	26	27	37	36	30	31	33	
17	47	46	20	21	43	42	24	
9	55	54	12	13	51	50	16	
64	2	3	61	6	6	7	57	260.
							260	

Hiſce Sigillorum figmenti plena reperies omnia Cabaliſtarum monumenta. Hebræis ſanè ita arriſit hoc arithmeticum arcanum, vt illud innumeris pœnè amuletis applicarint, cuiuſmodi non ita pridem explicandum meæ tenuitati committere dignatus eſt magnus quidam Princeps ſapientiſſimus. Erat illud Numiſma aureum, cui in antica parte Sigillum Solis impreſſum ſpectabatur: in poſtica verò parte currus, quo Genius Solis vehebatur, veluti homagium daturus Ioui, varijs ſymbolis adornatus, vt in oppoſita figura patet, cuius expoſitionem paulò poſt exhibebimus.

37	78	29	30	21	62	13	54	15	
6	38	79	30	71	22	63	14	46	
47	7	39	80	31	72	32	55	15	
16	18	8	40	81	32	64	24	16	Sigil-lum ☉.
57	17	49	9	41	73	33	65	25	
26	58	18	50	1	42	74	34	66	
67	27	59	10	51	2	43	75	35	
36	68	19	60	11	52	3	44	76	
77	28	69	20	61	12	53	4	45	369
								369	

NACHIEL

Nu-

Numeri qui Hebraicis literis respondent hi sunt.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	27	13
25	29	10	9	26	12
36	5	35	4	2	31

Est hoc Sigillum Solis idem prorsùs cum ijs numeris, quos in præcedenti quadrato senarij exhibuimus: Hebræos enim loco numerorum literis vti notum est, sed iam ad expositionem singulorum progrediamur. Quadratum circulo inscriptum est, in cuius latere dextro legitur hoc nomen נכיאל *Nachiel*, quo Angelum splendoris siue solarem Genium, aut etiam Intelligentiam Phoebeam notant: hunc enim per huiusmodi amuletum portatum, ad votorum complementum attrahi posse sibi falsò persuadent. In altero latere habentur illa verba hebraica, ונה אלה, id est, *& sunt illæ*, scilicet literæ numerales mysteria Genij solaris continentes. In fronte verò sunt duo sceptra in decussim conformata, atque catenæ implicata, quo magico charactere indicant solaris Genij duplex in Cœlestis atque

Expositio numerorum.

que

que Elementaris administrationem, supremum dominium, catenæ solarium rerum implicatum. Basis verò continet characterem magicum signi ♈, in cuius exaltatione Numisma hoc ad influxiuam solaris Genij vim obtinendam cusum fuit. Constructio autem Numismatis hoc artificio, seu potiùs superstitiosa cerimonia concinnatur à Magis, teste Abenpharagi Arabe, *Accipe sex drachmas auri puri, & fac ex eo laminam rotundam, in qua insculpes tabulam Sigilli Solis existentis in sua exaltatione, vel in proprio gradu* ridiculè *vel decimo nono gradu Arietis, scilicet ad finem mensis Nisan: quo facto suffumigabis eam cum croco* (est enim crocus vegetabile solaris naturæ) *& lauabis aqua rosacea, in qua sint dissoluta muscus & camphora* (itidem solaris naturæ species) *deinde inuolue in serico croceo* (quibus omnibus solarium rerum catena ne dicam diabolica indigitatur) *& porta.* Sequitur iam fortuna ridicula, qua portans eam beari creditur, Abenpharagi eius virtutem his verbis exponit: *Reddet huiusmodi lamina portata te bene fortunatum in omnibus rebus, & timebunt te omnes homines & impetrabis à Regibus & Principibus quidquid volueris pro te, vel per nuncium aliquem ad illos missum, & recuperabis amissa, & Deus ponet benedictionem in te, & in omnibus rebus tuis. Et in figura Solis, & in Sigillo eius, quod à tergo scribi debet, est magnum secretum, & vocatur creator, lux, perfectus, potens, gloriosus, vita, virtus, refulgens, magnus, & virtute lucens: Angeli autem Solis sunt Anaël & Raphaël; effectus verò quos in gestantibus illud præstat vti ridiculi sunt & va-*

vanitate conferti, ita ne plus æquo curiosis scandalo sim, consulto omittenda duxi. In præsenti Numismate vnius solummodo Angeli Nagiel נגיאל nomen habetur, & in posteriori facie additur quoque nomen Angeli יפיאל Iophiel; verum cum hæc nomina Angelorum synonyma sint, ijs promiscuè passim vti solent. Nagiel enim Genium splendoris, Iophiel Genium pulchritudinis significat: alij eum quoque Raphaël ob medicam Solis virtutem, cui præest, alij Schemschiel à Sole vocant: quæ cum in Cabala Hebræorum exposuerim, eo Lectorem remitto. Ad hyeroglyphicum verò quod posticæ parti inscriptum est, eius interpretatio hæc est. Currus rotis instructus, notat velocitatem motus solaris: Griphus currui adsistens, vehementem Solis virtutem omnia penetrantem, quod caput aquilinum cum alis expansis, innuit robur Solis in Leone domo sua potissimum constituti: figura ridicula diademate coronata, Genium solarem significat, cuius dominio & administratione, 4 anni Tempora per quatuor equos indigitata disponuntur ad earum omnium vberrimum prouentum. E regione huius, Iuppiter throno insistens solita sua aquila stipatus cernitur, cornuto capite, quo πᾶνα quoque Græci Iouem effingere solent. Est enim sub symbolico sensu Pan nil aliud, nisi Vniuersum, cui præesse dicebatur Iuppiter. Videtur autem solaris Genius curru suo se se Ioui sistere, ceu supremo rerum omnium moderatori, vt iussa eius in administratione rerum capescat. Iuppiter verò eidem veluti assurgens, extensis brachijs ei benedictionem impertiri

Hieroglyphici expositio.

vide-

videtur? Atque hæc eſt expoſitio Numiſmatis huius Cabaliſtici ſiue magici, quo ſolita ijs vanitate montes ſibi aureos promittunt maleferiata hominum pectora; de quibus pluribus actum vide in Oedipo Ægypt: Tomo II. Synt. XI. de Magia hieroglyphica.

ARITHMOLOGIAE

PARS IV.

Arithmomantia Gnoſticorum per ἰσοψηφίαν: ſiue, de arcanis numerorum, queis Gnoſtici Hæretici primi ſæculi ad magicas operationes vtebantur.

PRAEFATIO.

ANtequam ad magica Gnoſticorum amuleta periammata ſeu Sigilla magica exponenda progrediamur, ad faciliorem quæ ſub ipſis latet rerum, nominum numerorumque intelligentiam, paulò altiùs argumentum abſtruſa notitia refertum ordiri viſum fuit. Vt plurimum enim quemadmodum Arabes pronicis numeris, ita Gnoſtici & Cabaliſtæ æquali diuerſorum nominum calculo, ad magnæ virtutis myſteria, quæ ſub ipſis diuina di-

ſpoſitione latere perperàm ſibi perſuadebant, denotandæ videbantur. Quid vero ſint numeri ἰσόψηφοι, quid pronici, fusè in arithmologiæ noſtræ Parte expoſitum fuit; quare ad inſtitutum progrediamur.

CAPVT I.

De ſuperſtitioſæ Gnoſticorum Sectæ origine, modo, ratione.

NOtandum eſt plæroſque iſtius primi à Chriſto ſeculi ſectarum conditores, qui nomine tenus Chriſtiani, olim in magiſtri Diaboli verba iurarunt, Aegyptios natione fuiſſe: Atque hoſce eoſdem gnoſticæ impietatis architectos, abominabiles veterum Aegytiorum ſuperſtitiones, ritus, cerimonias ab inferis Diabolo myſtagogo reuocaſſe, teſtantur abominanda eorundem ſacrificia, artes magicæ, atque alia execranda ſcelera, quæ quam ampliſſimè deſcripta vide apud Irenæum, Tertullianum, Epiphanium, Philaſtrium, Auguſtinum, Theodoretum, Baronium alioſque. Inter Gnoſticos verò, qui ſe ſe hoc nomine ab excellenti rerum humanarum diuinarumque, quam iactitabant cognitione dici volebant, potiſſimùm abominationibus infames memorantur Marcus ille Aegyptius necromantiæ notà, & ſpurciſſimis incantationibus deteſtandus; Baſilides Luxuriæ Magiſter, & cœnoſi dogmatis aſſertor Carpocrates, Valentinus quoque & Cerinthus,

Quales & quinam Gnoſtici.

thus, Aegyptiorum ritu ac superstitionum cultores sectatoresque; Borboritas quoque, βορβορίτας nominabant idest lutosos cœnososque, ob nimiam illam vtique, qui in sacris priapæis ac Ihyphallijs dicebantur exercere monstruosam fœditatem, turpitudinesque prorsùs horrendas atque abominandas, queis quisque tanto censebatur esse sanctior, quanto propudiosiores libidinis exsatiandæ rationes adinuenisset: de quibus suprà citatos Authores lege, eaque quæ de hisce in Oedipo Aegyptiaco tom. 2. sintag. I. descripsimus. verum vt Lector doctrinæ, quam profitebantur, rationem, Cacodæmonumque veriùs, quam Deorum fabricam luculentiùs cognoscat, ab ouo, vt dici solet, rem ordiar.

Turpia Gnosticorũ dogmata.

Non sufficiebat Gnosticis grandia Aegyptiorum non mysteria, sed scelera ab orco resuscitasse, sed vt magnum quid, nouum, exoticum insolitumque fraudulentis machinis, quo mortales incautos intricare possent, mundo exhibere viderentur, nouam monstruosamque Arithmeticæ, verius ἀριθμομαντείας Characteristicam artem, non ex Aegyptiorum dumtaxat adytis reuocatam, sed & ex Cabalisticis Hebræorum figmentis, nec non ex Pithagoricæ doctrinæ Platonicorumque principijs conflatam, atque ex impijs veterum Magorum satanica officina depromptis lacinijs centonibusque consarcinatam protulerunt, qua sacra profanis, pijs impia, religiosa superstitiosis, venerandos sacrorum Codicum textus execrandis gentilium dogmatis summa confusione miscentes, prorsùs absonam, πολύμορφον, monstruosam, ac rectæ rationis

dictamini è dimetro repugnantem doctrinam archi-tectati sunt.

Turpia Gnosticorũ dogmata.

Primò itaque hi non scientiæ, sed scelerum fabri, pro fundamento doctrinæ suæ, teste Irenæo, ponebant τετρακτύδα, seu quaternionem illum pythagoricum, quo quæcumque existunt, constare dicebant, atque hunc ΔΕΛΤΑ vocabant, eo quod Δ quaternarij apud Græcos nota sit, quoniam verò Δ trianguli signum exprimit, Hierophtantas Aegyptios imitati, principium illud omnium triunum innuebant, quemadmodum enim triangulum prima figurarum est, ex qua vti omnes ceteræ componuntur, ita in eam cunctæ tandem resoluuntur: hoc verò principium rerum omnium triunum, nunc *propatorem* ac *proarchen* cum Græcis, modo cum Hebræis *Ialdaboth*, id est Patrum genitorem vocabant, eundemque sub tribus portentosis nominibus, *Abraxas*, *Iao* & *Sabaoth* denominabant, quæ nomina in tanta veneratione tenebant, vt in magicis eorum sigillis nihil frequentiùs, vti posteà dicetur, obuium sit.

Tetractys pythagorica quid?

Nominum exosticorum expositio.

1	α	λ
2	ρ	ο
3	ρ	γ
4	η	ο
5	τ	ς
6	ο	ζ
7	ς	ω
8	η	η
9	σ	α
10	η	ν
11	γ	θ
12	η	ρ
13	π	ω
14	α	π
15	τ	ο
16	η	ς
17	ρ	ε
18	α	κ
19	λ	κ
20	η	λ
21	θ	η
22	ε	σ
23	ι	ι
24	α	α

Porrò per hoc delta *propatoris* siue *Ialdaboth*, quadruplicem virtutem notabant, & sunt, teste Irenæo, ἄῤῥητος, σιγὴ, πατὴρ, ἀλήθεια, hoc est, ineffabilis, silentium, Pater, Veritas: suntque hi iuxta eorum ridiculam doctrinam 4 Aeones supramundani à propatore geniti; Rursùs ex quaternione illo ineffabili, alium quaternionem fingebant oriri, & sunt λόγος, ζωὴ, ἄνθρωπος, ἐκκλησία; hoc est, sermo, vita, homo, Ecclesia. Quorum vterque 24 literis constat, tot videlicet, quot alpha-

be-

betum literas habet, vti in margine patet. Atque vti ex hisce 24 literis omnia componuntur, ita quoque supremi ipsius numinis προπάτορος sub humani corporis figura effigiati membra singula binis literis insigniebant, quo quidem nihil aliud, quam hylæos, siue inferiores mundos in archetypo *propatoris* siue *Ialdaboth* contineri innuebant: quæ fusiùs apud Irenæum tractata vide.

Sequitur Schema.

Caput	A	Ω
Collum	B	Ψ
Humeri	Γ	X
Pectus	Δ	Φ
Cinctum	E	Υ
Venter	Z	T
Verenda	H	Σ
Fœmora	Θ	P
Genua	I	Π
Tibiæ	K	O
Crura	Λ	Ξ
Pedes	M	N

Atque ex hac combinatione membrorum humani corporis cum literis omnia componi asserebant, Cabalistas seculi, qui eodem prorsùs modo in tabula צירוף *Syruph* in combinatione Atbasch procedunt, vti in Cabala Hebræorum II Oedipi tomo ostendimus; Ex hac quoque omnem illorum Aeonum, quos ex illis fingebant phanaticam turbam resultare asserebant. Quemadmodum enim Aegyptij ex certis symbolis Deorum catenas, quas σείρας vocabant, fabricabantur, vt in Oedipo ostendimus, ita hosce Gnostici imitatores suorum Aeonum catenas fabricabantur. Ex duplici itaque quaternione supra allegato, ὀγδοάς, siue octonarius Aeonum nascitur: si verò quaternionis numeros expansos 1 2 3 4 in vnum colligas, nascetur alia Aeonum decas, hos 10 Cœlis, quos fingebant, præsidere aiebant.

Hominis membra ex literis constituta.

Stolida Gnosticorum figmenta in octonario.

Ex

Ex octonario verò & quaternario additis δωδεκάς, id-
est duodenarius Aeonum resultat, quos duodecim
signis Zodiaci præesse affirmabant: rursùs 8 10 12. id-
est, ogdoade, decade & dodecade additis inter se, 30
proueniunt Aeones, tot quot in vno Zodiaci signo sunt
30 Aeones. gradus, 30. hi denuò per 12 multiplicati, producunt
summam Aeonum 360. tot videlicet quot dies in anno
Abraxas quis? sunt, quorum omnium præsidem ΑΒΡΑΧΑΣ dicebant.
de quo S. Hieron. in 3. Cap. Amos, his verbis: *Basilides*, inquit, *Gnosticorum caput, omnipotentem Deum portentoso nomine ἀβράξας appellat, eundemque secundum Græcas literas, & annui cursus numerum, dicit in Solis circulo contineri quem Ethnici sub eodem numero aliarum literarum Meithram vocant*, quod verum esse paulò post ostendemus. *Abraxas* itaque sidereus seu solare Numen, post *Abraxam* illum supramundanum, nil aliud est, quam Aeon seu Genius solaris,
Mydras est genius solaris. quem Græci Osirim, Persæ μειθραν dicebant, eumque, vti in Magia hieroglyphica Oedipi nostri ostendimus, vt plurimum capite galli gallinacei, vtpotè volucris solaris naturæ, scutica, lorica, scutoque probè munitum, nec non serpentinis pedibus formidabilem,
IAO quis? vnà iunctis nominibus ΙΑΩ, ΑΒΡΑΧΑΣ, exprimebant.
Subindè sub forma Harpocratis sigalionis supra florem Loti cum inscriptione ΙΑΩ ϹΑΒΑΩΘ exhibebant, quæ omnia fusius exposita vide citato loco Oedipi. Esse verò Abraxas annui cursus præsidem, ἰσοψηφία literarum numerorumque sat demonstrat: hoc enim vti & μειθρας in numeros resolutum, dat 365 dierum totius

anni

anni numerum. Horum itaque ectypa, ceu magnorum mysteriorium promocondos, gemmis Aeonis alicuius virtutibus analogis sub certo ascendente astrologica arte, nunc sardio aut corniolæ, modo Topazio aut Achati similibusque contra malorum insultus incidebant, cuius & gestatione propitij insculpti numinis influxu liberos, tutosque se futuros sibi imaginabantur. Verum ne quicquam eorum quæ huc vsque dicta sunt, nostro sensu aut coniectura asseruisse videamur, dicta S. Irenæi illiusque commentatorum authoritate stabilienda duxi. *Aiunt enim Gnostici*, inquit Irenæus eiusque Commentator Billius Abbas, *esse quendam in sublimi illo & supramundano Archetypo qui nec oculis cerni, nec voce vlla nominari queat, perfectum & supremum Aeonem, omnibus præexistentem, quem* νόος *dicebant atque ex hoc* νοῦ *siue mente processisse sermonem & vitam* λόγον καὶ ζωήν, *& ex hisce* ἄνθρωπον καὶ ἐκκλησίαν, *hominem & Ecclesiam: Atque hunc geminatum quaternionem esse primigenium* ὀγδοάδα *seu octonarium, ex quo tanquam ex radice omnes Aeones ad propatoris gloriam productos aiunt: atque ex his,* 10 *alij Aeones, quos ex sermone & vita ortos dicunt, atque ex hys* 30 *alij, quod* ἀόρατον πλήρωμα, *siue inuisibile pleroma impletium in ogdoadem, decadem & dodecadem diuisum fingunt.* Ogdoadem verò matrem Achamoth septem cœlos condidisse, quos Irenæus hisce verbis recenset. *In primo quidem cœlo esse Iao principem, in secundo Sacham, in tertio Seth principem, in quarto Daden, in quinto Elohaum, qui & Adoneus dicitur, in sexto Ial-*

da-

Abraxas tot numeros cōtinet, quot in anno dies.

Astrologia omnes magicas operationes ingreditur.

dahoth, in ſeptimo Sabaoth conſtituunt: Sabaoth autem dicunt formam habere porci aut aſini: atque his quidem magnum quid apud imperitum vulgus, nec non ingentia Sanctitatis Sacramenta docuiſſe videbantur: Quæ tamen nomina non niſi è ſuperſtitioſa Hebræorum Cabala extracta ſunt. Nam, vt ſupra diximus, ΙΑΩ non niſi ex nomine Dei tetragrãmato יהוה Iehoua contracto corruptoque originem inuenit, quo Iouem innuebant, quaſi dicerent Ioua, aut Iehoua. Elohæus & Adonæus à duobus nominibus אדני, אלוה Eloha & Adonai, quæ Deum & Dominum notant; Ialdaboth à ילד אבות id eſt genitore Patrum. Oreus ab אור quod lucem, Sabaoth à צבא quod exercitum, Aſtaphæus à סחף quod lauare, mundare ſignificat, nomen inuenit. Vocant autem principales hoſce Aeones ophionios ſiue ſerpentinos, eo quod Ialdaboth ſupremum ordinis ſui Aeonem, quem callidiſſimum ſerpentem dicunt, diuinorum arcanorum explorationi curioſiùs inſiſtentem à cœlo præcipitaſſe ferunt; qua de cauſa poſteà & eundem Ialdaboth formam ſerpentis, ad formidinem cœteris incutiendam induerit. Atque hoc pacto omnes à Ialdaboth procedentes Aeones ophioneos, id eſt ſerpentinos dictos fuiſſe, quos & in ſigillis ſuis ſculpturiſque ſacris ſerpentino habitu ſub nominibus Iao & Sabaoth exprimunt, addunt & his Angelos Archangeloſque adnumerari; queis quidem hiſce nil niſi aut Typhonis cum Oſiride certamen indigitari quis non videt? atque huc vſque Irenæus eiuſque Interpretes.

Deriuatio nominum peregrinorũ Gnoſticis vſitatorum.

Cur Aeones Orphionei ſint dicti.

CAPVT II.

Sigillorum magicorum, seu Telesmatum ex imis Gnosticorum principijs veritas exponitur.

CVm à diuersis iam multis ante annis huius farinæ superstitiosa Breuia seu periammata ad me transmissa sint, operæpretium me facturū existimaui, si ea hoc loco ad cautelam curiosorum hominum vnà exponerem. Hæc enim Magi Gnosticorum discipuli, varijs lapidibus gemmisque, pro analogia rerum votis eorum congrua incisa, tùm contra varios malorum euentus, tùm ad animos mortalium ad vota sua trahendos, modò in cordis, iam in linguæ, capitis, oculorumque figuram adaptata gestabant. In Rubino inscripta monstruosa supradicta nomina, figura magica conueniente, tùm contra omnes igneos morbos, tùm ad fortunam, felicitatem, Principumque fauorem & gratiam acquirendam, multùm posse sibi persuadebant. Ad diuitias, amores, dignitates, prosperitatemque itinerum, nunc Crystallo, modo Achati aut Amethysto, Topazioue, pro virtutis, qua gemma credebatur pollere, ratione inscribebant. Ne itaque superstitiosi homines huiusmodi satanicis laqueis irretiantur, imò ea cane peius & angue fugiant, radices superstitionis, prout à multis iam ad id præstandum instigatus fui, ad Gloriam Dei, & salutem animarum hic aperiam. Superstitiones Gnosticorum.

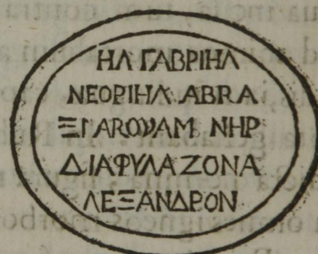
Amuletum Gnosticorum ex Museo Eminentißimi Francisci Cardinalis Barberini.

Primum itaque quod non ita pridem mihi exponendum Eminentissimus Franciscus Cardinalis Barberinus è suo Cimeliarchio depromptum transmisit, est sequens. quod minuta interpretatione expositum hic curioso Lectori exhibeo.

Sigillum I. Magico-Gnosticum.

Prima facies. Secunda facies.

Lectio continuata.

✳ Ζ ΕΕΕ ΜΑΧΕΙ ΟV CΛΒΑΩΘ ΒΗΛ ΒΑΛCOV-ΜΗΘ ΟΡΟΜΑΞΗ CΛΒΑΩΘ ΜΩΙΩΤ ΑΝΩΒΙ ΜΙ-ΚΑΗΛ ΓΑΒΡΙΗΛ ΝΕΟΡΙΗΛ ΑΒΡΑΞΙ ΑΚΟVΑΜ-ΝΗΡ ΛΙΑΦΥΛΑΖΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ.

Interpretatio.

Zebaoth Elan Elan Elan. Pugna ò Sabaoth, Bel, Balsumith, Oromaze, Sabaoth, Moioth, Anubis,

Michaël, *Gabriēl*, *Neoriel*, *Abraxas luminis superni affusor, custodi Alexandrum*.

Est itaque hoc telesma siue magicum sigillum in Sardio lapide, quem & Corniolam vocant, sub certo ascendente astrologica arte, ne quid superstitionis deesset, incisum; quod in prima seu anteriori facie serpens, qui caudam suam mordet, ambit; intra cuius oualem figuram primo loco occurrit figura ✳ octonis radijs conspicua cum literis Ʃ EEE. Per serpentem notatur ophionius Aeonum Princeps *Ialdaboth*, *Iao*, *Sabaoth*, de quibus paulò ante sat dictum: per ✳ octonarius ille seu ὀγδοὰς Aeonum ophionia notatur, cuius ille præses & caput est, triunum videlicet rerum principium; quod characteres Ʃ EEE significant; quasi per inuocationem dicerent, Ogdoadis ophioniæ princeps *Zabaoth Elan*, *Elan*, *Elan*, *Dominus Deus*, *Deus*, *Deus noster*; vbi nota *Zabaoth* eundem esse cum eo quem supra προπάτορα, προαρχὴν, aut hebraico nomine *Ialdaboth*, id est Patrum genitorem, seu Patrem Patrum Gnosticos dixisse supra ex Irenæo retulimus, quem etiam cum *Abraxas* confusum reperio. Marcus vnus è Gnosticorum Coryphæis sat ridiculo sanè nomine eum pariter, vti Irenæus testatur, *Caulaucauch* vocat, cuius significatio vti nulli interpetrum in mentem venit, ita mearum partium esse ratus sum illam è tenebris eruere. Verbum hoc *Caulaucauch* ex Cabala Hebræorum desumptum, Angelum lucis notat, erueruntque illud ex hebraco textu Cap. 28. Isaiæ, vbi sic dicitur. צולצו צולצו קו לקו קולקו id est, *manda*, *re-*

צ 90
ו 6 *manda, expecta, reexpecta.* atque ex harum litera-
ל 30 rum numeris κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν numerum formant 888,
צ 90 numero in Nomine IESV ΙΗΣΟΥΣ contento corre-
ו 6 spōdentem; adeoq; ipsum Christum abdita quadam ratio-
צ 40 ne, tametsi impiè, insinuarunt. ἰσοψηφίαν numerorum in
ו 6 margine positam vide; de quo nomine Irenæum con-
ל 30 sule quàm vberrimè discurrentem; quomodo videlicet
צ 90 *Ialdaboth* genuerit Aeonem *Caulaucauch Orimazem*,
ו 6 id est inuentorem lucis; quomodo *Abraxas* Aeonem
ק 100 anni solaris præsidem, & *Iao* Cœlorum Princi-
ו 6 pem; Vt proindè satis mirari nequeam, quid pha-
ל 30 naticis hisce hominibus in mentem venerit, vt scientiam
ק 100 nouam ex ijs rebus quæ vti friuolæ sunt, ita subsistere
ו 6 non possunt, conditam insolentiùs mundo obtrudere
ק 100 tam inscitè & inconcinnè philosophari in nume-
ו 6 ris nominibusque textuum S. Scripturæ, etsi ἰσοψήφοις,
ל 30 quo ad rem tamen incongruis, non sint verecundati; vt
ק 100 potè quæ nec vllam ad se inuicem connexionem, ne-
ו 6 que certitudinem obtinent, in numeris potissimum,
888 qui & ad bonos & malos, imò oppositos contrariosque
sensus accomodari facilè possint. Est hæc Cabalista-
IH-- rum Gnosticorumque temeritas & amentia, quà quid-
ΣΟΥΣ quid ad intentum eorum comprobandum, de certitu-
IESVS. dine aut veritate allusionis parum solliciti, assumebant,
I 10 dummodo noua, inaudita, abstrusa hominibus fuco-
H 8 rum huiusmodi nescijs, protulisse videri possint, & in
Σ 200 adducto nomine *Caulaucauch* luculenter patefit. Quid
O 70 enim *Caulaucauch* ad diuinum IESV Nomen, aut ad
Υ 400 textum supracitati Isaiæ per ἰσοψηφίαν numerorum allu-
Σ 200
888 sio-

ſionemque habeat, equidem deſpicere nequeo. Vndè rectè S. Irenæus ait: *Satanicæ artis eſſe, Sacræ Scripturæ dictiones tot tantiſque modis non dumtaxat adulterare, ſed & rectè expoſitas ad immanes fabulas & ſuperſtitiones, imò & Idolorum effectiones formaſque, atque ſtatuarum figmenta tum ad errores ſuos apud ſimplices homines per horrenda huiuſmodi nominum monſtra euulgandos, tum ad nonnullam turpi & fabuloſæ arti conciliandam exiſtimationem applicare.* Verum cum huiuſmodi argumenta fuſiùs in Oedipo perſtrinxerimus, eo Lectorem remittimus. Interim ad inſtitutum reuertamur. Sequuntur iam in Sigillo verba ΜΑΧΕΙ ΟV CΑΒΑΩΘ id eſt, *pugna ò Sabaoth* μάχει deriuatur à græco verbo μάχομαι, quod certare, pugnare, & defendere ſignificat, OV idem quod ω vocatiui particula. Quid vero per Sabaoth intelligatur, iam in præcedentibus expoſitum fuit. Sequitur modo in contextu verborum ΒΗΛ ΒΑΛCOVΜΗΘ, *Bel Balſumith* quæ pariter ex Chaldæo בעיל Bel, & hebræo בעל שמים etſi voce ægyptiaca *ſumit* corrupta. Significant autem per *Bel*, Chaldæi Iouem, vt in columna à Semiramide erecta patet.

ΜΑΧΕΙ ΟV CΑ ΒΑΩΘ

ΒΗΛ ΒΑΛ COV ΜΗΘ.

Βῆλος ἀνὴρ Βριαρός & Μοῦ πατὴρ Βῆλος γίγας,

id eſt *Bel vir Briareus mihi pater Iuppiter gigas.*

Vti habetur Dan. c. 30. *Baalſumith* verò Dominus cœlorum dicitur Exod. 14. quod nomen compoſitum eſt ex *Baal* hebræo & *ſumit* Aegyptiaco, quo nomine cœlos notant; & quamuis hæc nomina diuerſum quid ſonent, re tamen vnum & eundem denotant Deorum ſuorum genitorem *Ialdaboth*, vti ſupra expoſitum fuit.

Cui

Cui *Sabaoth*, (quod nomen toties repetunt, Deum exercituum siue stellarum, quæ exercitus cœlorum in Sacra Scriptura dicuntur) prorsùs æquipollet. Sequitur deinde in sculptura Sigilli ΟΡΟΜΑΞΗ ΣΑΒΑΩΘ, *Oromaze Sabaoth*, quid per *Oromazen* intelligatur, aperio. *Oromazes* celebre Aegyptiorum numen, ex Cabalica Hebræorum schola deductum nomen, originem suam obtinet ab *maza* מצא & אורא *ora* quorum prius lucem, ignem, lumen, alterum inuenire significat; quasi dicerent אוראמצא *oramaza*, id est, inuentor lucis, ignis, & luminis, quæ omnia pulchrè & scitè Plutarchus lib. de Osiride & Iside exposuit. *Oromazen*, inquit, *Aegyptij natum aiunt ex luce purißima, Arimanium è caligine, eosque bellum inter se continuum gerere. 6 Deos fecisse Orimazen, Arimanium totidem: Orimazen verò sese triplicaße, & à Sole tanto se interuallo remouiße, quanto à terra Sol est, ac cœlum stellis adornasse, alios porrò 24 Deos condidisse & in ouo posuiße, ac totidem numero factos ab Arimanio, ouum illud perforasse, hinc malis bona permixta.* Quæ omnia quæ de Ialdaboth fingunt Gnostici, Aegyptiorum fabulis confinia sunt, quorum allegoriam vberrimè ex Iamblicho expositam vide Obelisco Pamphilio fol. 172. ait autem Plutarchus citato loco. *Zoroasten inter Orimazen & Arimanium Meithram constituiße medium, quem ideò Persæ* μεσίτην *vocant, docuitque eum placandi, oblatarumque victimarum illi immolandarum modum & rationem, hinc auertendi mali causa institutas esse prophylacticas*: cerimonias verò citato Plutarchi loco videat Lector. Quicumque

ΟΡΟΜΑΞΗ ΣΑΒΑΩΘ

Plut. de Osiride & Iside.

illa

illa, quæ supra de *Ialdaboth* & *Archamoch* Gnosticorum diximus, ritè examinarit, is vtique Gnosticos ad hanc Deorum ἀντιτεχνίαν respexsisse comperiet. Pari pacto Cabalistæ sacra profanis miscentes, eum quem Gnostici *Ialdaboth*, illi מידרס מטטרון שדי id est *Sadai*, *mitatron*, *midras* dicunt, atque ex numerorum sub huiusmodi nominibus latentium ἰσοψηφία clarè demonstrant: hæc enim in numeros resoluta, eundem prorsùs numerum exhibent, videlicet 314 vt in margine patet. Est autem apud Mekubalim *Mitatron* idem quod *Saddai*, & vbertatis rerum omnium à Deo emanationem indicat, quam & Aegyptij per *Isidem*, Græcique per *Cybelem* πολύμαστον, id est multimammiam notabant. Quod itaque est Aegyptijs *Orimazes* & *Osiris*, id in Cabalica palestra est *Saddai* & *Mitatron*, quibus omnibus *Abraxas* & *Mithras*, vti ex horum numerorum ἰσοψηφία paulò superius ostendimus, congruit: quibus & reliqua numinum Iao & *Caulaucauch*, *Sabaoth* phanatica nomina consonant. Sequitur modò in Sigilli Scriptura ΜΩΙΩΤ ΑΝΩΒΙ, in quibus nominibus rursùm Aegyptiacæ superstitionis figmentũ se se exerit; ΜΩΙΩΤ vel μωυφθα aut contractè mophta deductum à μω, quod aquam, & φθα, quod numeri significat: idem est quod Genius aquarum, quem & nos in Obelisco Pamphilio & Oedipo varijs locis expositum *Momphta* vocamus; hic enim humidi & potissimum Nili, totius fœcunditatis in rerum genesi præses esse credebatur, vt fusè citatis libris docuimus, quem etiam cum Anubi magnitatis libris docuimus, quem etiam cum Anubi magni Osiridis assessore confundebant Aegyptij. Erat autem

ש	300
ד	4
י	10
	314
מ	40
ט	9
ט	9
ר	200
ו	6
ן	50
	314
מ	40
י	10
ד	4
ר	200
ס	60
	314

ΜΩΙΩΤ ΑΝΩΒΙ

Quid Anubis?

tem Anubis idem qui Mercurius, quem κυνοκέφαλον pingebant, id eſt canino capite conſpicuum, ob ſummam ingenij ſagacitatem, qua rerum omnium inuentarum, & ad vſum humanæ vitæ neceſſariarum author habebatur, hunc autem eundem cum μωιωτ eſſe Schema fol. 294. Obeliſci Pamphilij ſat demonſtrat. Vbi Mercurius canino capite dextra ſphæram, ſiniſtra caduceum tenens, Crocodilo innixus depingitur. Eſt autem Crocodilus & humidi nilotici, & μωιωτ ſiue *momphta* eius præſidis ſymbolum, vti citatis libris expoſuimus, quem vtrimq; ſtipant Ammon κριοκέφαλος id eſt arietino capite, & apis βουκέφαλος id eſt bouino, quorum vterque vas niloticum in capite tenet ad humiditatis fœcunditatem, cui vterque præeſt, indicandam. In numiſmatis Romanis ſub capite canino, ſiſtro, caduceoque inſtructus Mercurius eandem ob cauſam, quam dixi cernitur. Erat enim ſiſtrum, teſte Plutarcho, niloticæ motionis ſymbolum. Sed iam ad noſtrum inſtitutum reuertamur. Gnoſtici itaque per μωιωτ ανουβι nil aliud innuebant, quam *Ialdaboth*, ex quo ΜΩΙΩΤ ΑΝVΒΙΝ id eſt, ex vapore diuino Aeon γνῶσιν & ἀλήθειαν prognatos Irenæus aſſeruiſſe refert. vt proindè non ſit mirum Gnoſticos ex tam horrenda diuinorum myſteriorum cum profanis fabularum gentilium figmentis confuſione, in tam impias, ſacrilegas, & abominandas hæreſes prolapſos fuiſſe. Cum itaque Gnoſticos inſaniæ ſuæ in tam abſonorum nominum fictione puderet; in ſecunda Sigilli facie ad animi peruerſitatem tegendam, Angelorum Archangelorumque nomina producunt, ne

Siſtrũ quid.

Sa-

Sacra nomina defuisse videantur, quorum prius est MEI-ΚΑΗΛ. 2. ΓΑΒΡΙΗΛ, 3. ΝΕΟΡΙΗΛ, quos beneficos Genios dicebant, & magni *Ialdaboth* nuncios. Vbi nota nominis ΜΕΙΚΑΗΛ, in prima facie Sigilli vltimum bisyllabum ΜΕΙΚΑ, in secunda per ΗΛ compleri. Michaëlem Irenæus lib. 1. fol. 73. Gnosticos ὀφιόμορφον ex ophionio sacræ hebdomadis choro credere asserit. Sacra autem spirituum hebdomas nihil aliud est, quam septem planetæ quibus totidem principes præesse sentiunt: esse autem serpentino habitu, & binis cornibus conspicuum, quæ eius Commentator Feuardentius in hunc locum sic explicat, ὀφιόμορφος, inquit ille, *Michaël & Samael exprimunt, quod magiæ seduli cultores magicis spirituum nominibus abuterentur, inter quæ non sunt postrema Michaël & Samael, quem & Hebræi Camuel vocant; illi siquidem ab antiquis Hebræorum patribus se accepisse dicunt, septem planetis totidem præesse Angelos, ex quibus Michaël Mercurio, vel vt alij Soli, & Vento Orientali; Marti verò Samael præsunt; Gabriel verò à Gnosticis dicitur magni Ialdaboth, quem Græci δημιουργὸν dicunt, minister & nuncius.* cur verò Michaël serpens dicatur, superiùs expositum fuit ex Irenæo: *Ialdaboth* enim post Luciferum serpentem è cœlo præcipitatum, ipse serpentis formam induere sibi complacuerat, & consequenter asseclas suos, quos ideò ophionios Spiritus vocant, pari pacto serpentinum habitum, ad formidinem cœteris incutiendam, inducere voluit. Sequitur modò NEORIEL, quod nomen ex Græco & hebraico compositum, luminis mentalisque caloris præsidem Quid Neoriel?

notant, quaſi diceres νῦ ὀϱιηλ: νῦ enim à νόος vel νοῦς mente; אוריאל, *Vriel* verò ab אור, or, vel vr, quod ignem, lucem, lumenque ſignificat, & à nomine El אל deriuationem ſuam ſumit, & idem ferè cum *Orimaze* reputatur. Hoſce tandem quaſi complementum ſequitur portentoſus ille Gnoſticorum *Abraxas*, ΑΒΡΑΞΑΣ ΑΚΟΥΑΜΝΗΡ, de quo iam ſat ſuperque ſupradictum fuit, quo idem bonorum omnium largitorem, lucis caloriſque ſatorem ſignificant, eo quod *Abraxas*, vti ſupra diximus, inter ſolaria numina Princeps, lucis caloriſque influxu omnia inferioris mundi regna animare, fouere & ſuſtentare credatur, verus nempe ille Aegyptiorum *Oſiris*, Cabaliſtarum *Mitatron*, Perſarum μιϑρας, & Græorum denique Apollo ſeu Phoebus: adeoque omnia hæc confićta ab Aegyptijs, Cabalicis, Gnoſticis, Græcis & Perſis nomina, in vnum numen ſupremum rerum omnium arbitrum colliment; quemadmodum mythologi omnibus veterum Deorum nominibus, queis deaſtros ſuos inſigniebant, vnum ſolem, vti & Dearum nominibus vnam Lunam indigitabant, de quibus vide Obeliſ. Pāph. fol. 252. Sequitur tandem concluſio epigraphes ΔΙΑΦΗΛΑΞΟΝ ΑΛΕΧΑΝΔΡΟΝ, id eſt, *cuſtodi Alexādrum.* Quiſnam verò hic Alexander fuerit, coniecturare difficile eſt. Hunc Regem, Principem aut belli ducem fuiſſe, vero haud abſimile videtur, qui horum fictorum à Gnoſticis nominum præſidio & attractu, ab omnibus aduerſæ fortunæ telis, huius Sigilli geſtatione, immunem ſe futurum credebat. Habes hic Lector paucis pro re-

Omnia Deorum Dearumque nomina vnum Solare Nume exprimunt.

rerum ſub ijs contentarum multitudine expoſitum primum magicum Sigillum. Huic prorsùs ſimile eſt illud quod Sereniſſimus Archidux, olim ad me trãſmiſit, chalcedonio inciſum, vti ſequitur

ΑΓΩCΑCΑΩΑΑΩΝΕCΕ, ΜΕCΕΙΑΑΜΑΒΡΑC, C3ΖΥΡΡΑΤΗ ΑΚΡΑΜΜΑ ΚΡΑΜΜαΚΑΜ ΑΡΙCCCΕ ΓΓΕΝΒΑΛΦΑ ΡΑΝΤΗCΕΜΕCΕΙ ΛΑΜΩΒΑΗ ΜΑΕΝΙ ΑΜΒΩΝΑΡΟΥ ΑΝΤΑ ΜΙΧΑΗΛ ΑΜΟΡΑΡΑΧΕΙ, ΦΥΛΑΖΕΤΕ ΜΑΙΑΝΩ. in ſequentibus vero nomen ΙΑΩ & ΕΛ varijs modis tranſmutant; & varijs ea corporis geſtibus, per modum adiurationis pronunciant.

Niſi quod in hoc inuocatio ſpirituum fuſiùs ſit deſcripta, vti & *Sebaoth* Ophionius expreſsè ΜΕCΕΙΤΑΜΒΡΑΞΑC *meſitambraxas* dicitur, de quo vide quæ in præcedentibus diximus. adiurationem quæ ſub hiſce nominibus abſconditur, vti & numericum ratiocinium, conſultiùs æternis tenebris, quam luci publicæ conſecrandum duxi.

CAPVT III.

Aliorum Sigillorum præcedentibus haud diſſimilium interpretationes.

VT noſtra in præcedenti Sigillo facta interpretatio euidentior foret, hic ad veritatem ſtabiliendam,

aliorum Sigillorum explicationes adiungendas existimauimus: quorum Schemata partim ex varijs Musæis, tum potissimum ex celeberrimo gazophylacio doctissimi Viri Caroli Magnini, quorum magnum habet numerum, deprompsimus, partim aliundè ad nos interpretandi causa transmissa, hic oportunè inserenda censuimus: Ex quibus apertè & luculenter patebit, hasce Gnosticorum malesanas inuentiones non aliundè, quam ex gentilitia Aegiptiorum palæstra prodijsse, tantò vtique perniciosiores, quantò à Christianæ fidei dogmatis longiùs recedebant. Hinc nil ipsis acceptius & gloriosius esse apud posteros sibi futurum persuadebant, quam ex occultis Aegyptiorum symbolis vnà Christianæ fidei mysterijs commistis, nouam & monstruosam doctrinam ad Geniorum, veriùs Cacodæmonum attractum consentaneam condere, atque imperitæ plebi sub obscuris vmbrosisque mysteriorum symbolis repræsentatam, callidè & fraudulenter imponere.

O miseras hominum mentes, ò pectora cæca!

de quibus rectè sanè Arnobius aduersus Gentes: *si contemptor quis Numinum, & sacrilegi pectoris immanitate furiosiùs intendisset animum maledicere Dijs nostris, auderet in eos quicquam grauius dicere istorum Gnosticorum*, inquit, *prodit historia, quam veluti quidpiam mirabile commentarijs contulistis in formulam?* At hosce commentarios quam speciosissimis titulis exornabant: fuit qui libros θεολογυμένυς inscriberet, alij indigitamenta, rituales, & Augurales libros, alij Commentarios sacrorum seu rerum diuinarum, Religionum, Pontifi-

ca-

calium quæstionum, alij alia. Sed vt ad institutum nostrum reuertamur, putabant Gnostici magnum in natura rerum arcanum esse, atque summa virtute præditas imagines quasdam more Aegyptiorum transformatas, & sub certo ascendente astrologica veriùs magica arte incisas, cuiusmodi inter cætera sunt sequentia. prima

Qua Abraxam insigniunt, gemma est apud Pignoriam, in qua serpens in circulum contortus, caudam suam mordet; intra cuius medium solare numen Scarabæi corpore, ridicula sanè transformatione vestitum spectatur. quid serpens, nisi annui spatij Lunæ, eiusdem quæ gubernatoris *Abraxæ* symbolum? quo & Osiridem suum notabant Aegyptij: innuunt enim hisce notis, orbis huius lucem à Sole esse, qui sapienti cursu vitam animantium moderetur; Scarabæo signabant; eo quod Scarabæus absolutissimum solaris numinis symbolum esset. Horapollo quoque eum Lunæ sacrum refert, quod, vt Porphyrius aduertit, in partu formando, 28 dierum periodum lunarem obseruet. Verùm cum huius Scarabæi hierogramma quam vberrimè, tum in Obelisco Pamphilio, tum in Oedipo varijs in locis prosecuti simus, illuc Lectorem remittimus. Hunc quoque pro effectuum varietate in varijs lapidibus incidebant, eaque, veluti validissimæ virtutis amuletum portabant. Misit & huius farinæ gemmam mihi olim Nicolaus Pereiscius Aquensis Senator, in quo Horus, siue *Vriel* intra Barin (est id nauigij sacri genus) positus, reticulata veste indutus cer-

Interpretatio Sigilli.

ni-

nitur, cui alatus Scarabæus ſupereminet, & in vtraque Baridis extremitate accipiter, & Horus quidem in Bari iacens mundum hunc ſenſibilem indicat, cuius mens Horus eſt, vti in Hieroglyphicis noſtris operibus paſſim demonſtrauimus; accipiter iuxta caput pedeſque aſſidens, Solis ab ortu in occaſum perpetuò, in ſenſibili Hori mundani domo currentis motum, quo calor in omnia mundi membra infunditur, notat. Per Scarabæum verò alatum, non Solem tantummodo materialem, ſed & ſupramundanum indicabant, cuius nimirum abdita vi & influxu, adminiſtro Horo, omnia reguntur & gubernantur in mundis tum aſtræis, tum hylæis. Gnoſtici cum intentam ab Aegyptijs in fingendis periammatis analogiam perſpicerent, illi hiſce in ſuam officinam traductis, non tam nouam philoſophandi rationem, quam ſpurium, turpiſſimumque ſacrorum cum profanis, impijs, fabuloſiſque connubium meditati, ſatanica quadam calliditate, toti mundo impoſuerunt.

Sequuntur modo ſigilla ſeu amuleta varijs gemmis lapidibuſque inciſa, quorum prius, vt in præcedenti expoſuimus, hominem ἀλεκτριωνόμορφον, ſeu galli forma, cuius caput ſolaribus corruſcum radijs, Solem indicat, ſeu ſolare numen, ſcutica ſcutoque inſtructum, cum inſcriptione à poſtica parte ΙΑΩ & ΑΒΡΑΞΑΣ quis neſcit gallum Solis, ob abditam cum Sole ſympathiam, ſymbolum eſſe? Scutum ſcuticamque, quam læua tenet, auerruncatiuam facultatem notat; ſer-

pen-

pentes verò, quos loco pedum habet, vim abditam & spirituosam substantiam, quam mundo communicat, quaque per mundum agitatur, adeoque quod Persæ per μειθραν, hoc Gnostici per Αβραξας notabant, idque solare numen esse abdita ratione innuebant.

In hoc Sigillo nomine IAO & ABPAXAS inuersa sunt.

Hunc Genium, Solarem, intra Zodiacum quoque, cuius ipse præses credebatur, collocatum me reperisse memini.

A	1	M	40
B	2	E	5
P	100	I	10
A	1	Θ	9
Ξ	60	P	100
A	1	A	1
Σ	200	Σ	200
	365		365

Est enim ABRAXAS, vti iam sæpesæpius diximus, per resolutionem Arithmeticam κατὰ τὴν ἰσόψηφίαν factam, vti in præcedentibus ostendimus, idem quod *Mithras*, quem animam Solarem dicebant, virtute sua totius anni decursum moderantem; quod ex numeris, qui ex vtroque nomine Ἀβράξας, & Μειθρας in numeros resoluto, vti hìc à latere patet, sat superque constat. Vtriusque enim numeri in vnam summam conflati efficiunt 365. tot nimirum, quot dies in anno sunt. Quæ omnia S. Hieronimus in c. 3. Amos comprobat his verbis. *Basilides*, inquit, *omnipotentem Deum potentoso nomine*

appel-

appellat Ἀβράξας, *& eundem ſecundùm Græcas literas, &* *annui curſus numerum, dicit in Solis circulo contineri, quem Ethnici ſub eodem numero aliarum literarum vocant Mithram.* Hæc Hieronymus. Ἀβράξας igitur nihil aliud eſt, quam Genius Solis auerruncatiuus, quod radij capitis & ſcutica ſatis oſtendunt in dicta ſculptura, quam lapidibus diuerſis incidebant, adiuncto eius nomine, eamque collo ſuſpenſam contra varios malorum euentus ſuperſtitione Ægyptiaca illuſi portabant. In Rubino enim hoc nomen inſcriptum cum figura Magica conueniente, contra quoſdam morbos portabatur: in Chriſtallo contra alios &c. hiſce quoque omnem ſibi fortunam & felicitatem ſpondebant. Certè vix dubito quin Amuletum hoc ad hemitritæum ſanandum, in quo conſcribi debet ad Magorum præcepta Abracadabra, ab Abraxa primùm fluxerit; nominis enim veſtigia id luculenter oſtendunt: & hoc me pluſquam ſuadent tot πειάμματα, & gemmæ elementis eiuſdem nonnunquam repetitis inſcripta, quorum copiam habes in Gallicis Scaligeri Epiſtolis ad Vazetum. Nec nuperum eſt inter Magos remedium, memorat enim Q. Serenus Sammonicus hoc carmine:

Superſtitiones ſub hoc nomine.

Inſcribes chartæ, quod dicitur Abracadabra,
Sæpius & ſubter repetes, ſed detrahe ſummæ;
Vt magis atque magis deſint elementa figuris
Singula quæ ſemper rapies & cætera figes.
Donec in anguſtum redigatur litera conum.
His lino nexis collum redimire memento.

De

ABRACADABRA
ABRACADABR
ABRACADAB
ABRACADA
ABRACAD
ABRACA
ABRAC
ABRA
ABR
AB
A

De hoc nomine multas nugas reperies apud Serenum Samoniatum, multos quoque hæc verba in formam triangularem, ne quicquam ſuperſtitioni deſit, adaptaſſe reperio; vt adeò certum ſit, aſtutos illos præſtigiatores iſthæc Magica & barbara portenta potiùs, quam nomina finxiſſe, & magno ſupercilio inculcaſſe, ad conciliandos ſimplicium animos, vt cum magno ſtupore auguſtiora putarent, quæ non intelligerent, Dæmoneſque iſtis pactis adſiſtentes, quæ poſtulabant Magi, præſtarent, vt de præſtigijs Marci refert Irenæus.

Alterum Amuletum ſeu ſigillum continet quatuor imagines magicas Deorum; Iſidis, quam vrnà ſeu Situlà, Siſtrum, ſpicatum caput; Serapidis, quem ſerpens, & modius in capite; Martis, & Veneris, quæ ſigna ijs oppoſita indicant. Amuletumque eſt contra venena, & philtra, & faſcinationes, vti oſtendit Leonardus Piſanus lib. de Sculpturis lapidum, eſtque non ſecùs ac alterum, è Gnoſticorum ſchola profectum. Hunc *Abraxan* non tantùm *Mithram*, ſed & nunc ΙΑΩ, nunc ΣΕΒΑΩ, nunc alijs nominibus, vti in dictis Amuletis videre eſt, appellabant. Quæ quidem nomina quid ſignificent, indicandum duxi. Gnoſtici natione Aegyptij, religione primùm Hebræi, dum virtutem nominis Dei tetragrammati ex veterum re-

lation e cognoſcerent, ad impietatis ſuæ complementum, ſuperſtitioſa ſua nomina paſſim nomine ΙΑΩ & ΣΕΒΑΩΘ quod idem eſt ac יהוה *Iehoua* & שבעות *Sabaoth*, ſumma tamen nominum corruptela indigitarunt. Quæ omnia confirmant ſequentia.

Amuleta in quorum primis primâ facie homo ſpectatur Galli criſtati facie, ſcuto & ſcuticâ probè inſtructus, qui tandem in pedes ſerpentinos abit, capite verò Martis ſtatuam geſtat, ſub pedibus verò hoc nomen ΙΑΩ ponitur; quod tamen in pleriſque huiuſmodi Amuletis vitio ſculptoris inuerſum ſpectatur, vel quia Sigillum erat, cuius literæ neceſſariò inuerſæ ſunt, vt impreſſæ rectæ ſpectentur. Quo quidem potentiam per *Iehoua*, per Galli faciem criſtamque, Solaris Numinis poteſtatem, per ſcutum & ſcuticam omnium contra-

trariorum abactionem, per statuam Martis operum Martiorum effectum denotabant. In posteriori facie habentur hæc nomina insculpta ΙΑΩ ΑΒΡΑΞΑΣ id est, *Deus Abraxas*. In figura verò quæ numero 4 signatur, iterum occurrit in prima facie eadem *Abraxis* figura; in posteriori verò facie nomina potentium Angelorum *Michaël, Gabriël, Vriel, Raphaël, Ananaël, Prosorael, Chabsaël* continentur, ad superstitiosos vsus traducta. In 5. verò, eadem figura cum scuto, cui nomen ΙΑΩ inuersum inscriptum est; in posteriori verò parte hæc verba habentur Ægyptiaca, ΤΑΛΑ ΑΡΑΙΩ ΩΑΡΛΟ-ΡΟΝΤΟΚΟΝΒΑΙ, id est in lingua Aegyptiaca *summo*

Fig. VI.

Marti omnia vincenti. In 6. eadem figura, cum inscriptione partis posterioris ΓΙΓΑΝΤΟΡΙΚΤΑ, id est *fortitudinis Martiæ & Giganteæ*. In 7. eadem

figura habetur, cum hac inſcriptione ΙΟΥΙΟΥ ΩΙΟΥΝΥ ΥΟΟΝΩ ΩΝΙΟΥ, id eſt *Domini fortitudo æterna* & ſub pedibus nomen Angeli ΙΑΩΛΙΗΛ *Iaoliel*, id eſt *angelus*

fig. 7.

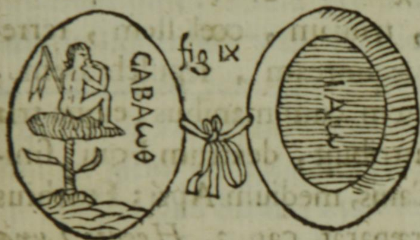
fig. 8.

Domini. In poſteriori facie Ibis pingitur habitu volantis, ſerpente diuaricatis pedibus implicata, cui aſtat *Anubis* cum ſiſtro; quæ nihil aliud denotant niſi vim Mercurialem nociuorum omnium abactiuam. Verùm hoc ſymbolum alibi expoſitum conſule. In figura 8. eadem figura quæ ſupra expreſſa videtur, ſub cuius pedibus nomen ΙΑΩ manum imponens ſtatuæ geniculatæ, quo influxus Martialis Numinis in geſtantem hoc amuletum denotatur religiosè, veriùs ſuperſtitiosè portatum: in poſteriori verò parte Leo ſeptem ſtellis circumdatus, vnà cum figura Lunæ ſextilis conſpicitur, quo Sole in Leone exiſtente, vt effectum, ſeptem in

vnum

vnum conſpirantibus planetis, ſortiatur amuletum, confici debere indicatur. In ſeptimo Schemate, eadem figura occurrit, cum hac inſcriptione, ΩΦΕΩΝ; quo *Abraxam* hunc vnum ex Ophioneis Numinibus de quibus paulò ante, vti & in Obeliſco Pamphilio, ex Euſebio amplè tractauimus, eſſe deſignant. Sed de *Abraxis* ſeu *Mythræ* amuletis iam hæc dicta ſufficiant.

Procedamus ad Harpocratica amuleta quorum non minor varietas occurrit. Et primò quidem paſſim inuenitur Loto inſidens, digito ſilentia, ſuadens, altera manu flagello inſtructus cum nominibus ΣΑΒΑΩ, id eſt; *Sabaoth* vt in figura numero 9 ſignata patet, in cuius poſtica facie nomen ΙΑΩ inſcriptum videtur; quæ omnia Solare numen ἀποτρόπαιον, & magnæ efficaciæ deſignant. Figura verò quæ ſequitur in antica facie eundem nobis Harpocratem demonſtrat, ſymbolis priori ſimilium, ΙΑΩ CABAΩΘ nominibus inſignitum; in poſtica verò parte ſtatua τρικέφαλος καὶ ἑξαβραχίων conſpicitur binis gladijs, flagellis, facibuſque inſtructa, quam nos *Hecatem*, ſiue *Dianam* aut *Iſin* tergeminam interpretamur. Tricipitem autem fuiſſe, Virgil. 4. Georg. docet.

Sa-

. . . . Sacerdos
Tercentum tonat ore Deos, Erebumque, Chaoſque,
Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianæ.

Et Ouid. lib. 7. Metamorph.

Ora vides Hecates in tres vergentia formas,
Seruat vt internas compita facta vias.

Orpheus eam vocat εἰνοδίαν, τριοδῖτιν, οὐρανίαν, χθονίαν τε, καὶ εἰναλίαν, τυμβιδίαν vialem, triuiam, cœleſtem, terreſtrem, æquoream, ſepulchralem, bacchantem cum manibus; eique tria capita attribuit, dextrum Equi, ſiniſtrum Canis, medium Apri; Euſebius lib. 3. præparat. cap. 3. *Hecate Luna eſt, propter varias corporis eius formas, & formarum virtutes, ideo virtus eius eſt triformis, Nouilunia ferens, albam veſtem auro diſtinctam, & lampades ardentes; Calathum autem supernè fert, quia cum eſt diuidua creſcente lumine, fruges maturat; plenilunij ſignum eſt ferrugineum ſandalium.*

Sequitur Amuletum numero 10 ſignatum, in cuius prima facie Harpocrates Loto inſidens, flagellum

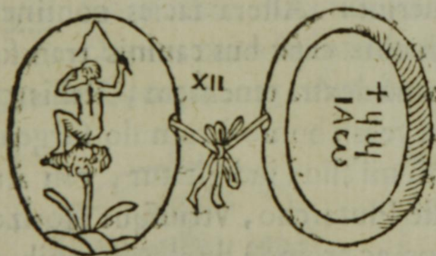
Fig.XI.

ſini-

sinistra tenet, dextrà silentium indicit, ad radicem Loti Leo conspicitur currens, cũ hac inscriptione ΑΒΡΑΞΑΣ ΞΙΞΙΡΙΜ, id est, *Abraxas omnia ciens*; quo Solis vis indigitatur. Per Leonem *Momphta* Nilotici incrementi Præsidem intelligunt, quod aptè per stellam Siothis seu caniculæ capiti Leonis impositam notant; ad ortum enim Caniculæ, Sole in Leonem intrante, fit inundatio Nili, Solari Numine Harpocratico flagello omnem Beboniam vim adustiuam repellente. Nota hic CICIRIM retrogrado ordine lectum MIRICIC, idem est ac Matrem Isidem siue Lunam, quæ in hoc amuleto tacitè indigitatur, & Genius Nili, & cooperatrix Harpocratis Solaris numinis. In postica verò parte Amuletum hæc nomina inscripta tenet: ΑΡΞΕΟΙΑΩ ΜΕΡΜΕΝΝΗ, *principium* ΙΑΩ *omnis fæcunditatis*.

Porrò in Amuleto numero 11. signato, alia est figura Harpocratis sine vllis literis, in postica tamen parte habetur hæc inscriptio Ægyptiaca, vbi inuersa hæc verba: ϯϩϥϥ ιᴧω quod idem est ac magnus ιᴧω. Talia sunt quæ sequuntur ex culina Diaboli prolata Phylacteria iuxta numerorum seriem. Figura 12. duas facies continet; in prima facie videtur figura nuda alata, modio

in

in capite conſpicua, quatuor baculis fulcita, cum infra-ſcripto nomine ΙΑΩ literis inuerſis, ΜΝΗΞΙΗΛ, *Mnixiel*, genium vbertatis ſignificat, vti ſymbola eius indicant: nuda eſt, ad ſimplicitatem eius; alas habet, ad velocitatem; modium in capite gerit ad abundantiam, quam confert, indicandam. Quatuor baculis fulcitur

Ἱερακομόρφος,
Ἀγαθοδαίμων,
Ὀφιόνιος.
fig. 13.

ad dominium in quatuor Mundi Elementa innuendum. Hoc igitur Numen memor eſſe poſtulant eorum, qui id inuocauerint. Altera facies continet figuram humanam, duobus capitibus caninis transformatam, palmam in manu dextra tenentem, ſtellis circumdatam, infra quam veluti homo è tumulo ſurgens conſpicitur; quo quidem nil aliud indigitatur, niſi Anubis ſeu Mercurius, teſte Plutarcho, vtriuſque Horizontis inferi & ſuperi cuſtos, ac proindè duobus capitibus caninis pingitur; hic idem animarum ex Inferis reductor, à Diodoro deſcribitur, vti alibi expoſuimus; hinc palmam victoriæ ſymbolum geſtat, & flammam, quà indicatur animas à pœnis perſolutis apud Inferos, ſingulas ſphæris & ſtellis mox inuehendas. Figura 13 numero ſignata, Serpens ſeu Aſpis eſt κυνόμορφος, cuius caput radioſo nimbo circumdatum, intra hieroglyphica fre-

quens mõstrat Numen Mercuriale, vti ex inuersis literis apparet, vbi legitur; ANOYBEI Anubis. XNOYMICPI verò nomen est, quod κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν resolutum in numeros facit 1280, & totidem nomen Χριστὸς facit. Vides igitur quàm peruersè, quàm impiè barbaris huiusmodi nominibus diuinum Christi nomen Hæretico-Magi profanarint.

X	600	X	600
P	100	N	50
I	10	O	70
Σ	200	Y	400
T	300	M	40
O	70	I	10
Σ	200	Σ	200
		P	100
		I	10
	1480		1480

Innumera supersunt huius farinæ mysteria exponenda quæ tamen singula adducere, nihil aliud foret, quam librum hunc impijs nugamentis refercire. 14 Amuletum est simile numero 1 signato: in hoc Mercurius κυνόμορφος, biceps cum duobus Genijs supra canales binos vasis Nilotici stantibus spectatur; cuius historiam vide in III. Tomo, Syntagm. de Canopis. 15 Amuletum est in

14

15

16

quo accipiter supra florem Loti sedet, binis cornibus copiæ stipatus, & beneficium fertilitatis & abundantiæ, quæ à Sole promanat, indicat. 16 Mars supra florem stat, hasta scutoque munitus, flore radices suas in cym-

bæ medio firmante; quo indicatur igneam vim miſtam humido, omnium generationem promouere. In prima facie figuræ 17 eſt Harpocrates Martio habitu indutus ſupra Lotum ſedet, adinſtar cymbæ efformatum, flagello

Fig. 17.

& Cruce Tautica caſſideque formidabilis. In ſecunda facie παντόμορφος Dæmon, quaternis alis inſtructus, in cuius vtraque manu baculus, ſub pedibus canem habet poſitum, ad cuius caudam ſtella, & indicat Mercuriale Numen quod Aegyptij Σίωθ appellant. nomen primi

Mercuriale Numen.

ΞΑΛΗΛ, humidi genium alterum ιονιμλ ſupremi Dei genium & aſſeclam notat.

Fig. 18.

Figura numero 18 ſignata eſt Apis ἱερακόμορφος, qualis in tabula Bembina ſæpe occurrit, eſtque figmentum Romanum ad ſimilitudinem Aegyptiorum efformatum,

tum, vt literæ Latinæ LI, S docent & idem ſignificant ac libertatem ſaluam, vel liberorum ſalutem. 18 Eſt *Oſiris* ἱερακόμορφος, calathum in capite portans, manu dextrà baculum Cucucomorphum cum lituo & gnomone, ſiniſtra crucem anſatam in formam bifurcatam geſtans, & notat Solare Numen, per Accipitrinum caput ſignificatum, vt iam ſæpius ex Euſebio docuimus, calathum in capite portat, abundantiæ, quam confert, ſymbolum; ſceptrum Cucuphæ capite inſignitum notat rerum, quas producit, varietatem; lituus harmoniam; gnomon rerum ſymmetriam, quam in Mundo conficit; Crux anſata; quam ſiniſtra gerit, Spiritus Solaris per omnia diffuſionem. 19 Serpens contortus, duobus cornibus inſignis, idem quod 18 fig. notat. 20 Amuletum

20

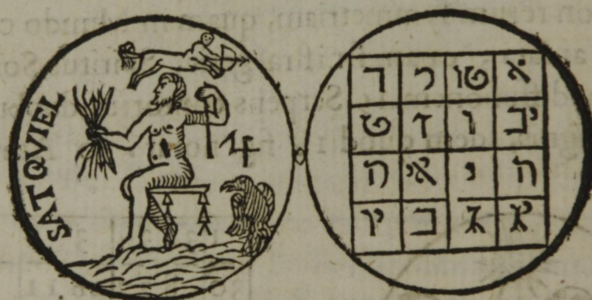

1	32	34	3	35	6
30	8	27	28	11	7
20	24	15	16	13	23
19	17	21	22	8	14
0	26	12	9	29	25
31	4	2	33	5	16

eſt Oſiridis Nilotici, eſtque Numiſma figurà Leonis inſignitum ab vna parte, ab altera abaco numerico; monſtratque cuſum eſſe Sole in Leonem intrante, ad ſolare Numen HELOY attrahendum, vt ipſe Solis Leoniſque character docet. Numericus abacus Soli dedicatus eſt, cuius intelligentiam *Raphaëlem* dicunt, & Numiſma Soli dicatū.

nihil aliud eſt, quàm quadratum ſenarij numeri, ita artificiosè diſpoſiti, vt ſingulæ numerorum ſeries perpendiculares, tranſuerſæ, diagonales ſimul iunctæ, eundem producant numerum. Verùm cùm hæc figura ampliſſimè expoſita ſit in Arithmetica noſtra hieroglyphica, eo Lectorem remittimus. ♈ ♌ ♐ notat trigonum igneum. Nota Lector, hunc Numum non eſſe antiquum, ſed à poſterioribus Aſtrologis confictum. Sequitur alius Numus 21, in cuius priori facie Iupiter

Fig. 21.

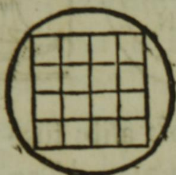
ſedens fulmine formidabilis, propè quem Aquila Iouialis, & character eius ♃, cuius nomen in cabala eſt *Zadkiel* צדקיאל, Hebræi enim Iouem vocant צדק, id eſt, iuſtitiæ arbitrum; hic pro *Zadkiel* corruptè ponitur *Satquiel*. Supra Iouem figura Sagittarij ponitur, quod indicat hunc Iouis fulminantis Numum, Sole in Sagittario conſtituto cuſum eſſe; poſterior pars Abacum exhibet è pronicis literis Hebraicis conſtitutum, & nihil aliud indicat, niſi 16 quadratum quaternarij eo artificio diſpoſitum, vt ſinguli numeri, quos literæ indicant, qualibet ſerie iuncti ſimul, idem producant; quadratum autem

qua-

quaternarij sacrum fuisse Ioui, in 11 parte huius docuimus, vbi fusè omnia exposita reperies. Literæ Hebraicæ hos numeros exprimunt, vt à latere apparet. Idem

Fig. 22.

ד	ר	טו	א
ט	ז	ו	יב
ח.	אי	י	ח
יו	כ	ג	יג

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

prorsùs est quod sequitur; cuius prima facies septem planetarum figuras continet, & piscium figuras medio; quod ostendit Numum cusum fuisse in magna planetarum coniunctione facta in Piscibus, abacum verò numerorum consecratum, Ioue & Luna in Leone constitutis, quod quaternarij quadratum luculenter docet. Poterant hinc adduci alia Amuleta Ægyptio-gnostica; quæ consultò tamen omisimus. Figura sequens notat tres Gratias, quæ ante portam Templi Ephesini positæ feruntur.

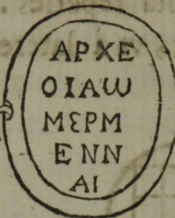
Alia nonnulla Amuletorum Schemata, ex varijs Musæis collecta, & hoc loco exposita.

23 Numero signata Isis est cum Aspide Accipitriformi, Lituo & Baculo; quæ

XI. 23

Nota figuræ huius locum esse fol.198. num.XI.

24

quæ omnia alibi fusè expoſita ſunt. Sequens Numen ἀντίτεχνον Typhonis exhibet;hinc Crocodilo inſiſtit, & piſcem in capite portat;quorum vtrumque Typhonias indicat operationes. 24 *Iſis* turrita, ſeu *Cybeles* Ægyptia,duobus ſtipata Accipitribus,Solariũ Numinum ſymbolis, & ad pedes Seriphio, ideſt, planta Abſynthij marini, quã *Iſi* Sacrũ fuiſſe Plutarchus docet, brachijs indecuſſim compoſitis, quo indicatur, nihil in natura rerum recõditum eſſe, quod ipſa non complectatur. 25 Numus tres figuras continet: prima eſt *Iſis* cum

Amuletum Iſiacum.

25

ſitula in manu dextra, & ſiſtro in manu ſiniſtra, & modio in capite; quæ omnia fusè expoſita ſunt in primo Tomo Syntag.III. c.1. de *Iſide*: altera eſt Numen Niloticum ſiue Serapis, cum modio in capite, & radio menſorio in ſiniſtra, altera imperioſo geſtu, neſcio quid imperans. In medio puer alatus conſpicitur, & notat vtrumque & *Iſin* & *Nilum* Genios totius Aegypti maximos. 26 Numus continet figuram ſedentis Anubidis,cum figura fulminis tricuſpidis,& homi-

nem

nem nudum ante eum proſtratum, cum Cancro; & eſt

26

Taliſma Aſtrologicum Sole in Cancro conſtituto inciſum, hora Iouis; quo ſubtilitatem, intellectus & honores, geſtantes illud ſe impetraturos à Mercurio & Ioue putabant. 27. Taliſma ſeu Camæa eſt Anubidis, dextrà baculum κηριόμορφον, ſiniſtrà enſem portans, & Mercurio dedicatum eſt; quo & fœcunditatem, & malorum profligationem ſibi ſpõdebant. 28 Camæa ſiue Taliſma Canopicum eſt, tutulo inſigne, de quo vide copiosè tractatum Tom. I. Syntagm. Significationes Symbolorum.

27

28

Fig. 29.

H

Fig. 30.

III. Cap. de Canopis. 29 Iſin Memphiticam continet, & quæ litera H ſignatur ſequens, Iſidem Bari vectam; de qua vide quæ in Myſtagogia Aegyptia ex Plutarcho varia adduximus, quæ hanc eruditionem concernunt. 30 Amuletum Iſidis eſt contra morbos capitis vt ſibi ſtultè imagnabantur inſtitutum. Ad medietatẽ nuda, inferiùs trunca, brachijs decuſſatis, & velo ſpectabilis, in

cuius

Myſteria huius figuræ

cuius pectore volucris virgineâ facie,& loco alarum ramos vtrinque diſtendens, manu dextra A tenens; eandem prorsùs refert, quam Zoroaſtræi *Iyngem* vocant, Agathodœmonem ſuperioris ordinis. Nuda eſt quia ſolà mente comprehenſibilis eſt, vti Zoroaſter docet; vndè & ob eandem cauſam inferiùs trũcata ſpectatur, quia nulla eius ſenſibilia in inferiori mundo veſtigia ſunt; velo variegato gaudet, quia varietas eius in ſuperiori mundo ſolum eluceſcit; brachia decuſſata habet, quia decuſſim totius naturæ, cui præeſt, deſignat; A vnà manu gerit, quod eam Agathodæmonem eſſe notat; pectori apponitur volucris humana facie, & ramoſas alas hinc indè extendens, indicatque ſupremam intelligentiam Ideis fœtam, quam inferioribus mundis communicat. Quæ omnia fusè allegata vide in Sphinge Myſtagoga.

Ex quibus iam dictis apertè eluceſcit, Gnoſticos omnia hæc fanatica deliramenta ab Aegyptijs didiciſſe, ſi Lector ea cum paulò ante poſitis Aegyptiorum Amuletis rectè contulerit; ſed & nomina ex Aegyptiaca & Hebræa lingua confuſa & corrupta id ſat manifeſtant: cum proprium huiuſmodi nebulonum ſit, ad aures adſiſten-

ſiſtentium in ſacris ſuis neſandis obtundendas, iſthæc barbara, quæ ſtridorem fremitumque reſonant, nomina ad horrorem ſimul, & authoritatem ſacris conciliandum, vſurpare, vti pulchrè docet Irenæus lib. 1. de erroribus Gnoſticorum & Nicetas ex Irenæo fusè deducit. Quo maiorem, inquit Nicetas ex Irenæo, ei qui baptizatur ſtuporem inijciant, hæc Hebraica nomina ſuperaddunt, *Beſama camoſi*, *bne*, *anoora*, *myſtadia*, *rhuda*, *cuſtaba*, *phogor*, *calathi*, quorum interprætatio hæc eſt, *O qui es ſupra omnem virtutem patris, te inuocamus, qui lumen & ſpiritus bonus, & vita nominaris, quoniam in corpore regnaſti.* Hæc Nicetas. Difficillimum eſt, vt quod res eſt fatear, verborum iſtorum fontes indicare; neque enim vllum ſub ijs, niſi admodum corrupti, vt in beſama כשמא, camoſi במוסי, phogor פגור, veſtigium Hebræi ſermonis pateſit, neque Chaldaica, multò minùs Arabica verba eſſe comperio. Exiſtimo igitur ex pacto Dæmonis, ad ſtuporem audientibus incutiendum conficta eſſe. Magos enim monſtruoſa, ipſoque ſtridore pronunciationis etiam horrenda vocabula & carmina ope Cacodæmonum inueniſſe & ſuſurraſſe, quibus ad præſtigias ſuas mirabilem energiam ineſſe aſſerebant, ex ſacris profaniſque ſcriptoribus cunctis eſt in confeſſo. Huius farinæ fuit quoque quæ l. 2. cap. 13. Irenæus de Gnoſticorum impietatibus refert, vbi nomen abſconditum Redemptoris ſic profantur. *Meßian fromagno in ſcenchaldin moſomeda ecacha ſaronepſeha Ieſu Nazarene*; quorum interpretationem hanc eſſe dicunt: *Chriſti non diuido*

Spiritum, cor & supra cœlestem vnitatem misericordem, fruar nomine tuo Saluator veritatis: Confirmatus autem & redemptus respondet: *Ego redimo animam meam ab hoc æone, & omnium quæ ab eo sunt in nomine IAO, qui redemit animam meam*: quæ tametsi nescio quid Hebraicum oleant, ita tamen corrupta sunt, vt pro barbaris & portentosis nominibus nihil significantibus, & ad circumstantes decipiendos confictis, vsos esse certissimum sit. Huius quoque impietatis censenda sunt pleraque lapidibus, gemmis, laminisque metallicis insculpta sine numero nomina: ex quibus numerum eliciebant alicui ex Aeonibus, aut Priapis, aut Pompis, aut Paredris correspondentem; omnia enim numeris attribuebant Gnostici, & omnia fidei mysteria solà numerorum analogià se demonstrare posse superstitiosiùs credebant: Vndè Monadis illius & dyadis, triadis & tetradis, pentadis & octoadis prodigiosa & fanatica in Deastris fingendis, fœtura: quæ omnia amplissimè deducta videas apud Irenæum citato loco, quæ quidem congrua sunt ijs, quæ de Ephesijs literis narrantur ab Authoribus.

Admonitio ad Lectorem.

De numismatis Cæsarum Regumque, quæ Gnosticorum literatura inscripta cernuntur.

Portauit non ita pridem nonnemo numisma dictorum characterum literatura inscriptum, quod nescio cuius Regis ex Iberia aut Carthagine esse perhibebat.

bat. Cum itaque varia nomina ex Gnosticæ doctrinæ supellectile deprompta in eo reperirentur, ego iuxta artis regulas resoluta, dixi ea ex eorum Gnosticorum numero, quæ periammata & amuleta vocantur, esse. Fuerunt nonnulli inter alios, qui meam hanc interpretationem sinistrè acceptam, non parum apud imperitos rerum calumniati fuerint. Vndè ne dicam mihi falsæ interpretationis imposuisse videri possint, hoc loco ostendam non in lapidibus solum gemmisque, huiusmodi magicam nominum literaturam fuisse incisam, sed & in numismatis aureis & argenteis, cupreis, plumbeis, pro geniorum attrahendorum analogia astrologicè incisa impressaque spectari, Regis quoque illius, qui id gestabat, impressà vnà cum nomine effigie. Vndè satis mirari non possum imperitum eorum de rebus abstrusiobus, quas non intelligant, judicium, dum similia numismata præter nomen regis, nil aliud mysteriosum continere arbitrantur. Missum fuit superiori anno ad me Vienna numisma Regis cuiusdam, in cuius prima facie Regis effigies, in posteriori hæc literatura cernebatur incisa. MX ✳ Ϭ. quæ nomina nihil aliud notant, quam Michaël & Samuel, ex octoade, vt stella notat, ophionià deprompta, vt in præcedenti sigillo exposuimus, reliqua nomina sequuntur.

INTPIXIAΞIMI ΩZIVPANIHA VINTVX IXΘON XVP IPVNIV MIXAHA *adsistas mihi* OΣIO VPANIHA, *horrendus Vraniel præsta pacem Michael.* INTPIXIAΞIMI (verbum Aegyptiacum) & adsistere significat, vt ex nostro Dictionario Copto patet. OΣIO

idem eſt quod Sanctus Vraniel, qui genius cœli dicitur: VINTVX, pariter Aegyptiaca vox eſt, & horrendum ſignificat. IXΘON Genius Aegyptius, de quo pluribus in locis Oedipo & Obeliſco Pamphilio. XVP IPVNIV MIKAHA. XVP. idem in lingua Copta notat quod *præſta*, IPININ *pacem Michaël*. ex vtroque latere duo hæc nomina habentur TIXI, & NIKI, id eſt Fortuna & Victoria. Hoc itaque numiſma Rex Aegypti ſeu Chaliphus cui nomine Hali geſtabat ad victoriam & fortunam in ſuis actionibus, gerendiſque bellis obtinendam. Sequitur ſchema.

Fuit igitur veterum Regum Heroumque proprium, huiuſmodi barbaris nominibus omnia facta ſua adornare, tum ad venerationem quandam maieſtati regiæ conciliandam, tum ad genios fictis huiuſmodi nominibus attrahendos, potiſſimum inſtituta. An non in nonnullis numiſmatis Alexandri Magni nomen Ammũ Aegyptiorum deaſtri, eo quod ex Hammone ſe natum putaret, arietino capite conſpicuum, appoſitum videmus? An non Romanorum Cæſarum numiſmatis paſſim Bacchi, Veneris, Apollinis, Mercurij aliorumq; Deorum nomina appoſita cernimus? non alio ſanè fine, niſi quod per huiuſmodi apud plebem ſe ijs aut ſuppares demõſtrarent,

rent, aut nimia ἀποθέωσεος ambitione in transuersum acti se pro ijsdẽ venderent, vti de Heliogabalo alijsq; legimus, certè votiua id anathemata, queis ad numina tum placanda, tum propitianda, Cæsares numismatis suis imprimere solebant, id satis declarat. Quid interest igitur si Rex quispiam Iberus, aut χαρκηδῶνας, seu Carthaginis eodem nomine & se, & falsa numina mysteriosè exprimat? χαρκηδὼν vnà & Carthaginem, & Gnosticorum ἀποτρόπαιον numen significare ex resolutione numerorum patet, vt ibidem ex ἰσοψηφία numerorum docuimus. Desinant itaque huiusmodi imperiti rerum æstimatores blaterare contra eos, qui mysteriosas Veterum inscriptiones nesciunt, solummodo literarum vocabulorumque sensu contenti. Complura huiusmodi hoc loco adducere possem, sed vt tempori & sumptibus parcam, ea omittenda duxi, eosque ad Golzium, Gualterium, Augustinum, Parutam, aliosque numismatum Scriptores remitto, apud quos ingens similium sigillorum numismatumque farrago reperitur. desinant dico imperiti iudices rerum cauillare id quod non intelligunt, & contenti esse vulgari illa numismatum peritia, ne dum iuxta Locmanis apologum de Apibus & araneis; hi enim dum ne apicem conficere præsumptuosiùs attentarent, apum aculeis perculsi, temeritatis pœnas luant. Sed hæc ad mei defensionem non tam explicasse, quam indigitasse tantum sufficiant. Iam ad institutum reuertamur.

Ephesiæ literæ.

Erant Ephesiæ literæ μαγαδίματα seu incanta-

tamenta, quibus, nonnullis prolatis barbaris & portentosis nominibus, vel expiabant loca infesta, vel morbos abigebant, vel Dœmones adiurabant. Dicunturque Ephesiæ, eò quod Ephesi primùm ab Ideis dactylis sint inuentæ, & Dianæ Ephesiæ simulachro insculptæ. ita Clemens lib. 1. Strom. & Plutarchus in Sympos. earum his verbis meminit: τοὺς δαιμονιζομένους μάγοι κελεύουσι τὰ Ἐφέσια γράμματα πρὸς αὐτοὺς καταλέγειν καὶ ὀνομάζειν. *Super obsessos à Dœmonibus Magi Ephesia grammata recitare & nominare iubebant.* Etymon verò eorum assignat Eustathius his verbis: Ἐφέσια γράμματα ἐπῳδαί, δι' ὧν τινὰς ἐκ μεγάλων κινδύνων ἐζώθησαν, καὶ ἀγῶνας ἐνίκησαν φωναὶ τίνες ἦσαν τῆς στεφάνης, καὶ ζώνης, καὶ τῶν ποδῶν τὴν Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος αἰνιγματωδῶς γεγραμμέναι ὅθεν τὰς ἀσαφῶς λαλουμένοις λέγει Ἐφέσια γράμματα. *Ephesiæ literæ incantationes sunt, per quas aliqui ex magnis periculis seruati sunt, & victorias reportarunt. Erant autem quædam voces in corona, zona & pedibus Deæ Ephesiæ ænigmaticæ, vnde & ijs qui parum disertè loquuntur, dicuntur Ephesiæ literæ.* Suidas ait, Ephesias literas incantationes quasdam esse difficiles, quas Cræsum in pyra dixisse ferunt: & ludis Olymphicis cùm Ephesius & Milesius luctarentur, & Milesius luctari non posset, eò quòd Ephesius literas Ephesias talo alligatas haberet, cùm res innotuisset, victorem à quo triginta victi fuerant, detractis literis succubuisse. Cui astipulatur Diogenianus: Ἐφέσια γράμματα, ἐπῳδαί τίνες ἦσαν ἅσπερ οἱ φωνοῦντες ἐνίκων ἐν παντί. *Ephesiæ literæ sunt incantationes quædam, quas recitantes victores in omnibus erant.*

Qua-

Qualia autem nomina ex Ephesijs literis composita fuerint, Hesychius quidem tradit fuisse sequentia: quæ legi possunt apud alios multos Authores: ἄσκι κατάσκι λὶξ, &c. *Aski* quidem significat idem quod tenebras, *Cataski* idem quod lucem, *hex* idem quod ipsum, & cætera quæ sequuntur. Hisce vt refert Zonaras in Constantino Magno, Zambrem Hebræum ait in aurem tauri insussurratis, statim reddidisse mortuum; quem deinde Syluester Papa in nomine Christi resuscitarit. Clemens Alexandrinus prædicta verba paulo aliter refert; sic enim lib. 5. Strom. loquitur: *Androcides certè Pythagoricus literas quæ vocantur Ephesiæ locum dicit tenere symbolorum, significare autem* ἄσκιον *quidem tenebras, eò quòd non habeant vmbram:* κατάσκιον *autem lucem, quoniam illustrat vmbram;* λὶξ *autem prisca appellatione est terra, &* τετρὰς, *id est, quaternario, annus propter horas;* δαμναμενεὺς *autem est Sol, quia omnia domat; &* αἴσια *vox vera.* Significat autem Symbolum, rerum diuinarum eum esse ornatum, qui est tenebrarum si conferatur cum luce, & Sol cum anno, & terra cum omnis generis naturæ generatione: ex hoc quoque penu processerunt nomina barbara, quibus Branchus Vates Milesios à fame expiasse dicitur; ille enim multitudinem ramis lauri aspergens, hymnum dicendo præiuit, pronunciando verba quædam barbara, quorum significationem inuenies apud Clem. Alexand. lib. 6. stromatum, vbi *Bedy* dicit significare aquam, *Zaps* mare, *Chton* terram, *Plectrum* Solem, *Sphynx* ætherem Mundi compagem, *Cnachzbi* lacteum nutrimen-

men-

mentum, *Drops* denique verbum efficax significat. Ad Ephesias literas omnia illa portentosa nomina à Magis prolata reuocari possunt; quæ vti in tenebris nata, & in tenebris à tenebrionibus prolata sunt, ita tanquam luce indigna in tenebris æternum sepulta relinquamus.

PARS V.

De Magicis Amuletis.

CAPVT I.

Explicatio nonnullorum Sigillorum.

Hisce meritò adnumerari possunt Sigilla magica, quæ per impios satanicæ scholæ magistros, humani generis hostis in hunc vsque diem introducere non cessat, quibus dici vix potest quantis vanitatibus scateant, quot impijs blasphemijs & sacrilegijs, non mysterijs referta sint, & quamuis sacris nominibus ex diuina scriptura depromptis, ad fucum tegendum insigniantur, latet tamen sub ipsis nescio quid barbarum, satanicum, nescio quod murmur magicum sub fictis, portentosis, & nil significantibus verbis absconditum; quorum ingens copia non ita pridem ad me transmissa fuit, ad ea recognoscenda. In quibus nil frequentius occurrit, quam Pentalpha & Hexalpha; est

autem

autem Pentalpha nil aliud, quam linearis figura in quinque A diductum, quibus Græci ὑγιεία, id eſt ſalutem & ſanitatem exprimebant, quo Antiochum vexillo impoſito, iuſſu Alexandri in ſomno apparentis, mox admirabilem à Galatis victoriam reportaſſe Magi fingunt, eoque tanquam ſummæ ſelicitatis ſymbolo in ſuis nugamentis vtuntur. Rursùs voces horrendæ vnà mixtis ſacris nominibus, nodo quem Salomonis vocant, adnexo, omnia plena crucibus variè transformatis inſerta ſpectantur; quibus Magi ita confidunt, vt nihil non eorum ope ſe obtinere poſſe, Diabolo tamen cooperante, arbitrantur: cuiuſmodi Sigillum non ita pridem ad me tranſmiſſum fuit; in cuius circumferentia circuli octo Sigilla ponuntur, totidem Angelorum nominibus inſignita. Et Sigillum quidem Michaëli ſacrum, lapidum figura, & pentalpha inſtructum videtur: quo ſtolidè ſibi contra lapidationem ſecuritatem pollicentur.

Hexalpha

Pentalpha

Secundum Sigillum Anaeli ſacrum pentalpha & cultro inſtructum; quo cautelam contra cultros ipſis Dæmon promittit.

Tertium Sigillum ſacrum Raphaëli, enſe vna cum pentalpha inſignitum, ipſis contra enſium puncturas ſecuritatem ſpondet.

Quartum Sigillum Gabrieli ſacrum, ſecuri inſignitum, contra ſecurim ſecuros ſe fieri ſtultè credunt.

Quintum Sigillum Caſſieli ſacrum, quod vtrum Angeli aut Cacodæmonis nomen ſit, ignoro: hoc ſcio apud Cabaliſtas Gaziel, ſpiritum conſumptionis denotari. hoc itaque ſignant ſclopi figura vnà cum pentalpha, & contra ſcloporum iactus magnam vim habere ſomniant.

Sextum Sigillum Sacchieli ſacrum, corruptum ex Cabala nomen, ſagitta inſtructum, contra eas vim obtinere putatur.

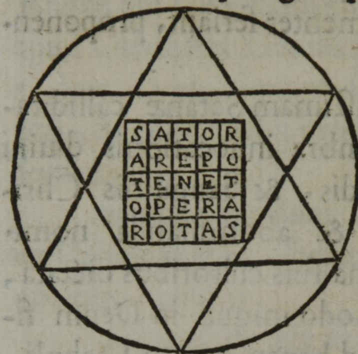
Septimum Sigillum Samueli ſacrum, bipennali cultro inſtructum, contra eius ictum prodeſſe exiſtimatur.

Octauum Sigillum Danieli ſacrum, baculo ſeu fuſte inſtructum, contra fuſtium verberationem, ſi fas eſt credere, inſigne tutamen putant. Quibus appoſita ſunt vtrimque verba omnis generis, ſacra, profana, portentoſa, diabolica, quæ tametſi hebraicum quid ſapiant, ita tamen corrupta ſunt, vt iurè nihil ſignificantibus adnumerari queant. Eſt enim hoc proprium Magorum, ſacris profana ita miſcere, ne pactum ſecum initum, quod ſub barbaris nominibus vt plurimum latet, nigra cauda ſub lucido corpore tecta patefiat. Sed vt huiuſmodi Satanæ fraudes luculentius patefiant, prius orationem, ſeu potius exorciſmum, ſeu coniurationem, quam in dies ſacrilegi huiuſmodi ſigillorum architecti, eorumque geſtatores vt effectum ſortiantur facere debent. ✠ *In nomine Sanctiſſimæ & Indiui-*

uiduæ Trinitatis Patris & Filij, & Spiritus Sancti coniuro vos, vel omnia genera armorum, &c. reliqua verò quæ sequuntur verba & nomina, vti plena sunt abominatione, ita ne piorum aures vehementer feriant, proponenda non existimaui.

Videat hic Lector nequissimam Satanæ calliditatem, quomodo primò sub vmbra inuocationis diuini Nominis, Sanctissimæ Triadis, & Sanguinis Christi; deindè prorsùs sacrilega & abominanda nomina barbara, portentosa à Satana suis cultoribus dictata, proferre cogantur; per quæ modo iniquà in Deum fide, modo summa perfidia, ad beneplacitum Diaboli, diuina attributa per portentosa nomina deturpent, contaminant, & in horrendas blasphemias conuertant: sunt enim omnia huiusmodi nomina tacitæ Dęmoniorum inuocationes fictæ à Magis, ex falsa & suppotitia Salomonis, vti dicunt, clauicula deprompta, quæ præter Dæmonolatriam, nil aliud intra se reconditum habent, summo cum optimi & benignissimi Dei Seruatorisque nostri contemptu & opprobrio, qui vnicus Satanæ in hac sacrilega arte scopus est. Quid verò virtutis obtineant tot figuræ, tot nomina monstruosa, tot ad intentum effectum consequendum numeri? certè nihil: cum enim illæ ex se & sui natura, vtpotè possibiles qualitates, nullam efficientiam naturalem habeant, vt ex philosophia constat; profectò si nonnullos in ijs consequitur virtutis effectus, is à nemine alio quam à Satana magistro, obtineri certum est. Quod pari pacto Magi quadrato Hexalphæ inscripto,

cum nominibus non nisi ex officina satanica deprom-
ptis insignito, *Sator*, *Arepo*, *Tenet*, *Opera*, *Rotas*, ineffa-
bilia arcana se peragere posse gloriantur, mera diabo-

lica illusio est: cum hæc nomina instinctione Diaboli à Magis inuenta, nec vllam significationem habeant, neque ex retrogrado ordine, quo eadem per singula latera recurrunt, neque physicam, neque moralem vim, præter eam quam Satanas ex pacto inito ipsis inesse voluit, obtineant. Frustra illa quis sacris nominibus admiscet; cum sacra Dei nomina pronunciata, tantam vim, quantam dispositio ea vera in Deum fide pronunciantis, nullo alio addito, obtineant: ficta verò nomina, *Sator*, *Arepo*, *Tenet*, ideò credere sacrosancta, quod ex omni parte, recto, retrogrado, & transuerso ordine legantur; id liceat ijs qui Dæmonis siue explicitum siue implicitum pactum ineunt: ego sanè tantam in ijs inesse putem, quanta triti istius distichi verbis inesse potest:

Signa te signa, temere me tangis & angis,
Roma tibi subito motibus ibit amor.

Quod ideò Magos, quod retrogrado ordine eundem prorsùs sensum reddat, in suarum ineptiarum album non assumpsisse, equidem miror. Vides itaque Lector quantis se nugis irretiant maleferiatorum hominum ingenia; &, quod oppidò miror, prædicta nomina tan-
tum

tum obtinuiſſe æſtimationis, vt ea non in Latinorum dumtaxat, ſed in Arabum, imò Aethiopum orationes inuocatorias irrepſerint. Aethiopes quidem poſtquam ſanis precibus Deum Chriſtumque fatigauerunt, inſanas has voces addunt; ſiquidem virtute horum nominum, maius pondus roburque, ad id quod intendunt obtinendum, ſe ſortituros amenter ſibi perſuadent. Porrò eadem nomina: *Sator, Arepo, Tenet, Opera, Rotas*; in orationibus Arabum leguntur, & nullibi apud Mago-Cabaliſtas deſunt.

Videtur & inſignis fucus in nonnullis hebraicis vocabulis: vnum ſit inſtar omnium celeberrimum apud Magos characterolatras nomen AGLA. quæ nihil aliud ſunt, quam initiales literæ huius verſus: אחה אמן לעלם רכיג id eſt: *tu benedictus in æternum amen*. Hoc itaque AGLA vnum ex potentiſſimis Dei nominibus eſſe putant; cum tamen neſciant illas initiales literas prorsùs indeterminatas eſſe, & tam ad malum, quam ad bonum æque accomodari poſſe: vtitur huiuſmodi callidus diabolus, dum ſub harum literarum indeterminatione non benedictiones, ſed maledictiones imprecatur, vt ex ſequenti exemplo patet, vbi per AGLA idem hebraicè intelligi poteſt: *Abripiant te Dæmonia, & præcipitent te*; vel ſub latina phraſi innumeris modis, v.g. *Abripiat te Gurges Leonis Auerni*, & ſimiles maledictiones, vt proindè ſat pateat quam periculoſus ſit huiuſmodi nominum indeterminatorum vſus, præſertim inuentorum ab eo, qui niſi malum intendere non poteſt. Huiuſmodi eſt ſequens ſigillum,

א A
ח
ה
ג G
ב
ו
ר
ל L
ע
ל
ם
א A
מ
ן

quod tametſi Nomine IESV, & diuinis attributis inſignitum ſit, tot tamen illa portentoſis Dœmonũ nominibus commixta ſunt, vt Satanas data opera, ſacrę & diuinę Scripturæ nomina, diabolicis ſuis illuſionibus offuſcet & cõtaminet. In hoc Schemate quod omiſimus, hexalphæ cum ſexies repetita voce *Alga* nomen IESV inſcriptum videres: in circulo ſecundo ambiente quatuor Euangeliſtarum Angelorumque nomina; in tertio ex Cabala pariter extracta hebraica nomina amphibologicis ſenſibus referta ponuntur; in tribus vltimis circulis merito Satanas ſolita ſua malignitate, in ijs quæ primò ſana aliquo modo poſita erant, per formidanda & Cacodœmonum monſtruoſa nomina eliminandis triumphare videtur. Nemini itaque fidem hiſce deferre, neque ſecum geſtare ſuadeo ea, quæ non ſalutem animarum, ſed ſempiternam earum ruinam proximè minantur cauſantque. Imò accidit non nunquam, vt Magi ſub ſpecie laudis diuinæ, inſtigante diabolo, loco laudis blaſphemias horrendas miſceant, vti in Magici libri initio me vidiſſe memini ſub hac nominum forma: *Eſt Deus bonus, non malus, ſortis non infirmus, omnipotens, non impotens Deus eſt*; quæ verba in contrario prorsùs ſenſu retrogrado ordine leguntur, ludit inſatiabile Satanæ odium cum diuinis nominibus, illuditque aſſeclis ſuis. Tale Aenigma & Aeſopum Hero ſuo quondam expoſuiſſe fertur. Is enim, quemadmodum in eius vita legitur, cùm vnà cum hero ſuo Xantho veteres quorundam ædificiorum ruinas perluſtraret, fortè incidit in columnam quandam marmoream, cui ſeptem græcæ literæ erant in-

insculptæ, indicantes thesaurum eo in loco non longè à Columna defossum; quarum cum Xanthus intelligentiam anxiè disquireret; Aesopus inuentis dictionibus quæ ab ijsdem characteribus incipiebant, scripturam illam tribus adhibitis expositionibus illustrauit: erant autem literæ huiusmodi: Α Β Δ Ο Υ Θ Χ. quas Aesopus manifestans, hero suo locum thesauri, quem literæ designabant, sic primum exposuit. Α Αποβας, id est *Ascendens*, Β. Βήματα, *gradus* Δ. Τέσσαρα, *quatuor*, Ο. ὀρύξας, *Fodiens*. Ε εὑρήσεις *inuenies*. Θ. θησαυρὸν *thesaurum*. Χ. Χρυσίον *aureum*, hoc est, *Ascendens gradus quatuor fodiens inuenies thesaurum aureum*. Cum itaque Xanthus thesaurum effodisset, neque partem vllam auri Aesopo decerneret, modestè eum admonuit Aesopus, vt præcepto columnæ pareret, quod literæ illæ continebant, hunc in modum. Α. Ανελομενοι, id est *Tollentes*. Β. Βαδίσαντες, *ite* Δ. διέλεσθε, *diuidite*. Ο. ὃν, *quem* Ε. εὕρετε *inuenistis*, Θ θησαυρὸν, *thesaurum*, Χ. Χρυσίον *aureum* hoc est, *Tollentes ite, diuidite quem inuenistis thesaurum aureum*. Quod cum Xanthus facere contemneret, solusque auro potiri vellet, indignatus Aesopus, comminatus est, nisi partem acciperet, se alterum eiusdem scripturæ mandatum executurum, ita præcipientibus literis. Α Αποδος, id est *Redde*, Β βασιλεῖ, *Regi*, Δ. Διονυσίω, *Dionysio*, Ο ὃν, *quem*, Ε. εὗρες, *inuenisti*, Θ θησαυρὸν, *thesaurum*, Χ. Χρυσίον, *aureum*, hoc est, *Redde Regi Dionysio, quem inuenisti thesaurum aureum*. Ex quibus patet quam multiplici sensu huiusmodi literarum congeries exponi posset.

Cir-

Circumfertur & aliud Numiſma, cui pentagonum inſcriptum, in cuius medio facies ſeruatoris noſtri ſub ſupraſcripto hebraico nomine ישו *Iſu*, quo minimè Saluatorem, ſed per contemptum ita vocant, vti ex acroſtychide patet ſequentis ſententiæ ימח שמו זכרו id eſt, *deleatur nomen eius & memoria eius*: nomen verò שר quo ſacra Scriptura eum principem dicit per acroſtychidem ſequentis ſententiæ ita dicunt: שם רשע ירקב id eſt, *nomen impij putreſiat*. Infra verò faciem Saluatoris hæc verba ponunt לחם הפנים *panem propoſitionis*: quibus verbis realem Corporis Dominici in Euchariſtia præſentiam negant, quaſi ſub Euchariſtia præter apparentem panem nil aliud lateat. Innumera hoc loco ſimilia apponere poſſem, niſi hæc omnia in II. Tomo Syntagmatis XI. de Magia hieroglyphica quam fuſiſſimè, & inter cætera iam propoſitum numiſma confutaſſem, ad quod Lectorem remitto.

Hos ſequuntur in hanc diem omnes ij Magi, qui Amuleta, & Teleſmata ſub certo aſcendente cuſa veritatem Cœleſtem acquirere poſſe, impiè ſibi perſuadent. Quid enim rogo virtutis infundi poteſt numeris aut figuris, queis ſibi tantam ſpondent felicitatem? numeris inquã, & figuris quæ paſſibiles qualitates ſunt, queis omnis virtutis, omnium ſapientum conſenſu incapaces ſunt. Stultum eſt quærere quod neſcis. Vndè enim quæſo, horam præcisè & momentum ad fanaticæ oppoſitionis apoteleſma requiris? qui cum in hunc vſque diem verus & præciſus aſtrorum motus omnium Aſtronomorum conſenſu deſideretur, aut quid influxus huius aut

illius

illius Planetæ in numeros & figuras poteſtatis habeat, capere nequeo: Cum ſubiecta ſint qualitatum incapacia? quis tibi Mage, dixit, refluxum hunc emanare ab hac potiùs quam illa ſtella; aut etiam à ſtella potiùs fixà, quam planetaria? cur in hos numeros potiùs, quos actu deſcribis, quam in alios, qui eadem hora ab Arithmeticis conſtituuntur? Dices forſan intentionem & imaginatricem facultatem ad operis complementũ requiri. O quam beati illi forent, qui ſola intentione & imaginatione aureos ſibi montes, & omnem felicitatem attrahere poſſent; Huius verò figmenti ſi eos pudeat, dicant cauſam acquirendæ virtutis in lapidibus, eſſe abditam quandam analogiam cœleſtium rerum ad terreſtria comparatam, omnium per multum conſenſum effectricem: ſed iterum quid analogia ad rem faciat, non niſi emotæ mentis homo capiat. quis rogo picti hominis figuram, vero homini virtutem imprimere poſſe motus aut ſenſus, aut intellectus, conceſſerit? aut quis admiſerit phyſicas cauſas morales effectus, cuiuſmodi ſunt fauor & gratia Principum, cæteraque fortunæ ludibria imprimere poſſe: ſed audio eos dicentes, hæc omnia poteſtate intelligentiæ fidei aſſiſtentis conferri. Ego autem dico, hanc intelligentiam aliam non eſſe, quam Cacodæmonem, qui huiuſmodi amentium hominum corda callidis ſuis inuentionibusineſcata, cum extrema animarum ruina, dementare ſolet. Sed hiſce relictis ad Cabalam pythagoricam tranſeamus.

CAPVT II.

De Cabala Pythagorica.

ITa comparatum eſt vltra limites naturæ nitentibus curioſorum hominum ingenijs, vt omnia quæ ſenſibus obijciuntur, diuinis myſterijs & ſacramentis referta eſſe, imperitè ſibi perſuadeant; ſuamque credulitatem verbis è ſacra Scriptura depromptis ſolident, dum Deum aiunt omnia in numero, pondere, & menſura creaſſe. Numerum itaque præ omnibus alijs rebus ſacerrimum eſſe aſſerunt; numerum autem in ſingulis Alphabeti literis inſitum, eſſe myſterijs pariter plenum; ex literis deindè nomina formari, quorum numeri κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſoluti, omnes bonæ malæuè fortunæ euentus contineant, ſuperſtitioſiùs opinantur. Hinc ars illa emerſit notoria, quà nomine & cognomine alicuius in numeros reſoluto, de totius vitæ ratione ſe iudicare poſſe exiſtimant; & hanc artem Cabalam Pythagoricam nominant, cuius authorem Pythagoram faciunt, more huiuſmodi nebulonum ſolito, ad nonnullam impoſturæ ſuæ authoritatem, magni & famoſi viri nomine conciliandam. Fateor tamen inter omnia huius farinæ molimina, nihil vnquam aut inſulſius, aut magis ridiculum, putridiorique fundamento nixum me comperiſſe: Vt proindè ſatis mirari non poſſim, quànam ratione fieri poſſit, vt multi, etiam qui in oculis hominum prudentes & ſenſati videri volunt, huic tamen

maleſeriatæ arti, & prorsùs aſininæ Philoſophiæ aut fidem habeant, aut in mentem inducere poſſint, vt aliquid eius ope in futurorum euentuum coniecturis certum conſequi ſe poſſe putent. Verùm nè fanaticas has affanias fruſtrà cauillati videri poſſimus, exemplo vno atque altero, verminoſas huius Satanici dogmatis ſubſtructiones à nobis deſtruendas, ob oculos ponamus curioſi Lectoris.

Supponuntur in primis Pythagorici iſti myſtæ, ſeu potiùs nebulones, Alphabetum literis Latinis exaratum pro latinis, pro Italis Italicum, pro Græcis Græcum, pro Arabibus Arabicum. Sunt itaque Alphabeta varia quibus abutuntur. Cattanus Magus in ſua ridicula Geomantia hoc ponit.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P
1.	3.	22.	24.	22.	3.	7.	6.	20.	1.	10.	23.	12.	8.	13.
Q	R	S	T	V	X	Y	Z.							
27.	13.	9.	8.	2.	6.	3.	4.							

In hoc Alfabeto ſingularum literarum valorem habes numericum, quem ſine ratione vel homines, vel Dæmonem inueniſſe, certum eſt; quorſum enim literæ K ſupponitur 1 vnitas, & eadem literæ A? cur literæ O, 8, literæ N 12 & ſic de cœteris? Hanc inſaniam cum aduerteret Cornelius Agrippa, aliquid veriſimilius conſtituendum duxit, dum Alphabetum ſuum onomatomanticum, veriùs onomanticum aliter diſpoſuit, eſtque quod ſequitur.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	20.	30.	40.	50.	60.

Q R S T V X Y Z
70. 80. 90. 100. 200. 300. 400. 500.

Atque hoc diuinum illud Pythagoricum inuentum asserit, laudatque Alexandrum Philosophum, quod docuerit rationem, qua ex literarum numeris Horoscopi stellæque diuinatrices inueniri possint; quisque inter maritum & vxorē prior moriturus sit aut superuicturus: quæ omnia vt nullum prorsùs rationis fundamentum habent, dignaque sunt, quæ vel ab ipsis pueris rideantur; ita meritò tanquam insulsa, inepta, Sacrilega, Satanica opera, ab omni verè Christiano homine vitanda sunt. Verum operationem stultitia & insania plenam apponamus.

Si scire desideras, inquiunt, nati alicuius dominatricem stellam, computa nomen eius, & vtriusque Parentis per singulas literas iuxta numerum præscriptum, collectamque totius summam, diuide per nouenarium, subtrahendo illum quoties potueris; & si remanserit vnitas aut quaternarius, vterque Solem indicat, si verò binarius, aut septenarius, vterque Lunam designat; sicuti ternarius Iouem; quinarius Mercurium, Senarius Venerem; octonarius Saturnum; nouenarius Martem. Quibus perfrictæ frontis homines, nati alicuius horoscopum hoc pacto reperiri posse credunt. Computetur nomen tam Patris quam Matris, natique, atque summa collecta per 12 diuidatur: nam reliqua vnitas ♌; 2, ♒; 3, ♑; 4, ♐; 5, ♋; 6, ♉; 7, ♈; 8, ♎; 9, ♍; 10, ♏; 11, ♓; 12, ♊; notant. Atque hæc sunt occulta & non pandenda omnis nequitiæ architectorum

arca-

arcana. Quis autem, rogo, has ineptias credat? Quis nænijs huiusmodi fidem habeat sanè pudendissimis? Hinc enim sequeretur, omnes Petros, Iacobos, Paulos, &c. vti resoluti in numeros, eundem numerum exhibent, ita omnes vni & eidem constellationi subiectos esse, & consequenter eandem fortunam experturos. Respondent hi non rationibus, sed phantasticis & dæmoniacis ludibrijs mente emoti, 1 Soli competere, quod Sol vnus & solus est; 2 Lunæ, quam vtroque sexu præditam, & animam mundi aiunt, cui & 4 ob quatuor Mundi cardines, & quatuor anni tempora, quæ discernit, tribuunt; 5 cum ex primo pari & impari componatur, Mercurio competere, sicuti ex fœmina & masculo; 6 Veneri, quia ex 2, & 3 constituitur, volunt. Quis non hic tam insulsa commenta rideat? O beatos parentes, quorum ex arbitrio penderet, vt filius solius nominis impositione per planetæ nomini dominantis fauorem, omni mox fortunæ felicitate compleretur.

Huic Alphabeto aliud supponimus passim vsitatum, quo tenebriones huiusmodi sibi persuadent, de vita & virtute natorum, de omnibus bonæ aut malæ fortunæ sortibus perfectum se iudicium dare posse, ineptè gloriantur. Alphabetum sequitur.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P
3.	3.	22.	24.	22.	3.	8.	6.	29.	10.	12.	23.	12.	8.	13.

Q	R	S	T	V	X	Y	Z.
23.	13.	9.	8.	2.	6.	3.	4.

Hic primùm quæram, cur ternarium adscribant A, aut

eun-

eundem ternarium B, & F, & Y? Cur 22. C & E? cur quoque P, & R, 13? M denique & Q 23. aſſignent? mirè ſe hoc loco torquent mendaciſſimi coniectores, neque aliud nobis aſſignare poſſunt rationis fundamentum, quam vel Dæmonis, quocum pacto inito id concluſerunt, concurſum; vel ſtolidiſſimi cerebri à Dæmone dementati phantaſma. Quod vt apertius oſtendam, exemplis id aperiam. Imprimis ex ſumma numerica toties in nominibus aſſumptis 9 auferunt, quoties fieri poteſt, atque reſiduum apud ſe retinent; deindè contemplantur illa reſidua; quibus ſimul collatis, reſpondent, hunc vel illum ſuperfuturum, hunc vel illum priùs moriturum, aut diutiùs victurum, & ſi quæ ſunt ſimilia. At non illud ita aſſequuntur, vt ſi reſiduum aliquod altero maius fuerit, ſtatim victoriam ſuggerat; ſed ſæpe ex minori, ſicuti aliàs ex maiori, palmam & diuturniorem vitam pollicentur. Exempli gratia 1, & 2. ſignificant illum hominem victorem futurum, qui in ſuo nomine reſiduum habuerit binarium, alium verò qui 1 habuerit, occiſum iri. pariter in 1, & 3, 1 ſignificat eum ſuperaturum, qui reſiduum habuerit 1, quando aduerſarius ternarium habuerit reſiduum; & ſic de cœteris. Quæ tamen ita ſtolidè congeſta ſunt, vt cuicumque alphabeto applices, toto cœlo diſcrepent. Exempli gratia, cum ſupereſt quaternarius, & ternarius in duobus hominibus, quaternarius vincere debet, quòd falſum eſt in nominibus Cain & Abel, quorum ille pro reſiduo ternarium habet, hic quaternarium; & tamen ſi veræ ſunt regulæ onomatomantarum, Abel Cain

ſu-

ſuperare debebat, cuius tamen contrarium ſacra Scriptura aſſerit. Idem apparet in Abſalon & Ioab, quorum hic ſeptenarium reſiduum habet, ille quinarium, ac proindè ille Ioabum vincere debuiſſet; cuius tamen contrarium nobis referunt ſacræ literæ. Sequeretur pariter ex fanaticis huiuſmodi Onomatomantię regulis, quòd is qui latinè ſuperatur, Gallicè vinceret; quod quam abſurdum ſit, quis non videt? Nam ſi conſulas (vti acutè demonſtrat Merſennus in opere ſuo in Geneſin) Onomatomantem Latinæ linguæ gnarum, ſtatim affirmabit MARIAM ſuperaturam eſſe STEPHANVM, eoque diutiùs victuram, eò quòd MARIÆ poſt ſubductos nominis numeros per 9, reſtat 8, Stephano verò ternarius; volunt enim hi nugatores, ternarium ab octonario ſuperari. Sed exemplum ponamus. Scribantur dicta nomina, vti è latere patet, quorum ſingulis literis numerũ ex Alphabeto correſpondẽtem apponas; numeris verò in vnam ſummã collectis, videbis in STEPHANO ſummam 84, in MARIA 71, ex quibus ſubduc quoties potueris 9, in MARIAE nomine 8, in STEPHANI nomine ter-

S	9		
T	8		
E	22		
P	13		
H	6	M	23
A	3	A	3
N	12	R	13
V	2	I	29
S	9	A	3
	84		71
3.	reſid:	8	reſid:

E	22		
S	9		
T	8		
I	29	M	23
E	22	A	3
N	12	R	22
N	12	I	29
E	22	E	22
	136		90
1	reſid:	9	reſid:

ternarius remanet,hinc deducunt,MARIAM esse victricem,atq; diutiùs viuerè debere, quàm STEPHANVM. Verùm hoc falsissimum esse ex Gallicis nominibus apparebit, ex quibus totú contrarium resultat, vt videre est in Gallicis Nominibus MARIE & ESTIENNE; quæ si in numeros resolueris, summã huius habebis 136; alterius 90, à quibus nouenarius quoties fieri poterit reiectus, in priori relinquit 1, in posteriori 9, atque adeò contra regulas arithmomanticas, MARIE quæ sub Latino nomine victrix steterat, sub Gallico nomine superabitur. Sed in more positum est huiusmodi impostoribus, vt vbi vident, rem non benè cessisse, miras excusationes prætendant, aut non legitimè processum esse, aut omissum aliquid necessariò requisitum; quod tamen illi quid sit, demonstrare non possunt. Nonnulli quoque cùm eos erroris commissi pudeat, nomina miris modis vitiant. Ita in nomine ESTIENNE, teste Mersenno, ne MARIA à STEPHANO superata dici possit, ex dicto nomine S & N eximunt, atque sic ex mutilato nomine ETIENE MARIAE desideratam promittunt victoriam. Sed apage cum hisce male feriatorum hominum stolidis machinationibus,quæ vti indigna sunt, quæ commemorentur, ita eadem æternis tenebris sepulta, nè chartam tam absonis rebus maculare videar, omitto. Qui plura desiderat, is legat Mersennum in Genesin fol. 1398.

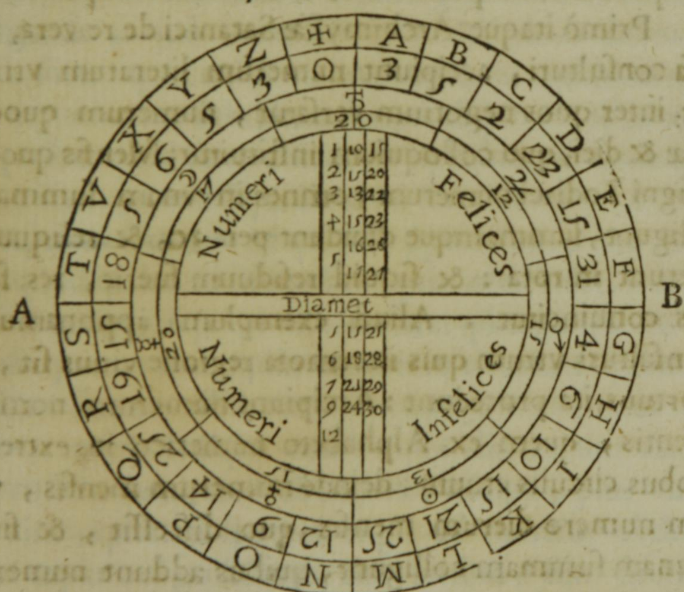
CA-

CAPVT III.

De Rota Vitæ, & Mortis.

EX Satanico hoc Magisterio nata videtur celebris illa Rota, quam quidam rotam vitæ & mortis, nonnulli Sphæram Biantis appellant, perperàm illi imposito nomine. Verùm vt mortalium in tam ridiculis rebus fingendis stultitia luculentiùs patefiat, rotam, eiusque structuram hoc loco apponere, & examinare visum fuit.

Sphæra Biantis.

Intra duos extremos circulos Alphabetum ono-

matomanticum cum numeris, singulis literis correspondentibus spectatur; infra quos duo alia circularia spacia delineata vides, intra quæ characteres septem planetarum, & sub singulis numeri appropriati ponuntur; sequuntur deinde intra concauitatem centralem tres columnæ diametro A B. interstinctæ, numeris refertæ quorum ij, qui supra diametrum A B continentur, felices, & numeri vitæ vocantur; qui infra diametrum A B continentur, infelices, & numeri mortis nuncupantur, hinc illi Rubro, hi Nigro colore vt plurimùm pinguntur. Atque hæc est Rotæ illius infelicissimæ systasis, quam equidem etiam inter opera Venerabilis Bedæ, nescio quo fuco, irrepsisse miror. Sed vsum exponamus.

Descriptio Rotæ.

Primò itaque Archimystæ Satanici de re vera, vel falsa consulturi, accipiunt numerum literarum vtriusque, inter quos negotium versatur, numerum quoque horæ & diei, quo colloquium instituitur; Mensis quoque & signi Zodiaci numerum; omnes in vnam summam colligunt, summamque diuidunt per 30, & reliquum quærunt in rota: & siquid residuum fuerit, res falsitatis conuincitur. Aliud exemplum apponamus. Consulturi vtrum quis in remota regione viuus sit, an mortuus, ita procedunt: Accipiunt numerum nominis absentis, quem ex Alphabeto numerico in extremis duobus circulis eruunt; deindè numerum mensis, vnà cum numero dierum mensis, quo discessit, & simul in vnam summam colligunt, quibus addunt numerum currentis anni, quam totam numerorum summam diuidunt per 30, & residuum, si quidem supra diametrum

Stulta Rotę vitæ & mortis dispositio.

trum A B, inueniatur, certè eum viuum esse pronunciant; si infra diametrum A B idem reperiatur, mortuum eum esse asseuerant.

Quod si scire velint, vtrum quispiam è carceribus exiturus sit, vtrum non; accipiunt numerum nominis captiui, & anni, mensis, diei, quo captiuus factus est; quibus collectis adiungunt nomen ciuitatis & patriæ; & summam totalem diuidunt per 30: quod si residuum reperiatur inter rubros numeros supra diametrum A B, liberabitur; si inter nigros, mortem, vt putant, subibit. Praxis Rotę vitæ & mortis.

Hoc loco sanè multum Hellebori ad insana stolidissimorum huiusmodi Philosophastrorum cerebra purganda, quo rationabiliùs philosophari discerent, opus foret: quid enim in hoc ridiculo machinamento aut virtutis, aut subtilitatis lateat, dispicere nulla ratione possum; nisi fortè dicant, Alphabetum Onomatomanticum, quod superiùs rectà scriptum erat, iam in circularem formam adaptatum, peculiarem vim habere; quod quàm insulsum sit, quis non videt? Sed & quid mysterij septem Characteres planetarij cum suis subscriptis numeris, plùs virtutis in circulum quàm in rectum scripti possideant, penetrare multò minùs possum; quid denique rubri supra diametrum numeri normaliter iam, non circulariter scripti, plùs virtutis ad vitæ, quàm inferiores nigri ad mortem obtineant non capio. Ego fustem, siue sursum, siue deorsum versum, sanè idem semper robur ad eleuandum possidere noui; quo optandum esset tam insana malè augu- Confutatio Rotæ.

ratorum capita, verberibus quàm verbis tractabiliora, probè tunderentur, vt ad mentem tandem excolerentur. Sed quid confusa illa horæ, diei, mensis, nominum, signi, planetæ, numerorum collectorum farrago ad rem faciat, discutiat cui plus otij est & temporis; ego sanè in tam malè sana doctrina aut perscrutanda vlteriùs, aut refutanda acriùs, bonas horas non impendam, nugæ sunt, affaniæ, & næniæ aniles, & digni qui talia tractant, tenebris carcerum, & Vvlcano.

Hisce Cabalistis meritò adnumerari possunt Geomantæ, in futuris ex Geomantica fatuitate pronunciandis insanientes: in qua quid non extra præscriptum rationis, quid non superstitiosissimum, sit, hinc patet. Perforant enim identidem vel terram, vel abacum, vel quid simile solidum punctorum capax, nulla vel temporis, vel numeri inter pungendum scribendumque habita ratione, sed ductum impetumque phantasiæ sequentes, quam regi cœlitus autumant, quæ vbi quieuerit, puncta colligentes, figuras ex eis tradunt 16, domibusque indè, Astrologorum more, extructis, nullo fundamento, nullo rectæ rationis vestigio, nomenclaturas imponunt maioris minorisue fortunæ, amissionis, acquisitionis, albi, rubri, pueri, puellæ, lætitiæ, tristitiæ, viæ, coniunctionis, populi, carceris, capitis & caudæ, illudque potissimum contendunt, vt cœlestibus gubernentur, & iusta proportione cœlo planetisque respondeant, eorumque vim omnem, in quæstionibus interrogationibusque constituunt. O cœcitatem mentium! quis enim hominum, ne dicam

Inuectio in Geomantas.

Vanitas Geomantiæ.

noctuarum talparumque, ex punctis à se temerè & casu proiectis, futurorum vaticinium trahi posse sibi persuadeat? Astrologi non incongruè causas inferiorum rerum cœlestia & esse, & haberi debere, sunt enim omnium causæ, sed non eo modo, quo ipsi contendunt potuerit existimare signa esse siue per se, siue cum causis, nullo autem pacto potuit vlli accidere nisi lesæ mentis, vt crederet puncta ipsa à se ipso infixa tabulæ, aut arenulis inspersa, futurorum causas esse, aut signa. Quid igitur ad futurorum diuinationem motus manus temerè aut scribentis in charta, aut arenis, motus prorsùs indifferens ad omnia prosit, scire cupiam? siquidem in motum futura non referuntur, sed in configurationes & aspectus siderum, in varias eorum vires & proprietates. Quod verò Geomantæ figuras illas in abaco de punctis temerè infixis, compactis & coalitis, ad similitudinem XII. signorum Zodiaci instituunt, sibi ipsis contradicunt, cum ad nugas suas defendendas potiùs 16, quam 12 seligunt. Sed aiunt 16 se elegisse præ 12, quod in numeris 16 punctorum, oporteat esse quatuor matres, totidemque filios, ex quibus nepotes pendeant 4, & totidem testes, qui postmodum iudicem constituunt. Nugæ nugarum. Rursus interrogo quid par aut impar punctorum numerus, domuum figurarumque radices faciant ad futilem illam futurorum diuinationem, vt si vel vnum punctum aut excedat aut decedat, tota operatio in irritum cadat? aiunt sequi hoc ex natura & proprietate figuræ, quæ scilicet tali signo cœlesti, vel tali planetæ subdatur. Sed quis nescit

Deliramenta Geomantarum.

vel

vel ipſo Philoſopho teſte, in figuris talem vim poteſtatemque eſſe non poſſe, neque in ſideribus eſſe vires, quæ figuris temerè iactatis communicari queant. Quod verò figuram rubram, quam puerum dicunt, Marti conſecrant, adeò ſtolidum eſt, vt ſenſatis riſum cum indignatione moueat: quam enim ridiculum ſit, Martem robore corporis immanem puero comparare imbelli, & omni robore virili deſtituto, quis non videt? vndè alia emanat inſania, rubrum colorem Marti dicare, eò quod flammei coloris videatur. Innumera hoc loco inconcinna, veſana, ridicula, & emotæ mentis propria adducere de Geomantarum deliramentis poſſem, ſed cum ea in Magia Hieroglyphica ex ipſis fundamentis conſutauerim, eò Lectorem remitto.

ARIT-

ARITHMOLOGIAE
PARS VI.

Myſtagogia Numerorum ſiue de Myſtica numerorum ſignificatione.

PRAEFATIO.

INter omnia, quæ ad diuinarum humanarumque rerum contemplationem ſpectant, non minimum ſanè locum obtinere videtur myſtica numerorum ratio, quà plerosque SS.PP. ita oblectatos fuiſſe nouimus, vt vbicumque occaſio ſeſe obtulerit, veluti præpinguia paſcua adepti, in ijs quam ſcitiſſimè interpretandis ingenium ſuum maximè exercuiſſe viſi ſint; neque mirum id cuiquam videri debet; cum enim numerorum vis & natura nulli non argumento ſe immiſceat; nullum dubium eſſe debet, quin ſub ijs lateat neſcio quid diuinæ naturæ proximum, & intellectuali ita à natura inſitum, vt ſi numerum ab ea ſuſtuleris, naturam deſtruxiſſe videaris. Numeros omnia creata ſpirant; Cœlum, Terra, Elementa, & quidquid tandem in Angelico, Humano, Sidereo & Elementari Mundo concinnum & harmonicum eſt, id totum numerorum rationibus, ſub multiplici ſenſuum analogia, ſubijcitur, & ex SS. Scriptura luculentiſſimè patet,

Numeris omnia conſtant.

tet, quàm non immeritò contextum quendam ſub perpetua numerorum allegoria continuatum dixeris: Quis neſcit, Chriſtum Redemptorem noſtrum pleraſque ſuas parabolas ſub myſticis numerorum allegorijs adornaſſe; vt ſenſatis eſſent lumen veritatis, inſenſatis verò cæcitatis caligo. Ne itaque hoc opuſculo quidpiam deeſſe videretur, præmiſſo in præcedentibus numerorum abuſu, modo vſum eorundem verum & legitimum, necnon à SS. PP. cæteriſque ſacræ Paginæ interpretibus tantopere approbatum, opportunè ſubiungendum cenſui; vt quam aptè diuinis humaniſque rebus numerorum myſticæ rationes congruerent, ex ſequenti diſcurſu pateſieret. In quo tamen quempiam exiſtimare nolim, me numeros hoſce myſticos diuinis applicare per materiales quoſdam Arithmeticos conceptus; ſed per abſtractiſsimas altiſsimaſque numerorum rationes; quæ quidem aliud non exhibent, quam ſimplicem quandam analogiam, quà per vmbratiles ſimilitudines ob intellectus noſtri imbecillitatem diuinæ naturæ incomprehenſam eſſentiam, quadantenus exprimere conamur; prout & Authores paulò poſt allegandi, ex quibus noſtra deſumpſimus, præſtiterunt. Vndè ſi quandoque occaſio detur excurrendi ad ſenſum realem, Metaphyſicum, aut Theologicum, prudentis Lectoris erit, ex toto analogo rerum contextu, mentem intentionemque Authoris, eo quo dixi modo, interpretari.

CA-

CAPVT I.

De Monade siue Vnitate Mystica.

EXplicaturus Numerorum mystagogiam, ab ea vnitate seu Monade ordiar, quæ vti est omnium numerorum principium, ita quoque ex ea omnis numerorum multitudo profluit; tantoque ab Vnitatis essentialis Abysso, qui est DEVS Opt: Max: interuallo, quantum infinitum à finito, Intellectuale à Materiali, Omnia à Nihilo, dissidet. Quemadmodum enim omnes numeri ab vnitate emanant componunturque; ita ab vnitate illa seu Monade supramundana, cunctæ eorum, quæ aut intellectu concipiuntur, aut oculis perlustrantur, conditarum rerum ordines, genera, species, fœcundissimæ Mentis æternæ conceptu prodierunt; Quam Monadem miro quodam & nescio quo instinctu agitatus, hisce verbis descripsit Trismegistus: *Vnitas*, inquit, *omnium principium, radix, atque origo; absque principio verò nihil, initium autem non est principij, sed alterius: Monas ergo principium omnium numerorum continet, à nullo contenta, omnemque gignit numerum, nullo numero genita.* Cui subscribit Boëtius: *Omnia*, inquit, *quæcunque à primæua rerum Monade constructa fuerunt, numerorum ratione formata videntur; hoc enim principale fuit in animo Conditoris exemplar; hinc quatuor Elementorum congeries mutuata fuit, hinc temporum vices, hinc motus astrorum, Cœlique conuersio.* Quibus qui-

Trismegistus in Pimãdro.

Boetius in sua Arithmetica.

Hh dem

Quid ſit vnitas in Deo.

dem verbis nil aliud, quàm infinitam illam Diuinæ Naturæ eſſentiam ſuperimmenſam, indiuiſam, vnam, ſimpliciſſimam, omnium idearum ideam, formarum formam, rationem rationum, numerorum omnium, id eſt, omnium conditarum rerum fontanam monadem intellexit; tametſi humanum intellectum longè ſuperet, quomodò ex vnitate illa ſuperna ex ſe & ſua natura ſimpliciſſima, tantæ multitudinis fœtus, tanta productarum rerum varietas cum tanta fœcunditatis vbertate, ſine vllo vnitatis ſuæ impertibilis damno, emanare potuerit. Totum tamen hoc myſterium non alia meliori ratione, quàm ſub vmbratili quadam ſimilitudine, per materialis vnitatis proprietates exponi poteſt; quemadmodum enim omnia à mente diuina, ita quodam modo omnia à mente noſtra; quod Deus in creatione, hoc mens noſtra in numerorum productione; diuina mens diſcernit omnia; diſcernit & omnia mens noſtra. Sed Dei diſcretio rerum productio eſt in propria ſubſiſtentia, noſtra verò ſolum numerorum, quæ ſunt diuinæ diſcretionis ſimilitudines. Sublata enim vnitate, numerorum nullum reſtabit veſtigium; ſublatis verò numeris ſemper intacta reſtabit vnitas, quæ vti numerorum omnium origo eſt, ita quoque omnes in ſe numeros virtute continet, adeòque numerus tam par, quàm impar, tam maximus, quam minimus in vnitate mira quadam eminentia in fœcunda illa vnitate complicatur. Ita prorsùs in ſuperimmenſa illa monade, quæ eſt ſupramundani illius opificis fœcundiſſimus conceptus & Archetypon, in quo par & impar, maximum & minimum, teſte Boëtio

Quomodo Deus numerare cenſeatur quomodo noſter intellectus.

&

& Cuſano, ita coincidunt, vt ſine vlla ſui ipſius aut mutatione, aut diuiſione, vnum ſemper in ſe, ineffabili modo ſubſiſtat; quod vt luculentiùs pateat, id meliori faciliorique, quo datur modo, exponamus.

Maximum abſolutè hoc loco nihil aliud eſſe dicit Cuſanus Cardinalis lib. de docta ignor. quàm maximum, quo maius dari non poteſt, eſtque veritas infinita, nullo humano, nec Angelico intellectu comprehenſibilis. Nam cum hoc maximum de eorum natura, quæ excedens & exceſſum admittunt, minimè ſit; erit id neceſſariò ſuper omne id, quod conceptu mentis noſtræ exprimi poteſt; omnia enim, quæcunque ratione aut intellectu apprehenduntur à nobis, ita inter ſe, & à ſe inuicem differunt, vt nulla prorsùs præciſa æqualitas inter illa aſſignari poſſit. Maxima autem æqualitas illa eſt, quæ vti à nullo eſt alia, aut diuerſa, neque vllum quoque vel exceſſum, vel defectum importat, ita ſuper omnem quoque intellectum collocata, omnem meritò mentis conceptum excedit, atque adeò cum maximo abſolutè idem eſt. Porrò cùm hoc Maximum abſolutè omne id, quod eſſe poteſt, ſit; minimum autem abſolutè id ſit, quo minus concipi non poſſit; perſpicuum eſt, maximum abſolutè, minimo abſolutè coincidere. Oppoſitiones igitur, quas in rebus imbecillis mentis noſtræ fundat apprehenſio, locum tantum habent in ijs, quæ excedens & exceſſum admittunt; Maximum verò & minimum abſolutè, vti ſupra omnem oppoſitionem eſt, ita nullum quoque exceſſum vel defectum, vti dictum eſt, ſuo in conceptu con-

Quid ſit Maximum abſolutum.

Quid ſit Minimum abſolutè.

Maximum & Minimũ abſolutè coincidunt abſque vlla cõtradictione.

cludere poteſt, vt doctè probat Cuſanus.

Maximum abſolutum omnia eſt.

Cum itaque Maximum abſolutè omnia ſit abſolutè actu, quæ eſſe poſſunt, illud abſque vlla oppoſitione, vt cum minimo coincidat, neceſſe eſt; atque adeò, quod ſuper omnem affirmationem & negationem, & ſuper omne id, quod concipi poteſt, exiſtit, id quoque non magis eſſe, quàm non eſſe concipitur; & omne id, quod concipitur non eſſe, non magis non eſt, quam eſt; verùm ita eſt hoc, vt ſit omnia, & ita omnia, vt nullum; & ita maximum, vt ſit minimum; ita lux, vt tenebræ; *vti enim tenebræ eius, ita & lux eius*; Cùm aliàs Deus omnia poſſibilia actu eſſe non poſſet, ſi non eſſet infinitus & terminus omnium. Hoc autem omnem intellectum tranſcendit, qui nequit contradictoria in ſuo principio combinare via rationis, quoniam per ea, quæ nobis ab ipſa natura nota ſunt, ambulamus, quæ longè ab hac infinita virtute cadens, ipſa contradictoria per infinitum diſtantia connectere ſimul nequit. Supra omnem itaque viam rationis incomprehenſibiliter maximum illud abſolutum ſeu infinitum, cui nihil opponitur, videmus cum minimo coincidere. Sunt itaque Maximum & Minimum hoc loco tranſcendentes abſolutæ ſignificationis termini, quæ in ſua ſimplicitate abſoluta ſupra omnem contractionem ad quantitatem molis aut virtutis, omnia complectuntur. Atque hoc Maximum & Minimum nihil aliud eſſe, quàm vnum, ſcitè ſanè oſtendit ſapientiſſimus Cardinalis Cuſanus, libro de docta ignorantia hiſce verbis.

Boëtij Epiphonema probatur.

Cum excedens & exceſſum propriè numerica ſint

con-

considerationis, atque adeò anima numeris assueta, sine ijs quicquam finitum & terminatum concipere non possit; sublato numero, ipsa quoque rerum discretio, ordo, proportio, harmonia, atque ipsa entium multitudo, quæ sine numeris concipi non potest, vt cesset necesse est. At si numerus iste esset infinitus, quoniam tunc iuxta dicta maximum actu cum minimo incideret, omnia pariter prædicta cessarent, cùm idem sit numerum infinitum esse, & minimè esse. Infinito igitur numero adeò magnus quidem assignari non potest, vt eo maior esse non possit in potentia; maximum tamen actu numerum, quo maior dari non possit, assignari, est assignari eum, qui nec principium, nec finem suæ magnitudinis habet; numerus siquidem infinitus esset, & consequenter talis numerus, neque discretionem rerum, neque ordinem, neque pluralitatem, neque excedens neque excessum admitteret, imò numerus non esset. Quapropter necessarium est in numero ad minimum pertingere, quo minus esse nequit; atque hæc est vnitas: & quoniam vnitate minus esse nequit, erit hæc vnitas minimum simpliciter, atque adeò cum maximo simpliciter coincidet. Non potest autem hæc vnitas numerus esse, vtpote omni excessu carens, sed est principium numeri; quin minimum quod hæc vnitas refert, finis est omnis numeri, quia maximum est, cum quo minimum coincidit. Est igitur vnitas absoluta, cui nihil opponitur, ipsum Maximum simpliciter, qui est Deus benedictus, quæ Vnitas vti maxima est, ita multiplicabilis & participabilis, quoniam omne id est, quod esse potest. Non potest igitur ipsa vnitas numerus fieri. Atque hanc Hebræi, vt in Cabala exposuimus.

Vnitas Maxima æquiparata Vnitati Minimi.

mus אין סוף. Enſuph vocant, Diuinæ eſſentiæ infinitum, Mare illud magnum & interminum; hæc Vnitas apud Zohar vocatur: *Vnitas ſimplex & abſoluta vnitate ſimplici, & abſolutiſsima omnibus modis & rationibus, & ex omnibus examinibus, quibus examinaueris hoc, nihil percipies, niſi vnitatem ſimplicem & ſummè abſolutam.* Atque hanc vnitatem ita neceſſariam eſſe, vt illà non exiſtente, nihil conditarum rerum exiſtere poſſit, ſupracitatus Author hiſce verbis oſtendit.

Zohar de vnitate.

Cum omne non Maximum ſit finitum & principiatum, neceſſariò id erit ab aliquo; Si enim à ſeipſo eſſet, fuiſſet, quando non fuiſſet; ne igitur proceſſus concedatur in infinitum, Maximum ſimpliciter neceſſarium, ſine quo nihil eſse poteſt, concedendum eſt. Cùm prætereà nullum eſſe intelligi poſsit ſine eſse, Maximum autem eſſe oppoſitionem non admittat; neceſſe eſt, minimum eſſe, cum maximo eſſe coincidere, eritque abſolutum eſſe nihil aliud, quàm Maximum eſſe; quemadmodum Veritas maxima, eſt Maximum abſolutè; maximè itaque verum eſt, ipſum Maximum ſimpliciter eſſe, vel non eſse; vel eſſe & non eſse; vel nec eſſe, nec non eſse; in infinito enim Diuinæ eſsentiæ hæc omnia ſine vlla oppoſitione conſiderari poſſunt.

Card. Cuſanus de docta Ignor.

Patet hinc, quare S. Dionyſius Deum ſubindè Ens & non Ens dixerit, & Zohar ſubtiliſſimis verbis explicat: *Iam dixi tibi, quod producenti Ens de non Ente nihil decedit, & quod Ens eſt in non Ente quoad rem non Entis, & non Ens eſt in Ente quoad rem Entis, vt diſcas, quod non Ens ſit Ens, & Ens non ſit Ens.* Patet igitur ex dictis, Maximum ſimpliciter neceſſariò eſſe, imò eſſe

Deus cur dictus ſit Ens & non Ens à S. Dionyſio.

ip-

ipſam abſolutam neceſſitatem, & hanc Vnitatem eſſe abſolutam. Vnitas ergò hæc erit Maximum ſimpliciter, quod ſupra innuimus, & S. Dionyſius doctè demonſtrat lib. de diuin. nomin. Cum omnibus vt ſint, cauſa ſit Deus, ipſe non eſt, vtpotè omni eſſentia ſuperior, qui enim excedi omnem ſubſtantiam, ſcientia omni item eſt ſuperior. Et inde modus de Deo philoſophandi emanat negatiuus; vti enim nihil inexiſtit in Deo quod non ſit Deus; ita omnia quodammodo Deus, & Deus omnia; vt proindè hinc emanet de Deo affirmatiuus diſſerendi modus, qui teſte S. Dionyſio, à poſterioribus incipiens, ad infima & abiectiſſima ſenſim progreditur, vtpotè negatiuo oppoſitus, vt quæ ab infimis ſenſim ad ſuprema progrediatur. Verum cum affirmatio pariter & negatio à finita mente, finita ſint, neque attingere poſſint id quod excellit omne finitũ; ideò manet in infinitatis tenebris, omni luce inacceſſibilis; quare ſupra omnem eſt affirmationem & negationem, atque hinc emergit excellentium negationum Theologia, quæ nec aliquid aſſerit, neque aliquid de Deo negat. Theologia negatiua quæ.

CAPVT II.

Quomodo Vnitas, ſeu Monas trina dici poſsit?

POſt Vnitatem ordine numerorum ſequitur Dyas, id eſt, binarius, qui vti eſt Monadis quædam iteratio & reaſſumptio, ita quoque non immeritò Monas ſecunda dici poteſt; primus, iſque ſimpliciſſimus nu-

me-

merus, externum, primum & ſenſibile vnitatis germen monadiſque duplicatio, initium omnis multitudinis, quæ humano ingenio concipi poteſt; qua ſcitè ſanè creaturarum omnium, quarum non eſt numerus, à ſimpliciſſima illa Deitatis monade fœcundiſſimus effluxus notatur, omnis multitudinis primordium; quæ vti malo & imperfectioni obnoxia eſt, ita quoque ab Hieromyſtis pro ſymbolo rerum confuſarum, malorumque initio ſumitur; hoc enim pacto pars Naturæ Angelicæ ab vnitate ſuperna recisa ſeparataque; omnium malorum iliadem in orbem intulit; de quo vide Dionyſ. de Diuin: nomin: fuſiùs explicantem. Vndè & Philoſophi Materiam primam per Dyadem expreſſerunt: quemadmodum enim Deus per primam vnitatem in ſe ipſo immutabili & indiuiſibili eſſentia ſubſiſtit; ita vnitas ſecunda ſeu iteratio Monadis, & antiquitate & vnitate Deo proxima dicitur, eò quod cunctarum ſenſibilium corporearumque rerum tantùm vna ſit materia, totius oppoſitionis ectypon; cum prima relatio & oppoſitio non niſi in dyade contingat, de quibus in ſequentibus. Eſt itaque Dyas ſecunda à prima monade deciſa vnitas, multitudinis initium, & primus parium numerus, malitiæ tamen nonnullius eam inſimulant philoſophi, eo quod primum ab vnitate receſſum exprimat, quam multitudinis & imperfectionis notam dicunt; cumque diuerſitatis, inæqualitatis, diſſimilitudinis principium & vnitatis diſtinctio caſuſque primus ab vno ſit, non immeritò à veteribus tum Græcis tum Ægyptijs, Hebræiſque diuiſionis in omni diſciplina

Dyadis myſteria.

Dyas eſt primus receſſus à Deo.

cen-

censetur numerus, quo ab Aegyptijs oppositarum rerum dissidium lis & discordia, pugnantiumque in natura qualitatum vicissitudines non immeritò à Persarum Magis sub Arimanij & Orimazis allegoria, de qua suprà, & ab Aegyptijs sub Osiridis & Typhonis mythologia repræsentatæ indicantur, de quibus Tomum II. Oedipi, Clas. VII. consule. Sed vt ad propositum nobis scopum reuertamur, meritò quæri posset, quomodò Archetypa illa vnitas, cum vnum quid simplicissimum, indiuisibile & immutabile sit, post dyadem trina tamen dicatur?

Trias triniter prima, teste Boëtio, Dux est & Princeps imparium, numerus perfectus, primus, integer, consumatus, vniuersus, totus: nam sicuti Monas est simplex sine extremitate, & Dyas extremitas diuidua & patula est sine medij vnitate; sic trias miro complexu vtramque se priorem apprehendit; inuestit enim circumuallatque Monadem Dyadis subsidio, & Dyadis extrema vnitate iungit nectitque; & sicuti diuiduæ potentiæ inditus actus suaptè natura impers, totius conflat impletque substantiam; ita & in Dyadem progressa Monas, illiusque excepta finibus, triadis complet, perficitque numerum; Vndè non immeritò numerus dicitur Princeps, Diuinæ emanationis simulachrum, totius contemplationis & sapientiæ fundus: & si primaria rerum subsistentia contingit in Monade, seu puncto, subsistentium verò cognitio & apparitio in Dyade seu linea; erit supremus cognitarum & supremarum substantiarum amor & festiua prosecutio

Triadis excellentia.

triadis. Mirum igitur non eſt, veteres Philoſophos tanto ſtudio Triadis incubuiſſe myſterijs.

Ternarij numeri geneſis

Sicuti igitur ex Monade naſcitur Dyas additione vnitatis, ſic additione Monadis ad Dyadem naſcitur Trias, numerus triunus ex vno in vnum reductus: quia ſicuti vnitas principium numerorum, ſic trigonus prima omnium figurarum rectilinearum, naſciturque ex binario & vnitate, & in hieroglyphicis pyramidibus per Δ ſignatur; quod initium ducit à puncto ſeu Monade pyramidis, & per duo quælibet latera in baſim extenditur, qua Δ conſtituitur, ſacra illa & tot Antiquorum ſcriptis celebrata Trias, verum Platonicum triplicis Mundi exemplar & idea, vera illa trutina iuſtitiæ Pythagoricæ ad medium duorum vitiorum vtrimque reducta, numerorum omnium principium, Diuinæ trigonum Naturæ, totius imperfectionis, ac Naturæ mancæ complementum, formarum appetitus in Protheo vigentis vnicum centrum, pyramidis myſticæ fundamentum, fons & origo corporum, quà ad myſticas ſignificationes, & reconditas rerum explicationes nihil vberius. Sicut enim par primus, nempè dualitas, eſt diuiſio, primaque diuerſitas ac caſus, vt diximus, primus ab vno; ſic ternarius primus numerus impar eſt quaſi reditus ad vnum atque principium; & perfectior eſt pari, cùm illum comprehendat, non ab eo comprehendatur: Vndè aptiſſimus numerus eſt iuſtitiæ, ſiquidem in paribus iuſtitia quaſi diſſoluta eſt ſine medio, vt rectè admonet Plato lib. 1. de legibus, nec vllum, quo innitatur, cardinem habet; ſed in ipſo impari, ſu-

Ternarij numeri laus.

Plato.

ſuper ipſum vnum, eſt medium quaſi centrum atque Numen, quo æqua diſtributio, & ad quod quaſi finem regitur. Impar etiam propter medium ſui ipſius vinculum, vt rectè Plotinus dicit, ſuipſius vinculum intra ſe poſſidet, & propter centrum circulare exiſtit, & propter comparationem extremorum ad medium, vniuerſi ordinis principium eſt: In ternario enim principium, medium, & finis eſt; Vndè & τὰ τρία πάντα, & priſci quoque Theologi, vt principium, medium, & finem in Deum referenda deſignarent, tria in ſacrificijs offerebant. Quibus quidem exhibitis, iam ad Vnitatis trinæ explicationem progrediamur.

Plotinus.

Ternarius numerus perfectiſſimus, quod continet principium, mediũ & finem.

Nulla vnquam Natio fuit, quæ Deum non coleret, & eum Maximum ſimpliciter non crederet. Siſſenij vnitatẽ maximè adorabant. Pythagoras Trinitatem vnã aſſerebat. Quod vt intelligatur, verba Cuſani adducam, queis rem ſcitè ſanè exponit. lib. ſupra citato: *Sciendum eſt*, inquit, *id quod omnẽ alteritatem præcedit, æternum eſſe: alteritas enim idem eſt, quod mutabilitas; ſed omne quod mutabilitatẽ naturaliter præcedit, immutabile eſt, & conſequenter æternum. Vnitas ergò natura prior eſt alteritate, & quoniam eam naturaliter præcedit, eſt æterna. Porrò omnis inæqualitas eſt ex æquali & excedente, vndè inæqualitas emergit, æqualitate naturà poſterior; quod ita oſtendo. Omnis inæqualitas in æqualitatem reſoluitur nam æquale inter maius & minus eſt; ſi itaque dempſeris, quod maius eſt, habebis æquale; ſic ſi minus dempſeris à maiori, iterum habebis æquale. Inæqualitas itaque per ſubtractionem ad æqualitatem reducitur; ergò æqualitas naturaliter præcedit inæ-*

Vnitas naturà prior eſt alteritate.

quale; Alteritas ergo & inæqualitas natura ſimul ſunt: vbi enim alteritas ibi & inæqualitas, & è conuerſo; inter duo namque ad minus erit alteritas, illa verò ad vnum illorum duplicitatem facient, quarè erit inæqualitas per exceſſum vnius. Alteritas ergò & inæqualitas ſimul erunt naturà, ſed ex præmiſſis æqualitas naturà præcedit inæqualitatem, quarè & alteritatem; æqualitas ergò erit æterna. Iterum ſi duæ fuerint cauſæ, quarum vna prior ſit altera, erit effectus prioris prior naturà effectu poſterioris. Sed vnitas vel eſt connexio, vel eſt cauſa connexionis, eſt enim Vnitiua omnium: binarius verò, vel diuiſio eſt, vel cauſa diuiſionis, ergò ſicuti vnitas natura prior eſt binario, ita & connexio naturà prior eſt diuiſione; ſed ſicuti alteritas & diuiſio naturà ſimul ſunt, ita vnitas & connexio: Cum itaque probatum ſit, id quod alteritatem, diuiſionem, ſeu mutabilitatem præcedit eſſe æternum, eſt enim id ſimpliciter maximum; nihil verò præcedens alteritatem aliud ſit quàm vnitas, vnitas autem idem ſit, quod æqualitas & connexio; erit neceſſariò, vnitas, æqualitas, & connexio æterna; non tria æterna, ſed vnum æternum, ſi enim plura eſſent æterna, alteritas ſiue multitudo prius eſſet vnitate, iterum alterum alteri deeſſet, atque adeò nullum illorum eſſet æternum; æternum itaque eſſent, & non æternum, quæ omnia abſurda ſunt & impoſſibilia. Manet ergò Vnitatem, æqualitatem & connexionem, vti vnum ſunt, ita & æternum eſſe. Ita Cuſanus.

Alteritas & inæqualitas ſimul ſunt naturà.

Vnitas, ęqualitas, & connexio ſicuti habent vnũ eſſe, ita habent æternũ eſſe.

Atque hæc eſt illa trina vnitas, quam Pythagoras adorandam ſtatuit; quamque Ægyptij Hemphta dicebant, & ſub figura ϲφι-κυκλο-πτεϱμόϱφο, id eſt, per globũ ſer-

ſerpentem, alam in vnum hierogramma congeſta, occultè exprimebant; de quo vide Obeliſcum Pamphilium.

Ab vnitate itaque gignitur vnitatis æqualitas negatiue, id eſt carentia inæqualitatis, atque ab his procedit connexio; Deus enim vnicus, vti ipſa rerum entitas eſt, ſeu forma eſſendi, æqualitas verò entium æquitas, in qua neque plus, neque minus ſit, nihil ſuprà, neque infrà; ita generatio vnitatis nihil aliud eſt, quàm vnitatis repetitio; ſi enim bis vel ter, aut deinceps Vnitatem multiplicaueris, iam Vnitas ex ſe aliud procreabit, vt binarium, ternarium, vel alium quemuis numerum, qui creatis conuenit. Vnitas ergò in Diuinis ſemel tantùm repetita gignit Vnitatis æqualitatem, ſiue quod idem eſt, Vnitas gignit Vnitatem, quæ eſt generatio æterna Patris & Filij. Hinc patet, quomodò illud Triſmegiſti intelligendum ſit: *Monas genuit Monadem, & in ſeipſam ſuum reflexit ardorem*. Sicuti igitur generatio Vnitatis ab Vnitate, eſt vna Vnitatis repetitio, ita proceſſio ab vtroque eſt repetitio Vnitatis entitatiuæ, & æquatiuæ, ſiue quod idem eſt, Vnitatis & æqualitatis connexio & vnitio. Rectè itaque ab vnitate & æqualitate vnitatis, id eſt, ab vtroque connexio procedit, neque enim connexio vnius tantùm eſt, ſed ab vnitate in æqualitatem vnitas procedit, & ab vnitatis æqualitate in vnionem. Neque dicitur, connexionem ab vnitate, vel ab vnitatis æqualitate gigni, quoniam neque ab vnitate per repetitionem fit, neque per multiplicationem: & quamuis ab vnitate gignatur vnitatis æqualitas, & connexio procedens ab vtroque, veluti ſi de eodem dicatur,

Triſmegiſti effatum explicatur.

hoc,

hoc, id, Idem; hoc ipſum quidem quod dicitur id, ad primum refertur; quod verò dicitur idem, relatum connectit & coniungit ad primum. Atque ex tali quantumuis diſſita ſimilitudine Pater dictus eſt Vnitas, Filius Æqualitas, Connexio verò Amor, ſeu Spiritus Sanctus. Atque hæc ſunt, quæ de Triſmegiſti & Pythagoræ trinitatis in Vnitate ſcrutinio Lectori curioſo exhibere volui.

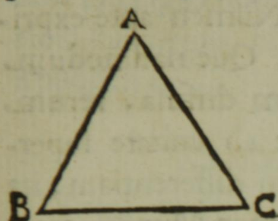
Dyas quomodo alteritaté inducat.

Vides itaque, quomodo ex vnitate Dyas profluens alteritatem quandam inducat, verum mundanæ productionis Symbolum, bonorum malorumque nec non viciſſitudinis rerum in Mundi conſtitutione index. Vides quomodò vnum additum vni quomodolibet poſitum, ſemper minimum cauſet ſpatium, interſtitium, ſeu intercapedinem, quam poſitio duarum vnitatum exprimit, idemque in diſcreta quantitate exhibet, quod linea in quantitate continua; ſicut enim ex fluxu puncti concipitur productio lineæ, ita punctum à puncto ſecretum, ſpatium omnium minimum cauſat, quam Dyas vnitas ſecunda refert. Rurſus cum linea ad alteram lineam inclinata, ſectione ſua angulum efficit, quid aliud quàm indeterminatum quoddam ſpacium omnis ſuperficiei expers efficit? cui tamen ſi tertiam lineam addideris, tùm eccè vnitas geometrica triuna exurgit, videlicet triangulum, adeòque ex vnitate in vnitatem fit reditus; Eſt enim hæc vnitas trigona prima vnitas omnium ſuperficierum, omniumque figurarum rectilinearum fons & origo; ſicuti enim vnitas numerica Diuinæ Naturæ, ita prima vnitas hæc

Comparationes Dyadis & Triadis.

geo-

geometrica, Dei triunius vmbratilis quædam imago, typus & exemplar eſt, & in ſequenti triangulo æquilatero

A B C. luculenter apparet, in quo vnitas trianguli Diuinæ eſſentiæ vnitatem notat, laterum verò angulorumque ab vnitate diſtinctorum æqualitas, trium Diuinarum hypoſtaſium in natura & eſſentia æqualium vnitatem haud incongruè denotat. Sicuti ergò ἀδύνατον eſt, vt aut latere, aut angulo ab iſopleuro ſublato eſſentia trianguli maneat, ita in Diuinis vna hypoſtaſis ſine altera eſſe non poteſt, quin totum deſtruatur; neque enim Pater ſine Filio, neque Filius ſine Patre, nec vterque ſine Spiritu Sancto eſſe aut concipi poteſt. Si enim ex trigono ſiue angulum, ſiue latus ſuſtuleris, iam non triangulum vni-trinum nec tri-unum erit, ſed in dyadem totius imperfectionis indeterminatum Chaos degenerabit. Iterum, ſi per impoſſibile vna hypoſtaſis tolleretur ab altera, maxima in tri-uno Diuinitatis triangulo foret confuſio. Patet itaque, quod ſuprà docuimus, tri-unum triangulum ſiue iſopleuron vmbratile eſſe SS. Triadis Symbolum, in quo Deus Pater vnitatem, Filius æqualitatem, Spiritus Sanctus vtriuſque per amorem connexionem notat, quod nec Triſmegiſtum latuit, dum neſcio quo afflatu agitatus dixit: *Monas Monadem genuit, & in ſeipſam ſuum reflexit ardorem.* Vbi per Monadem aptè Patrem, per genitam Monadem Filium, & per reflexionem ardoris Spiritum Sanctum, qui amor & ignis dicitur, in-

SS. Trinitas cum △ æquilatero comparatur.

intuit. Sit Monas prima latus A B, altera Monas B C. erit latus A C connexio Monas ex C in A. reflexa, quo trigonum Diuinitatis tri-unum Numen aptè exprimitur, vti in antepoſita figura patet. Quemadmodum verò vnitas extra ſe in multitudinem diffuſa, rerum omnium productioniſque Mundanæ ab vnitate ſuperna profluentis diuerſiſſimarum rerum differentiam, ita Monas geometrica triangularis, rerum in Mundo creatarum innumerabilem multitudinem & varietatem denotat; Eſt enim vti vnitas principium omnium numerorum, id eſt, multitudinis; ita & triangulum prima ſuperficies omnium figurarum rectilinearum, quæ mente humana concipi poſſunt, radix & origo, & ſicuti in vnitatem omnes numeri, ita in triangulum omnes figuræ rectilineæ, id eſt, omnis rerum creatarum multitudo, in trigonum illud Archetypon reſoluit. Vndè Plato ſcitè ſanè ad hoc alluſiſſe videtur, dum *Mundum hunc ſenſibilem ex Trigono Archetypo profluxiſſe aſſeruit*, quo & cunctæ res veluti Diuinitatis quodam ſignaculo impreſſæ videntur, atque adeò vel ipſa natura per manifeſtiſſima rebus omnibus impreſſa ſignacula, tanti nos myſterij participes eſſe voluerit: Nam ſi vniuerſam Naturam perfectam credimus, certè & eandem vel ex luculentiſſimis indicijs trinam eſſe, fateri cogemur: Cum enim omnis Creatura ſit tri-unius Conditoris opus Diuino fulgore coruſcum; Certè vt in ſe Diuinæ perfectionis & Sacræ Triadis in ſe impreſſa veſtigia demonſtret, neceſſe eſt; ſunt enim cunctæ res, quæ ſenſibus obijciuntur, veluti ſpecula quædam, quæ Diuinitatis tri-unæ imagines

Vnitas geometrica quid notet.

ad

ad nos reuerberant voces quædam reflexæ, quæ ad instar Echo Conditoris tri-unius gloriam occulto quodam præsagio nobis concinunt. Verùm nè in re passim nota hæreamus, hìc Abacum Trinitatis rerum omnium apponemus.

SS. Trias omnibus rebus impressa.

Trinitas in Deo Archetipa.	Pater.	Filius.	Spiritus Sanctus.
In Anima.	Intellectus.	Memoria.	Voluntas.
In gradibus animæ.	Vegetatiua.	Sensitiua.	Rationalis.
In Intellectibus.	Diuinus.	Angelicus.	Humanus.
In Sapientia.	Diuina.	Angelica.	Humana.
In Intellectualibus.	Mens.	Intellectus.	Ratio.
In Ratiocinio.	Maior extremitas. Maior propositio.	Minor.	Conclusio.
In Eruditione.	Conceptus.	Vox.	Scriptura.
In Mundo.	Intellectualis.	Cœlestis.	Elementaris.

In Sole.	Lux.	Radius.	Calor.
In Luna.	Coniunctio.	Medium.	Oppoſitio.
In Circulo.	Centrum.	Diameter.	Circumfe-rentia.
In Magnitu-dine.	Longitudo. Linea.	Latitudo. Superficies.	Profunditas. Corpus.
In numeris.	Linearis.	Planus.	Solidus.
In hominum poſitione.	Iacere.	Stare & am-bulare.	Sedere.
In plantis.	Arbor.	Frutex.	Herba.
In nube.	Pluuia.	Nix.	Grando.
In arbore.	Folium. radix.	Flos. truncus.	Fructus. Rami.

Atque hæc ſunt, quæ de Triade rebus impreſſa paucis dicenda duxi; adeò vulgato prouerbio verum ſit, numero Deus impare gaudet, & omne trinum perfectum. Cùm itaque omnia tam viſibilia, quàm inuiſibilia arcanæ illius & ſupra excelſæ vnitatis veſtigia & ſigna ſint triade notata, certè omnem creatam triadem ab æterna & increata Trinitate, tanquam ideatum ab idea profluxiſſe, credere congruum eſt, quamuis creatam inter & increatam Triadem infinita quædam differentia inter-

tercedat; vti enim creata inæqualitatem, diuiſionem, prioritatem poſterioritatemque connexam habent, ita in Diuinis ſummam æqualitatem, ſummam connexionem, identitatem & æternitatem exhibent, ita vt in Diuinis nil temporaneum, inæquale, diſiunctum & ſeparatum, nil prius aut poſterius, ſed omnia æqualia, infinita & æterna eſſe cenſeri debeant; ita vt Monas cum Monade trigona, trigonus cum circulo, circulus cum circumferentia & centro, maximum cum minimo prorsùs coincidant, vti ſuprà quoque innuimus, & in Arte noſtra Analogica fusè docebimus. Hæc itaque de vnitate triadica dicta ſufficiant, quare iam ad tetradis ſiue quaternarij myſterium exponendum nos accingamus.

Differentia Trinitatis creatæ & increatæ.

CAPVT III.

De Myſterijs Tetradis, ſeu Quaternarij.

SIcuti in præcedentibus punctum Monade deſcripſimus, lineæ verò interuallum diuidua Dyade diſtendimus, ſuperficiei autem latitudini Triadem indidimus; ita nunc ſupereſt, vt in corporea plenitudine, & ſolidi profunditate quaternarius requieſcat, diſtendatque & emetiatur potiſſimum corporis interuallum. Nam vt ſuprà dictum eſt, quaternarius primus eſt corporeus ſolidusque numerus, producitque vel pyramidem trilateram, vel cubum. Vtraque figura diuerſis modis producitur. Prior ſic: Puncta quatuor, ſiue

Numerus quaternarius vel conficit pyramidem trilateram, vel Cubum.

quatuor vnitates in præcedentibus indicatæ, angulorum ipſius capita finiunt; Lineæ ſex dirimunt ac diſpertiuntur; quatuor ſuperficies eandem operiunt & contegunt; deindè ſub ipſis terminis abditum, oculiſque imperuium corpus exiſtit ex quaternario. Quod ſi quaternarium ſub hiſce terminis 1. 2. 3. 4. expanſum collegeris, habebis 10, ſecundam Monadem, & Angelici Mundi radium; denarium ſi quadres, mox occurret 100, tertia Monas, animaſtici Chori exordium; ſi denique ſecundam Monadem in tertiam, id eſt, 10. in 100. duxeris, exurget cubus ſiue ſolidum corpus, omnium, quæ viſui patent, ſenſibilium rerum reconditorium. Hinc quatuor elementorum ſimplicia corpora, quæ quadruplex generum ordo, Subſtantia, quantitas, qualitas, locus comitantur: Subſtantiæ competit generatio & corruptio: quantitati augmentatio & diminutio; qualitati motus alterationum contrarijs inſiſtentium; loco denique latio congruit. Quibus quadruplex rerum ordo, ſubſiſtentium inanimatorum, viuentium, ſenſibilium & rationalium fulcitur & conſeruatur. Atque hæc eſt Pythagorica illa tetractys, conuerſos rerum ordines continens, de qua cùm fusè in Muſurgia noſtra vniuerſali egerimus, illuc Lectorem remittimus.

Quaternarius eſt in potentia denarius.

Fœtus quaternarij multiplex.

Tetractys igitur reperitur in omnibus rebus. Chaos eſt diuiſum in quatuor Elementa: Cœlum in quatuor partes ſeu angulos; Aer in quatuor ventos; Zodiacus in quatuor triplicitates; ſub Cœlo quatuor temporum qualitates; ſub qualitatibus quatuor Elemen-

Tetractys reperitur in omnibus rebus.

menta ; sub Elementis substantia , quantitas , qualitas , motus ; sub substantia corporea , Entitatiuum , Vegetabile , Sensitiuum & Intellectiuum ; quantitas in punctum , longitudinem , latitudinem & profunditatem ; qualitas in quatuor , siccum , frigidum , humidum , calidum ; Motus in ascendentem , descendentem , rectum , circularem ? Terra in quatuor spacia diuiditur . Præterea non malè Tetractys dicitur continere res omnes , cum quaternarius , vti alibi ostendimus , vt potè in potentia denarius , numerorum omnium perfectissimus & absolutissimus , sit rerum omnium idea , vltra quem nullus alius numerus reperitur , vt in Obelisco Pamphilio ostensum est lib.2.cap.10. Hunc quoque Cabalici Hebræorum reducebant ad decem Sephiroth , quæ sunt diuina attributa & mensuræ , queis Deum , Diuinam prouidentiam , & immensitatem rerum describere solebant . Quæ vt omnia clarius pateant .

Cabalistæ ad 10. omnia reuocant.

Quadruplex vnitas explicatur.

Quadruplicem vnitatem hoc loco exponendam duximus ; prima est simplicissima siue Μοναδική , Monadica ; altera δεκαδική , Decadica seu denaria ; tertia ἑκατοντάδική , hecatontadica seu centenaria ; quarta Χιλιαδική , chiliatica seu millenaria . Prima intuetur simplicissimam & indiuisam vnitatem , scilicet 1 ; secunda denariam vnitatem , quæ & sequentium radix dicitur , & 10 sunt ; tertia centenariam vnitatem contemplatur , & est præcedentis vnitatis denariæ quadratura , videlicet 100 ; quarta 1000 , id est , millenariam respicit vnitatem , & est præcedentis denariæ vnitatis cubus . Quæ quatuor Monades vti fluxum puncti in lineam ,

Declaratur natura singularum vnitatum.

li-

lineæ in ſuperficiem, ſuperficiei in corpus pulchrè explicant; ſic prima centralis monas, ſecunda ſuperficialis, tertia quadrata, quarta ſolida rectè denominari poteſt. Atque hac ratione ſtatutis duobus extremis, vnitate, & millenario, cœteros omnes numeros per acceſſum & receſſum ab illis definiebant Pythagoræi, eſtque varia illa & myſteriosa Τετρακτύς Pythagoræ. Verùm inter duo hæc, duo ſtatuebant media, nempè 10. & 100: & denarium quidem radicem, centenarium quadratum, millenarium verò cubum appellabant. Vnitas ſine diuiſione eſt, & vt punctum; denarius millenarij radix cum ſimplici diuiſione; eſt enim pariter impar, & vt linea: centenarius cum duplici diuiſione, & vt ſuperficies; diuiditur enim in 50 & 50, deindè 50 in 25 & 25: millenarius verò cum trina diuiſione, & vt corpus; diuiditur enim 1000 primò in 500 & 500; deindè 500 in 250 & 250. Rursùs 250 in 125 & 125, ibique ceſſat diuiſio. Sicuti igitur monas omnis diuiſionis expers, ſic 10 vnam diuiſionem tantum admittens, aptè Intelligentijs applicatur, 100 binà diuiſione animam; 1000 verò trinà diuiſione aptè corporeum Mundum oſtendit. Sed explicemus ſingula.

Tetractys Pythagorica

In Monadica vnitate contemplamur ſimpliciſſimam Mentem omnium productricem Diuinam eſſentiam; in ſecunda radicali vnitate Angelicam Intelligentiam; in quadrata animam: in cubica denique corpus intuemur; ita vt hiſce quaternis vnitatibus diſtinctis, diſtinctas in ſingulis proprietatum rationes comperiamus. Nam in Deo omnia Deus, in Intelligentia omnia intelle-

Monadica vnitas Diuinam eſſentiã notat.

lectus, in anima omnia anima, in corpore omnia corpus est; quod aliud non est, quàm Mentem omnia complecti vel diuinè, vel intellectualiter, vel animaliter, vel corporaliter; Diuinè quidem, prout res est veritas; intellectualiter, hoc est, vt res non est veritas, sed verè; animaliter, hoc est, vt res est verisimiliter; corporaliter denique, hoc est, vt verisimilitudinem exit, & confusionem subintrat. Prima vnitas veluti exemplar omnium, omnem præcedens multitudinem, & consequenter omnem alteritatem, oppositionem, inæqualitatem, diuisionem; & tametsi huiusmodi vnitas nec binarius, nec ternarius, nec quaternarius sit, omnia tamen ea est, quæ sunt binarius, ternarius, quaternarius, &c. Si species rerum vt numeri distinguantur, ipsa absoluta vnitas nullius quidem speciei est, nullius nominis, nullius figuræ est, sed omnia in omnibus est; est enim hæc vnitas omnis multitudinis generum, specierum, substantiarum, accidentium, vniuersarumque creaturarum, mensura vna omnium mensurarum, æqualitas vna omnium æqualium & inæqualium, connexio omnium vnitorum & segregatorum, quemadmodum vnitas omnem tam parem, quàm imparem numerum simplicitate sua complicat, explicat, atque connectit, vnitas infinita potentia, vnitas ineffabilis, à qua si cuncta separaueris, si aliud nunquam aut fuisse, aut esse, aut fieri posse intelligas, si multitudinem omnem abijcias, & ipsam simplicissimam vnitatem tantùm subintraueris, ita vt eam nec potiùs simplicem quàm non simplicem, non potiùs vnam quàm non vnam comprobaueris, arcana omnia my-

Primę Vnitatis prærogatiua.

myſteria te penetraſſe noris. Videbis enim vitam eius minimè corruptibilem in ſua vnitate abſoluta, in qua eſt omnia, huius autem abſolutæ vnitatis præciſiſſima eſt certitudo, ita vt mens omnia in ipſa & per ipſam agat; neque quæſtio eſſe poteſt, quæ eam non præſupponat; eſt enim entitas omnium entium, quidditas omnium quidditatum, cauſarum omnium cauſa, finis omnium. Vidimus Omnipotentis Vnitatis miracula, iam ad cæteras vnitates progrediamur.

Secundæ Vnitatis denariæ vis & natura.

Secunda vnitas decadica reſpicit Intelligentiam Angelicam, quæ cùm ab infinita illa vnitate primò recedat, neceſſariò intellectualis compoſitionis miſcellam intrare cogitur. Eſt autem compoſitio ab vno & altero, id eſt, ex oppoſitis, quæ non præueniunt eam, ſed ſimul cum ipſa oriuntur, copulanturque in eius ſimplicitate radicali oppoſita ipſa indiuiſè & irreſolubiliter; denaria enim vnitas ſine radice eſt; nàm eam præter primam nulla præcedit vnitas, cuius multiplicatione exurgat, cum ea ſola primò ortum capiat. Et tametſi à prima vnitate quoad eſſentiam infinitis diſtet interuallis, ſimpliciſſima tamen Diuini operis ratio eſt, exemplarium Diuinorum primus promus condus. Creatrix enim vnitas in actum ſe exerens, primò produxit dyadem, quæ eſt monas decadica, ſiue Mundus intellectualis, abſoluta Dei imago, & immediatum exemplar, denarij numeri, quem refert, vltimum complementum.

Tertiæ Vnitatis centenariæ vis & natura.

Tertia vnitas centenaria animaſtica numerus Intelligentiæ eſt, quam quadratè explicat, Intelligentia-

num

numerus eſt vnitatis abſolutæ, ſiue primæ monadis; Vnitas enim Intelligentiæ numeratur in anima, dum multipliciter contrahitur. Deus lumen eſt Intelligentiæ, quia eius vnitas; Intelligentia verò animæ lumen, quia eius vnitas, & corporalis forma vnitatis, animæ numerus exiſtit. Animæ vnitatem non in ſe, ſed in eius corporea inueſtigatione ſenſibiliter intuemur; pari pacto intelligentiam non in ſe, ſed in anima, nec primam, ſimpliciſſimam abſolutiſſimamque vnitatem, vti in ſe eſt, ſed in ipſa intuemur intelligentiam, vt in numero & ſignaculo. Ratio itaque non vt cubici corporis radix, ſed vt medium, per quod intellectualis radix in corpus deſcendit, conſideranda eſt; eſt enim inſtrumentum intellectus, atque ita principium ſeu radix inſtrumentalis rerum corporearum. Centenaria monas animam figurat, millenaria corpus; exurgit autem mille ex ductu denarij in centenarium, hoc eſt, ex multiplicatione intelligentiæ per animam. Omnis enim numerus denario perficitur, ſimpliciſſimæ vnitatis numerus ſimpliciſſimo numero in denarium pergit. Quæ igitur in prima vnitate ſunt ipſa vnitas ſimpliciſſima, in eius explicatione numerali reperiuntur diuiſa, atque differenter alia. Ita quidem intelligentiæ, quæ ſunt numerus ſimpliciſſimæ & abſolutæ vnionis, intellectualiter quidem numeri naturam in ordine ad primum participant, id eſt intellectualis differentia, oppoſitio, & alteritas, ſimiliaque, quæ numero conueniunt, ſunt ipſa vnitas abſoluta. Quadrata verò alteritas & oppoſitio, ſunt in ratione ipſa vnitas intelle-

Centenaria monas & millenaria.

ctualis. Cubicæ demùm oppoſitiones & alteritates ſenſibiles & corporeæ vnitas ſunt in ratione.

Quartæ Vnitatis millenariæ vis & natura.

Quarta denique vnitas millenaria, vltima & ſenſibilis vnionum eſt explicatio. Sicuti autem millenarius ex multis compoſitus, ita & hæc vnitas. Prima vnitas itaque ſe habet per modum puncti; ſecunda per modum lineæ; tertia per modum ſuperficiei; quarta per modum corporis ſeu cubi. Vnitas puncti ſimpliciſſimi, eſt omne id, quod in lineari, ſuperficiali, & corporea vnitate; & ſuperficialis vnitas omne id, quod eſt in corporea vnitate, explicat. Et tres quidem priores vnitates non ſenſibiles & diſcretiuæ, niſi per mentem ipſam, quæ ſola punctum, lineam & ſuperficiem ſeorſim conſiderat; ſenſus verò corporeum tantùm attingit. Si quis igitur per ſenſibilia, mentalia niteretur menſurare, idem faceret, quod is, qui ſolido corpore aut punctum, aut lineam, aut ſuperficiem menſurare attentaret, atque imprudenter, nè dicam ſtolidè ageret. Omne igitur ſenſibile ad rationem eleuandum eſt, aut ad intelligentiam, ſiue ad abſolutam vnitatem. quod ſi hoc pacto ab omni ſenſibili, rationali aut intellectuali multitudine vnitatẽ abſolutam, ad ſimplicitatem infinitam redegerimus, non eſt ampliùs quicquam de eo affirmabile; neque enim tunc potiùs eſt lapis, quàm non lapis, ſed eſt omnia, vnitas videlicet ſimpliciſſima, Deus benedictus in ſæcula. Vndè ſicuti abſoluta vnitas lapidis illius ſenſibilis & rationalis eſt Deus exemplariter, ſic eius intellectualis vnitas eſt intelligentia. Vides etiam ex his vnitatibus, quomodò ſenſus redit in rationem, ratio in

in-

intelligentiam; intelligentia in Deum, vbi est initium & consumatio in perfecta circulatione.

CAPVT IV.

De Quinario, Senario, Septenario, &c. vsque ad Denarium inclusiuè.

PRimò. Quinarius ex vnitate additâ quaternario resultat, estque omnis materialis sublunarisque substantiæ ex quinis plerumque partibus constitutæ symbolum; nam ex quadripartita materiæ elementaris compositione, & vnico actu substantiali, omnis sensibilis substantia & natura consurgit. Tota item vniuersa corporum moles, siue id totum quod sensibile est, quinque corpora continet, quatuor elementa & Cœlum, siue quintam, vti Peripatetici volunt, essentiam. Secundò. Quinarius numerus vti orbicularium numerorum primus est, ita eorundem lationes vnicè metitur; quicquid enim in orbem conuertitur, quinto demùm loco ac puncto in seipsum redit, eique, quo digressus est, copulatur initio; hoc pacto Sol ab Oriente digressus, quinto loco in Orientis partem redit, & consequenter sensibilium (cuiusmodi sunt, materies, actus essendi, actus vitalis, actus sensitiuus, actus rationalis) symbolum est.

Rursùs Ægyptios primò per quinarium numerum quinque viuentium genera indigitasse, Author est Plutarchus, qui triformi Numini primum locum conce- Quinarij numeri mysteria. Plutarchus.

dit, ſecundum Genijs, tertium Heroibus, quartum hominibus, quintum brutis. Plato in Epinomide ait, quinarium proprium eſſe Symbolum quinque locorum animalium capacium; Summus eſt empyreus, ſecundus æthereus, tertius aëreus, quartus aqueus, quintus terreus. In primo dicit, contineri ignea animalia, in ſecundo ætherea, in tertio aërea, in quarto aquea, in quinto terreſtria; quibus totidem habitatores Mundi reſpondent, homines, quadrupedia, reptilia, natantia & volatilia: quæ omnia hieroglyphicè exhibebant per polymorphum Numen ſedi quadratæ inſidens, cui in limbo quinque anſatæ cruces inſertæ ſpectabantur. Præterea per quinarium quinque tum animæ cognitiones, tum eiuſdem obiecta exprimebant: quibus totidem exteriores ſenſus annectuntur, viſus, auditus, guſtus, olfactus, tactus; hiſque totidem corporis membra ſeu organa reſpondent.

Plato.

Mirum igitur non eſt, Pythagoræos tantum virtutis tribuiſſe Quinario, vt eius ope compoſitionem animæ deprehenderint: ſicuti enim quinarius eſt dimidium denarij, ita anima omnium recenſitarum claſſium medium eſt.

Arcanum quod in quinario numero.

Ex quibus apertè patet, quomodò anima partim ex natura indiuidua & immutabili, partim ex diuidua & mutabili corporea participans, medium quadantenus locum teneat. Præterea Quinarius ex obſeruatione Pythagoræorum, circularis ſeu ſphæricus numerus dicitur, naturamque deſignat, quæ ſicuti ſui multiplicatione ſemper in ſe redit, ita & quinarius; ſiquidem

Quinarius eſt numerus circularis.

dem cœteri numeri in se se multiplicati incremento fa-cto in alios & alios desinunt, soli quinarius & senarius in se ducti, vti in prima parte Tomi secundi in Cabala Hebræorum ostensum fuit, se ipsos semper ostendunt, respiciunt, obseruant. Auge enim quinarium se ipso, siue duc in se ipsum, & habebis 25, quadratum, cuius latus 5. Ducatur rursùs 5 in suum quadratum 25. & conficies cubum 125. cuius latus pariter 5. Porrò ducatur denuò 5 in cubum 125, & prodibit 625, & sic de cæteris; quod & de senario intelligendum est, vt patet: Quinarius & Senarius numerus semper seipsos respiciunt

Circulatio Quinarij.	*Circulatio Senarij.*
5	6
25	36
125	216
625	1296
3125	7776
15625	46656
78125	279936

Vides igitur multiplicationem quinarij & senarij, etiam in infinitum peractam, semper radices, à quibus producti sunt, reddituram; vndè meritò in tota numerorum œconomia principatum tenet; reuolutionis proindè animæ absolutum symbolum, quo illa per vniuersos entium ordines agitata, tandem singulis expensis, per actum reflexum sibi restituitur; in hoc prorsùs circulo æqualis, cuius omnis finis est principium, & omne vltimum est primum, hoc est, semper idem. Quinarij prærogatiua

2. Se-

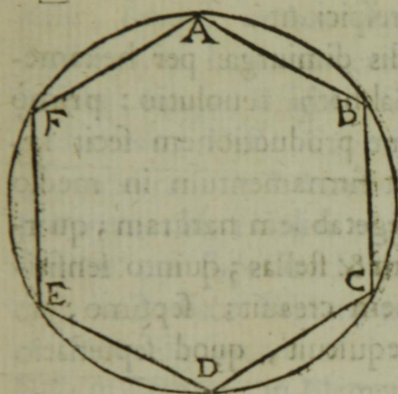
2. Senarius ex duplicata dyade reſultat, eſtque in ſacra Geneſi hexameron ſymbolum.

Senarius perfectorũ numerorum Coryphæus

Sicuti Quinarius extimam ſenſuum cognitionem diſcernit atque numerat, ita & ſenarius omnem materialem cognitionem diſpertiendam numerandamque aſſumit, perfectorum numerorum Coryphæus, ex dyade in triadem ducta, conſtitutus. Et quemadmodum quinarius deſignat reuolutionem animæ, vti Plato dicit, Mundi per quinque ſenſibilium rerum ordines ſibi tandem in puncto, à quo profluxit, reſtitutæ; ſic ſenarius notat reuolutionem quatuor vnitatum in vnitatem abſolutam; progreſſio enim in ſe ipſam circulariter rediens, ſenario numeratur. Vnitas igitur abſoluta cum abſoluta coincidit infinitate, intellectualis cum intellectuali, rationalis cum rationali, & vnitas ſenſibilis cum ſenſibili finitate. Omnis vnitas imparticipabilis, indiuiſibilis atque incorruptibilis eſt, vndè conſequenter vnitas non eſt abſoluta, niſi in intellectuali alteritate participabilis; nec intellectualis, niſi in rationali alteritate; neque rationalis, niſi cum ipſa ſenſibili. Non attingitur itaque Deus, qui eſt abſoluta vnitas, niſi intellectualiter; neque intelligentia attingitur, niſi rationaliter; nec ratio, niſi ſenſibiliter. Deſcendit itaque vnitas abſoluta in intellectualem infinitatem, intellectualis in rationalem, ac rationalis in ſenſibilem; vnitas verò ſenſibilis retroacta aſcendit in rationalem, rationalis in intellectualem, intellectualis denique in ſupramundanam infinitamque vnitatem: quæ per ſenarium aptè indicantur; principium enim fluentis vnitatis,

Numerus Senarius repræſentat reuolutionem quatuor vnitatum in vnitatem abſolutam.

tis, & finis refluentis, coincidunt in absoluta vnitate, coincidunt quoque finis fluentis, & principium refluentis vnitatis in sensibili, duplicanturque media, ita vt quatuor termini fluxus & refluxus cum binis medijs exactè senarium constituant. Sed rem in figura demonstremus.

Sit A vnitas absoluta, intellectualis B, rationalis C, sensibilis D, in qua desinit fluxus vnitatis, & incipit refluxus vnitatis sensibilis, ascendendo ex D sensibili in E rationalem, & ex E in F, intellectualem, & tandem in vnitatem absolutam, fitque vt sicuti sex diametrales chordæ circumferentiæ subtensæ, circuli ambitum perfectè mensurant & complent, haud secus senario in ascensu descensuque vnitati circumuolutæ principium nectit finis. Ex quo patet, non esse aliud lucem descendere, quàm tenebras ascendere; neque enim aliud est, Deum in Mundo esse, quàm Mundum in Deo; nec aliud, actum in potentiam progredi, quàm potentiam ad actum; neque aliud est tenebras in lucem se erigere, quam lucem in tenebras descendere; neque denique aliud est, potentiam materiæ ad actum formæ progredi, quàm formam actualem in potentialem descendere materiam. Deus omnia in omnibus est suo modo.

Vides igitur quomodò mensura perpetuitatis senario

rio adſcripta exiſtat, & quomodò vniuerſaliſſimum in ſpecialiſſimum, & ſpecialiſſimum in vniuerſaliſſimum redeat. Vndè mirum non eſt Aegyptios hunc numerum tantà veneratione habuiſſe, vt eo ſolium ſupremi Numinis polymorphi, quemadmodum in Tabulæ Bembinæ explicatione patet, inſignierint: quæ omnia ad dictarum rerum theorias reſpiciunt.

Ægyptij ſenario numero ſolium Dei decorabant.

Septenarius eſt monadis dimiurgæ per hexameron in vnitatem quietis ſeu Sabbathi reuolutio: primò enim Deus poſt Cœli ac Terræ productionem fecit lucem die primo; ſecundo fecit firmamentum in medio aquarum; Tertio produxit vegetabilem naturam; quarto Luminaria, Solem, Lunam & ſtellas; quinto ſenſitiuam naturam; ſexto hominem creauit; ſeptimo, ab omni opere quod patrarat, requieuit, quod ſeptenario numero ſcitè exprimitur.

Septenarius numerus arcana continet myſteria

Vndè Septenarius ſacratiſſimus in Oraculis numerus, & myſteriorum pleniſſimus, tam ſacrum auguſtumque decus obtinet, vt inter eos numeros, qui in denario includuntur, ſingularem eximiamque præ cæteris rationem habeat. Nam eorum alij procreant, non procreantur; alij procreantur, non procreant; alij vtrumque faciunt; ſolus ſeptenarius nec procreat vllum eorum, nec à quoquam procreatur. Vnitas enim vti principium omnis numeri, ita gignit omnes ſequentes, ipſa à nullo genita, Sic 2.3.4. gignunt 4.6.9.10. non tamen gignuntur; 4. verò, 6. 8. 9. 10. non gignunt ſed gignuntur, Septenarius verò non gignit, nec gignitur, cùm non habeat infra ſe numerum, à quo gignatur, neque intra dena-

Septenarius intra denarium neque gignit, neq; gignitur.

rium

rium vllus ſit, quem gignat. Hinc appoſitè à veteribus Pythagoræis Symbolum fuit Ducis & Rectoris omnium, vt qui cum immobilis ſit, nec gigni, nec gignere perhibeatur; quæ Plutarchus his verbis deſcribit: *Eſt Dux & Princeps rerum omnium Deus, ſemper vnus, ſtabilis, motu carens, ipſe ſui ſimilis, aliorum diſsimilis, ſeptuplo entium choro ſtipatus.* Eam ob cauſam Pythagorici hunc numerum Mineruæ ex Iouis capite genitæ, ſemper Virgini, ſine matre natæ, Symbolum poſuerunt. Hunc Ægyptij præ cæteris in ſumma ſemper veneratione habuerunt, rerum omnium ſigillum ſtatuentes: hic enim in vniuerſo ſeptem entium genera denotat, in ſuperiori Mundo ſeptenos Principes Spiritus; in Zodiaco firmamenti ſeptem configurationes ſeu aſpectus Signorum ad inuicem, in planetario Cœlo ſeptem Errones, in Elementari totidem metallorum genera, in Microcoſmo totidem principalia membra, in Luna ſeptenas phaſes, & quatuor ſeptenorum, id eſt, 28 dierum periodum; in incremento hominis ſeptem ætates; in fœtus perfectione ſeptem tempora; atque innumera alia quæ menſuræ ſeptenariæ ſubſtant.

Septenarius in honore apud Ægyptios.

Vniuerſum ſeptenario numero ſignatum eſt.

Cùm itaque Aegyptij totum rerum vniuerſum hoc ſeptenario numero ſignatum viderent, fieri non poſſe exiſtimarunt, quin aliquod inſigne & reconditum ſub eo myſterium latitaret. Hinc varijs modis eum hieroglyphicè exhibebant; Septenarium Cœleſtem ſic, III ⊗; & ſeptenarium ſublunarem ſic, III ♆. Cœleſtem per tres lineas & circulum quadripartitum; ſublunarem per tres lineas & Crucem III ✠; quà occultè

denotabant ſeptenariam ſeu vniuerſalem ſupremi Numinis virtutem tum exeri, cùm ex triade in tetradem, & primò in cœleſtem, deindè in ſublunarem mouetur, & reuolutione factâ ſibi reſtituitur. Quod myſterium pulchrè nobis per hieroglyphicos characteres in limbo ſolij Oſiridis ſupramundani inciſos exhibetur, vbi ſeptem circuli quadripartiti, & totidem Cruces ordine ponuntur, quos circulos, & Cruces ſingulas præcedunt tres lineolæ, ſeptem Mundorum ſeptemplici claſſiū ordine diſtinctorum Symbolum. Ita vt primus Mundus exhibitus ſit per III & ⊗. Circulum quadrifidum, quæ qua tuor partes Mundi adiunctis tribus lineis præfixis, faciu nt ſeptem hebdades rerum iſtius Mundi; & ſic ordine ſequenti ſingulis Mundis quadrifidis tres lineas addidere, vt rerum claſſes, quibus dicti Mundi conſtabant, arcanè indicarentur. Idem expreſſerunt per Crucem ✠ cum adiuncto ternario linearum, videlicet diffuſionem per Mundum elementarem. Sed myſterium aperiamus. Mundum primum Archetypum vocabant *Hemphta*, ſiue *Oſirin* ſupramundanum, primam rerum vnitatem triformem. Secundus Mundus eſt Angelicus, ſeptem claſſibus iuxta Aegyptiorum dogma diſtinctus, in quem ſeſe ſupramundani Oſiridis vis exerit. Tertius Mundus eſt materialis, ex ſeptem orbitis planetarijs conſtitutus. Quartus Mundus eſt inanimatorum corporum, ſeptem metallorum ſpeciebus diſtinctus. Quintus Mundus vegetabilis, in ſeptem pariter claſſes viuentium diſtributus. Sextus Mundus eſt Senſitiuæ naturæ, in ſeptem ſimiliter claſſes diſpoſitus.

Ægypt'j quo modo Septenarium exprimerent.

tus. Septimus Mundus eſt Microcoſmus homo, in ſeptem ſtatus diuiſus; poſt quem in ſe ipſum redit supremũ Numen. Atque hi ſunt ſeptem ſeptemplici graduum, ſeu claſſium genere diſtributi, quos hieroglyphicum Schema indicat.

Vides igitur, quomodò ex Monade illa ſuprema & Archetypa, veluti ex centro euoluta, primò intellectualis Mundus ſeptem principalium Geniorum regimine munitus prodierit; quomodò illa deindè euoluta & veluti in circulum acta, materialem Mundum, Cæleſtem, ſeptem Planetarum choro decoratum produxerit; poſteà Mundum inanimatorum, Terram inquam, ſeptemplici metallorum genere fœtam produxerit; & in eo deindè vegetabilis naturæ Mundum ſeptem plantarum Claſſibus diſtinctum fundauerit; poſteà ad ſenſitiuæ naturæ ſeptem animalium ordinibus diſtributum proceſſerit; tandem hominem Microcoſmum omnium complementũ condiderit, & ſic in Monadis & infiniti centri abyſſum ſe recipiens, ab vniuerſo opere, quod patràrat, quieuerit. Vides Aegyptios tam aptè hos ſeptem Mundos expreſſiſſe, vt ad hexameron opus à Moſe deſcriptum reſpexiſſe videantur. Verùm cum hæc omnia fuſiùs in Tabulæ Bembinæ expoſitione tradiderimus, hìc ea tantum indicaſſe ſufficiat. Proceſſus Monadis ſupremæ.

Octonarius ex duplicato quaternario exurgit, ſenſibiliumque cuborum primatum gerit, primus poſt Monadem cubus; ſiquidem monas cum ſit intellectualis numerorum abyſſus, omniſque multitudinis principium, omnem ſibi inter regulares numeros dominatum Octonarij myſteria.

vendicat. Est enim monas primus trigonus, quadratus primus, primus pentagonus, prima pyramis, cubus denique primus, & vti nullo se visibili contexit amictu, ita quoque primus cubus est sine angulis, sine lateribus, quia monas tota est angulus, tota latus, tota cubus; adeò vt quæ in imperti monade sine specie, sine vlla partium varietate complicata existunt, in reliquo numerorum à monade effluxu, sensibiliter expressa cernantur. Octonarius igitur primus à Monade sensibilis cubus, è dyadis primi sensibilis numeri fonte scaturit; bis enim 2, generant 4, primum sensibile quadratum, & bis 4, generant 8, primum cubum, congruum sanè hylæi minorisque Mundi symbolum; sicuti enim Mundus hylæus quatuor constat elementis, ita minor Mundus Homo, præterquam quod ex quaterna elementorum combinatione constituatur, præcipuè quoque quatuor constare videtur; ipsa videlicet anima, substantia intelligentia, voce & scripturà; vti enim, teste Platone, anima Megacosmi ad mundi totius, ita anima microcosmi ad corporis sui domicilium se se habet, vnde Octonarius cubus primus per duorum quadratorum compositionem emergens symbolum est.

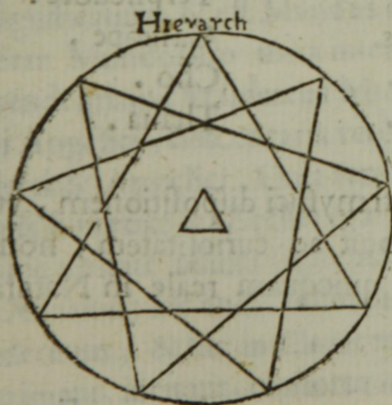
Paradoxon monadis.

Rursùs, quemadmodum Septenarius septem entium Symbolum est, ita Octonarius Aegyptijs octo Geniorum siue Numinum principalium, quibus septemplex Mundus gubernatur, Symbolum erat; atque haud sine ratione, Martiano teste, ex Pallade & Amore, id est, ex nocte, & spiritu diuinà quadam ratione consurgit. Hinc Orphæus quotiescumque Diuinam

Octonario numero octo Numina designabant Aegyptij.

volebat monſtrare Iuſtitiam, per Octonarium iurare conſueuerat, per quem & rerum ſummæ imperare dicebat Euander: ſcilicet Ignem, Aquam, Terram, Cœlum, Solem, Lunam, Mythram & noctem indigitando. Hinc Aegiptij eum exprimebant vel per ſtellam, vel per circulum octo radijs inſignem. In columna quoque hieroglyphica, teſte Diodoro, octo Numina ponebantur, Saturnus, Rheo, Oſiris, Spiritus, Cœlum, Luna, Nox, Dies.

Nouenarius ex triade in ſe ducta reſultat, tantò arcanior eſt, quantò triadem triniter inuoluens, dum eius efficit quadratum, maiora in ſe continet myſteria. Sicuti enim trias ſummi illius Boni primique principij numerus eſt, ſummum autem Bonum primumque principium à cunctis fidelibus in eiuſdem ſubſtantiæ vnitate, ſub diuinarum hypoſtaſium triade adoratur, pulchrè ſanè elucеſcit, quomodò indiuiſa hæc tri-unitas rerum omnium creatrix triplicata nouenarium generet. Angelicæ ſubſtantiæ à Deo immediatè productæ primæ creaturarum propaginis, ac nouenæ in ordines cæleſtes diſtinctionis Symbolum ſunt conuenientiſſimum; & appoſitè in adiūcta figura patet, vbi Diuina & ſuperimmenſa Trinitas ſimpliciſſima & indiuiſibilis vnitas ad extra mota ſe triplicans, tres hierar- Nouenarij myſteria.

rar-

rarchicas intellectualium mentium Monarchias in ternos Choros diſtributas produxit, quæ SS. Triadis ſignaculo notatæ, eiuſdem primam, proximam & immediatam imaginem in ſe exprimunt, quam & homo quatuor internis, & quinque externis potentijs refert, vti hic.

Quæ adeò ſcitè per hanc Enneadem referuntur, vt vel ipſi Gentiles, neſcio quo inſtinctu, reſpexiſſe videantur, dum nouem Muſas orbium cæleſtium præſides Intelligentias, ad Mundi harmoniam indicandam, diſpoſuerint; quin & Hebræorum Mecubalim huc reſpexiſſe videntur, dum per nouenarium hunc triplicatum, triplicem Mundum, Angelicum, Sidereum & Hylæum

Seraphin.	Mens.	Vrania.
Cherubin.	Intellectus.	Polyhymnia.
Throni.	Ratio.	Euterpe.
Dominationes.	Imaginatio.	Erato.
Poteſtates.	Auditus.	Melpomene.
Virtutes.	Viſus.	Terpſichore.
Principatus.	Olfactus.	Calliope.
Archangeli.	Guſtus.	Clio.
Angeli.	Tactus.	Thalia.

indigitarint, iuxta Alphabeti myſtici diſpoſitionem, vti ſequitur, quæ hic referre libuit ad curioſitatem, non quod analogiæ huiuſmodi quicquam reale in Naturæ fundent.

En-

Enneas Angelica iuxta Hebræorum Alphabetum dispoſita.

ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
Ang.	Arch.	Princ.	Poteſt.	Virt.	Dom.	Thr.	Cher.	Ser.
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י
Luna.	Merc.	Ven.	Sol.	Mars.	Iupp.	Satur.	Firmam.	I. Mob.
ץ	ף	ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק
Intell.	Ratio.	Senſ.	Veget.	Inanim.	Terra.	Aqua.	Aër.	Ignis.

Vbi vides primò per primum nouenarium Alphabeti, Mundum Angelicum indicari, in quo nullo terrenæ miſtionis inuolucro veſtitæ mentes, per primam literarũ enneadem, quam Hebræi עולם המלאכים. Mundum Angelorum vocant, indicantur: cui ſuccedit proximus huic Mundus, quem Mundum Sphærarum vocant, עולם הגלגלים, per ſecundam literarum enneadem ſignatam, & continet primum Mobile, Firmamentum, cum cœteris ſequentibus ſeptem planetarum orbibus. Tertium Mundum vocant עולם היסודת Mundum fundamentorum, per tertiam literarum enneadem ſignificatum, & eſt Mundus elementorum; quorum quidem Mundorum mira inter ſe, & à ſe inuicem eſt dependentia, ita vt ſidereus Mundus influxibus ſubſit Mundi Angelici, elementaris verò ſeu hylæus vtriuſque & ſiderei & Angelici. Quia tamen nihil hęc omnia proſunt, niſi ſupremæ & Archetypæ Monadis influxus accedat; hinc vnitate addita ſuprema, fiet totius naturæ creatæ Denarius; hic enim influens in Angelicum, & hic in ſidereum, & hic in Elementarem, omnia conficiunt, animant, incitant, confortant, perficiunt: Hanc autem Mo-

Monadem enneadi Mundorum additam Hebræi vocant אין סוף, *Infinitum*; ſed iam Catenas rerum naturalium, quæ hinc reſultant, exponamus.

CAPVT V.

De Catenis rerum naturalium per numeros expreſſis.

Reperitur & aliud in natura rerum arcanum, quod niſi numeris explicari non poteſt. Et eſt quædam ex Archetypo deprompta ratio, qua opifex rerum ſapientia, ſingulos entium ordines ita numeris allegauit, vt exinde in multas claſſes diffuſæ, ad quam quodlibet reuocetur, ex numerica conſtitutione cognoſci poſſit: Atque tum in omnibus, tum potiſſimum in vegetabilis naturæ Oeconomia ſpectantur. Membra vegetabilium ſunt ſeptem, radix, ſcapus, cortex, folia, flore, fructus, ſemina. Sunt plantæ quæ vna tantum radice gaudent, vt in pleriſque cæpis, rapis cæteriſque plantis cernitur. Sunt quæ in duas radices ſatiſcunt, vt orchides, mandragora, gentiana; aliæ triplicem ſortiuntur radicem, vt helenium, ſimileſque.

Arcanum numericum Naturæ.

Radix.

Sunt in nonnullis ſcapi, quorum internodia arithmetica quadam longitudinis proportione creſcunt, & decreſcunt, vti Phu, quam Valerianam vocant, Erithrodanum, hippuris ſiue equiſetum, Sambucus: nonnullorum caules ſunt teretes, triquatræ, quadræ, vti mentaſtrum aquaticum, Vlmus ſcabioſus, & alia hiſce ſimilia.

Folia.

Si foliorum numeroſam facturam contemplemur, in ijs

ijs ingentem numerosæ constitutionis differentiam reperiemus; habent aliquæ vnum solummodo folium, vnde & nomen adeptum, vnifolium; alia tria, vti trifoliorum innumeræ species, alia quaterna, quæ ad caulis intermedia se vt plurimum exerunt; vti tetraphylla: sunt iterum pentaphylla, heptaphylla, &c. iuxta naturalem numerorum seriem constituta in herbis foliorum multiplicitas.

Mirum est quod in equiseto obseruatum fuit. Habet hæc herba caulem in varia internodia distinctum, ex quibus singulis 24 folia sub continua angulorum æqualitate emittuntur tanta naturæ industria, vt si caulis ad altitudinem æquinoctialis detorqueatur, & ad situm austro-boreum, haud incongruè horologium, quod æquinoctiale vocant, constituat; cuius caulis per centrum transiens in folijs vmbrâ sua horas, quas folia exprimunt, demonstrat: mirum naturæ ludibrium. Horologiũ ex Equiseto.

Sed progrediamur ad florum numerosam sobolem, quorum proprium est sub determinato numero, iuxta diuersas species, suam propriam exhibere. In Ficu folium, flos, fructus, idem est. Omnes ferè flores, determinato foliorum numero gaudent, quibus ex centro ad circumferentiam veluti in radios quosdam diffusis, mira florum pulchritudo exprimitur: sunt flores duorum, trium, quatuor, quinque foliorum vsque in infinitum, quorum singuli suam à foliorum numero sortiuntur nomenclaturam, quæ & fructibus seminibusque accidere perito phytoptæ patebit: neque quispiam mysterio carere censeat, quod opifex sapientia in nu- Flores.

mero, pondere, & menſura tam aptè diſpoſuit: ſiquidem ab arcanioris naturæ exploratoribus Phytoptis obſeruatum fuit, diuerſas plantarum ſpecies, quæ eodem radicum, florum, foliorumq; numero conſtant, quod inquam, earum naturales vires inter ſe adeo concordare reperiantur, vt indè in natura vegetabili certæ quædam numericæ conſtituantur catenæ, quibus in medicas compoſitiones aſſumptis, vires mirum in modum intendi dicunt; & patet in pentaphyllorum diuerſis ſpeciebus in vnum aſſumptis. Certè quinque digitorum radicem, quam & palmam Chriſti vocant, inſignem in manus affectæ cura effectum præſtare; cui ſi plantaginem quinqueneruiam iunxeris, manuum, pedumque curam intendes; mentaſtrum aquaticum caule quadrato quartanæ, vti & triquetra tertianæ mederi dicunt; adeò vt numerus in plantarum membris, nil niſi ſigna quædam ſint, & arcani characteriſmi ſiue ſignaturæ, ex quarum inſpectione, in interioris indolis talis & talis plantæ notitiam prouehamur. De quibus vide fusè agentem Io: Baptiſtam Portam in ſua phytognomia, & nos in Oedipi Aegyptiaci Tom. II. Sintagm. V. de medicina Aegyptiorum hieroglyphica, & lib. 3. de Arte Magnet. quam ampliſſimè huius rei argumentum expoſuimus, ad quæ curioſum Lectorem remittimus.

Ludit & natura numeralis ſimili prorsùs modo in criſtallo, topazio, amethiſto, cœteriſque pretioſis lapidibus, quorun nonnulla Natura in triquetram, quædam in tetraedram, alia in hexaedram, dodecaedram, icoſaedramque figuram compegit, id eſt, ternis,

qua-

quaternis, ſenis, duodenis, vigenis lateribus conſtantem, de quorum geneſi & viribus, cum in 8. lib. Mundi ſubterranei vbertim ratiocinati ſimus, hic ijs immorari nolumus.

Ludit & in animalium Regno numerica coloris diuerſitas: ſiquidem in animalibus, volucribus potiſſimum, quædam cernimus vno, aliqua binis, alia ternis, quaternis coloribus, nonnulla quoque innumeris imbuta ſpectamus. Quæ ad certas claſſes ſub identitate numerorum reducta, vnà iunctis in triplicis naturæ Regno ordinibus, catenas ſubminiſtrare poterunt, magnarum in natura rerum indices.

CAPVT VI.

De myſticis numerorum catenis.

DIuinæ & opificis mentis effluxum ſupra diximus contigiſſe ex vnitate illa ſupramundana & archetypa, primò per triadem tri-unam ad intra, ab æterno; in ineffabili verò illo æternitatis puncto ad extra, per quaternarium in totius corporeæ naturæ ambitum, ſingulosque productarum rerum ordines, per intelligentias totidem præſides. Et primò quidem in maſſam hylæam ſiue elementarem: quicquid enim corporum materiale & ſenſibus obuium, è quatuor illis rerum omnium principijs elementis compoſitum eſſe in Itinerario Extatico expoſuimus. Per quaternarium itaque archetypum in Intelligentijs Angelicis triplica- Ternarij catena.

 tum

tum in quadripartitam Mundi peripheriam ſeſe exeruit ſapientia κοσμοτεχνίτης, dum ſuprema, media, infima mundi entia conſonantiſſimo numero in quatuor mundi plagas, Auſtrum, Boream, Eurum & Zephyrum, per quaternas triplicitates, igneam, aëream, aqueam, terream diſtribuit. Vnde mox diuina mens Solis præſidio, per mentes Angelicas annuum curſum in quatuor diſtribuit tempora, Ver, Aeſtatem, Autumnum, Hyemem: quibus per analogiam quandam ætates hominum, pueritia, adoleſcentia, virilitas & ſenectus reſponderent, vt quod vitæ ſuæ in vere cœpit exordium, id in æſtate maturaret & decoqueret, in autumno vitæ tranſactæ fructus proderet, & tandem hyeme ſubſequente in interitum abiret, ſub veris initium ad renaſcentiam ſuam rediturum; fit autem huiuſmodi effluxus in quadruplicem naturæ Inanimatæ, Vegetabilis, Senſibilis, & Rationalis gradum, quorum conſeruatio à quatuor primis qualitatibus elementaribus, calido, humido, frigido, ſicco, ex quibus compoſita ſunt, dependet. Sed iam ad ſeptenarium progrediamur.

Quaternarij catena.

Septenarij catena.

Gaudet natura numero ſeptenario. Archetypus quippe mundus in ſeptem ſpiritus, qui in conſpectu Dei ſtantes, perpetuò diuinas contemplantur Ideas, quorum præſidio ſeptem planetarum ſidera ad vniuerſi bonum reguntur, gubernanturque. In firmamento quoque ſeptem Vrſæ ſtellas in nauigantium commodum moderantur. Lunæ pariter quartarum ſeptemdialium periodum 28. dierum ſpacio conficiunt, quarum opera à ſidereo mundo ſeptem metallorum ſpeciem argumentum,

tum, aurum, ferrum, ſtrannum, plumbum, mercurius in minerali natura; in vegetabilis naturæ membris ſeptem, quæ ſunt plantarum radix, caulis, cortex, ramus, folium, flos, fructus, alimentum ſuum hauriunt. In microcoſmo exteriori ſeptem membra principalia, caput, ceruix, pectus, manus, venter, inguen, pedes: in interiori verò ſeptem vaſa vitæ, quæ ſunt cerebrum, cor, ſtomachus, lien, iecur, pulmo, renes, augentur & conſeruantur. Deus per ſeptem dona Spiritus Sancti, propter ſeptem miſericordiæ opera influit in animas, queis corroboratæ, in conſortium filiorum Dei admiſſæ, eò vndè profluxuerunt, reuertuntur. Denarium iam proſequamur.

Denarius harmonicus eſt, & inter omnes perfectiſſimus; omnes enim numerorum parium impariumque differentias, omnes proportiones harmonicas complectitur, vti ex quaternario expanſo patet, qui potentia denarius eſt: ſiquidem 1, 2, 3, 4, iuncta ſimul conſtituunt denarium; & vt ſic conſideratus, omnes in ſe 5 harmoniarum proportiones continet; in proportione enim 2 ad 1, dupla repetitur, quæ à Muſicis διαπασῶν vocatur: in 2 ad 3, ſeſquitertia proportio reſultat, quæ eſt διάπεντε: in 3 ad 4 proportio ſeſquitertia, & διατεσσάρων vocatur: in 3 ad 1, tripla, διαπασῶν διάπεντε in 4. denique ad 1, quadrupla proportio emanat, dicta δισδιαπασῶν. Quibus vniuerſa non ſolum artificialis, ſed & mundi maioris muſica, vnà cum Angelica, & omnium ſupremo chorago Deo Opt. Max. continetur. Antequam enim eorum opifex vnitatem

Denarij catena.

re-

rebus inferioribus communicaret, ex vnitate ſua archetypa in ternarium & quaternarium, & tandem in denarium, tanquam in decem Ideas & menſuras omnium numerorum rerumque faciendarum exemplaria ſe diffudit; vltra enim denarium, alius numerus, niſi replicatus, dari non poteſt, redeunte vnitate ad ſuum principium, ſuprema mens iuncta nouenario, rerum creatarum denarium conficit; quem & veteres Mythologi per nouem Muſas & Apollinem haud inſcitè exprimebant. Hoc pacto noueni Angelorum chori in tres hierarchias diſpartiti, cum Deo omnium complemento denarium conficiunt; In ſcientijs totius ἐγκυκλοπαιδείας denarium complent, nouem Categoriæ cum ſubſtantia; In moralibus Legis decem præcepta vtriuſque Legis complementum præſtant. Quæ omnia huc-uſque dicta Hebræorum ſapientes per decem numerationes, quas Sephiroth, ſeu numerationes vocant, exprimebant, vt in ſequenti ſchemate patet, circa quam meritò tota Hebræorum machina verſatur. Sunt itaque decem ספירות ſeu numerationes, quas & emanationes, & veſtimenta Dei, quibus ad extra in creatione Mundi proceſſit, vocant; quarum tres ſuperiores, altiſſimas, ſpirituales, & intellectuales, plerique מעשה מרכבה opus quadrigæ, quo innuunt myſticum Diuinæ Maieſtatis currũ ab Ezechiele deſcriptum: Septem verò inferiores, vocantur מעשה בראשית, opus mundanæ fabricæ vocant; atque ſunt decem diuina nomina, quorum tria prima emanationes vocant, reliqua verò ſeptem, attributa appellant, ijſque humani corporis membra applicant, non quod nos inter

Denarij catena.

ter

ter & Deum quæpiam figuræ aut ſubſtantiæ exiſtat ſimilitudo, vti rectè S. Dionyſius, ſed membrorum ſolummodo veluti quædam intentio. Hanc eandem ob cauſam Deo cor, oculi, aures, manus, pedeſque in ſacris literis affinguntur, non quod ad noſtri membra corporis Deus vllam proportionem & habitudinem præſeferat, ſed quod ſit in ipſo altiſſimo & incomprehenſibili entium ente, aliquid intrinſecum, ineffabile, & prorſus ἀνεκφώνητον, à quo vniuerſa profluunt, quodque altiſſimarum, abſconditarum, menteque incomprehenſibilium rerum rationem denotat, quorum humani corporis membra Deo impropriè attributa, nonniſi ſigna ſunt & typi. Numerationum itaque intentio nullum terminum, menſuram nullam, nullum numerum molemque, cœteraſque qualitates; ſed tenuem quandam vmbratilemque diuinarum virtutum (in quantum eas homo corporearum imaginum aſſuetus, iuxta ſpecies numeroſas concipere poteſt) ſimilitudinem & analogiam exhibent: per decem enim haſce numerationes, veluti per canales quoſdam, Deus per Angelos in Mundum ſidereum, & hinc in elementarem, adeoque totius naturæ inferioris ambitum influit. Primò ſiquidem ponunt globum lucidotenebroſum, quo Diuinam eſſentiam notant, & *Enſuph* vocatur, id eſt, infinitum, omnis termini & finis expers, à quo omnis influxus deriuatur. Quod ſecretiores Hebræorum Theologi decem diuinis nominibus exprimunt, iuxta decem ſummas, quæ in ipſo elucent, perfectiones, quibus ſecundum occultam quandam analogiam totidem Angelicæ naturæ ordines attribuunt;

Quomodo Deus humana membra habere intelligendum ſit.

&

Tabula influxus 10 *Sephiroth*.

1 Kether. Corona.	influit in	Seraphim.	& per hos in ſphæram.	Primi mobilis.
2 Cochma. Sapientia.		Cherubim.		Firmamenti.
3 Binah. Intelligentia.		Thronos.		Saturni.
4 Gedula. Magnitudo.		Dominationes.		Iouis.
5 Geburath. Fortitudo.		Poteſtates.		Martis.
6 Tiphereth. Pulchritudo.		Virtutes.		Solis.
7 Nizah. Victoria.		Principatus.		Veneris.
8 Hod. Honor.		Archangelos.		Mercurij.
9 Ieſod. Fundamentum.		Angelos.		Lunæ.
10 Malcuth. Regnum.		Animaſticum ordinem.		Mundi elementaris.

& in

& in Mundo ſenſibili totidem mobilium corporum cœleſtium ſyſtemata: in microcoſmo totidem membrorum principalium conſtitutiones. Deus itaque per decem nomina, quæ ſunt veſtimenta eius, in mundum Angelicum, per eadem deindè in mundum ſidereum & elementarem, & per eadem denique in microcoſmum, quæ tamen analogia, vti ſupra diximus, nihil influit effectiuè. Atque hæ ſunt decem numerationes, à quibus Hebræi mundum creatum conſeruari tradunt. Et primæ quidem tres propriè conſiderantur vt intrinſecæ Deo, coæternæ, infinitæ &c. de quo R. Iſaac Comm. in Ietſirah. *tres numerationes ſunt Kether, Cochma, Binah, altiſſima ſedes & thronus vnus, in quo ſedet Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth*. Atque quid aliud Hebræi veteres hac numerationum triade velint, non video, niſi Sanctiſſimæ Trinitatis myſterium: tametſi Iuniores talpis cæciores, neque eam agnoſcere velint, & per eam non niſi tres proprietates innuant: de quibus quam ampliſſimè actum vide in Cabala Hebræorum, quam in II. parte Oedipi Aegyp. tradidimus. Atquæ hæc eſt deſcriptio decem numerationum ſeu Sephiroth, vnà cum 22 canalibus, per quos vnus in alterum influit, & tot ſunt, quot in Alphabeto Hebraico literæ, videlicet 22. eſtque ſyſtema in tres partes diuiſum, quarum prior indicat mundum archetypum vnà cum Angelico, ſecunda mundum ſydereum; tertia mundum elementarem; hoc pacto, aiunt, Deus per Angelos ſuos influit in mundum ſidereum, & hic in elementarem, nihilque aſſerunt eſſe in archetypo & an-

Canales Sephirot 22 canalibus alphabeti Hebraici ſignati.

gelico mundo, quod non ſub certa quadam analogia ſit in ſidereo, elementari, & microcoſmo. Totius huius philoſophandi rationem videat Lector in noſtra Cabala, vbi quidquid deſiderare poterit circa hanc materiam, amplè tractatum reperiet. Nobis, ne numerorum myſteriorum limites excederemus, ea hoc loco non tam explicare, quam inſinuare tantum viſum fuit. Sed iam ad inſtitutam materiam, in qua duodenarij vis explicanda reſtat, progrediamur.

Duodenarij cetera.

Duodenarius exurgit è ductu triadis in tetadrem, ex diuina ſcilicet monade triuna, in naturæ creatæ quaternarium, quam & in ſacris literis ad vniuerſitatem rerum ſignificandam aſſumpſiſſe videtur. Hinc Ciuitatem ſupernæ Ieruſalem 12. portis, totidemque fundamentis inſtructam deſcripſit S. Ioannes; quo ſub myſterio ſeu anagocico ſenſu vniuerſitatem ſaluandorum innuit, & appoſitè ſanè per 12. Tribus Iſraël in lege naturæ, & in gratiæ lege per 12. Apoſtolos, qui Euangelium per ter quaternas mundi partes diſſeminarunt ad ſalutem mortalium reparandam, indicatum fuit, vti ergo ter quater faciunt 12.; ita quadrifidus Mundus niſi in fide Trinitatis ſaluari non poteſt, vtpotè per lauacrum regenerationis, quod per lutherem Salomonis 12. bobus ſuſtentatam aptè indicatur. Quia verò homo ſine rerum neceſſariarum ſubſidio viuere non poteſt, hinc in ſiderio mundo, Solem ex auſtro in boream, & contrà, per duodecim ſigna Zodiaci totidemque menſes vagari voluit, vt ea quæ ad vſum hominum conſtituta fuerunt, per duodecim menſium annuum ſpacium

ad

ſpirarent,
ortalitatis
iteris per
reſpiciat.
quenti ſi-
os nume-
& Pytha- Plato in Alcino.
ndas vir-
d Plato-
rtius, &
ſe. Inter
t, & in
lus con-
pleurus;
ribus la-
Iſopleu-

um pro-
præſidi-
eiuſdem
inæqua-
plus eſt,
per circu-
lum

Miniſtri
Sacerdotes.
MERI
X
DIES
Terra.

Typus myſticus cæleſtis Ieruſalem duodenario comprehenſus.

CHRISTVS. ENS. 1 ORI- Regeneratio.

Ioannes Baptiſta.	2	Legis conſummatio.
Iechonias.	3	Tranſmigratio.
Dauid.	4	Regnum.
Ioſue.	5	Hæreditatio.
Aaron.	6	Sacerdotium.
Moyſes.	7	Lex.
Iacob.	8	Deſcenſus in Ægyp.
Iſaac.	9	Confirmatio.
Abraham.	10	Promiſſio.
Noe.	11	Diluuium.
Adam.	12	Creatio.

Sacerdotes. Pontifices. Angeli. Archangeli. Principatus. Poteſtates. Virtutes. Dominationes. Throni. Cherubim. Seraphim.

♒ ♑ ♐ ♏ ♎ ♍ ♌ ♋ ♊ ♉ ♈

Aqua. Aer. Ignis. Luna. Mercurius. Venus. Sol. Mars. Iuppiter. Saturnus. Firmamentum.

Dan. Beniamin. Ioſeph. Simeon. Iſſachar. Zabulon. Gad. Aſer. Nephtali. Ruben. Leui. Iudas.

Hie ru ſa lem

IESVS REX

Iaſpis. Saphyrus. Calcedoneus. Smaragdus. Sardonyx. Sardius. Cryſolytus. Beryllus. Topazius. Chryſopraſus. Hyacinthus. Amethiſtus.

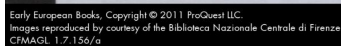
SEPTEN- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Matthias. Simon Chananæus. Thadæus. Iacobus Alphæi. Matthæus. Thomas. Bartholomæus. Philippus. Iacobus. Andreas. Ioannes. Petrus.

TRIO.

Fortitudo.	12	Oſee.
Temperantia.	11	Amos.
Liberalitas.	10	Micheas.
Magnificentia.	9	Ionel.
Magnanimitas.	8	Abdias.
Modeſtia.	7	Ionas.
Manſuetudo.	6	Naum.
Affabilitas.	5	Abacuc.
Veritas.	4	Sophronias.
Comitas.	3	Aggeus.
Iuſtitia.	2	Zacharias.

Amicitia. DENS. 1 OCCI- Malachias.

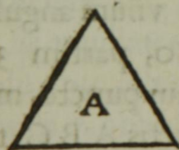

gelico mu
ſit in ſider
philoſoph
la, vbi q
riam,amp
myſterior
tam. expli
Sed iam a
explicand

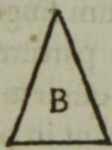
Duodenarij cetera. Du
ex diuina
ternarium
rum ſigni
tem ſuper
mentis in
ſterio ſeu
innuit, &
turæ, & i
gelium pe
ſalutem r
ergo ter q
in fide T
crum reg
bobus ſul
ſine rerun
hinc in ſid
contrà, p
ſes vagari
ſtituta ſuer

ad eiuſdem conſeruationem vndequaque conſpirarent, & tandem ad vltimum ſuum finem, expleta mortalitatis vita pertingerent: adeoque nil non in ſacris literis per duodenarium exponatur, quod non ad dicta reſpiciat. Verum numeri duodenarij myſteria vide in ſequenti figura. Sed iam quomodo, per hucuſque dictos numeros mundi vniuerſitatem expoſuerint Plato & Pythagorici, exponendum reſtat. Plato in Alcino.

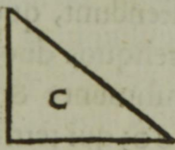
Sciendum eſt Aegyptios, ad Dei ſignandas virtutes, Geometricis vt plurimum figuris (quod Platonem, & Pythagoram eos ſecutos feciſſe Laertius, & Malchus in vitis eorum oſtendunt) vſos eſſe. Inter cœteras autem triangulum maximè obſeruarunt, & in ipſo tres iterum affectiones. Vel enim triangulus conſtat tribus æqualibus lateribus, & dicitur Iſopleurus; vel duobus tantum, & dicitur Iſoſceles; vel tribus lateribus inæqualibus, & dicitur Scalenus. Per Iſopleu-

Æquilat.

Isoſcel.

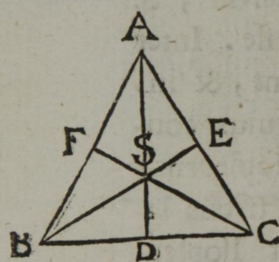

Scal.

ron diuinitatis triformis in mundum corporeum proceſſum (vnde, teſte Platone, corporei Mundi præſidibus Dijs dicabatur) per Iſoſcelem, proceſſum eiuſdem in ſidereum; per Scalenum trium angulorum inæqualium, quorum prior rectus, alter tertij duplus eſt, Mundum alterationis, hoc eſt elementarem: per circu-

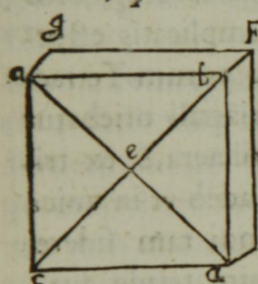
lum verò ſolitariam Dei tri-unam naturam, vt poſteà dicetur, aptè denotabant. Quomodo verò hunc ordinem & ſeriem generationis rerum omnium oſtenderent, Alcinous Platonicus fusè, & pulchrè deducit, vt ſequitur.

Quomodo verò Plato ex mente Aegyptiorum quatuor regulares figuras compoſuerit ex ſcalenis, cuius vnus angulus rectus, alter duas tertias vnius recti, reliquus verò eiuſdem tertiam partem habeat, id eſt, cuius vnus angulus 90. alter 60, tertius 30 graduum ſit; cum hucuſque Commentatores eius latuerit, noſtrarum partium eſſe rati ſumus, id geometrico ratiocinio hoc loco demonſtrare. Primò itaque deſcribebant triangulum æquilaterum A B C, ex cuius angulis A B C totidem perpendiculares A D, C F, & B E, ducebant, diuidebaturque triangulus æquilaterus in ſex triangulos ſcalenos, omnes æquales, & ſimiles, vti numeri oſtendunt, quorum ſinguli vnum angulum rectum, & reliquos duos, partim 60, partim 30 graduum conſtituunt: & ij quidem qui puncto medio 5 inſiſtunt, 60; qui terminant in punctis A B C triangulum, 30; qui denique medijs lateribus in punctis F D E conſiſtunt, 90 graduum ſunt, lateraque ſortiuntur ſub ea proportione, quam numeri 3, 4, 5, habent, quorum myſterium poſteà explicabitur. Huiuſmodi itaque triangulum dicebant nunc geneticum, modo nuptialem figuram, quod principium eſſet generationis rerum omnium ſublunarium, hoc pacto. Per baſin B A notabant principium rerum paſſiuum, humidum

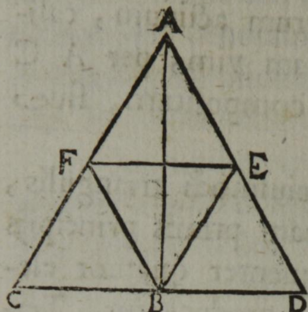
videlicet, siue Isim; per normalem C B ipsi A B insistentem, innuebant principium rerum actiuum, calidum videlicet, siue Osirin, masculam vim; per A C verò hypothenusam, ex vtroque compositum, siue Horum.

Iam videamus, quomodo huiusmodi triangulis, Isoscele scilicet, & scaleno tanquam primis principijs quatuor figuræ regulares, & consequenter quatuor elementa, quorum ea Symbola sunt, producantur. Terræ Symbolum cubum ita conficiebāt; Isoscelem A B C quadruplicabant, & proueniebat quadratum A B E D, hoc ductum in 6, cubum constituebat A B E D C F G. ita vt Isosceles, Proclo teste, esset terræ primum principium, quadratum vero proximum.

Porrò ignis Sym bolum, pyramidem seu Tetraedron ita con ficiebant. Cum Tetraedron quatuor constet triangulis æquilateris, quorum vnusquisque iterum, vti paulò ante ostensum fuit, ex sex Scalenis constituitur, 4 ducta in 6, producebant 24 Scalenos geneticos (ita enim imposterum appellabimus huiusmodi triangulum) pyramis itaque tetrapleura hoc pacto non ignem tantum, sed & totum Vniuersum, in quod ignea vis se occultè diffundebat, notabat; hoc autem pacto in corpus id deducebant. Triangulum Isopleurum A C D; subdiuidentes bifariam, duos efficiebant Scalenos B A C, B A D. quo quidem notabant processum Numinis ex Mundo archetypo in Mundum alterationi-

bus,

bus mutationibusque expositum: hos Scalenos bifariam iterum secantes producebant Isoscelia B F A, B E A, processus Numinis per influxum sydereum indices: hos Isosceles iterum bifariam secabant per lineam F E, & producebant quatuor triangulos Isopleuros A F E, F E B, E B D, F C B: quibus complicatis efformabant primum omnium solidorum corporum Tetraedron, triade abeunte in tetradem, id est triāguli oriebatur figura quatuor planorum, siue pyramis trilatera, & ex tribus angulis nascebātur anguli duodecim, adeò vt in vnica hac figura haberent omnem totius Mundi tam siderei quam elementaris seriem. Trigonus enim triade sua rerum exprimebat generationem, vt posteà ostendetur, quaternarius laterum, elementa; tria, & quatuor coniuncta dabant septenarium siderei Mundi, septem planetarum circulis conspicui; duodecim anguli, Aplanes, siue Zodiaci duodecim denotabant dimensiones; figura erat acuta & pyramidalis, qua innuebant ignem, siue calorem, generationis rerum principium actiuum, quod Elementa, planetas, Aplanem, verbo omnia permearet. Iterum cum Octaedron ex octo Isopleuris, siue æqualium laterum triangulis constitueretur, quorum vnusquisque iterum ex sex Scalenis geneticis conficitur; 8 ducta in 6, dabant 48 Scalenos, quibus constituitur Octaedron aëris Simbolum. Denique cum Ico-

Isopleuri mysteria.

Octaedron genesis.

Icoſaedron 20 triangulis æquilateris conſtet, vnuſquiſque autem eorum ſex Scalenis; hi ducti in 20, dabunt 120 Scalenos, ex quibus tanquam principijs Icoſaedron conſtituitur, ac proindè in aquæ Symbolum fuit aſſumptum. *Icoſaedri geneſis.*

Habemus itaque in Tetraedra pyramide 24; in Octaedro 48; in Icoſaedro denique 120 Scalenos geneticos, ex quorum comparatione Plato ab Aegyptijs, & Pythagoræis doctus, in notitiam venit proportionis Elementorum, quam vnumquodque ad alterum obtinet. Nam quia ignis, aër, & aqua pro primo principio Scalenum habent, terra vero Iſoſcelem; colligit hæc omnia in ſe inuicem nequaquam diſſolui, atque permutari poſſe, terram, inquam, cum reliquis tribus; tria verò aërem, aquam, & ignem, ob commune ſingulis principium geneticum, in ſe inuicem actu diſſolui, & permutari. Significauit quoque, quæ in numeris triangulorum, ex quibus tanquam ex primis principijs tria elementa conſtant, proportio exiſtit inter 24, 48, & 120, eandem eſſe in denſitate, & raritate ſubſtantiæ inter ignem, aërem, & aquam, proportionem, vt ſcilicet ignis aëre ſit duplo rarior, aqua verò quadruplo, & ſe habent ſicuti Scaleni Tetraedri 24, ad Octaedri Scalenos 48, & Icoſaedri Scalenos 120. Cubus verò terræ Symbolum, vti ex heterogeneo, videlicet Iſoſcele triangulo componitur, ita quoque cum reliquis tribus Elementis ex hoc ipſo permutari non poſſe iudicauit; ſubeſſe tamen cubo terræ Symbolo harmoniam quandam, totius harmoniæ Mundanæ moderatricem, *Scaleni notæ.*

ex

ex partibus eius cognouit, videlicet ex ſex planis, duodecim lineis, octo angulis ſolidis, viginti quatuor planis, ex quibus cubus conſtat, id eſt proportiones harmonicas 6 ad 12, duplam, diapaſon; 6 ad 9, ſeſquialteram, diapente; 12 ad 8, ſeſquitertiam, diateſſaron; 8 ad 24 triplam diapaſon diapente; 6 ad 24 denique quadruplam diſdiapaſon.

Harmonia Mundi numeris expreſſa.

Sed præter has quatuor ſolidas figuras regulares, quintam etiam conſtitui poſſe videbant ex pentagonis, quorum tria in vnum compacta, ſolidum angulum conficerent, atque ita figuram complerent duodecim baſium, ſiue duodecaedram, vt corpora, quæ natura conſtant, omninò reſponderent Mathematicis; quæ Pythagorici Aegyptios ſecuti, naturalium ideò rerum prima dicebant principia. Atque hoc dodecaedron Vniuerſo adſcribebant, non, vt nonnulli putant, quintæ eſſentiæ ſuperlunari, ſed quinto magno corpori Vniuerſi, ex quatuor primis corporibus ſimplicibus compoſito. Hoc pacto igitur, cum duodecim pentagonos Iſopleuros, quorum vnuſquiſque in quinque Iſoſcelia diuidebatur, ità in vnum coaptari poſſe viderent, vt nihil vacui remaneret inter commiſſuras laterum, ac præterea hos in centro circuli coniunctos duodecim pyramides pentagonas conſtituere; myſterium Vniuerſi ſuboſfacientes, per duodecim latera dodecaedri primo duodecim ſedes Zodiaci, quem ipſi totius Vniuerſi terminum dicebant, referebant; hæ enim ſedes quaſi ſtellarum radioſo influxu in centro terræ coniunctæ, totidem pyramides conſtituebant pentaedras, duodecim penetralium, per quæ Numi-

Dodecaedri ſignificatio.

na

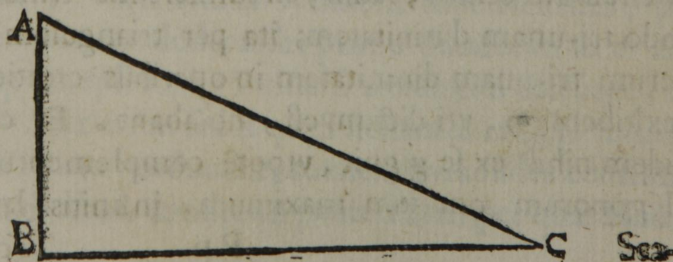
na in inferiorem Mundum influerent, ſymbolum, de quorum myſtica ratione cum in Obeliſco Pamphilio iam egerimus, eum Lector conſulere poterit. Quemadmodum itaque hæ duodecim pyramides pentaedræ verticibus ſuis in centro terræ connexæ, ita aptè coniunguntur, vt nullum vacuum intermedium relinquant; ſit Mundi vita per Numina, quæ dodecaedris Zodiaci præſident, ita per omnia diffunditur, vt nihil ſit, quod eam non participet. Iterum quemadmodum cubus terræ ſymbolum ex Iſoſcelibus componitur, ita ex pentagonis dodecaedron; quo quidem myſterio, neſcio quem occultum conſenſum notabant, Zodiaci maſculi cum Terra fœmina, è quorum coitu omnia naſci dicebantur. Nam ſicuti ex biſectione Iſoſcelis, & pentagonorum in dodecaedro naſcuntur Scaleni, ita ex terra, ceu principio paſſiuo, atque ex motu planetarum ſub 12 Firmamenti (quę ſunt veluti principium quoddã actiuum) ſignis influxuque eorum in terram facto, naſcunturScaleni genetici,hoc eſt,omnia in mundo ſenſibili entium diuerſa genera.

Vides igitur, quomodo ex primis & ſimpliciſſimis lineis & figuris, ad corporum geneſin, totiuſque corporeæ naturæ arcanum procedebant. Sicuti autem per circulum centro, radio, circumferentia trinum, ſuo modo tri-unam diuinitatem; ita per triangulum æquilaterum tri-unam diuinitatem in operibus creationis ſe ſe exhibentem, vti dictum eſt, notabant. Et circulus quidem nihil ex ſe gignit, vtpotè complementum, & polygonorum omnium maximum, infinitis lateribus

conſtans, abditè ſolitariam vnitatem trinam ſignat; trigonus verò principium totius generationis, omnium reliquorum, ſiue figurarum polygonarum, ſiue corporum, vt paulò ante oſtenſum fuit, genitor eſt. Hunc proxime ſequitur Iſoſceles, terræ & firmamenti ſymbolum; quod ſequitur Scalenum rectangulum ad ſumma geneticæ naturæ myſteria indicanda. Conſtat rectangulum Scalenum, vti ſupradictum eſt, tribus lateribus inæqualibus, totidemque angulis, recto vno, & duobus acutis: per rectum conſtantem, & immutabilem naturæ in operando legem; per duos reliquos, vnum maiorem ſubduplum, motum augmentationis, per tertium ſubſeſquialterum diminutionis diuiſioniſque rationem indicabant. Per lineam præterea inferiorem BC, quæ baſim trianguli conſtituit, ſignificabant, teſte Plutarcho, principium paſſiuum rerum, maximè terrã, ſiue Iſidem, per normalem ei rectà inſiſtentem B A principium rerum actiuum; formam, Oſirim, ſiue Solem; per hypotenuſam denique, ſiue ſubtenſam A C vtramque lineam coniungentem, compoſitum, Horum filium ex vtroque natum acutè indicabant, vt paulò ante etiam diximus.

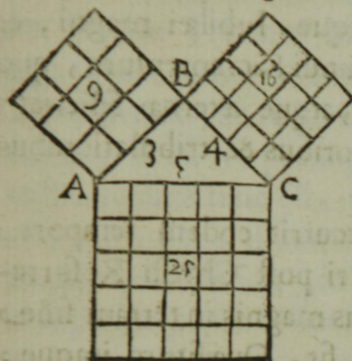
Scaleni myſterium.

Sed videamus modò arcanum Totius ſub citati;

Sca-

Scaleni figura reconditum. Latera huius se habent ad inuicem, sicuti 3 4 & 5. vt in figura patet, vbi vides sub triangulo Isopleuro ternarium numerum, quaternarium sub Isoscele, quinarium verò sub Scaleno contineri.

Porrò 3, 4, & 5. simul iuncta faciunt duodecim, dodecaedron naturæ. Vnde sicuti numeri in numeris, lineæ in lineis, figuræ in figuris implicitè continentur, ita omnia in omnibus esse occultè hisce præfigurabant. Præterea latus A B 3 in se ductum conficit 9. latus B C 4. in se ductum constituit 16; quæ simul iuncta constituunt tantum, quantum latus A C 5 in se ductum, videlicet 25. arcanum ingens in Mathematicis, & inuentionum infinitarum ferax, ab Aegyptijs primùm inuentum, à Pythagora verò sub suo nomine propalatum, quo mundanorum corporum, adeoque totius vniuersi genesin per geneticos triangulos, subtili sanè ratiocinio, occultè indicabant.

Hecatombe Pythagorica.

Porrò reliquæ omnes numerorum vltra denarium formæ, in decade monadica semper implicitum sensum habent, numerorumque in prima decade contentorum mysteria respiciunt; hoc pacto quater 10 faciunt 40, & laboriosi huius temporis Sacramentum innuit, quo sub lege Christi aduersus Satanam notatur concertatio, & ex 40 dierum ieiunio

40 mysteria.

Reliquorum compositorum numerorum mysteria.

Chriſti, Moſis, & aliorum luculenter patet.

50. myſt. Iterum quinque in 10 ducta, dant 50, remiſſionis & indulgentiæ Symbolum, & nota Pentecoſtes eſt, quo die 50. poſt Reſurrectionem Chriſti, Spiritus Sanctus ſupra Apoſtolos apparuit, eſtque Iubilæi magni, & Sabbati Sabbatorum in fine mundi Sacramentum, quo electi in conſortio filiorum Dei, atque æternæ felicitatis ſtatu perpetuò quieſcentes, laboribus & tribulationibus finem imponent.

Hæc dum ſcriberem, occurrit eodem tempore Euangelium de piſcatione Petri poſt Chriſti Reſurre-
153. myſt. ctionem, vbi & de 153 piſcibus magnis in terram ſine retis ruptura extractis mentio fit. Quæſitum itaque quid ſibi velint, quoad myſticam ſignificationem 153 piſces, numero non multum vſitato expreſſi? Dixi hunc numerum eſſe electorum in ſuprema patria congregandorum Symbolum, qui ex periculis mundanarum tentationum integri, & meritis grandes, ſine retis euangelici ruptura, in æternæ felicitatis littus extracti, finem ſuum vltimum conſecuti ſunt. Sed videamus vbi myſterium lateat. Componitur hic numerus ex 10. & 7, quorum ille numerus perfectionis, omnia in ſe complicat, hic verò, id eſt, 7, Septemplices Spiritus Sancti gratias & chariſmata notat, quæ per triadem multiplicata, conficiunt 51. Diximus autem ſupra, 50 remiſſionis, Indulgentiæ & quietis, Iubilæi magni, & Sabbathi Sabbathorum Sacramentum denotare; quies verò perfecta niſi in vno, indiuiſo, immutabili, qui eſt Deus Opt. Max. obtineri

non

non poteſt, neque ſeptem Spiritus ſancti dona cœlitùs nobis conceſſa vim habere poſſunt, niſi præuijs Sacramentis, & 7 operibus miſericordiæ per Sacroſanctæ Triadis fidem in militante Eccleſia formentur. Hinc per Sacram Triadem multiplicata dant 153. Quia ergo omnis operatio in militante Eccleſia in fide S. Trinitatis peracta, ad requiem tendit; hinc 17 ter multiplicamus, vt ad 51 pertingere valeamus; quoniam verò noſtra requies tunc eſt, cum ipſam Trinitatis claritatem, in vnione diuinitatis eſſe confitemur; per hanc itaque, qua videlicet 3 in 51 ducta dant 153. electorum in ſuprema patria collocãdorum ſummam intelligimus, qui vti per 153 piſces in Euangelio ſignantur, ita quoque textum luculenter expoſitum proferunt. Faxit diuina bonitas & miſericordia, vt inter illos 153. piſces, numerum nempè ſaluandorum, peracta huius corruptibilis vitæ mortalitate æternum felices connumerari mereamur.

Monas tri una apud Aegyptios ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος.

Omnia ad maiorem Dei Gloriam Virginiſque Matris.

INDEX

Rerum quæ in hoc Libro continentur.

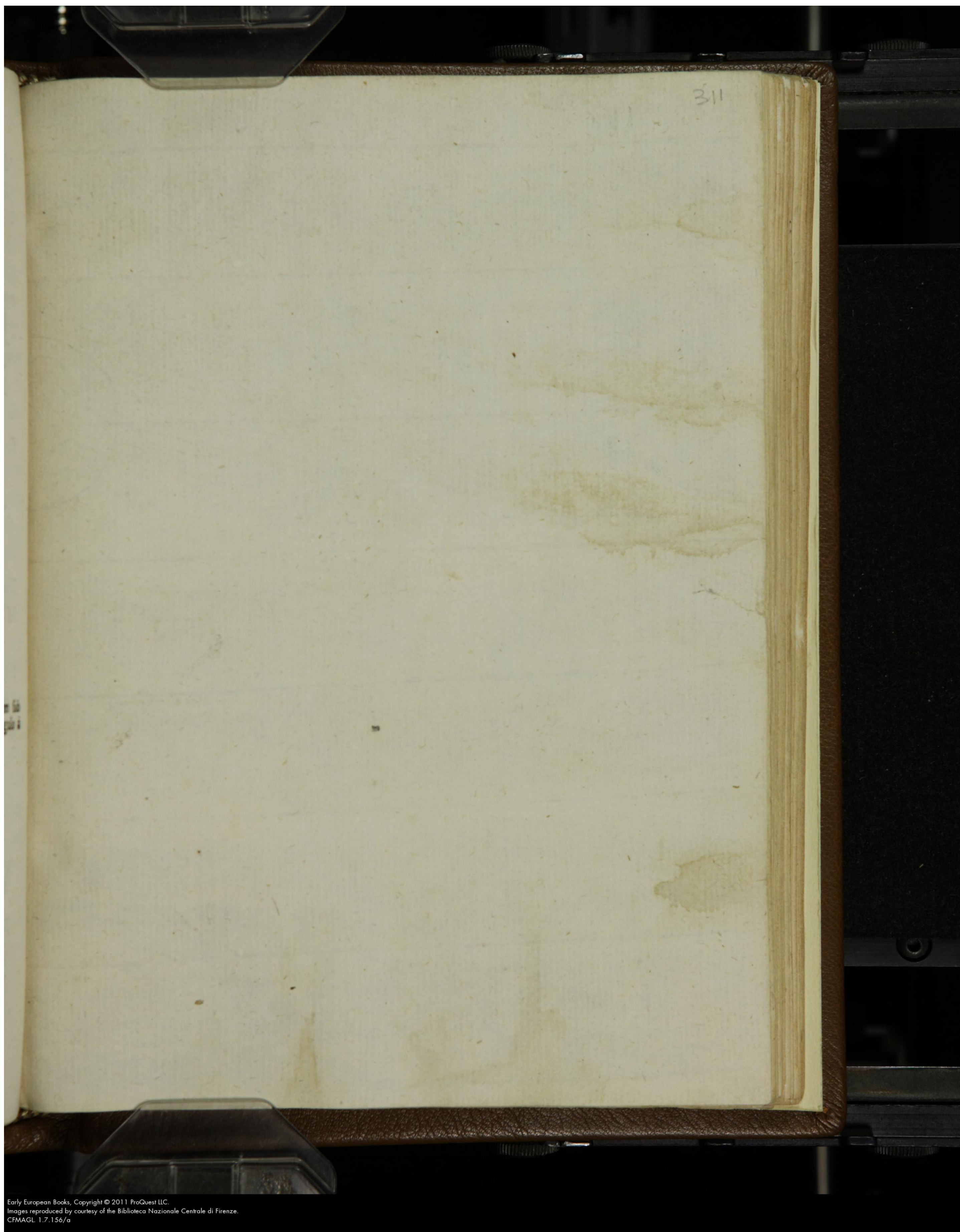
A

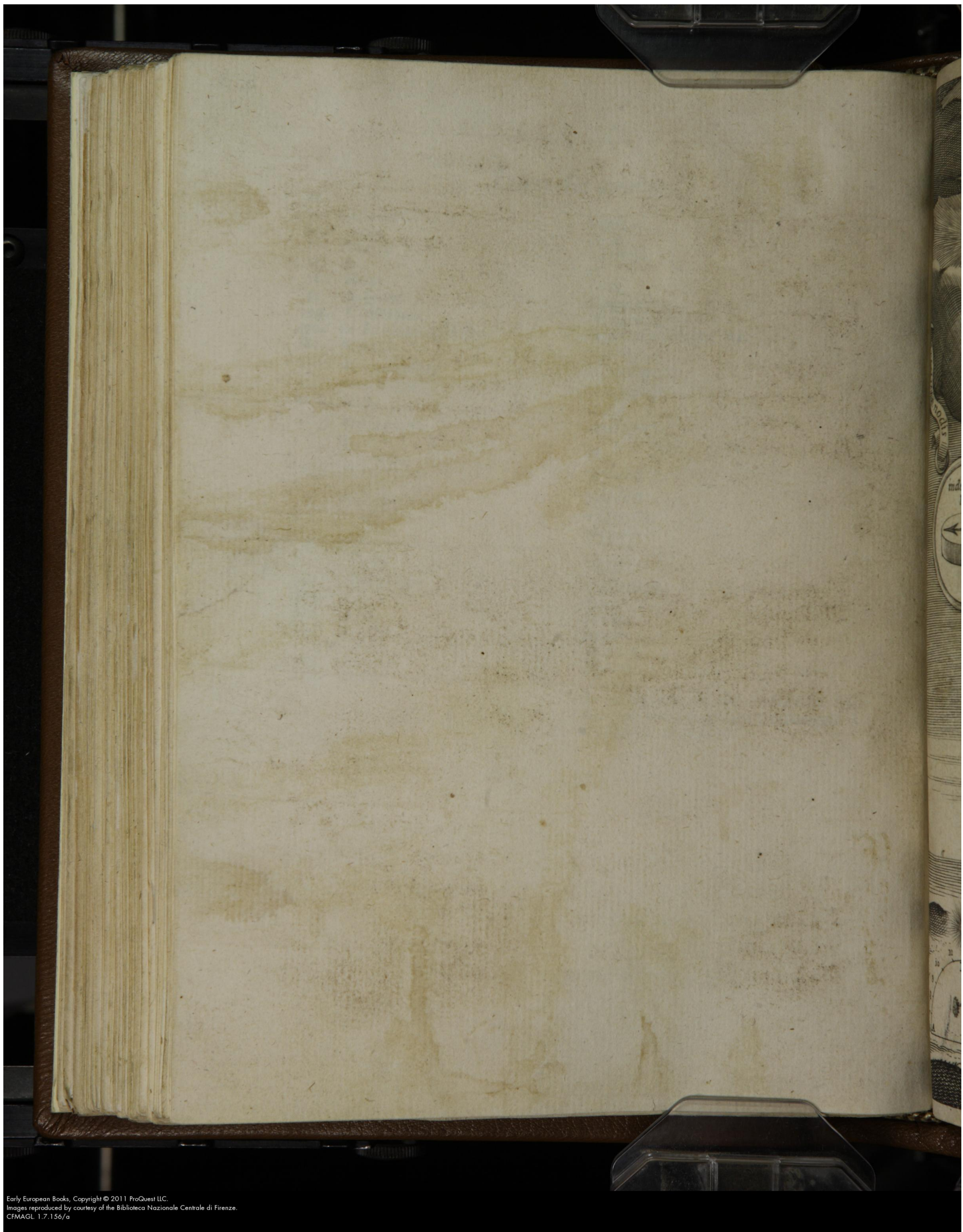
N

Errata ſic corrige.

fol.		
60	varietatis.	varietati.
64.	arcas	areas.
65	abditos	additos.
68.	ſin.	in
74.	obeat	oleat.
77.	diagonos	diagonaliter.
149.	Criſtologia.	Criptologia.
170.	in Arithmologiæ &c.	in I. Arithmologiæ &c.
183.	numeri	numen.
184	κυνοκαίφαλον	κυνοκέφαλον
219.	contaminant.	contaminent.
222.	ſortis	fortis.
223	ανελςμενοι	ανελομενοι
	ὅκ	ον
	χξυσιȣ	χρύσιον
	χρυιον	χρύσιον
	[illegible]itatem	virtutem.
	ובדד	נזכרו
	סמד	שמר
189.	eiuſdem quæ	eiuſdemque.
209.	quæ	quod
211.	poſſint.	poſſim.
213.	apicem.	picem.
	multum.	mutuum.
245.	Maxima	Maximi.
254.	Dyras.	Dyas.

Nota figuram fol. 299 contentam ſub improportionato triangulo rectangulo à Sculptore expreſſam

311

Arcanis nodis
ligantur mundi
indeclinabi:
liter
pressa resurget
ATHANASII KIRCHERI
Regnum Naturæ
magne- ticum
in triplici magnete
Inanimato Animato Sensitiuo
dispositum.
natura natura delectatur
A
b
c
d
B
A
C

